

Kniha II.
„Tisíc a jedna
noc“ vydána společnou
prací a překladem pp. red.
Fr. Hellera, red. Fr. Soldána, ing.
A. B. Šrámka, ing. J. Jahna. Ilustrační
část uspořádána akad. malířem R. Adámkem,
akad. malířem Sedláčkem-Hauptmannem a akad.
malířkou A. Soltánovou. – Vazba podle
návrhu akad. malířky A. Soltá-
nové. – Knižní úpravu řídí
Dr. A. Dolenský, vrchní
knihovník Nár.
Musea.

TISÍC A JEDNA NOC

KNIHA DRUHÁ

1930

NAKLADATELSTVÍ GUTENBERG

OTA LEBENHART V PRAZE

Příběh židovského lékaře.

Nejpodivnější událost, kterou jsem vůbec zažil, potkala mne ve dnech mého mládí, tehdy, kdy jsem žil v syrském Damašku a učil jsem se tam umění lékařskému. Jednoho dne, v oné době, kdy jsem již provozoval své umění, hle, tu přišel ke mně mamlúk z paláce místo držitelova a pravil mi: „Máš předstoupiti před mého pána.“ I povstal jsem a šel jsem s ním do paláce místodržitelova, vstoupil jsem dovnitř a tam, v průčelí velké síně, spatřil jsem lehátko z dřeva jalovcového, vykládaného zlatými destičkami; ležel na něm nemocný člověk, jinoch tak sličný, že krásnějšího nad něho jsem nikdy nespatřil. Posadil jsem se u jeho hlavy a modlil jsem se za jeho uzdravení a on mi dal znamení svýma očima. I pravil jsem mu: O, pane, podej mi ruku, abych tě mohl uzdravit.“

Leč on nepodal mi pravici, ale ruku levou a nad tím jsem nesmírně užasl a řekl jsem si v duchu: „O, zázrak boží! Hle, jak sličný je to jinoch, z tak vznešeného domu a slušného chování nezná! Jest to věru podivné.“

Ohmatal jsem však jeho tep, napsal jsem mu předpis léčiv a navštěvoval jsem ho pak denně po deset dnů, až konečně se uzdravil a odešel do lázní, aby se vykoupal. Místodržitel mi za to dal v odměnu čestné roucho a učinil mne správcem nemocnice, v Damašku postavené. A odebral jsem se s oním jinochem do lázní, které jen k vůli němu byly uzavřeny pro všechny ostatní lidi, a když přišel služebník jeho a v lázních ho svlékl, hle, tu když byl nahý, viděl jsem, že jeho pravá ruka teprve nedávno byla utřata a z toho jsem pochopil, že tato strašlivá rána byla pravou příčinou jeho nemoci. Užasl jsem nesmírně při tomto pohledu a zarmoutil jsem se nad ním, leč pohlédnuv blíže na jeho tělo, spatřil jsem jizvy po ranách bičem nebo pruty, jizvy již zahojené mastmi. Nevěděl jsem opravdu, co bych si o tom měl pomyslit!, ale jinoch, pohlédnuv na mne pochopil, co se děje v mé mysli, a takto pravil: „Oh, největší lékaři naší doby, nediv se tomu, co na mně vidíš, a věz, že jakmile vyjdeme z lázní, ihned ti budu vypravovati, co se mi přihodilo.“

A opravdu, když z lázní jsme se vrátili do paláce, něco málo jsme pojedli a odpočinuli si, tu jinoch se mne tázal: „Nepůjdeme raději na

střechu?“ A já ochotně jsem svolil. I poručil svým otrokům, aby nám nahoru přinesli koberce a podušky a krom toho aby upekli jehně a přinesli ovoce. Otroci učinili, jak jim bylo poručeno, a tak jsme spolu pojídali; on jedl levou rukou. Tu prosil jsem ho, aby mi vypravoval, co se mu přihodilo.

A on započal:

„Věz tedy, o největší lékaři naší doby, že jsem jeden ze synů mosulských, neboť jsem měl děda, otce mého otce, jenž zemřel v Mosulu a zanechal po sobě deset synů. Jeden z nich, syn nejstarší, byl mým otcem. Všichni vyrostli, dospěli a oženili se a z manželství mého otce narodil jsem se já, leč manželství ostatních devíti bratří nebylo obdařeno dětmi. Vyrostl jsem tedy mezi svými strýci a on mne velmi milovali. Když však jsem byl větší a dospíval do věku mužného, tu jednoho dne, bylo to v pátek, šel jsem se svým otcem do mosulské mešity, kde modlili jsme se modlitbu páteční. Všichni jiní lidé odešli z mešity, leč můj otec a všichni moji strýcové ještě zůstali, vypravující si o podivných událostech v cizích zemích a o zvláštностech dalekých měst. Konečně se také zmínili o Kahýře a jeden z mých strýců pravil: „Všichni cestovatelé ujišťují, že na celém širém světě není nic krásnějšího nad Kahýru a nad řeku Nil.“

Tu pravil můj otec: „Kdo Kahýry ještě nespatrił, nezná, co je svět. Její půda je plna zlata a její Nil jest čarovnější nad nejkrásnější obraz. Její ženy jsou jako hurísky z ráje a domy v Kahýře jsou postaveny jako paláce. Vzduch je tam něžný a měkký, dokonce ani naše nejlepší kadidlo se nevyrovná vzduchu v Kahýře. A jak by tomu také mohlo býti jinak, vždyť tam jest střed veškeré krásy celého světa.

A takto pokračoval otec: „Spatříte-li zahrady v Kahýře, když slunce nad nimi zapadá a stíny stromů se prodlužují, jest vám, jako byste zažili zázrak a jako byste v jediném okamžiku pocítili všechny radosti světa.“ Tak mluvil a vychvaloval a také všichni moji strýcové jali se popisovat Egypt a jeho krásnou řeku Nil.

Když pak skončili a když jsem vyslechnul takové líčení města Kahýry a jeho řeky Nilu, všechny moje myšlenky zalétly v ony vzdálené kraje; povstali jsme a odešli z mešity, každý do svého domova, neboť byl již večer; tu lehl jsem sice, ale nemohl jsem v oné

noci usnouti pro velkou touhu po Egyptu a jeho krásách, a jídla i nápoje od oné chvíle již nechutnaly.

Po několika málo dnech moji strýcové se chystali k cestě do Egypta. I předstoupil jsem před svého otce a prosil jsem ho a plakal tak dlouho, by mi dovolil odejít s nimi, až konečně svolil a kázal, by pro mne bylo připraveno zboží, s kterým bych obchodoval. Takto však pravil mým strýcům: „Nedovolte mu, aby odešel s vámi až do Kahíry, zanechte ho v Damašku, kde nechť prodává své zboží.“

I vydali jsme se tedy na cestu; rozloučil jsem se se svým otcem a pak jsme vytáhli z Mosulu. Cestovali jsme stále dále a dále, až konečně jsme dorazili do Halebu, kde zůstali jsme po několik dnů. Dále jsme pak cestovali do Damašku a poznal jsem, že jest to město plné zelených stromů, se zářivým ovocem, kde potůčky bublají a zurčí, kde ptáci zpívají, město podobné ráji, město krásné a bohaté. Ubytovali jsme se v jednom zájezdním hostinci a moji strýcové zdrželi se v Damašku tak dlouho, až prodali a opět nakoupili zboží. Prodali také zboží moje a při tom pro mne vyzískali na jediném zlatáku zlatáků pět. I zaradoval jsem se nad tím velmi, leč moji strýcové mne opustili a odtáhli dále do Egypta; já však jsem zůstal v Damašku, kde jsem se obytoval v domě tak krásně postaveném, že oko lidské krásnějšího nespatrilo a jazyk lidský jej nedovede vyličit! slovy. Najal jsem si jej za dva zlatáky měsíčně. Tam jsem zůstal, užíval jsem jídla i pití, takže téměř jsem již utratil všechny peníze, které jsem měl při sobě.

Stalo se však jednoho dne, když jsem seděl před dveřmi svého domu, že přiblížila se ke mně dívka, oděná v šaty mnohem krásnější a nádhernější, než jaké kdy spatřily mé oči. Pokynul jsem jí zrakem a dívka bez váhání vstoupila do dveří mého domu. Když vstoupila dovnitř, vkročil jsem za ní a zavřel jsem za sebou dveře; tu pozvedla závoj se svých tváří a odhodila plášť. A hle, spatřil jsem, že je to dívka zářivé krásy a láska k ní zachvátila mé srdce. I odešel jsem s ní do svého bytu a přinesl jsem mnoho nejlepších jídel a ovoce a všeho, čeho vyžadovala důstojnost takové návštěvy. Pak jsme usedli, jedli jsme a popíjeli a žertovali, až víno nám vstoupilo do hlavy. Když byl večer, ulehl jsem s ní a ztrávil jsem s ní nejkrásnější noc až do rána. Zrána chtěl jsem jí dáti deset zlatáků, leč dívka sraštila obočí, zle se

na mne zamračila a chvějíc se hněvem zvolala: „O, hanba vám, mužům mosulským! Což myslíš, že přijmu od tebe peníze?“ Sama pak sáhla do kapsy svých spodků, vyňala patnáct dinárů, položila je přede mne a pravila: „Při Allahovi ů pravím, nepřijmeš-li těchto peněz, již nikdy k tobě nepřijdu.“

A když jsem peníze přijal, pokračovala takto: „O miláčku můj, očekávej mne po třech dnech, v době mezi západem slunce a večerí přijdu k tobě, ty však za tyto peníze nám připrav hostinu, jaká byla včera.“

A rozloučila se poté se mnou a odešla, leč můj rozum vzala s sebou. Když pak uplynuly tři dny, opět přišla, oděná v šat zlatotkaný, v roucha a šperky ještě nádhernější než měla po prvé. Já však připravil jsem všechno, co vyžadovala důstojnost její návštěvy a když přišla, usedli jsme spolu, jedli jsme a pili jako po prvé, i tentokráte ztrávili jsme spolu celou noc až do svítání.

A dala mi opět patnáct dinárů a slíbila, že vrátí se zase po třech dnech.

Připravil jsem tedy vše, co se slušelo a dívka se objevila v umluvený den, leč tentokrát ještě nádherněji oděna než po prvé i po druhé a takto pravila: „Zdaž nejsem krásná, o pane můj?“

I odvětil jsem jí: „Zajisté, při Allahovi!“

A dívka pokračovala: „Zdaž mi dovolíš, abych přivedla s sebou dívku krásnější a mladší mne, aby s námi hrála a žertovala, abys ty žertoval ní a tím se potěšilo její srdce? Neboť věz, že již dlouhou dobu jest nemocna a proto mne prosila, aby směla jíti se mnou a pobaviti se s námi po celou noc.“

Vyslechnuv tuto její prosbu, takto jsem pravil: „Zajisté, přived' ji, při Allahovi!“ A pili jsme, až víno nám vstoupilo do hlavy a spali jsme pak až do rána. Druhého dne zrána dala mi dvacet dinárů, řkouc: „Tentokrát vezmi více než obvykle, neboť nutno, abys připravil pohoštění i pro onu dívku, která přijde se mnou.“

To pravila, rozloučila se se mnou a odešla. A když nastal den čtvrtý, připravil jsem pro ně příhodné pohoštění dle nejlepšího výběru a po západu slunce, hle, již přišla ke mně, provázená dívkou, zahalenou v plášť. Vstoupily do mého bytu, usedly a já nesmírně jsem se zaradoval pohledem na ně. Rozžehl jsem svíce a pozdravil

jsem je, pln radosti a rozkoše. Odložily svůj svrchní šat a ona nová dívka odhalila své tváře. A hle, tu jsem viděl, že jest tak sličná, jako měsíc v úplňku a pochopil jsem, že dívky nad ni krásnější jsem dosud nespátl. A když jsem jim předložil jídla a nápoje a všichni tři jsme společně jedli a popíjeli, tu oné dívce druhé vždy jsem dával sousta nejchutnější a naplňoval jsem její pohár a pil jsem s ní, takže konečně dívka první byla jata žárlivostí a takto se mne otázala: „Při Allahovi mi pověz, zda tato dívka není nade mne krásnější?“

I zvolal jsem: „Ano, jest, při Allahovi!“

A ona odvětila: „Jest mým přáním, abys dnes v noci a ní spal.“

I pravil jsem: „Ze srdce rád tak učiním.“ Povstala, pak rozprostřela pro nás lůžko a já, vzav onu druhou, mladší dívku, spal jsem s ní až do rána.

Ráno však, procitnuv, měl jsem pocit, že jsem docela vlhký a zprvu jsem se domníval, že jest to potem. Usedl jsem na svém loži a chtěl jsem probuditi i dívku, ležící mi po boku. Leč když jsem jí zatrásl za rameno, hlava se jí odkutálela od těla a sklouzla s podušky na podlahu. Div že jsem nepozbyl vědomí a v svém zděšení jsem vzkřikl: „O, Ty, jenž dovedeš pomáhat, poskytni mi svou ochranu!“ Neboť jsem viděl, že dívka ta byla zavražděna. Před očima se mi zatmělo a dlouho trvalo než jsem se vzpamatoval. Vyskočil jsem pak se svého lože a hledal jsem svoji prvou milenku, leč nemohl jsem ji nalézt. Tu pochopil jsem, že ze žárlivosti zavraždila onu druhou dívku a takto jsem si pravil: „Není vznešenosti a není moci, krom u Allaha, jenž jest Nejvznešenější a Nejmocnější! Co si nyní počnu?“

I uvažoval jsem dlouhou chvíli, pak vysvléknuv se s šatů, vykopal jsem jámu uprostřed dvora a vzav mrtvolu oné dívky se všemi jejími šperky, položil jsem jí do vykopané jámy, zaházal hlinou a zakryl mramorovou dlažbou, jak bylo dříve. Omyv se pak, oblékl jsem se do čistých šatů a vzal jsem všechny peníze, které mi ještě zbyly. Opustil jsem onen dům, v němž jsem dosud bydlét zavřel jsem jej a vzmuživ se, odešel jsem k jeho majiteli, zaplatil jsem mu nájemné na celý rok a takto jsem mu děl: „Odejdu ke svým strýcům do Kahýry.“

A vydal jsem se na cestu a putoval jsem do Egypta, kde setkal jsem se se svými strýci, kteří se zaradovali z mého příchodu. Právě

rozprodali všechno své zboží a spatřivše mne, takto se mne otázali: „Jaký jest důvod tvé cesty?“

A já jim pravil: „Zatoužil jsem po vás,“ – ale neprozradil jsem jim, že mi již nezbylo příliš mnoho peněz. Zůstal jsem u nich celý rok, poznal jsem Kahýru a poznal jsem Nil a sáhnuv na zbytek svého jmění, vydával jsem z něj peníze na pokrmy a nápoje, až konečně přiblížil se den, kdy moji strýcové se chtěli vydati na cestu domů. Tu utekl jsem jim a skryl jsem se před nimi. Pátrali po mně, když o mně však nezvěděli, takto si řekli: „Snad se vydal na t' cestu před námi a patrně jest již v Damašku.“

Jakmile však odešli, opustil jsem svůj úkryt a pobyl jsem pak v Kahýře ještě tři roky a vydával jsem své peníze, až mi již nic nezbylo, leč při tom každý rok jsem majiteli onoho domu posílal smluvené nájemné. Po třech letech však tíseň pojala mé srdce, neboť nezbylo mi více peněz, než asi na roční nájemné.

I vydal jsem se tedy na cestu a putoval jsem, až jsem došel do Damašku, kde jsem se ubytoval v svém domě; jeho majitel zaradoval se z mého příchodu a srdečně mne uvítal. Vstoupiv do domu, našel jsem všechny místnosti zavřeny tak, jak jsem je opustil. Otevřel jsem je a vzal jsem vše, co bylo mého. A při tomto hledání našel jsem pod lůžkem, kde oné noci jsem spal se zavražděnou dívkou, zlatý náhrdelník, ozdobený drahokamy. Vzal jsem jej, očistil jsem jej od krve zavražděné dívky a dlouho jsem si jej prohlížel se slzami v očích. Dva dny jsem pobyl domě a dne třetího jsem odešel do lázní a převlékl jsem se. V tento den však jsem již neměl peněz a když dne příštího jsem chtěl odejiti do bazáru, tu sám d'ábel mi našeptal své pokušení, aby se naplnil můj osud, tak jak mně byl předepsán.

I vzal jsem onen náhrdelník s drahokamy a zamířiv s ním na tržiště, odevzdal jsem jej penězoměnci. Penězoměnc mne požádal, abych usedl v jeho krámě a vyčkal, až bazár se naplní kupci; tajně však, bez mého vědomí vzal můj náhrdelník a nabízel jej ku koupi. A hle, náhrdelník byl oceněn na dva tisíce dinárů, leč penězoměnc, vrátiv se ke mně, takto mi pravil: „Jest to pouze mosazný padělek, pracovaný dle franckého vzoru, bylo mi za něj nabídnuto pouze tisíc dirhemů.“

I odvětil jsem: „Ovšem, dali jsme jej zhotoviti pro jistou dívku, abychoom si z ní ztropili malý žert. Nyní však jej zdědila má žena a chceme jej prodat! Jdi tedy a přijmi za něj tisíc dirhemů,“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že již blízko den a nechala svůj příběh neskončen. Když však nastala *dvacátádevátá noc*, takto pokračovala:

„Slyšela jsem vypravovat, o šťastný králi, že onen jinoch pravil penězoměnci: „Jdi a přijmi tisíc dirhemů.“ Leč penězoměnec, uslyšev tato jeho slova, řekl si v duchu, že je to věc podezřelá a proto odnesl onen náhrdelník před“ stavenému tržiště a odevzdal mu jej. Představený tržiště vzal náhrdelník a odešel s ním k valímu a pravil: „Tento náhrdelník byl ukraden z mého domu a dnes nalezli jsme zloděje, oblečeného v šat, jakým se odívají synové kupců.“

A tak než jsem se nadál, obklopila mne stráž, zajala mne a odvlékla mne před valího, jenž se mne vyptával na onen náhrdelník. Řekl jsem mu totéž, co jsem dříve pověděl penězoměnci, leč valí se jen usmál a pravil: „Ne, nemluvíš pravdu.“

A než jsem se nadál a pochopil, co se děje, strhli mi šat s těla a mrskali mne metlami po celém těle, takže nemoha vydržeti palčivou bolest, doznal jsem se: „Ano, ukradl jsem jej,“ neboť řekl jsem si v duchu: „Lépe, povíš-li, žeš jej ukradl, než abys musel doznat, že jeho majitelka zavražděna leží v tvém domě, neboť jistě by tě popravili.“

I napsali mé doznání, napsali do zápisu, že jsem kradl, ut'ali mi pravici a pahýl polili vařícím olejem. Omdlel jsem z té velké bolesti, leč pochopové mi dali piti vína, až jsem se zase vzpamatoval. I povstav, vzal jsem svoji ruku a odešel jsem domů, leč majitel domu přistoupil ke mně a takto pravil:

„Poněvadž se ti stalo, co se ti stalo, musíš opustiti můj dům a poohlédnouti se po místě jiném, neboť jsi byl usvědčen z krádeže.“

Já však jsem mu pravil: „O, pane, měj se mnou trpělivost jen dva nebo tři dny, až si vyhledám jiné obydlí“ Byl s tím srozuměn, odešel a opustil mne a já, usednuv, hořce jsem se rozplakal a takto jsem si řekl: „Jak se mám vrátit k své rodině, když moje pravice jest ut'ata a nikdo neví, že jsem nevinný tím zlým činem? Jistě však známo je to Allahovi, Allah pro mne snad něco učiní.“

A plakal jsem hořce a když majitel onoho domu mne opustil, zármutek můj byl nesmírný a tak trvalo po dva dny. Leč třetího dne pojednou přišel ke mně majitel domu a s ním i pochopové a představený tržiště, týž, který mne obvinil, že jsem ukradl náhrdelník. Vyšel jsem k nim a tázal jsem se jich, co se děje, leč oni mne ihned spoutali, vložili těžký řetěz na moji šíji a takto pravili: „Náhrdelník, který jsme u tebe našli, náležel místodržiteli v Damašku, jenž jest pánem a vládcem tohoto města.“ A dále pravili: „Zmizel z jeho domu před třemi roky a s ním i jeho dcera.“

Uslyšev tato slova, strašně jsem se poděsil a mé srdce se zachvělo. A řekl jsem si v duchu: „Život můj je ztracen, neboť nyní musím vyprávět! místodržiteli celý svůj příběh a zlíbí-li se mu, dá mne popraviti. A jen bude-li to v jeho vůli, život můj bude mi ponechán.“

Privlékli mne před místodržitele a on, jakmile jsem stanul před ním, pohlédl na mne upřeně a dlouho na mne pohlížel a tázal se pak těch, kdož mne přivedli: „Proč jste mu uťali ruku? Jest to člověk nešťastný, leč ničím se neprovinil. Vy strašlivě jste mu ukřivdili, když uťali jste mu ruku bezprávně.“

Uslyšev tato jeho slova, ihned jsem se zase vzmužil a má duše zase byla posílena. Takto jsem mu pravil: „Při Allahovi, pane a vládce můj, nejsem zloděj, byl jsem hanebně obviněn, uprostřed tržiště byl jsem bičován a tak ze mne bylo vynuceno doznání. Jen proto jsem obvinil sebe sama a jen proto jsem se přiznal ke krádeži, ač ničím takovým jsem se neprovinil.“

A místodržitel pravil: „Již nijak ti nebude ublíženo!“ A obrátiv se k svým lidem, nařídil, aby odvlékli představeného tržiště do žaláře a jemu uložil: „Zaplatíš tomuto muži za jeho uťatou ruku, jinak tě dám pověsiti a vezmu ti vše, co jest tvým.“

Zůstal jsem pak s místodržitelem a na jeho rozkaz jeho lidé mi rozvázali pouta, sňali těžký řetěz s mé šíje a místodržitel, pohlédnuv na mne s útrpností, takto pravil: „O, synu můj, nyní vypravuj a pověz mi pravdu, jak do tvých rukou se dostal tento náhrdelník?“

„I odpověděl jsem: „Pane a vládce můj, povím ti jen pravdu.“ A vypravoval jsem mu vše co se mi přihodilo s prvou dívkou, jak mně přivedla dívku druhou, jak ji ze žárlivosti podřezala, a tento příběh vypověděl jsem mu v celé úplnosti. A místodržitel vyslechnuv moje

vypravování, potřásl hlavou, spráskl rukama, přitiskl kapesník k očím a plakal. Konečně však pravil: „Věž, o synu můj, že ona dívka starší byla má dcera, kterou jsem pečlivě opatroval a dobře vychovával. Když dospěla, poslal jsem ji k jejímu strýci do Kahýry, kde se zasnoubila s jeho synem. Leč syn bratra mého zemřel a dcera se mi vrátila. Od lidí v Kahýře naučila se však životu nemravnému a jen proto tě čtyřikrát vyhledala a konečně ti přivedla i svoji mladší sestru. Obě byly sestry rodné a velmi se milovaly; a když sestra starší měla s tebou ono dobrodružství, odhalila sestře mladší své tajemství a dcera moje mladší od ní žádala, by směla si s ní vyjiti. Leč dcera starší vrátila se pak domů sama a když jsem se jí vyptával, kde že jest její sestra, jen pro ni plakala a mně neodpovídala. Svě matce se však tajně svěřila, nevědouc, že ji slyším. A prozradila jí, kterák zavraždila svoji sestru mladší. A stále při tom plakala a říkala: „Víš Allah, že vždy budu pro ni naříkat, dokud nezemru.“ A tak se také stalo. Víš tedy, o synu můj, že slova tvá jsou pravdivá a nyní tě prosím, abys mi neodporoval v tom, co chci učiniti. Chci, abys pojal za ženu moji dceru nejmladší, není to sestra z jedné matky obou dívek, které již znáš a jest ještě panna. Nepožádám od tebe za ni jítřího daru, ale ustanovím vám oběma roční důchod a ty zůstaneš v mém domě jako můj syn.“

I odpověděl jsem: „Staniž se dle tvé vůle, pane a vládce můj! Jak bych byl mohl ještě doufat v tak velké štěstí!“

A on ihned poslal pro kádího, pro svědky, dal napsati smlouvu o mém sňatku s jeho dcerou a já pak jsem se odebral k ní. Ba dokonce donutil představeného tržiště, aby v náhradu za moji uťatou ruku mi vyplatil velkou Částku peněz a sám mně dal u sebe vysoký úřad. Letos však zemřel můj otec a místo držitel vyslal svého posla, jenž mi přinesl peníze, které mi otec odkázal a tak žiji zde v radosti a spokojenosti.“

„Velmi jsem se podivil tomuto vypravování,“ pokračoval židovský lékař, „a tři dny pak jsem pobyl u něho. Daroval mi velkou částku peněz a já, přijav ji, vydal jsem se na cesty a konečně jsem přišel do tohoto vašeho města. Líbí se mi život v něm a s hrbáčkem se mi zde přihodilo, co jest ti již známo.“

Ale císař čínský pravil: „Není to příběh o nic podivuhodnější než příběh hrbáčkův. Jinak tedy nelze, musím vás dát oběsiti. Ovšem, zbývá ještě tento krejčí, který vlastně jest původcem všeho zla.“

A dále pravil: „O, krejčíku, věz, že prominu vám všem vaše provinění, budeš-li mi vyprávěti příběh, jenž bude podivuhodnější než byl příběh hrbáčkův.“

I předstoupil krejčí a takto započal:

Příběh krejčího.

„Věz, o králi naší doby, že podivnější jest to, co se přihodilo a co potkalo mne. Včera ráno, než jsem se potkal s hrbáčkem, byl jsem na svatební hostině u jednoho ze svých přátel, jenž ve svém domě shromáždil asi dvacet lidí z tohoto města. Všichni jsme byli řemeslníci, krom jiných byl tam krejčí, tkadlec, tesař a tak podobně. Když slunce vyšlo, předložili nám jídla, abychom pojedli a hle, tu pán onoho domu přišel k nám a s ním cizí hezký mladík z obyvatelstva bagdadského. Mladík ten byl oděn v nejnádhernější šaty a sám byl tak krásný, že spanilejšího jsem ještě nikdy nezřel, ale byl chromý.

Přistoupil k nám, pozdravil nás a všichni jsme povstali jemu k počtě. Leč když chtěl usednouti, uzřel mezi námi jednoho, jenž je holičem, i zdráhal se sednout a chtěl nás opustiti. Doléhali jsme naň a také náš hostitel ho zadržoval, zapřísahal ho, aby jen zůstal a otázal se ho: „Jaká jest příčina, že odcházíš, sotva jsi k nám přišel?“

A mladík odvětil:

„Při Allahovi, o pane můj, nevstupuj mi v cestu! Neboť věz, že příčinou mého odchodu jest tento holič, který zde sedí.“

Uslyšev hostitel tato jeho slova, užasl nad nimi a pravil: „Jak to, že ty, mladík z Bagdadu, se tak rozčiluješ pro přítomnost prostého holiče?“

A my všichni obrátili jsme se k cizinci a takto jsme mu děli: „Vysvětli nám přece důvod svého hněvu proti tomuto holičovi.“

A mladík pravil: „Vězte tedy, že podivuhodná příhoda se mi udála právě s tímto holičem v Bagdadu, v mém rodném městě a že příhoda ta zavinila, že zlomil jsem si nohu a od té doby kulhám. Přísahal

jsem si slavnou přísahou, že nikdy neusednu v téže místnosti, kde bude on a že nezůstanu v městě, v němž on bydlí. Opustil jsem proto Bagdad a vystěhovav se, usadil jsem se zde, leč ani zde neztrávím ni jedinou noc, nýbrž se ihned vydám na cestu.“

I prosili jsme ho: „Zapřísaháme tě při Allahovi, vypravuj nám tu svoji podivuhodnou příhodu!“

Holič však, slyše jak prosíme mladého muže, aby nám vypravoval, velmi zbledl, zvláště když mladý muž započal:

„Vězte tedy, o šlechtití pánové, že můj otec byl jedním z prvních obchodníků města Bagdadu, a že Allah, jehož jméno budiž velebeno, ho neobdařil jiným dítětem krom mnou. Když jsem dorostl a dospěl v muže, otec můj odebral se před tvář Allahovu, jenž jest nejvznešenější, a odkázal mi své peníze, eunuchy a služebnictvo. Nádherně jsem se oblékal a jedl jsem jen nejvybranější jídla, leč z vůle Allahovy se stalo, že jsem nenáviděl ženy. Tu však jednoho dne, když kráčel jsem ulicemi bagdaskými, společnost žen mně vstoupila do cesty. Prchal jsem před nimi a tak jsem vběhl do slepé uličky, na jejímž konci jsem usedl na kamennou lávku. Sotva však jsem usedl, přímo naproti místu, kde jsem seděl, otevřelo se okno a z něho vyhlédla mladá dívka, krásná jako luna, když je v nejkrásnějším úplňku. V celém svém životě nespátl jsem dívky krásnější. Zalévala květiny před svým oknem, pohlédla vpravo, pohlédla vlevo, zavřela okno a odešla. Leč v mém srdci vznítit se mocný plamen. Moje duše odešla s ní a má nenávist k ženám proměnila se v lásku. Zůstal jsem sedět na té kamenné lávce, nevěda o světě a seděl jsem až do západu slunce a hle, tu přijížděl kadi města Bagdadu, před ním běželi jeho otroci a za ním jeho eunuchové. Sestoupil a vkročil do onoho domu, v jehož okně se ukázala ona dívka. Poznal jsem z toho, že jest to její otec.

Zkormoucen odešel jsem do svého příbytku, vrhl jsem se na své lůžko pln zármutku, moje otrokyně přišly ke mně a usedly u mne, nevědouce, co mne tísní, já však jsem k nim nepromluvil a ony plakaly a nařikaly nade mnou. Velmi jsem se roznemohl z toho stavu a mnozí lidé pak přicházeli ke mně na návštěvu. Ale krom jiných přišla jakási stařena, pohlédla na mne a ihned uhodla, jaká jest pravá příčina mé nemoci. Usedla mi k hlavě, lichotivě mně domlouvala,

řkouc: „Synáčku, vypravuj mi vše, co se ti přihodilo a já ti nějak pomohu.“

Vypravoval jsem jí tedy svoji příhodu a stařena, vyslechnuvši mne, takto mi pravila: „Synu můj, věz tedy, že jest to dcera kádího tohoto města Bagdadu, jenž ji přísně střeží a hlídá. Onen pokoj, v jehož okně jsi ji viděl, jest pokoj její v prvním poschodí a její otec má svoji komnatu v přízemí přímo pod ní. Ona bydlí tam nahoře docela sama, já však často přicházím do jejich domu. Pravím ti však, že pouze mojí pomocí můžeš si ji získati. Buď tedy dobré mysli.“

Zaradoval jsem se z těchto jejích slov a mysl má se opět vzmužila. Všichni, kdož byli kolem mne, velmi se potěšili onoho dne, neboť viděli, že jsem zase zdrav. Stařena odešla, leč záhy se zase vrátila, ale se zkormoucenou tváří a takto mi pravila: „Synu můj, ani se mne netaž, co se mi od ní stalo! Neboť věz, že když jsem jí to vše vyprávěla, takto na mne vzkřikla: ‚Nebudeš-li mlčet s takovými řečmi, stařeno zlověstná, naložím s tebou tak jak zasluhuješ!‘ Ale nic si z toho nedělej, půjdu k ní ještě jednou.“ Když jsem to od ní uslyšel, k utrpení dřívějšímu se připojilo utrpení nové. Ale po několika dnech ta stařena znova ke mně přišla a pravila: „Hle, synu můj, požaduji od tebe dobrou odměnu za radostné poselství.“

Ještě ani nevyřkla tato slova, již život se vrátil do mého těla a tak, pln radosti jsem jí odpověděl: „Dám ti, co mám nejlepšího!“

A ona započala: „Včera odešla jsem k té dívce a ona vidouc, že jsem zkormoucené mysli a že slzy mi kanou z očí, otázala se mne: „Milá teto, čím stísněno jest tvoje srdce?“

A já jsem odpověděla plačtivě: „O, paní má, vždyť právě přicházím z domu onoho mladíka, který tě tolik miluje a jen k vůli tobě se blíží jistě smrti.“ Její srdce však bylo jato útrpností, neboť mi odpověděla: „A kdo je onen mladík, o němž mi mluvíš?“ A já jsem pravila: „Pro mne jest jako můj syn a jako plod mého srdce. Před několika dny tě spatřil u okna, jak jsi zalévala květiny, leč sotva pohlédl do tvých tváří, zahořel k tobě láskou nesmírnou. Pověděla jsem mu vše, jak jsi se mnou zacházela, když jsem byla u tebe po prvé a tím se jen zhoršilo jeho utrpení. Nyní leží na svém loži a jistě nebude jinak, než že umře.“

Zbledla a otázala se: „A to vše jen k vůli mně?“ Já však jsem jí odpověděla: „Ano, to ti pravím při Allahovi. Pověz tedy, co poručíš, abych učinila?“

A ona pravila: „Jdi tedy k němu, pozdravuj ho ode mne a řekni mu, že mně je dvojnásob hůře než jemu. V pátek však, před modlitbou, nechť přijde před náš dům a jakmile přijde, ihned sestoupím dolů a sama mu otevru dveře. Zavedu ho k sobě nahoru a pobudu s ním malou chvíli a on pak zase odejde, dříve než se otec vrátí z modlitby.“

Vyslechnuv tento její vzkaz od stařeny, nesmírně jsem se zaradoval a všechny bolesti, jimiž jsem až dosud trpěl, rázem zmizely. S veselou myslí obdaroval jsem ji, tu stařenu, různými šaty a jinými dary a ona odcházejíc, mi řekla: „Bud' tedy dobré mysli!“

A já jsem odvětil vesele: ‚Všechn zámutek již prchl z mého srdce.‘ A také všichni lidé v mém domě a všichni moji přátelé se radovali z mého uzdravení a v tak dobré náladě jsem setrval až do pátku. Tu však přišla ke mně ona stařena, vyptávala se mne, jak se mi daří, a já jsem jí odpověděl, že se mi daří velmi dobře, že jsem zcela zdrav a vesel. Oblékl jsem se pak Ve sváteční roucho, pokropil jsem se voňavkami a vyčkával jen, až všichni odejdou na modlitbu, abych mohl spěchati k té dívce. Leč stařena mi pravila: „Máš ještě mnoho času, lépe tedy, abys odešel do lázní a dal si ostříhati vlasy, zvláště po tak těžké nemoci.“

I odvětil jsem jí: „Tot' dobrá rada, ale nejdříve si dám ostříhati vlasy a pak teprve půjdu do lázní.“ I zavolal jsem svého mladého otroka a rozkázal jsem mu, aby běžel pro holiče. „Jdi na tržiště,“ pravil jsem, „a přiveď mi holiče, leč nějakého rozumného a nikoliv dotěrného, takového, který se neplete do věcí, do nichž mu nic není, takového, jenž by mi hlavu, kterou má oholit, neobtěžoval svým žvaněním.“

Otok odběhl, ale záhy se vrátil s tímto bídým starochem. Když vstoupil, pozdravil mne, já jsem mu poděkoval za jeho pozdrav a on pravil: „Jak to, že tě vidím tak hubeného?“

I odvětil jsem: „Vždyť jsem byl nemocen,“ a on pokračoval: „Kéž tedy Allah rozptýlí všechny tvé starosti a žal, kéž odstoupí od tebe neštěstí a utrpení!“

Poděkoval jsem mu takto: „Kéž Allah vyslyší tvoji modlitbu!“

A on pravil dále: „Raduj se, o pane, neboť zdraví se ti zase již navrátilo! Přeješ si, abych ti oholil hlavu, či abych ti sázel baňky? Neboť praví Ibn Abbás – kéž Bůh je mu milostiv – že Prorok rozkázal: Kdo si oholí vlasy své v den páteční, od toho Bůh odvrátí sedmdesát nemocí, a dále je zachováno dle téhož svědectví toto slovo Prorokovo: Kdo si dá sázeti baňky v pátek, jest bezpečen před ztrátou zraku a mnohými jinými chorobami.“

Já však jsem ho napomenul: „Nech zbytečných řečí, přístup sem a ohol mi hlavu, neboť jsem člověk nemocný.“

On tedy přistoupil ke mně, vztáhl svou ruku a vyňal šátek, v němž jsem očekával jeho náčiní. Jak jsem byl však překvapen, když jsem spatřil astrolabium čili přístroj k pozorování hvězd se sedmi deskami, potaženými stříbrem. Vzal jej, odešel doprostřed dvoru, pozvedl hlavu svou k paprskům slunce, dlouhou divili se díval tím přístrojem, načež mi pravil: „Věz tedy, že z tohoto dne pátečního, jenž jest desátým dnem měsíce Safaru, to jest druhého měsíce našeho roku, jehož letopočet jest sedmsetšedesát tři od Hidžry Prorokovy – budiž mu nejlepší požehnání a jeho jméno budiž ctěno – a jehož panující planetou dle pravidel vědy a hvězdářských výpočtů jest hvězda, která se nazývá Mars, že zkrátka z tohoto dne pátečního uplynulo sedm stupňů a šest minut Náhodou se však stalo, že planeta Mars jest v konjunkci s Merkurem, což všechno ukazuje, že právě teď je nejprůhodnější okamžik k oholení vlasů a dále mi to oznamuje, že rád by ses spojil s někým, jenž by byl tím oblažen. Ale dojde pak ke sporu a přihodí se něco, o čem pomlčím.“

Já však jsem zvolal; „Při milosrdenství Božím, jak mne unavuješ a zkracuješ můj život a ještě k tomu mi prorokuješ neštěstí! Já však jsem tě dal povolali, abys mi oholil hlavu a pro nic jiného. Proto přístup ke mně, ohol mi hlavu a takových řečí zanech!“

On však zvolal: „Při Allahovi ti pravím, kdybys znal pravou podstatu toho, co se ti přihodí, jistě bys dnes nic nepodnikl a raději bys mne požádal o podrobnější výklad. Radím ti pouze, abys dnes konal jen to, co ti povím z postavení hvězd. Bylo by tvou povinností, abys klekna velebil Allaha, jenž jest Nejvznešenější, mně však abys neodporoval, neboť jsem ti rádcem dobrým a jest mi tě líto. Nepřál

bych si nic jiného než abych ti mohl sloužiti po celý rok a ty abys byl hoden mé pravdomluvnosti, a jinou odměnu bych od tebe nežádal.“ I odpověděl jsem mu: „Při Allahovi, ještě nikdy jsem neviděl holiče, tak učeného ve hvězdopravectví jako jsi ty, ale vím dobře, že příliš mnoho žertuješ. Zavolal jsem tě jen proto, abys mi oholil hlavu, ty mi však přicházíš s tak smutným žvastem.“

Holič však odpověděl: „A co vlastně ještě žádáš? Allah v své dobrotivosti poslal ti holiče, který je také astrologem, vyučeným v alchimii a v magii, v syntaxi a gramatice, v ptakopravectví, v rhetorice a logice, krom toho také v aritmetice, v geometrii a astronomii, dále ještě v theologii, v tradicích Prorokových a ve výkladu koránu. Víš, že jsem pročetl a probádal velmi mnoho knih, vyučil jsem se v mnohých vědách a všechny jsem je pochopil, pojal jsem je do své hlavy a všechny jsem je ovládl. Naučil jsem se také, jak jich používat a jak rozmnožíti svoje vědomosti – zkrátka, všechno jsem pochopil a všechno jsem spojil ve své hlavě. Tvůj vlastní otec mne nesmírně miloval, právě proto, že jsem ho nikdy neobtěžoval svojí dotěrností, a jest tedy mojí nábožnou povinností, abych ti sloužil. Nijak nejsem člověk dotěrný, jak se snad domníváš a právě z tohoto důvodu jsem dokonce znám pod jménem Člověk mlčelivý. Sluší se tedy, abys chválil Allaha a nebránil mi, chci-li ti dobře poraditi, neboť mám s tebou soucit. Přál bych si, abych aspoň rok mohl býti v tvých službách, abys ve všem dbal mých rad a jiné odměny bych od tebe nežádal.“

Vyslechnuv celou tuto jeho dlouhou řeč, zvolal jsem zoufale: „Ty mne dnes docela jistě zahubiš –“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a nechala svůj příběh neskončen. – Když však nastala *noc třicátá*, takto pokračovala:

„Slyšela jsem vypravovat, o králi blažený, že ten jinoch bagdaský zvolal: „Ano, ty mne dnes docela jistě zahubiš svými řečmi!“ Leč holič odpověděl: „O, mladý pane můj, věz tedy, že lidé mne nazývají Člověkem mlčelivým právě pro moji málomluvnost, na rozdíl od mých šesti bratří. Neboť nejstarší z nich se jmenuje el-Bakbúk, to jest žvanil, druhý se jmenuje el-Haddár, to jest křikloun, třetí z nich jest el-Fakír, to jest povídal, jméno čtvrtého jest však el-

Kúz al-Usvány, to jest džbán s hrdlem věčně otevřeným, pátý je el-Faššár, io jest vychloubač, šestý se jmenuje Šakálík, to jest hlásná trouba. Sedmý však se jmenuje es-Sámit, to jest člověk mlčelivý a to jsem já sám.“

Když tento holič takto ke mně stále a stále, bez přestání žvanil, zdálo se mi, že mi praskne žluč a proto jsem zavolal svého otroka a řekl jsem mu: „Dej mu čtvrt dináru a nechť, probůh, již odejde. Dnes již si nedám oholit! hlavu.“

Tu pravil ten holič, zaslechnuv rozkaz, jež jsem dával svému otrokovi: „Jaká jsou to slova, o pane můj a vládče! Při Allahovi ti pravím, že nepřijmu od tebe své mzdy, dokud ti neposloužím a posloužili ti musím, neboť jest mou povinností, abych ti posloužil a vyplnil všechna tvoje přání. Krom toho ani nedbám, obdržím-li od tebe nějakých peněz. Neznáš-li ceny mé, já za to znám cenu tvoji a tvému zvěčnělému otci – Allah, jenž jest Nejvznešenější a Nejmocnější, kéž se nad ním slituje – vděčím za velmi mnohé dobrodiní, neboť byl to muž šlechetný a štedrý. Pravím ti při Allahovi, že otec tvůj jednoho dne poslal pro mne a byl to den, jako je tento den požehnaný a já, přišed k němu, zastihl jsem u něho společnost přátel. On však mi kázal: ‚Pust’ mně žilou!‘ Vzal jsem tedy svoje astrolabium, pozoroval jsem pro něho výšku slunce a zjistil jsem tím, že planeta je v té chvíli pro něho nepříznivá a že pouštění žilou by tedy bylo nevhodné. Řekl jsem mu to a on uposlechl mé rady a rozhodl se, že vyčká chvíle příhodnější. Zavolal pak svého otroka a kázal mu: ‚Dej tomuto muži sto tři dináry a čestné roucho.‘ Otrok mi dal vše, jak mu bylo nařízeno a já, vyčkav až moje astrolabium mi povědělo, že je chvíle příhodná, přistoupil jsem k tvému otci a pustil jsem mu žilou. On nikdy mi neodporoval a vždy mi za všechno děkoval. Také všichni jeho přátelé mi děkovali a velmi mne vychvalovali. Já však, když jsem mu pustil žilou, již déle jsem nemohl mlčeti a musel jsem se ho otázati: ‚Pověz, o pane a vládce můj, co tě přimělo, abys řekl svému otrokovi: dej mu sto tři dinárů?‘ A on mi odpověděl: „Jeden dinár byl za tvé astrologické pozorování, druhý za tvé pouštění žilou, třetí byl za tvoje zábavná slova a ostatních sto a čestné roucho k tomu bylo za tvoji rozumnou radu.“

I zvolal jsem k tomuto holičovi: „Kéž Allah se slituje nad mým otcem a odpustí mu, že se dal tebou oklamati.“

Tento holič však se jen usmál a pravil: „Není Boha kromě Boha a Mohamed jest Prorok Boží? Veleben budiž ten, jenž se mění, ale není proměnění Považoval jsem te za člověka rozumného, ale nyní vidím, že blábolíš ze své nemoci. Allah však praví ve své svaté knize: ...a ti, kdož potlačují a krotí svůj hněv a odpouštějí lidem... Rozhodně tedy, jsi již omluven. Neznám příčiny, jaká tě nutí k tak velkému spěchu, ty však jistě vidíš, že otec a děd tvůj nepodnikli a neučinili nic, aniž se se mnou poradili. Vždyť také praví přísloví: Kdo radu dává, důvěry zasluhuje, kdo rady požaduje, zklamán nebude. A jiné přísloví poučuje: Kdo stárí nectí, stárí není hoden. Krom toho také praví básník:

Necht' kdykoliv se pro cokoliv rozhodneš,
vždy zkušeného rady při tom dbej.

A věz, že nikdy nenalezneš nikoho, jenž ve věcech tohoto světa byl by nade mne zkušenější a hle, já nyní stojím na svých nohou před tebou, abych ti sloužil. Ne, nijak se na tebe nezlobím, proč tedy ty by ses zlobil na mne? Chci míti s tebou trpělivost, vzhledem k onomu dobrodiní, které mi prokázal tvůj otec.“

I zvolal jsem: „Při Allahovi, o ty žvanile, proč jen mne tak trápíš svými planými slovy a týráš můi sluch takovými pošetilstmi? Vždyť jsem tě zavolaal jen k tomu, abys mi oholil hlavu. Učiň tak tedy a jdi pak svou cestou!“

Tak jsem byl již rozhněván, že chtěl jsem povstati, abych od něho odešel, ač mi již namydliil hlavu. Leč on mi pravil: „Vidím, že jsi se na mne rozhněval, ale nijak ti to nezazlívám, vždyť tvůj rozum jest ještě slabý a konečně, vždyť sotva jsi ještě vyrostl z dětských lett Zdá se mi, že bylo by to teprve včera, kdy jsem tě nosil na svém rameni a odnášel tě do školy.“

I zvolal jsem: „Oh, bratře můj, Allahem tě zapřísahám, zůstaň u mne jen tak dlouho, dokud nevyřídíš svou práci a pak hled', abys byl zase odtud,“ a v svém hněvu jsem si roztrhl roucho, on však, vida, co jsem učinil, konečně vzal svoji břitvu a obtahovaí ji a stále ji brousil a brousil, div že jsem z toho nepozbyl smyslů. Konečně však přece

jen ke mně přistoupil a oholil mi část hlavy. Pojednou však přerušil tuto svoji práci a pravil: „Oh, pane můj a vládče, věz, že spěch přichází k nám od d'ábla, klid však od toho, jenž jest Nejmilosrdnější, A pak pravil tyto verše:

Rozmysli se ve všem, nikdy nespěchej,
soucitu-li žádáš, s lidem soucit měj.
Nad Allahovou mocí není moci jiné,
tyran každý zase od tyrana zhyne.“

A dále pokračoval: „Hle, pane můj a vládče, myslím dokonce, že nechápeš, jaká jest moje důstojnost, věz tedy, že tato moje pravice spočívá na hlavách králů a emírů a vezírů, mudrců a učenců. Slyš, co praví básník o muži takovém, Jako jsem já:

Je každé povolání jako krásný klenot,
leč holičovo perlou mezi všemi,
vždyť hlava krále v jeho ruce denně,
je to tedy holič, který vládne zemi.“

Tu jsem zvolal: „Nech toho, po čem íi nic není. Svým žvastem uvedls tíseň do mého srdce a pobouřils moji mysl!“

On však pravil: „Zdá se mi, že příliš spěcháš.“

A já jsem zvolal: „Ano, ano, ano! Spěchám!“

A on mne napomínal: „Měj tedy trpělivost a spěchej pomalu, neboť spěch jest od d'ábla a přináší nám pouze lítost a neklid. Jak pravil Prorok – požehnání a spása budiž s ním – nejlepším dílem jest to, při němž se nespěchá. Já však ti pravím při Allahovi, že tvůj záměr jest mi podezřelý a proto bych chtěl, abys mi pověděl, co vlastně zamýšlíš, neboť se obávám, že nic dobrého v tom nebude.“

Zbývaly mi již pouze tři hodiny do určené doby, tento holič však pokračoval: „Nepřeji si, abys o tom pochyboval, ano, právě nyní musím zcela přesně zjistit včas, neboť v pravdě, kdo mluví jen v domněnkách, nevyhne se pokárání – zvláště, jde-li o muže, jako jsem já, jehož přednosti a vědomosti jsou všem lidem známy a jimi vychvalovány. Nesluší se tedy, abych mluvil nazdařbůh, jak činívají obyčejní hvězdopravci.“

A odhodiv břitvu, uchopil astrolabium, vyběhl na dvůr, dlouhou chvíli tam zůstal, pozorje slunce, konečně však přece jen se ke mně vrátil a pravil: „Do chvíle modlitby zbývají ještě tři hodiny, o nic více a o nic méně.“

Já však jsem zvolal: „Allahem tě zapřísahám, abys již mlčel, neboť tvůj žvast mi trhá srdce.“

Vzal tedy břitvu a brousil ji, jak činil dříve a znovu mně holil hlavu, takto při tom hovoře: „Jak jsem znepokojen tím tvým spěchem a opravdu, učinil bys nejlépe, kdybys mi sdělil, jaký jest jeho důvod, vždyť přece víš, že ani tvůj otec, ani tvůj děd nepodnikli pranic, aniž mne požádali o radu.“

Viděl jsem tedy, že se ho již nezbavím a takto jsem si řekl v duchu: „Hodina modlitby se blíží a já rád bych šel k té dívce než lidé se vrátí od modlitby. Budu-li však zde zdržen ještě déle, věru nevím, jak se k ní dostanu.“ A nahlas jsem pravil: „Dělej rychle a zanech toho svého žvastu a té své dotěrnosti, neboť chci odejít k hostině do domu svého přítele.“

Jakmile však zaslechl o hostině, ihned zvolal: „Tento den tvůj jest pro mne dnem požehnaným. Právě včera jsem si pozval k sobě společnost přátel, ale zapomněl jsem obstarat pro ně jídla. Při tvých slovech však jsem si na to vzpomněl a nesmírně se rmoutím pro svoje opomenutí. O, jaká z toho bude pro mne hanba!”

I odpověděl jsem mu: „S tím si nedělej starosti, což jsem neřekl právě nyní, že dnes odejdu na hostinu do domu svého přítele? Proto tedy vše, co jest k jídlu a plť v domě mém, bude tvé, pospíšíš-li si a rychle oholíš mou hlavu.“

A on mi odpověděl: „Kéž Bůh ti odplatí vším dobrým. Pověz mi tedy, co máš pro moje hosty, abych to věděl.“

A já jsem pravil: „Mám pět druhů masa, deset pečených kuřat a smažené jehně.“

I zvolal: „Kaž, aby to všechno přinesli, nechť se na to podívám.“

I rozkázal jsem svým otrokům, aby přinesli všechna jídla. Leč tento holič, prohlédnuv si to, zvolal: „Chybí však ještě víno!”

I odvětil jsem mu: „I také víno mám ve svém domě.“

A on pravil: „Nechť tedy je přinesou!”

Dal jsem přinést víno a tento holič zvolal: „Kéž Allah ti požehná za tvoji dobrotivost a štědrost! Chybí však ještě kadidlo a voňavky!“

Dal jsem přinést skříňku, v níž bylo kadidlo, aloe, ambra a mošus, všeho jistě aspoň za padesát dinárů. Čas však již ubíhal, ubíhal tak rychle, že stísněno tím bylo moje srdce a proto jsem naléhal na tohoto holiče: „Vezmi toto vše, ale již rychle ohol mi hlavu, při životě Mohamedově – Bůh mu požehnej a popřej mu spásu!”

Holič však pravil: „Při Allahovi ti pravím, že nic nepřijmu, dokud se nepřesvědčím, co všechno je v té skřínce.“

Rozkázal jsem tedy otrokům, aby skříňku otevřeli a holič, odloživ astrolabium ze své ruky, posadil se na zem, obracel kadidlo, voňavky a aloe, jež byly v té skřínce a to tak dlouho, že duše téměř prchala mi z těla.

Konečně přece jen povstaly přistoupil ke mně, znovu uchopil břitvu a jal se mi holit hlavu, takto vykládaje: Při Allahovi, synu můj, nevím věru, zda má děkovati tobě nebo tvému otci. Vždyť vše, čím vyčastuji své hosty, má původ svůj v tvé dobrotivosti a šlechetnosti. Jest pravda ovšem, že nikdo z mých hostů není hoden tak velké štědrosti, přece však jest mezi nimi řada úctyhodných mužů. Jest tam ku příkladu Zeitún, majitel lázní, Salí, obchodník s obilím, Aukal, obchodník s boby a fazolemi, Akreš, jenž obchoduje se zeleninou, Homeid, ten, který rozváží hnůj, Said, ten, který jezdí s velbloudy a krom nich Suvaíd, nosič, Abu Makariš, sluha v lázních, Kasím, ponocný a Kalím, podkoní. A není mezi nimi ani jediný, o kterém by se smělo tvrdit, že je to člověk hloupý nebo piják či nějaký rváč, není mezi nimi ani jediný, kdo by se rád hádal a tím kazil společné veselí, zato však každý z nich má svůj vlastní tanec, který rád zatančí k společnému obveselení a krom toho všichni znají nějakou píseň, kterou rádi zazpívají, ale to nej lepší při nich však jest, že jsou zrovna takoví jako jest tento tvůj sluha a otrok, jenž stojí před tebou, to jest, že neradi mnoho mluví a nejsou to lidé dotěrní. Majitel lázní ku příkladu tluče na tamburinu a zpívá k tomu překrásnou píseň, povstane, zatančí ai zazpívá:

Nejdu-li k ní do domu jejího,
hle, ona přijde ke mně.

Obchodník s obilím jest lépe vycvičen v umění než kdokoliv jiný, tančí a zpívá při tom:

O, holko, holko, holko, jak to dobře umíš!

A člověk se při tom musí smát, až mu bolí všechny vnitřnosti. Ale ten, který rozváží hnůj, zpívá tak, že všichni ptáci při tom oněmí a když tančí, prozpěvuje si při tom:

Žádná není jako ta moje,
žádná není jako ta má.

Všichni ho mají v úctě, neboť jest to roztomilý chlapík. O jeho přednostech se vždy mezi námi říká, že sotva bys našel ženu, jejíž srdce by nezahořelo, když spatří jeho ušlechtilou postavu s koštětem v ruce.

A tak všichni moji přátelé ve všem jsou sobě jen pro radost a jeden každý z nich má vtipy, že u jiného bys jich nenalezl. Co bych ti však vyprávěl, uši nejsou jako oči! Chtěl-li bys nás navštívil, nic příjemnějšího by nemohlo býti ani pro nás ani pro tebe. Zanechej tedy svého úmyslu a nechod' k onomu příteli, kterého chceš navštívit. Vždyť jsou na tobě ještě patrné stopy tvé nemoci a snad dokonce půjdeš mezi lidi žvanivé, kteří stále mluví o věcech, po nichž jim pranic není, nebo snad bude mezi nimi nějaký člověk dotěrný, který bude mluvit k tobě tak dlouho, až v tvé hlavě se udělá díra. A při tom jsi teprve jen zpola vyléčen ze své nemoci.“

I odvětil jsem mu: „Až někdy jindy, bude-li to ve vůli Boží. Teď však pokračuj v své práci. Dám se pak pod ochranu Allahovu, jenž jest Nejmnocnější a Nejvznešenější a ty odejdeš ke svým přátelům, neboť jistě již na tebe čekají.“

On však pravil: „O, pane můj a vládce, jak rád bych tě seznámil s těmi chlapíky, neboť jsou lidé rozumní a chytří, synové vznešených rodičů a není mezi nimi ani jediný dotěrný žvanil. Neboť věz, že od té chvíle, kdy jsem dospěl k rozumu, vždy jsem se vyhýbal lidem, kteří se vyptávají na věci, po nichž jim pranic není a po celý svůj život jsem se nestýkal a nepřátelil s lidmi jinými krom s těmi, kteří jsou právě tak jako já, to jest nemilují příliš mnoho slov. Vpravdě

pravím tobě, že kdybys se jenom na ně podíval, zcela jistě bys pro ně opustil všechny svoje přátele.“

I zvolal jsem: „Kéž Allah ti popřeje s nimi mnoho potěšení. Jednoho dne jistě k nim půjdu.“

On však pravil: „Přál bych si, aby to bylo dnes. Chceš-li však opravdu odejiti právě dnes na schůzku se svými přáteli, tedy počkej, až odnesu domů svým hostům všechny tyto tvoje štědré dary. Řeknu jim, aby jedli a pili, na mne však aby nečekali. Vrátím se pak k tobě a doprovodím te k tvým přátelům. Neboť věz, že mezi mnou a přáteli mými není nikdy žádných okolků, jež by snad zabraňovaly, abych jich neopustil a nevrátil se co nejrychleji k tobě. Vrátím se ihned a půjdu pak s tebou, kamkoli zamíříš.“

I zvolal jsem: „Není vznešenosti a není moci krom u Allaha, jenž jest Nejmnocnější a Nejvznešenější! Jdi jen klidně ke svým přátelům, zůstaň u nich a raduj se s nimi. Mně však, prosím, ponechej, abych odešel k přátelům svým a zůstal u nich, neboť již mne očekávají.“

Holič však zvolal: „Samotného tě nenechám odejít!“

I řekl jsem mu: „Tam, kam nyní půjdu, krom mne nikdo jiný nesmí.“

A on odvětil: „Myslím věru, že máš dnes dostaveníčko s nějakou ženou, neboť jinak vzal bys mne s sebou. Věz, že já ze všech lidí nejvíce bych si toho zasloužil a že jedině já mohl bych ti pomoci k tomu, po čem toužíš. Bojím se však, že chceš odejiti k nějaké ženě cizí a že takovými žerty ohrožíš svůj život. Neboť v tomto městě Bagdadu nikdo nic podobného netrpí, zvláště nikoliv v den, jako jest den tento. A valí v tomto městě Bagdadu jest člověk strašně přísný.“

I zvolal jsem: „Hej, ty starče zlověstný, hled', ať jsi již zase odtud! Jaká jsou to slova, s nimiž ke mně přicházíš?“

A on odvětil: „Oh, ty pošetilče, pravíš něco, za co by ses měl stydět a přede mnou skrýváš svůj pravý úmysl, já však jsem již vše pochopil a vím, co si mám o tom mysliti.“

Nyní jsem se opravdu již obával, že lidé v mém domě a všichni sousedé mohli by výslechnouti jeho žvanění a proto jsem mu ani neodpovídal. Zatím však nastala chvíle modlitby a jistě již muselo následovati kázání. Teprve pak doholil moji hlavu a tu jsem mu pravil: „Vezmi tato jídla a nápoje a odejdi s nimi ke svým přátelům.“

Já zatím zde vyčkám, až se vrátíš a pak půjdeš se mnou.“ Tímto způsobem jsem se téměř již křečovitě snažil, abych přelstil tohoto zlořečeného člověka, jen aby mne již opustil, leč on mi odvětil: „Chceš mne jen obelstít a sám odejít k svému dostaveníčku. Tím však se jen vrhneš do velkého nebezpečí, do nebezpečí, z něhož není zachránění. Při Allahovi tě zapřísahám, neodcházej, dokud se nevrátím a nedoprovodím tě, abych zvěděl, jak dopadne tvá záležitost.“

I odvětil jsem: „Budiž tedy, ale nezdržuj se příliš dlouho.“

A on vzal všechno, co jsem mu daroval, jídla a nápoje a všechny ostatní věci a vyšel s nimi z mého domu. Leč tento zlořečený holič neodnesl to všechno do svého příbytku, ale svěřil to nosičovi a sám se skryl v jedné uličce. Já však jsem se ihned vzchopil, neboť na věži mešity byla již vyvolávána modlitba páteční, to jest požehnání na hlavu Prorokovu před modlitbou polední, když věřící vstupují do mešity. Rychle jsem se oblékl v svůj šat a opustil svůj dům, spěšně jsem krácel do oné ulice a k onomu domu, kde jsem spatřil onu dívku. U dveří domu čekala již na mne ona stařena a ihned mne zavedla ao prvního poschodí, kde dívka bydlela. Sotva však jsem k ní vstoupil, hle, pán domu se vrátil z páteční modlitby do svého bytu, vstoupil do svého velkého pokoje a zavřel za sebou domovní dveře. Já však, pohlédnuv oknem, spatřil jsem tohoto prokletého holiče, jak sedí u dveří domu a proto jsem si řekl v duchu: „Jak tento syn d'áblův mne zde vyslídil?“

V tomto okamžiku se však stalo z vůle Allahovy, jenž usnesl v své radě, aby byl roztržen závoj mého tajemství, že jedna otrokyně se provinila proti svému pánovi, jenž byl pánem toho domu a že on ji za to udeřil. Ona však hlasitě vykřikla a tu přiběhl k ní jeden otrok, aby jí pomáhal, leč kadi ho bil rovněž a otrok se také dal do křiku.

Tento zlořečený holič se však domníval, že uvnitř v domě bijí mne. Proto vykřikl hlasem velikým, roztrhl šat svůj, sypal prach na hlavu svou, ječel, křičel a volal o pomoc, až naběhli se lidé kolem něho a on stále přitom křičel: „Mého pána vraždí v domě kádího.“

A pak s křikem se rozběhl k mému domu a všichni lidé za ním a on pak totéž povídal všem mým příbuzným a otrokům a než jsem vlastně pochopil, co se to děje, hle, všichni již přiběhli s roztrženými

rouchy, s rozčuchanými vlasy a vovali: „Běda, běda, náš pán!“ A tento zlořečený holič běžel před nimi, křičel z plných plic a všichni křičeli s ním, všichni mojí přípuzní a přátelé, on však nejvíce a všichni ječeli, volající: „Běda, náš pán je zabit, běda nám!“

A všichni takto běželi k tomu domu, kde jsem se skrýval. Když však jeho pán a majitel zaslechl tento povyk a křik před svými dveřmi, pravil jednomu ze svých sluhů: „Jdi a podívej se, co se to děje!“

A sluha šel, pohlédl na ulici a vrátiv se pak k svému pánovi, takto pravil: „O, pane můj, u našich dveří se tísní jistě aspoň deset tisíc lidí, mužů a žen a všichni křičí: „Běda, on je zabit!“ A všichni ukazují na náš dům.“

A kadi, vyslechnuv tato jeho slova, pochopil, že jde o nějakou věc nemilou a proto povstal a sám otevřel dveře. Spatřil však před sebou velký dav a tím zaražen, pravil: „O, lidičky, co se to jen děje?“

A moji otroci zvolali: „O, zlořečený, pse a darebo, tys zavraždil našeho pána!“

On však se tázal: „O, lidé, co vlastně spáchal váš pán, že bych já ho měl dát zabit? – –“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a nechala svůj příběh neskončen.

Když však nastala *noc třicátáprvá*, takto pokračovala: „Slyšela jsem vypravovat, o šťastný králi, že ten kadi pravil mým sluhům, stojícím na ulici: „Co provedl váš pán, že bych ho za to měl dát zabit? A proč jest tento holič před mými dveřmi?“

Holič však zvolal: „Právě před chvílí jsi ho tloukl a bičoval a já jsem slyšel, jak křičí.“

Kadi však se tázal: „Co tedy provedl, že bych ho za to dal bičovat? A kdo ho přivedl do mého domu? Odkud přišel a kam odešel?“

Leč holič zvolal: „Jsi člověk už starý, nebuď tedy tak zlomyslný! Neboť věz, že dobře je mi znám celý ten případ a příčina jeho jpříchodu do tvého domu a celá pravda od počátku až do konce. Nejde o nic jiného, než že tvoje dcera ho miluje a on miluje ji. A když tys to vypátral a když jsi zvěděl, že se tajně vloudil do tvého domu, nařídil jsi mým otrokům, aby ho bičovali a oni tak učinili. Ale

při Allahovi tobě pravím, že mezi námi a tebou nerozhodne nikdo jiný než sám kalif. Nechceš-li však tomu, vyved' nám ze svého domu našeho pána, aby jeho lidé ho přijali od tebe, dříve než k tobě vnikneme násilím a vyvlečeme ho od tebe a pak hanba upadne na tvoji hlavu.“

Kádi téměř oněměl úžasem a trvalo dlouhou chvíli než jeho jazyk se vzpamatoval ze studu při tak velkém pokoření před veškerým lidem. Konečně takto pravil: „Mluvíš-li pravdu, vejdi do mého domu a odved' si ho!“

I vyskočil holič a vnikl do domu, já však, vida holiče, jak tam vchází, pátral jsem, kudy bych unikl, leč nenalezl jsem nic, kam bych se uchýlil, krom velké bedny, kterou jsem spatřil v onom pokoji prvního poschodí, v němž jsem byl. I vlezl jsem tedy do té bedny, přivřel jsem za sebou dvířka a zatajil jsem dech. Tento zlořečený holič však již vběhl do domu, ale sotva že byl uvnitř, vřítel se přímo do pokoje, kde jsem se skrýval, orzhlížel se vpravo i vlevo, vlevo i vpravo, přikročil k bedně a nerozmýšleje se, uchopil ji a naložil si ji na hlavu. Když tak učinil, div jsem nepozbyl rozumu. On však běžel se mnou přímo z domu. Věda nyní až příliš dobře, že mne nepustí, vzmužil jsem se, otevřel jsem víko a vyskočil jsem z bedny na zem. Při tom však jsem si zlomil nohu. Kulhaje zamířil jsem k dveřím a za nimi jsem našel zástup tak velký, jakého až dosud v celém svém životě nikdy jsem nespatriil. Ve své kapse měl jsem však mnoho peněz, neboť v takový den a pro takovou přieżitost jsem se opatřil mnoha penězi. I jal jsem se peníze rozhazovat mezi ty lidi, aby je sbírali a tím aby ode mne byla odvrácena jejich pozornost. A co oni sbírali peníze, kulhal jsem ulicemi bagdaskými tak rychle, jak jsem dovedl, tu jsem zabočil vpravo, tu jsem zabočil vlevo.

Ale tento zlořečený holič byl stále za mnou. Kamkoliv jsem šel, vždy běžel za mnou, volaje nahlas: „Chtěli mne oloupiti o mého pána. Chvála budiž Allahovi, jenž mi popřál vítězství nad nepřáteli našimi a mého pána vysvobodil z jejich rukou.“

A ke mně volal takto: „Neustále ses rozčiloval tím svým spěchem, o, pane a vládce můj, až konečně sám sis přivodil tuto nehodu. Věď tedy, že nebýt vůle Allahovy, jenž mne ti poslal ku pomoci, nikdy by ses nebyl dostal z onoho nebezpečí, do něhož jsi upadl, ba snad ti

lidé byli by iě uvrhli do neštěstí, z něhož by pro tebe nebylo vyvážnutí. Modli se tedy k Bohu, abych ještě dlouho žil k vůli tobě a vysvobodil tě i příště. Při Allahovi tobě pravím, že téměř si mne zahubil svým pošetilým počínáním a to jen tím, že do onoho domu jsi chtěl jít sám. Ale tvoji nevědomost ti nijak nevytýkám, neboť tvůj rozum jest chudý, zato však bohaté jest tvoje ukvapení.“

I osopil jsem se naň: „Což ti ještě nepostačí, co se mi přihodilo jen tvou vinou, musíš běhat za mnou a na ulicích vésti o mně takové řeči?“ Můj hněv a zlost na tohoto zlořečeného holiče byl tak velký, že div jsem nevypustil duši. Přál jsem si opravdu, aby smrt mne od něho vysvobodila, ale smrt nesplnila moje přání. Prechal jsem před ním v zlosti nesmírné, tak rychle, jak jsem jen dovedl, vzhledem k své poraněné noze a konečně jsem se před ním uchýlil do krámu tkalcova a prosil jsem jeho majitele, aby mne chránil před tím člověkem. A opravdu, on ho zahnal ode mne, leč já, sedě v tom krámě, řekl jsem si v duchu: „Již nikdy se nezbavím toho zlořečeného holiče, bude mne pronásledovat v den i noc a já přece nesnesu pohledu na ieho obličej ani tak dlouho, co by stačilo k jedinému oddychnutí.“

I rozhodl jsem se, co učiním, a v tu chvíli jsem poslal pro svědky; napsal jsem svoji závěť ve prospěch své rodiny, rozdělil jsem jmění a rodině své jsem ustanovil poručníka, jemuž jsem nařídil, aby prodal dům a všechny mé pozemky a dále aby pečoval o všechny malé a staré. A jakmile se poněkud uzdravila moje noha, povstal jsem ihned a vydal jsem se na cesty, abych se navždy zbavil tohoto ničemy a tak konečně jsem se usadil v tomto vašem městě, kde bydlím již po nějakou dobu. Když však jste mne pozvali ke mně a já přišel k vám, hle, tu spatřil jsem tohoto zlořečeného ničemu, jak sedí na čestném místě. Kterak by se tedy mohlo radovati moje srdce a jak bych se mohl zasednout! v přítomnost tohoto člověka, jenž zavinil vše, co mně postihlo a k vůli němuž jsem si zlomil nohu?“

„A znovu co nejrozhodněji odmítal ten mladík, že neusedne, my však, vyslechnuvše jeho příhodu s tím holičem –“ tak pokračoval krejčí – „takto jsme pravili holičovi: „Jest pravda, co nám vypravoval tento mladík?““

A on odpověděl: „Při Allahovi, choval jsem se tak k němu jen vzhledem ke své zkušenosti, dle svého rozumu a ze své šlechetnosti. Nebýt mne, byl by tehdy zahynul a nikdo jiný, krom mne se nezasloužil o jeho záchranu. Jedině já byl jsem z vůle Allahovy příčinou, že byl potrestán pouze zlomením nohy a nikoliv smrtí. Přece jen jest pro něho velmi dobré, že vyvázl jen s ochromením nohy a svou neprozřetelnost nezaplatil životem. Kdybych byl člověkem povídavým, jací jsou ti, kdož milují mnoho slov, nebyl bych mu mohl prokázat tak velké laskavosti. Nyní však vězte, že i já chci vám vypravovati příhodu, která mne potkala, abyste si byli zcela jisti, že nerad vedu mnoho řečí a že zcela jistě nejsem člověk dotěrný, naopak, že jsem docela jiný, než jací jsou moji bratři. A tato moje příhoda jest taková:

Příběh holičův.

il jsem v Bagdadu za doby kalifa al-Mustansír-billáha, syna al-Mustadí-billáha, a byl to panovník, který prokazoval dobrodiní všem chudým a těm, kdož potřebují pomoci a rád sedával ve společnosti lidí učených a zbožných. Stalo se však jednoho dne, že se rozhněval na deset lidí a proto přikázal svému guvernérovi v tom krásném městě Bagdadu, aby je předvedl v den, kdy bude konána slavnost Neboť to byli lupiči, kteří ohrožovali všechny silnice. I vytáhl guvernér z města, zajal všech deset lidí a přivezl je v člunu.

Spatřiv je náhodou, takto jsem si řekl: „Tito všichni zajisté se shromáždili k nějakému výletu, myslím tedy, že celý den ztráví v tomto člunu při jídle i pití; nebudiž jim nikdo společníkem lepším nade mne.“

I povstal jsem a z prosté zdvořilosti, spolu také s rozumnou skromností, vstoupil jsem do jejich člunu a vmísil jsem se mezi ně. Ihned pak veslovali k druhému břehu, kde přistáli, sotva však jsme přistáli, hle, již přiběhli lidé valího města Bagdadu s řetězy a pouty, a vložili je na hrdla těch lidí – běda však, jeden řetěz vložili i kolem šíje mojí. Nuže, povězte, o šlechetní pánové, zdaž to není důkazem mé zdvořilosti a málomluvnosti, že tehdy jsem mlčel a nepromluvil ani jediného slova? V řetězích nás odvedli a předvedli nás před al-Mustansírbilláha, vládce všech věřících, jenž ihned přikázal, aby srazili hlavy všem deseti lupičům. A ihned pak přistoupil kat, tasil meč a srážel jednu hlavu po druhé, až konečně popravil všech deset, takže jsem zbýval pouze já jediný. Tu pohlédl kalif na mne a takto se tázal kata: „Co jest s tebou, proč jsi srazil pouze devět hlav?“

A kat odpověděl: „Bůh zachraň, abych srazil pouze hlav devět, když ty jsi mi poručil, abych jich srazil deset.“

I pravil kalif: „Mně se však zdá, že si srazil pouze devět hlav a že tento, jenž stojí přede mnou, jest z nich desátý.“

I vece jemu kat: „Při milosrdenství tvém a dobrotivosti, o pane, přece jich je deset.“

Tu nařídil kalif: „Tedy je spočítejte!“ A všichni přítomní jali se počítati a hle, sražených hlav byl plný počet deseti.

Pohlédnuv kalif na mne, takto se tázal: „Co tě přimělo, abys mlčel v takové chvíli a jak ses octl ve společnosti lidí, potřísněných krví? Co bylo příčinou všeho toho? Vidím opravdu, že jsi muž již starý, ale rozum tvůj jest nepatrný.“

Vyslechnuv tato káravá slova vládce všech věřících, ihned jsem mu odpovídal: „Věž, vládce všech věřících, že jsem šejch es-Sámit, to jest mlčelivý a že mám šest bratrů. Jsem člověk velmi učený a znamenitost mého rozumu i málomluvnost má prostě nemají mezí. Povoláním jsem holičem. Když včera zrána jsem vyšel ze svého domu, hle, tu jsem spatřil těchto deset, jejichž hlavy jsou již srazeny, kterak se ubírají k člunu; domníval jsem se, že se chystají k zábavnému výletu a proto jsem se vmísil mezi ně a do člunu jsem vstoupil s nimi. Po malé chvíli však přiběhli pochopové valiho a položili jim řetězy kolem šíjí, mně však také položili na hrdlo řetěz. Já však pro přílišnou svoji zdvořilost jsem mlčel a nepronesl jsem ani jediného slova, leč bylo to jen ze zdvořilosti a pro nic jiného. Vzali mne tedy s nimi a předvedli mne před tebe, ty však jsi nařídil, aby deset hlav bylo s'ato. Já však jsem zůstal sedět před katem, nedávaje sebe poznati a tak se stalo z mé přílišné zdvořilosti a velkodušnosti, že jsem těm desíti byl společníkem i při jejich popravě. Vez však, o vládce všech věřících, že po celý život jsem se choval k lidem vždy tak šlechetně, leč oni mi vždy oplatili velmi, velmi hanebně.“

Když kalif uslyšel tato moje slova a zvěděl tak ode mne, že jsem Jbohat zdvořilostí a šlechetným smýšlením, leč příliš chud na slova, rozhodně však nikoliv tak dotěrný, jak o mně tvrdí tento mladík, kterého jsem zachránil od jisté smrti, rozesmál se z plna plic, až padl naznak a takto mi pravil: „O, mlčelivý, pověz mi přece, zda tvých šest bratrů se ti vyrovná mlčenlivostí, moudrostí a vědomostmi?“

I odpověděl jsem jemu: „Nežijí a nejsou zdraví, jestliže se mi vyrovnají. Pravím tobě, o vládce věřících, že mne tupíš svými slovy a že se nesluší, abys mne srovnával s mými bratry, neboť každý z nich byl právě pro svou mnohomluvnost a nedostatek zdvořilosti

nějakým způsobem na svém těle zmrzačen. Jeden z nich jest hrbatý, druhý jest chromý, třetí jest slepý, čtvrtý jednooký, pátému byly uřezány obě uši a šestému oba rty. A nedomnívej se také, o vládce všech věřících, že já sám miluji mnoho slov, musím ti však říci aspoň tolik, že jsem mnohem zdvořilejší než oni všichni. Jeden každý z nich má v svém životě nějaký příběh, který byl příčinou jeho zmrzačení, chceš-li však znáti všechny příběhy, budu ti je nyní vypravovati.“

Příběh prvního bratra holičova.

„Věz tedy, o vládce všech věřících, že můj první bratr, ten hrbatý, byl svého řemesla krejčím a žil ve svém krámě v Bagdadu, jež si pronajal od člověka velmi zámožného a ten člověk bydlel přímo nad tím krámem a dole pak v tom domě byl ještě mlýn. Jednoho dne však, když bratr můj, ten hrbatý, seděl v svém krámě a šil a šil, tu stalo se náhodou, že pozvedl svou hlavu a hle, tu spatřil v okně toho domu mladou ženu, která se dívala na kolemjdoucí a byla to žena, svou krásou se podobající vycházejícímu měsíci v úplňku.

Sotva však ji můj bratr spatřil, ihned jeho srdce k ní zahořelo láskou, takže po celý ten den jen na ni třeštil oči, zapomínaje na svoji krejčovinu až do večera. Příštího dne zrána však zase otevřel svůj krám, posadil se a dal se do šití – ale vždy, jakmile učinil jeden steh, pohlédl vzhůru k tomu oknu a zase v něm spatřil tu mladou ženu. Jeho láska a vášeň k ní vzrůstaly každým okamžikem. Tak si vedl po celý den, ale neušil nic, co by mělo cenu aspoň jediného měďáku. Když pak nastal den třetí, opět seděl na obvyklém místě a zase třeštil oči na onu ženu. I zpozorovala ho žena ta a ihned poznala, že jest lapen v jejích sítích a proto se naň usmála a on, můj bratr, ten hrbatý, poděkoval jí také úsměvem. Pak zmizela, ale záhy mu poslala svoji otrokyni s balíkem, v němž byl kus červeně květované látky. Otrokyně přistoupila k němu a takto mu pravila: „Moje paní tě pozdravuje a vzkazuje ti, abys z této látky jí rukou umělou přistříhl košili a krásně ji ušil.“

A on, „bratr můj, takto odpověděl: „Slyším a poslouchám.“ A přistříhl z té látky na košili a šil tak dlouho, až košile byla ušita.

Když pak nastal den další, ona mladá otrokyně k němu přišla časné zrána a řekla mu: „Má paní tě pozdravuje a táže se tě, jak jsi spal v noci na dnešek, neboť ona sama ani neokusila spánku, poněvadž její srdce se stále zabývalo tebou.“ Položila pak před něho balík žlutého atlasu, řkouc: „Má paní ti vzkazuje, abys z tohoto atlasu jí přistříhl spodky a ještě dnes je krásně ušil.“

I odvětil můj bratr: „Slyším a poslouchám. Vyřid’ jí ode mne tisícery pozdrav a řekni jí mým jménem: Tvůj otrok, o paní má, jest poslušen všech tvých rozkazů. Poroučej mu, jak jest ti libo.“

A ihned jal se přistřihovati a pilně šil ty spodky ze žlutého atlasu. Po malé chvíli však ona mladá žena se objevila u okna, pozdravila ho posuňkem, hned klopíc zrak, hned se na něho usmívajíc, takže opravdu se již domníval, že zcela jistě ji pro sebe dobude. Pak mu zmizela s očí, zato však přišla její otrokyně a on jí odevzdal ušité spodky; vzala je a šla svou cestou.

Když však nastala noc, vrhl se na svoje lůžko a převaloval se s boku na bok až do rána. Jakmile se však rozednilo, povstal a usedl na obvyklé místo. Tu přišla k němu ona mladá otrokyně a takto mu pravila: „Můj pán tě volá k sobě.“

Vyslechnuv tato její slova, zachvěl se velkou bází, leč otrokyně, zpozorovavši jeho strach, pravila mu: „Ne, nic se neboj, vždyť očekává tě tam jenom samé dobré. Má paní již upozornila našeno pána na tebe.“ Zaradoval se z toho můj bratr, ten hrbatý, radostí nesmírnou a ihned šel s ní a jakmile předstoupil před jejího pána, manžela oné mladé ženy, políbil před ním zemi. Muž ten opětoval jeho pozdrav a podáváje mu velký kus plátna, takto pravil: „Nastříhej mi z toho košil a sám je ušij.“

I odvětil můj bratr: „Slyším a poslouchám.“ A jal se stříhat a stříhat, až konečně v době večera dvacet košil bylo přistřiženo, neboť nevzal si ani tolik času, aby v den aspoň něco pojedl. Tu otázal se ho pán toho domu: „A jaká jest tvoje mzda za tyto košile?“

A můj bratr odvětil: „Dvacet dirhemů.“

Tu zavolal ten pán svoji otrokyni a takto jí kázal: „Přines dvacet dirhemů.“

Můj bratr na to mlčel, ale ona mladá žena mu učinila znamení, jímž ho nabádala, aby nic nepřijal od jejího chotě. I zvolal můj bratr: „Při Allahovi, nic od tebe nepřijmu.“

A ihned sebral všechno svoje krejčovské nářadí a odběhl, ač peněz velmi potřeboval. Tři dny pak jedl a pil jen velmi málo, stále pilně pracuje, aby dohotovil šití pro ty lidi. Tu přišla k němu ona mladá otrokyně a pravila mu: „Co máš již hotovo?“ A on pravil: „Všechno jest již hotovo,“ a sebrav ušité košile, spěchal s ním? k těm lidem, kde je odevzdal manželovi té mladé ženy a ihned zase odešel.

Ona mladá žena však řekla svému manželovi vše, co se vlastně dalo s mým bratrem, aniž můj bratr toho tušil. Oba, muž i žena se smluvili, že vše tak zařídí, aby můj bratr vykonal pro ně svoji krejčovskou práci docela zadarmo, že se mu pak za to ještě vysmějí.

Druhého dne zrána vstoupil můj bratr zase do svého krámu, sotva však usedl, ihned přiběhla ona otrokyně a pravila mu: „Pojď, můj pán tě volá.“

I spěchal můj bratr s ní a když přišel nahoru, takto mu pravil pán té otrokyně: „Pád bych, abys mi přistříhl pět kaftanů se širokými rukávy.“

A můj bratr přistříhl tedy na pět kaftanů a vzav přistříhnutou látku do náručí, odešel do svého krámu, kde pak šil ony kaftany tak dlouho, až všechny byly ušity. Odnesl hotovou práci onomu pánovi, jenž ji prohlédl a pochválil ho, a poručil pak své otrokyni, aby mu přinesla měšec se stříbrňáky. Jakmile však můj bratr vztáhl trnku po své odměně, ta mladá žena, stojíc za svým mužem, dala mu tajné znamení, jen aby nic nebral a můj bratr, uposlechnuv ji, takto řekl jejím muži: „O, pane můj, to přece nespěchá, na to jest ještě dosti času.“

A opustil jejich dům jako tvor ještě hloupější a bídnější než jest osel, neboť postihlo ho patero věcí – láska, chudoba, hlad, hloupost a únava.

Přece však se vzmužil a znovu se dal do práce, leč když zhotovil pro ně všechnu práci, zahráli si s ním šibalský kousek a oženili ho se svojí otrokyní. Když však v noci chtěl k ní vstoupili, tu mu pravili: „Jen zůstaň po celou noc až do rána dole ve mlýne, neboť to ti přinese štěstí.“

A můj bratr jim věřil, že je to pravda, co mu povídají, domnívaje se, že oba s ním dobře myslí a proto zůstal ve mlýně po celou noc zcela sám. Manžel té mladé ženy však přišel a navedl mlynáře, aby dal svým mlýnem točiti od krejčího, to jest od mého bratra, od toho hrbatého. – A opravdu, o půlnoci ten mlynář vstoupil k mému bratrovi a takto promluvil: „Při Allahovi, jak ten vůl je líný! Hle, jak líně stojí, jako by nechtěl po celou noc ani zatáhnouti, ačkoliv jest zde tolik obilí a mléči si žádají své mouky. Však já ho zapřáhnou do mlýna, aby semlel všechnu pšenici.”

A opravdu, přistoupil ke složení, nasypal obilí, pak přišel k mému bratrovi s provazem v ruce, přivázal mu jej kolem krku a zvolal: „Hej, kupředu! Běhej a mel! Chtěl bys stále jenom žráti a nic jiného dělat než hnůj a moč.” A vzav do ruky bič, švihl jim po mém bratrovi, jenž se ihned rozplakal a křičel, leč nenalezl žádného ochránce a tak do svítání všechno obilí bylo semleto. Zrána přišel manžel té mladé ženy, prohlédl si mého bratra, jak je zapřažen do jha, opět však odešel. Teprve později dopoledne přišla otrokyně, ona, s kterou uzavřel smlouvu svatební, odvázala ho a pravila mu: „Já i paní má těžce neseme, co se ti přihodilo a s tebou jsme sdílely tvůj žal.“

Leč mému bratrovi po všem tom bití a těžké práci jazyk vypověděl službu, takže jí nemohl odpovědět. Odešel tedy do svého bytu a hle, tam za ním přišel onen písař, jenž sepsal jeho svatební smlouvu a očekáváje od něho obvyklý dar, takto pravil: „Allah ti popřej dlouhého života! Manželství tvoje budiž požehnáno, však tváře tvoje mi jasně praví, že celou noc od večera až do rána jsi trávil v samém žertování a mlkování.“

I odsekl můj bratr: „Kéž Allah nepopřeje spásy lháři, o ty tisícero násobný kuplíři! Při Allahovi ti pravím, že po celou noc od samého večera až do časného rána jsem nečinil nic jiného než že místo vola jsem otáčel mlýnem.“

A ten písař ho prosil: „Vypravuj mi tedy svůj příběh.“

I vypravoval mu můj bratr vše, co se mu přihodilo a když skončil, písař zvolal: „To jistě se planeta tvá neshoduje s planetou její. Přeješ-li si však, změním tvou manželskou smlouvu za jinou, lepší, aby se

shodovala s hvězdářským výpočtem.“ A ještě dodal: „Měj se však napozoru před novým podvodem!“

Pak ho opustil. Můj bratr však odešel do svého krámu, kde čekal, až někdo přijde a přinese mu nějakou práci, aby si vyzískal na svůj denní chléb. A hle, zase k němu přišla ta otrokyně, neboť se domluvila se svojí velitelkou, že mu provedou nějaký kousek. A takto pravila: „Má paní tě volá k sobě.“

Leč on odvětil; „Jen jdi odtud, jen jdi, o mé dobré děvče. Mezi mnou a tvou paní již není pranic společného.“

I odešla ta otrokyně a své velitelce sdělila jeho slova, leč můj bratr ještě neměl ani kdy, aby si rozmyslil, co řekl a již ona mladá žena vyhlédla z okna a pravila se slzami v očích: „A proč, o miláčku můj, již nemá býti pranic společného mezi mnou a tebou?“

A když jí neodpovídal, zapřísahala se mu, že vše, co se mu přihodilo v tom mlýně, stalo se proti její vůli a bez její viny. A když můj bratr se tak díval na její krásu a půvabnost a naslouchal jejímu sladkému hlasu, hle, všechnen hněv, který se ho zmocnil, zase od něho odstoupil a bratr můj přijal její omluvu, radoval se, že ji zase vidí. I pozdravil ji a mluvil s ní a zase pak chvíli seděl při své krejčovině. Potom ona mladá otrokyně opět k němu přišla a pravila mu: „Má paní tě pozdravuje a vzkazuje ti, že její manžel hodlá po celou noc se zdržet u svých přátel. Až tedy odejde z domu, ihned přijď k nám a ztrávíš pak celou noc s mou paní v nej sladších rozkoších až do rána.“

Ale její manžel se jí před tím tázal: „Jak to zařídíme, abychom ho od tebe zahnali?“

A ona mu odvětila: „Ponechej to mně, však si něco vymyslím a zahrajeme mu pak kousek, kterým se stane pověstným po celém městě.“

Můj bratr však pranic nevěděl o lstivosti žen. A když nastal večer, opět přišla ona mladá otrokyně, chopila ho za ruku a vedla ho k své paní. Sotva však její paní ho spatřila, již zvolala: „Při Allahovi, pane můj a vládce, jak jsem již po tobě toužila!“

A on jí pravil: „K vůli Allahovi, o paní má, polib mne rychle, a pak to ostatní.“

Sotva však vyřkl tato slova, již tu byl manžel té ženy, jenž přiběhl ze sousedního pokoje, uchopil mého bratra a takto vzkřikl: „Při Allahovi ti pravím, že pustím tě teprve u setníka městské stráže.“

Tu pokořil se před ním můj bratr, ten hrbatý, prosil ho a zapřísahal, leč on ho nechtěl slyšet a zavedl ho do domu valího, jenž ho dal bičovat a posadiv ho pak na velblouda, dal ho vodit celým městem, kde všichni lidé pokřikovali na mého ubohého bratra: „Hle, to jest spravedlivý trest pro člověka, jenž vnikne do harému počestných mužů.“

Vyhnali ho pak z města a on z toho bití, krom toho spadna s velblouda, onemocněl tak, že zkřivila se mu páteř, přece však musel vyjít z města, nevěda, kam by se obrátil. Rozhněval jsem se na něho nesmírně, přece však jsem měl o něho strach a proto jsem se vydal za ním. Přivedl jsem ho k sobě a vzal jsem ho do svého domu, opatroval jsem ho nápojem a jídlem a tak žije u mně až do dnešního dne.

Kalif se smál mému vypravování a když se dosyta zasmál, takto mi pravil: „Dobřes jednal a dobřes vypravoval, o mlčelivý a malomluvný!“ A kázal, aby mi byl podán dar a poručil mi, abych odešel.

Já však jsem odvětil: „Nic od tebe nepřijmu, ani daru ani pochvaly, leč bys mi dovolil, abych ti vypravoval, co se stalo s ostatními bratry. Nedomnívej se však, že jsem člověk, jenž miluje dlouhé řeči.“

I pravil mi kalif:

„Vypravuj mi tedy, co se přihodilo ostatním tvým bratřím, nechť potěší se můj sluch těmito žertovnými příběhy.“

A já započal:

Příběh druhého bratra holičova.

ě, o panovníce věřících, že můj druhý bratr se jmenuje Žvanil a je chromý. I stalo se jednoho dne, když si vyšel cosi obstarati, že jej potkala nějaká stará žena a pravila mu: „Muži, postůj chvíli, abych ti mohla učiniti návrh. Bude-li ti vhod, tedy mi jej proved’ a popros Allaha o dobrý zdar!“

Tu se můj bratr zastavil a ona pokračovala: „Budu ti o něčem vypravovat! a zavedu tě tam, ale nesmíš dělati mnoho řečí!“ – „Vyslov se zřetelně!“ pravil on; a ona nato: „Co bys řekl pěknému domu a půvabné zahradě s tekoucími potůčky, s ovocem a vínem a s krásnou tváří, kterou bys směl líbat’ od večera až do rána? A učiníš-li, co ti radím, tedy se dožiješ štěstí.“ Uslyšev můj bratr tato slova, pravil jí: „O, paní má, jak to, že mezi všemi lidmi nabízíš to vše právě mně, a co se ti na mně líbí?“ Ona však odpověděla mému bratru: „Což jsem ti neříkala, že nemáš dělati mnoho řečí? Mlč a pojd’ se mnou!“ Nato se stařena obrátila a můj bratr šel za ní, pln touhy po tom, co mu vyličila, až vstoupili do prostranného domu s mnohými služebníky. Když jej vedla z dolejšího patra do horního, zpozoroval můj bratr, že je to panský zámek. A když jej lidé v domě viděli, tázali se ho: „Kdo tě sem přivedl?“ Ale stařena jim odpověděla: „Nechte jej na pokoji a nevyrušuite jej; je to řemeslník a my ho potřebujeme.“ Pak jej vedla do vyzdobeného pokoje, tak krásného, že takového ještě ani oko nevidělo.

Když vstoupili do toho pokoje, zvedly ae přítomné ženy, uvítaly jej a pokynuly mu, aby si usedl vedle nich. Sotva tam pobyl chvílku, uslyšel hlučný šumot a do pokoje vstoupil hlouček otrokyň, obklopujících nějakou dívku, podobající se měsíci v době úplňku. Můj bratr upřel na ni zrak, povstal a uklonil se před ní. A ona jej uvítala a pokynula mu, aby si usedl. Když tak učinil, přistoupila k němu a pravila mu: „Allah tě přivediž ke cti! Daří se ti dobře?“ „O, paní má,“ odpověděl on, „daří se mi velmi dobře.“ Nato poručila přinésti pokrmy a tu před ni postavili jemné pokrmy; a ona si usedla,

aby pojedla. Při tom všem se nepřestávala ta dívka smáti; ale kdykoliv se na ni můj bratr podíval, odvrátila oči ke svým otrokyním, jako by se jim vysmívala. Mému bratru dávala však znamením najevo lásku a žertovala s ním. A on, ten osel, ničeho nepozoroval; ba úplně jsa ovládnut vášní, domýšlel se, že ta dáma je do něho zamilována a že mu poskytne, cokoli by si přál. Když pojedli, bylo přineseno víno; pak přišlo deset dívek, krásných jako měsíčky a nesoucích dobře naladěné loutny v rukou. A ty počaly zpívatí zádušné krásnými hlasy. Tu překonalo mého bratra nadšení a on vzal pohár z ruky dívky a vypil jej, stojí před ní. Nato vypila také ona pohár vína a můj bratr pravil: „Na tvé zdraví!“ a uklonil se. Pak mu podala druhý pohár a on také ten vypil; ona mu však dala ránu za týlo. Když se io mému bratru od ní stalo, spěšně odtud utíkal; ale stařena běžela za ním a dala mu očima znamení, aby se vrátil. Vrátil se tedy, a dívka mu pokynula, aby si usedl; on si usedl a zůstal sedět, nemluvě ani slova. A opět jej uhodila za týlo; a ani to jí ještě nestačilo, nýbrž poručila dokonce všem svým otrokyním, aby ho bily a on aby mezitím říkal stařeně: „Nikdy jsem nezažil nic krásnějšího než toto.“ Stařena však neustále říkala: „Ach, při tvém životě, o, paní má!“ Ale dívky jej bily, až se o něj pokoušely mdloby. Nato můj bratr povstal, chtěje vyřídit nějakou záležitost, ale stařena jej zase přivedla nazpět a pravila mu: „Měj ještě chvíli strpení a potom dosáhneš, čeho si přeješ.“ „A jak dlouho mám ještě čekat?“ tázal se můj bratr, „vždyť z těch ran šly na mne již téměř mdloby.“ Stařena odpověděla: „Až se opije, pak dosáhneš svého cíle.“ Můj bratr se tedy vrátil na své místo a usedl si. Otrokyně však povstaly co noha a paní jim poručila, aby jej nakouřily kadidlem a aby mu postříkaly tvář růžovou vodou. Otrokyně vykonaly rozkaz, ale paní mu pravila: „Allah tě přivediž k počtám! Ty jsi vstoupil do mého domu a vyhověl jsi mým podmínkám; neboť toho, kdo jedná proti nim, odešlu pryč; kdo je však trpěliv, ten dosáhne svého cíle.“ „O, velitelko má,“ pravil můj bratr, „jsem tvým otrokem a v tvé moci!“ „Věz tedy,“ pokračovala ona, „že Allah mne učinil vášnivou přítelkyní veselých žertů; a kdo mne poslouchá, ten obdrží čeho si přeje.“

Potom poručila dívkám, aby zpívaly zvučným hlasem, takže celá společnost byla nadšena; a potom pravila jedné z otrokyň: „Vezmi svého pána a učiň, čeho je třeba a přiveď mi jej brzy nazpět.“ Dívka vzala tedy mého bratra, aniž by byl věděl, co s ním chce počítí; ale stařena šla za ním a pravila: „Měj strpení! Zbývá již jen málo co činiti!“ A jemu se tvář rozjasnila a obrátil se opět k paní, mezitím, co stařena stále říkala: „Měj strpení, nyní brzy dosáhneš, čeho si přeješ!“ Tu se jí otázal: „Řekni mi, co má tato dívka se mnou činiti?“ „Tam tě nečeká nic, než dobro,“ odpověděla stařena, „jako že se pro tebe namáhám! Má ti pouze nabarviti obočí a vytrhali knír. On pravil: „Což barva, ta se při omývání opět smyje, ale když mi bude vytrhávati knír, tedy to bude bolet.“ „Dej si pozor,“ zvolala stařena, „abys nejednal proti její vůli! Neboť její srdce lpí na tobě.“

A tak si můj bratr nechal trpělivě nabarviti obočí a vytrhati knír. A otrokyně se vrátila k své paní a podala jí zprávu. Ta jí pravila: „Nyní zbývá učiniti pouze ještě jediné; musíš mu ostříhat! vousy, aby byl docela hladký.“

Otrokyně se nato vrátila k němu a pravila mu, co jí paní rozkázala; a můj bratr, ten hlupák, jí odpověděl: „A co si počnu, když se mezi lidmi stanu terčem posměchu?“ Ale stařena pravila: „Ona to chce učiniti pouze proto, abys byl jako bezvousý mladík, a aby ti nezůstalo v tváři nic, co by ji škrábalo a píchalo; neboť její srdce vzplanulo vášnivou láskou k tobě. Buď tedy trpěliv a dosáhneš cíle.“ A můj bratr byl trpělivý, poslouchal dívky a nechal si vousy oholili; a když yl opět přiveden před paní, lu hle, bylo jeno obočí nabarveno a knír oškubán, brada oholena a tváře červeně natřené. Nejprve se ho ulekla, ale potom se dala do smíchu, až se po zemi válela a pravila: „Veliteli můj, ty jsi opravdu získal mé srdce svou dobrou povahou.“ A zapřísahala jej při svém životě, aby před ní zatančil a on se dal do tance; mezitím nezůstalo v pokoji ani jediné podušky, kterou by mu nebyla hodila na hlavu; a právě tak házely po něm všechny otrokyně tím, co měly právě v rukou, jedna pomorančem, druhá limonem a třetí citronem, až upadl, napolo jsa omdlelý nárazy a ranami do šíje a úhozy poduškami a ovocem.

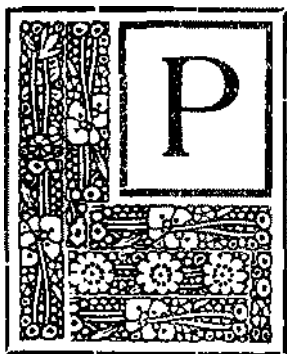
„Nyní jsi dosáhl svého cíle,“ pravila mu stařena, „věz, že nyní tě již nečekají žádné rány a pouze jediné zbývá ti učiniti a to je toto:

Ona se vzdává v podnapilosti teprve tehdy muži, když odložila své šaty a kalhoty a je nahá jako lípa; poručí ti tedy, abys také ty odložil své šaty a abys utíkal za ní, mezitím, co ona bude běžeti před tebou, jakoby ti chtěla uprchnouti. Ty však za ní běžej od místa k místu, až ti prut stoupne. Pak se ti vzdá,“ a k tomu dodala: „Nyní svlékni hned šaty.“ A on, jsa nyní světu úplně odcizen, odložil veškeré šaty a stál tam docela nahý.

Tu upozorovala Šehrazáda, že je blízko ráno, a přerušila, co bylo vypravováno. Když však nastala *dvaatřicátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že ten lazebník vypravoval ťakto o svém druhém bratru: „Když ta stařena řekla mému bratru, že má svléknout! své šaty a když on docela světu odcizený šaty odložil a stál tam nahý, pravila mu paní: „Nyní se připrav k běhu, já poběžím také.“ Nato se rovněž svlékla a zavolala na něho: „Chceš-li něco, tedy utíkej za mnou!“ A ona běžela před ním a on běžel za ní a ona utíkala z pokoje do pokoje, vždy dále; a můj bratr utíkal za ní, jako šílený, přemožený dychtivostí a se stojícím prutem. Nakonec běžela před ním temnou místností a on za ní v šíleném běhu; ale pojednou stoupnul na jakési měkké místo, které se pod ním prolomilo, a než se nadál, nacházel se uprostřed ulice v bazaru obchodníků kožemi, kteří vyvolávali kůže k prodeji a kupovali a prodávali. Vidouce jej v tomto stavu, nahého, se stojícím prutem, s oholenou bradou, s nabarveným obočím a s tváří červeně natřenou – dali se do křiku, tleskali mu na posměch a jali se jej bítí kožemi po holém těle, až upadl do mdlob. A pak jej naložili na osla a zavezli jej k prefektovi. A ten jim pravil: „Co to znamená?“ A oni odpověděli: „Tento člověk spadl na nás náhle dolů v tomto stavu z vezírova domu.“ Tu mu poručil prefekt sto ran bičem a vypověděl ho z Bagdadu. Já jsem však šel za ním a přivedl jsem jej tajně nazpět do města a dával jsem mu denně peníze, aby mohl žít. Kdybych nebyl tak velkomyslným, pak bych nebyl snesl někoho jemu podobného.

Vypravování holičovo o jeho třetím bratru.

okud jde o mého třetího bratra, tedy se jmenuje al Fakir a je slepec. Kteréhosi dne vypudily jej osud a neblahá náhoda před veliký dům a on zaklepal na dveře, poněvadž chtěl mluvit s majitelem, aby od něho něco vyžebal. Pán domu zvolal: „Kdo stojí u dveří?“ Ale můj bratr nepromluvil ani slova a brzy nato uslyšel opakovati ještě hlasitěji: „Kdo je tam?“ Zase však nedal odpovědi a nyní oslyšel, jak pán domu jde ke dveřím, otvírá je a táže se: „Co tu chceš?“ A můj bratr odpověděl: „Něco k vůli Allahovi vznešenému.“ „Jsi slepý?“ otázal se ho pán. A můj bratr odpověděl: „Jsem,“ Pán domu pravil: „Podej mi ruku.“ A můj bratr mu podal ruku, domnívaje se, že mu pán na ni něco dá; ten se však chopil jeho ruky, zavedl jej do domu a vedl jej nahoru od schodů ke schodům, až přišli nahoru na terasu; a můj bratr zatím myslel, že mu dá jistě nějaké peníze nebo něco k jídlu. Když byli nahoře, otázal se pán: „Čeho si žádáš, o slepče,“ a můj bratr mu odpověděl: „Něco k vůli Allahovi vznešenému.“ „Allah ti otevřiž jiné dveře, muži!“ „Pročpak jsi mi to neřekl, když jsem byl dole?“ „Ty darebáku, pročpak jsi mi neodpověděl, když jsem se tě tázal po prvé?“ „A co teď chceš se mnou dělati?“ „Nemám nic pro tebe.“ „Zaved' mne tedy po schodech dolů!“ „Máš cestu před sebou.“ A můj bratr se vydal na cestu a hmataje, scházel po schodech dolů, až se přiblížil ke dveřím na vzdálenost dvaceti schodů; tu však sklouznul a spadl po schodech dolů ke dveřím a rozbil si hlavu.

Vyšel ven a nevěděl, kam se má obrátit; tu však padnul na dva jiné slepce, své společníky, a ti se ho tázali: „Copak jsi dnes vyžebal?“ a on jim vypravoval, co se mu přihodilo a dodal: „O, bratří, rád bych si vzal něco z těch peněz, které mám doma, abych jich použil.“

Pán domu šel však za ním a slyšel, co pravil; ale ani můj bratr ani jeho společníci toho chlapa nepozorovali. A tak šel můj bratr do svého bytu a majitel domu šel nepozorovaně za nimi; potom si můj bratr usedl, chtěje počkati na své soudruhy, Když vstoupili, pravil jim: „Zastrčte dvěře a prohledejte dům, nešel-li za námi nějaký cizinec.“ Když však cizinec uslyšel tato slova, vylezl po provaze, visícím se stropu, zatím co oni chodili celým domem a hledali, nikoho však nenacházejíce. Potom se vrátili, usedli si vedle mého bratra, vyňali peníze a počítali je a hle, bylo jich dvanáct tisíc dirhemů. Položili je do kouta světnice, každý si vzal, co potřeboval a zbytek zakopali do země. Pak si přichystali nějaké jídlo a usedli si k němu. Pojednou však uslyšel můj bratr vedle sebe cizí žvýkání a pravil k svým přátelům: „Mezi námi je nějaký cizinec.“ A napřáhl ruku a vrazil do ruky majitele domu. A tu se všichni na něj vrhli a bili jej. A když umdleli, zvolali: „O, muslimové, mezi nás přišel zloděj, aby nám ukradl naše peníze!“ A veliký dav lidu se shromáždil okolo nich; vetřelec se však držel těsně u nich a naříkal s nimi tak, jak oni naříkali; a zavíral oči, takže to vypadalo, jakoby nesporně náležel mezi ně a volal: „O, muslimové, vzývám Allaha a sultána, volám Allaha a prefekta, protože jim chci dáti důležitou radu.“

V tom přišla již také stráž, zatkla celou společnost, mezi nimi také mého bratra a hnala ji k domu prefekta, jenž si dal všechny předvolati a otázal se: „Co se s vámi děje?“ Vetřelec zvolal: „Sám se podívej! Ale dostaneš to z nás pouze mučením. Začni jen nejprve se mnou a nech mne mučiti; potom však popadni tohohle, mého vůdce!“ A při tom ukázal rukou na mého bratra. Vrhli se tedy na cizince a naložili mu čtyři sta ran na zadnici. A když jej rány bolely, otevřel jedno oko a když pak bili ještě silněji, otevřel také druhé. Tu na něj prefekt zakřikl: „Co to děláš, ty zatracenče?“ A on zaprosil: „Dej mi milost! My čtyři se stavíme slepými a provádíme lidem všelijaké kousky tím, že vnikáme do domů, podíváme se na ženy a svádějíce je, vydíráme z nich peníze; tímto způsobem jsme nahospodařili již velkou částku, která se páčí na 12.000 dirhemů. Pravil jsem ke svým soudruhům: Dejte mi můj podíl, tři tisíce; ale oni se na mne vrhli a bili mne a vzali mi peníze a nyní volám Allaha o tvou ochranu. Ať máš raději ty můj podíl, než oni. Chceš-li věděti,

jsou-li má slova pravdivá, tedy nabij každému z ostatních ještě více, než jsi nabil mně a oni potom otevrou oči.“

Tu rozkázal prefekt, aby započali mučení s mým bratrem; a oni jej přivázali na lavici a prefekt jim pravil: „Tak, vy podvodníci, zapíráte dobrotivé dary Allahovy a děláte, jako byste byli slepí?“ „Allah, Allah!“ zvolal můj bratr. „Při Allahu, mezi námi není nikdo vidomý.“ A oni jej bili, až padl do mdlob. Tu zvolal prefekt: „Nechte jej, až zase nabude vědomí, a pak jej bijte znovu!“ A poručil dáti každému z jeho společníků více než třista ran, mezitím co vidomý je neustále vybízел: „Otevřete oči, sice budete biti znovu!“ A nakonec pravil cizinec prefektovi: „Pošli jednoho člověka se mnou, aby ty peníze sem přinesl; neboť tito lidé nechtějí otevřít oči ze strachu před hanbou mezi lidmi.“ Tu poslal prefekt člověka pro ty peníze a cizincovi dal domnělý podíl, tři tisíce dirhemů, ostatek pak si ponechal pro sebe a ty tři slepce vypověděl z města. Já jsem však, o panovníče věřících, vyšel ven, přivedl jsem svého bratra domů a tázal jsem se ho na to, co zažil; a on mi vypravoval, co jsem já vypravoval tobě. A já jsem jej tajně přivedl do města a dával jsem mu denní podporu, aby se ve vši tajnosti mohl najísti a napítí.

Kalif se smál mému příběhu a pravil: „Dejte mu dar a nechejte jej odejít;“ já jsem však zvolal: „Při Allahu, nevezmu nic, dokud, panovníku věřících, nevypovím, co se přihodilo mým ostatním bratrům; neboť jsem opravdu muž mála slov.“

A potom mluvil dále:

Vypravování holičovo o jeho čtvrtém bratru.

Pokud jde o mého čtvrtého bratra, o panovníče věřících, o toho jednoookého, tedy byl řezníkem v Bagdadě; prodával maso, a pěstoval jehňata a velmožové a boháči si kupovali maso u něho, takže nabyl velikého bohatství a nakoupil soumarů a domů. Tak žil dlouhou dobu, až jednoho dne, když seděl u svého krámu, přistoupil k němu nějaký stařec s dlouhými vousy, položil mu v krámě několik dirhemů a pravil mu: „Dej mi za to masa!“ A on mu dal masa za jeho peníze a

stařec šel svou cestou. Můj bratr si však prozkoumal stříbrňáky šejchovy, a vida, že dirhemy jsou bílé a lesklé, uložil je na zvláštní místo. Pět měsíců chodil tam stařec pravidelně, můj bratr ukládal veškeré peníze, které od něho obdržel, do zvláštní skříň. Nakonec však chtěl peníze vybrati a nakoupiti za ně ovcí. Otevřel tedy skříň, ale nenašel tam nic jiného, než okrouhlé nastříhané kousky papíru; tu se bil do tváře a křičel hlasitě, takže se lidé shromáždili okolo něho, a on jim vypravoval svůj příběh a všichni se divili. Můj bratr se však dal do obvyklé práce, zabil berana a pověsil jej ve svém krámě, uřezal kousek masa a vyvěsil jej venku, právě si; „O, Allahu, kéž by jen přišel ten neblahý stařec!“

A netrvalo dlouho, přišel tam Šejch se stříbrňáky v ruce. Ty vyskočil můj bratr, popadl jej a dal se do křiku: „Pojďte mi na pomoc, muslimové a poslechněte, co se mi přihodilo s tímto darebákem!“ Uslyšev stařec jeho slova, pravil mu: „Co je ti milejší? Abys ode mne upustil, nebo abych tě před vším lidem obžaloval?“ „A z čeho bys mne mohl obžalovat!“ „Z toho, že prodáváš lidské maso za skopové“ „Lžeš, proklatče!“ „Nikoli, jenom ten je proklatcem, v jehož krámě je pověšen člověk.“ „Je-li tomu tak, jak pravíš, ať ti propadnou mé peníze i má krev.“ Tu zvolal stařec: „Vy, lidé, chcete-li se přesvědčiti o pravdivosti mých slov, tedy vstupte do jeho krámu.“ Tu vrazil lid do krámu méno bratra a všichni tam viděli viseti člověka, v něhož byl skopec proměněn. Při tom pohledu vrhli se na mého bratra a křičeli na něj: „O, ty nevěřící, ty darebáku!“ A jeho nejlepší přátelé jej počali bití a tlouci do něho a pravili: „Tak ty nám dáváš jisti lidské maso?“ A ten stařec jej dokonce udeřil do jednoho oka, takže mu vyteklo.

Lidé přinesli pak toho zabitého člověka před setníka městské stráže a stařec mu pravil: „O, emire, tento chlapík zabíjí lidi a prodává jejich maso za skopové, proto jsme jej přivedli před tebe; vykonej tedy na něm právo Allaha všemohoucího a slavného!“ Můj bratr se chtěl obhajovali, ale setník jej neposlouchal, nýbrž jej odsoudil k pěti stům ran holí. Také mu byly odňaly veškeré jeho peníze. A kdyby nebyl býval tak bohatý, tedy by ho byli zabili. A tu se vypravil můj bratr a ihned odcestoval, až přišel do velikého města,

kde považoval za nejlepší usaditi se jako příštípkař; a otevřel si krám a usedl si tam a pracoval tolik, že mohl uhájiti život.

Jednoho dne však, když vycházel ze svého obchodu, uslyšel koňský dupot. Otázal se, jaká je toho příčina a uslyšel odpověď, že král jede na štvanici a na lov; stanul tedy můj bratr, aby se podíval na královskou nádheru. Přihodilo se však, že oko královo vpadlo na prázdné oko mého bratra. Ihned sklonil král hlavu a pravil; „Utíkám se k Allahovi před neštěstím dnešního dne!“ Obrátil uzdu svého koně a vrátil se s celou družinou. Pak rozkázal svým strážím, a ty popadly mého bratra a zasazovaly mu tak bolestné rány, že byl napolo mrtev, ačkoliv netušil, proč se to vše děje. Pak se vrátil docela shroucený domů. I zasel si k jednomu člověku z okolí krále a vypravoval mu, co se mu přihodilo; ten se smál, až se po zemi válel a pravil: „Bratře můj, věz, že král se nemůže dívali na jednookého a zvláště tehdy, když je slepý na pravé oko. Pak ho nenechá odejiti, aniž by mu neporučil dále výprask.“ Uslyšev můj bratr tato slova, umínil si prchnouti hned z toho města; vydal se tedy na cestu, odešel odtud a obrátil se do jiné krajiny, kde ho nikdo neznal a tam bydlel dlouhou dobu.

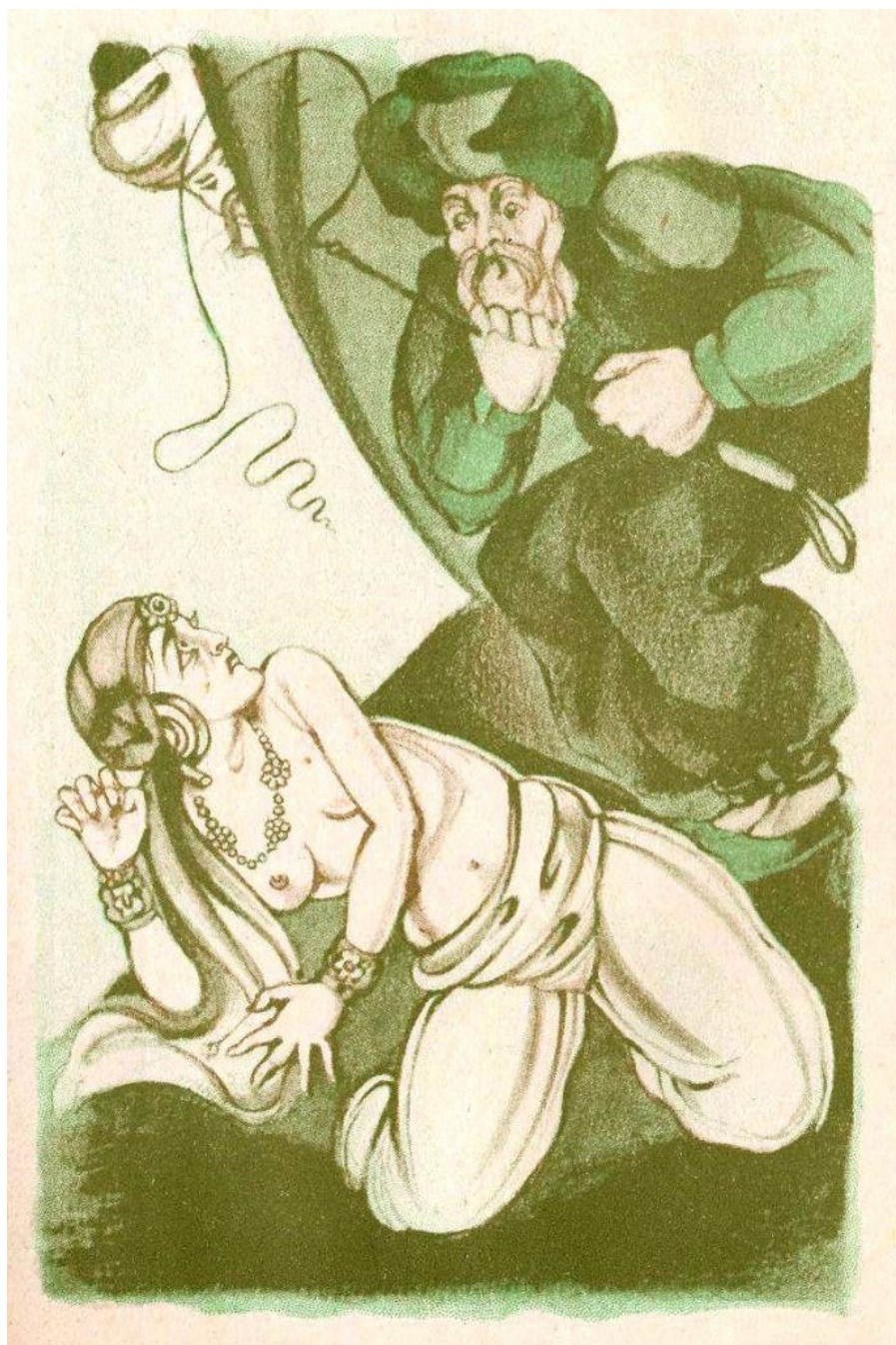
Nato si vyšel můj bratr jednoho dne zabrán do myšlenek o svém postavení, aby se rozptýlil; pojednou uslyšel za sebou dupot koní a zvolal: „Allahův soud je nade mnou!“ A ohlížel se po nějakém úkrytu; ničeho vsak nenalezl. Nakonec zpozoroval uzavřené dveře a opřel se do nich; když se dveře vyvrátily, vstoupil a spatřil dlouhou chodbu, v níž hledal útočiště; nežli si to však uvědomil, vyrazili na něj dva mužové a křičeli na něj: „Allahovi budiž dík, že tě vydal v naše ruce, ty nepříteli Boha! Po tři noci olupoval jsi nás o klid a spánek, takže jsi nám dával okoušeti téměř smrti!“ Tu se otázal můj bratr: „O, lidé, co je s vámi?“ A oni odpověděli: „Ty nás podvádíš, chceš nás přivést do hanby a kuješ pikle, abys zavraždil pána domu. Nestačí ti, že jsi jej učinil žebrákem, ty a tvoji soudruhové? Nyní nám však vydej nuž, jímž nás každé noci ohrožuješ!“ On však pravil: „O, lidé, bojte se Allaha v mé věci; neboť věrte, že můj příběh je nanejvýše podivný.“ „A jaký je tvůj příběh?“ otázali se; tu jim vypravoval, co se mu přihodilo, doufaje, že jej nechají odejiti; ale oni nedbali slov mého bratra a nestarali se o ně, nýbrž jej zbili a strhali

mu šaty s těla; a vidouce na jeho bocích jizvy po ranách prutem, pravili: „Proklatče, tyto jizvy tě prozrazují.“

Pak jej převedli před prefekta a mezitím pravil můj bratr sám k sobě: „Nyní budu potrestán za své hříchy a nikdo mne nemůže vysvoboditi, než Allah vznešený!“ Prefekt však pravil mému bratrovi: „Ty ničemo, co tě vedlo k tomu, abys vniknul do tohoto domu s úmyslem vraždit?“ – A můj bratr odpověděl: „Zapřísahám tě při Allahu, o emire, vyslechni má slova a nevyslovuj ukvapeně svého rozsudku!“ Ale prefekt zvolal: „Máme naslouchati slovům loupežníka, jenž tyto lidi ožebračil a jenž má na zádech jizvy po ranách?“ A dodal: „Jistě ti to udělali pouze za těžký zločin.“ A odsoudil jej ke stu ran karabáčem. Nato obdržel můj bratr sto ran a potom jej posadili na velblouda a volali před ním: „To je trest a sice nejmenší trest pro toho, jenž se vloupává do domů lidí!“ Nato jej vyhnali z města na rozkaz prefektův a můj bratr putoval nazdařbůh. Když jsem však uslyšel o jeho nehodě, vypravil jsem se za ním a dotázal jsem se ho po jeho příhodách; on vypravoval svůj příběh a vše, co ho potkalo. A já jsem s ním putoval, zatím co lidé si z něho tropili posměch, až jej konečně nechali na pokoji Pak jsem jej zavedl tajně do tohoto města a dával jsem mu denně peníze, aby se mohl najít stí a napítí.

Vypravování holičovo o jeho pátém bratru.

Pokud pak jde o mého pátého bratra, jemuž byly uřezány obě uši, o panovníce věřících, tedy to byl ubohý člověk, jenž si v noci vyžebravá na lidech svou denní výživu. Když pak náš prastarý otec, doživ se vysokého věku, onemocněl a zemřel, zanechal nám sedm set dirhemů, a každý z nás obdržel sto dirhemů; když však můj pátý bratr obdržel svůj podíl, tu byl bezradný a nevěděl, co s ním má počítí. A v tomto rozpoložení mysli mu přišla do hlavy myšlenka nakoupiti za ty peníze skleněného zboží všeho druhu a vydělávali na něm. A tak nakoupil za těch sto dirhemů skla, postavil je na velikou desku a usadil se na jednom místě, aby je prodával. Vedle něho byla

zed', o kterou se opíral. A jak tam tak v myšlenkách seděl, pravil sám k sobě: „Hle, má jistina v tomto skleněném zboží činí sto dirhemů. To zboží prodám za dvěšť dirhemů. Potom nakoupím skleněného zboží za dvěšť dirhemů a prodám je opět za čtyři sta dirhemů. A tak budu neustále prodávati a kupovati, až budu míti velmi mnoho peněz. Za ty si pak nakoupím všeho možného zboží, také drahokamů a růžového oleje, a tím vydělám ještě více peněz. Potom si však koupím pěkný dům a bílé otroky a koně se zlatými sedly; a budu jisti a píti a nenechám ani jediného zpěváka a ani jedinou zpěvačku ve městě, nýbrž je všechny povolám do svého paláce. Pak budu míti, jako že mi to Allah dopřeje, dobře jistinu sto tisíc dirhemů.“

O všem tom přemítal ve svém duchu, mezitím co deska se sklem stála před ním. A dále mluvil sám k sobě: „A až má jistina stoupne na sto tisíc dinárů, tu vyšlu potom starosvatky, aby pro mne požádaly o dcery králů a vezírů za ženy. Budu se ucházeti o dceru vezírovu; neboť jsem slyšel vypravovati, že je dokonale krásná a nádherně půvabná. Svatebním darem jí dám tisíc dinárů; a bude-li její otec ochoten, dobrá, nebude-li, tedy si ji vezmu násilím, jemu na vzdory. A až bude potom v mém domě, koupím si deset malých eunuchů a pro ně oděv, jaký nosí králové a sultáni; a dám si udělati zlaté sedlo, vykládané vzácnými drahokamy. Potom si sednu na koně a v doprovodu svých mamlúků, kteří budou běžeti po obou stranách vedle mne a za mnou, pojedu městem, zatím co lid mne bude pozdravovat! a mně žehnat; nato vstoupím k vezírovi, jenž je otcem dívčiným, obklopen jsa před sebou i za sebou, po pravici i po levici bílými otroky. A až mne tak vezír uvidí, tedy se zvedne přede mnou, nechá mne usednouti na svém místě a usedne si sám níže mne, jelikož se mám státí jeho zetěm.

U sebe budu míti dva eunuchy, a ti ponesou měšce, a každý z nich bude obsahovati tisíc dinárů; a z těch mu dám jeden tisíc jako jitřní dar pro jeho dceru a druhý tisíc mu dám dobrovolně darem, aby seznal, že jsem velkomyslný a štědrý a vznešeného ducha a že světské statky nic neznamenají v mých očích. A na deset slov, která ke mně promluví, dám mu v odpověď pouze dvě.

Potom se vrátím nazpět do svého domu a přijde-li pak někdo z příkazu nevěstina, tedy mu dám peněžitý dar a přehodím mu čestný

oděv přes ramena; přinese-li mi však on nějaký dar, tedy mu jej vrátím a budu se zdráhati přijati jej od něho, aby lidé věděli, že mám hrdou duši a že se spokojím pouze s patřičným místem. Potom jim dám pokyn, aby mne nádherně vyzdobili; a když tak učiním, rozkáži jim, aby přivedli ke mně nevěstu ve svatebním průvodu a dám skvěle vyzdobiti svůj dům. A až potom nadejde doba ozdobování nevěsty, obléknu si své nejnádhernější šaty a budu tam potom seděti v oděvu ze zlatého brokátu pohodlně opřený a nebudu se dívaíi ani napravo ani nalevo v povýšenosti svého ducha a v důstojnosti svého rozumů. Zde přede mnou bude státi má choť ve svém oděvu a ve svých okrasách, milostná jako plný měsíc. A já na ni popatřím pouze jediným pohledem, plným hrdosti a vznešenosti, až všichni, kdo budou přítomni, mně budou říkath „O, pane, tvá choť a otrokyně stojí před tebou; věnuj jí jediný pohled, neboť ji unavuje zde tak státi.“ Potom políbí zemi přede mnou mnohokráte; já však zvednu oči a věnuji jí jediný pohled a potom obrátím svou tvář zase k zemi. A oni ji odvedou do nevěstina pokoje a já povstanu a zaměním svůj oděv za oděv daleko krásnější; a když přivedou nevěstu podruhé, tedy se neuráčím věnovati jí pohled, leč až mne mnohokráte poprosí; a potom na ni pohlédnu a sklopím znovu zrak. A tak to učiním pokaždé, dokud nebude ukončena výzdoba nevěsty.“

Tu zpozorovala Sehrazáda, že se blíží den a ponechala příběh neskončen. Když však nastala *třiatřicátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že pátý bratr holičův mluvil takto: „A sklopím hlavu a učiním tak pokaždé, dokud výzdoba nevěsty nebude ukončena. A potom rozkáži jednomu ze svých eunuchů, aby mně přinesl měšec s pěti sty dináry; a až jej přinese, dám jej ženám u komory nevěstiny a rozkáži jim, aby mne uvedly do nevěstina pokoje. Jakmile mne tam s ní nechají o samotě, nepohlédnu na ni ani jediným pohledem a nepromluví k ní jediného slova, abych projevil své přezírání, a aby se o mně říkalo, že mám hrdou duši. A potom přijde její matka, políbí mi hlavu a ruku a promluví ke mně: „Veliteli můj, pohled’ na svou otrokyni, která touží po tom, aby se ti přiblížila. Vyléči její zkroušené srdce!“ Já jí však nedám odpovědi; a až to uvidí, tedy mi políbí mnohokráte nohy a řekne: „Veliteli můj, hle, má dcera je krásná dívka a nepoznala

dosud žádného muže, a shledá-li u tebe tuto nechut', tedy jí pukne srdce; skloň se tedy k ní a promluv s ní!“ Pak půjde a přinese mi pohár vína; ten přijme její dcera. Ale když se bude blížit ke mně, tedy ji nechám stát před sebou, zatím co budu pohodlně odpočívat! na polštáři zlatém vyšíváném a nepohlédnu na ni v povýšenosti svého ducha, takže mne bude věru považovali za velkomožného sultána.

Potom ke mně promluví: „Veliteli můj, nezdráhej se, pro Allaha, vzítí pohár z ruky své otrokyně, neboť hle, jsem tvou služkou. Já k ní však nepromluví a ona mne bude stále prositi, abych přece skutečně pil; a podrží mi pohár u rtů. Já jí však zamávám pěstí před obličejem a kopnu ji a udělám to tak –“

A kopnul nohou a – sklo i s deskou, spočívající na vyvýšenině, spadlo na zemi, a vše, co stálo na ní, rozbilo se na střepiny. A můj bratr zvolal: „To vše pochází od mé pýchy!“ Nato, o panovníče věřících, bil se do tváře, rval si šaty, dal se do pláče a dával si rány do celého těla. A lidé, jdoucí k páteční modlitbě, jej viděli; někteří na něj sice pohlédli a měli s ním soustrast, ale jiní se o něho nestarali. A tak tam seděl můj bratr v tom rozpoložení mysli, pozbyv peněz i výdělků. Když tak chvíli neustále plakal, tu hle, přišla krásná paní, obklopená mnohými služebníky; jela na mule, osedlané zlatým sedlem, vůně pižma vycházela z ní a ona byla na cestě k páteční modlitbě. Uviděvši skleněné střepy a mého plačícího bratra, pocítila s ním soustrast ve svém srdci a otázala se, co se mu přihodilo. A lidé jí pravili: „Tento člověk měl desku plnou skleněného zboží, jehož prodejem doufal vydělati na svou obživu; nyní však je sklo rozbito a tím se ocitnul v náladě, ve které ho vidíš.“ Ona však zavolala jednoho ze svých eunuchů a pravila mu: „Dej tomuto ubohému hochu vše, co máš při sobě!“ A on dal mému bratru měšec, v němž bylo pětiset dinárů.

Když jej můj bratr ucítil ve své ruce, umíral téměř přílišnou radostí a volal na dárkyni veškeré požehnání. Potom se vrátil do svého příbytku jako zámožný muž. Když však ještě seděl zabrán do myšlenek, tu zaklepal někdo na jeho dvěře. Povstal a otevřel a uviděl stařenu, kterou neznal. „Synu můj,“ pravila mu, „věz, že doba modlitby je blízká a já jsem dosud nevykonala náboženské umývání;

ráda bych tedy, abys mi propůjčil svůj příbytek k tomu, abych mohla provést! malé umytí.“ Můj bratr odpověděl: „Slyším a poslouchám!“ A vešel dovnitř a vyzval ji, aby jej následovala. Vstoupila tedy, a on jí přinesl konev s vodou, aby se mohla umýt; sám si však usedl, stále ještě se necítě radostí nad darovanými dináry. Pak ji zavázal při modlitbě do svého opasku.

Když to vykonal a když stařena ukončila své umývání, přistoupila k místu, na němž seděl, pomodlila se dvě raky, (pozn.: modlitby spojené s předepsanými pohyby) a vyprošovala pro mého bratra pěkné požehnání; když jí za to děkoval, zvedl ruku k dinárům, dal jí dva z nich a pravil u sebe: „To je má dobrovolná almužna.“ Stařena spatřivši zlato, zvolala: „Allah budiž pochválen! Proč pak pohlížíš na lidi, kteří tě milují, jako by byli žebráci? Vezmi si své peníze, já jich nepotřebuji, zastrč je jen do svého opasku! Přeješ-li si však býti spojen s tou, která ti dala ty peníze, tedy tě s ní mohu spojit; neboť je to má paní.“ – „O, matičko,“ otázal se můj bratr, „jak pak se k ní mohu dostat?“ A ona odpověděla: „Synu můj, ona pojala k tobě náklonnost, je však chotí bohatého muže. Vezmi všechny své peníze s sebou a jdi za mnou, abych tě dovedla k cíli tvých přání; a až s ní budeš spojen a až jí věnuješ všechny roztomilosti a krásná slova, tedy obdržíš z jejích půvabů a z jejích pokladů vše, čeho si budeš přát.“ Můj bratr vzal všechno zlato, vypravil se z domu a šel za stařenou, nemoha tomu ani uvěřiti. A ona šla a můj bratr ji následoval, až přišli k veliké bráně, kde stařena zaklepala. Přišla řecká otrokyně a otevřela jí. Stařena vstoupila a řekla mému bratru, aby vstoupil s ní; vstoupil tedy do velikého domu a nato do velikého obytného pokoje, jehož podlaha byla pokryta podivuhodnými koberci a který byl vyzdoben záclonami. Usedl si tam a položil zlato před sebe a svůj turban na kolena. Nežli si to všakuvědomil, vešla do pokoje mladá paní, tak krásná, že krásnější nikdo jakživ neviděl, oděná nejskvotnějším oděvem; tu povstal můj bratr a když jej spatřila, usmála se na něj, projevila mu svou radost a pokynula mu, aby si usedl. Pak poručila zavřít dveře a když se tak stalo, přistoupila k mému bratru a vzala jej za ruku; šli spolu, až přišli k místnosti ležící stranou. Tam oba vstoupili a hle, místnost byla vyzdobena mnohými druhy hedvábných koberců, vyšíváných zlatem. On si usedl, ona si

usedla vedle něho a chvíli s ním si hrála; nakonec povstala a pravila: „Nehýbej se tse svého místa, dokud se nevrátím,“ a zmizela.

A když tam tak seděl, hle, tu vstoupil černý otrok obrovské postavy k němu, s vytaseným mečem v ruce a křičel: „Hej, kdo tě sem dovedl a co tu děláš?“ Můj bratr pohlédnuv na tohoto otroka, nedovedl mu ani odpovědět, neboť hrůzou oněměl; a tu jej mouřenín popadl, svlékl mu šaty a bil jej plochou stranou meče, až omdlel bolestmi a padl na zemi. Když ten bídný černochoch myslel, že je s ním konec, uslyšel jej můj bratr, jak volá: „Kde je žena se solí?“ Tu k němu přistoupila otrokyně, nesouc v ruce veliký podnos s množstvím soli; a mouřenín vtíral sůl stále do ran bratrových, jenž se však nehýbal, obávaje se, že by otrok zpozoroval, že je dosud na živu a že by jej pak úplně usmrtil. Dívka se solí odešla a černochoch zvolal: „Kde je žena od sklepa?“ Tu přišla známá stařena k mému bratrovi, odvěkla jej za nohy do sklepa a hodila jej na hromadu zavražděných. Tam ležel na témž místě dva plné dny; Allah však učinil sůl prostředkem pro uchování jeho života, jelikož mu zastavila krev.

Když pak můj bratr cítil, že se může opět hýbat, vyšoural se ze sklepa, otevřel bázlivě příklop a vylezl ven. A Allah jej chránil, takže dovedl jiti v temnotě a ukrýti se až do rána v síni. Při rozednění vyšla ona zlořečená stařena opět z domu, hledajíc novou kořist. On jí šel v patách, aniž by to byla pozorovala a vešel pak do svého příbytku, kde si ovázal rány a ošetřoval se, dokud se neuzdravil. Mezitím však pozoroval stařenu a viděl, jak ve všech denních dobách brala s sebou muže za mužem a vodila je do onoho domu; ale neříkal o tom ani slova. Potom, když se opět uzdravil a nabyl sil, vzal kus látky a učinil z ní měšec, naplnil jej skleněnými střepinami a přivázal si jej k opasku. A potom si dal cizí vzezření, takže jej nemohl nikdo poznati, oblékl si perský oděv, vzal meč a ukryl jej pod svým oděvem. Uviděv stařenu, pravil jí s perskou výslovností „Stařenko, já jsem zde cizí a přišel jsem teprve dnes do tohoto města, a nikoho zde neznám. Máš nějakou váhu, na níž bych mohl zvážit! devětset dinárů? Dám ti jich potom několik.“ – „Já mám syna,“ odpověděla stařena, „který je penězoměncem a má všechny druhy vah; pojď se mnou, než odejde ze svého krámu a on ti tvé zlato odváží.“ Můj bratr ji prosil: „Veď mně!“ Vykročila tedy a můj bratr šel za ní, až přišla

ke dveřím; zaklepala a mladá paní přišla sama a otevřela dveře, ‘řící tom se stařena usmála a pravila: „Dnes vám přináším tučné maso.“ Paní však vzala mého bratra za ruku a odvedla jej do téhož pokoje, jako dříve. Seděla chvíli u něho, pak povstala á pravila mu: „Nehýbej se, dokud se nevrátím.“ A odešla. Než se však můj bratr vzpamatoval, tu stál pojednou před ním prokletý černocho s vytaseným mečem a zakřičel na něj: „Povstaň, nešťastníče!“ Povstal tedy. K když otrok šel před ním, uchopil rukou meč, který měl ukrytý pod svými šaty a utál otrokovi hlavu od trupu. A potom jej odvedl za nohy do sklepa a volal: „Kde je žena se solí?“ Tu přišla otrokyně s podnosem a se solí a spatřivši mého bratra s mečem v ruce, obrátila se, chtějíc utéci; on se však rozběhl za ní a urazil jí hlavu. Potom zvolal hlasitě; „Kde je žena od sklepa?“ Tu přišla ta stařena a on na ni zavolal; „Poznáváš mne opět, ty nešťastná babo?“ – „Nepoznávám, veliteli můj,“ odpověděla ona. A on jí pravil: „Jsem ten muž s dináry, v jehož domě jsi byla a kde jsi vykonala umývání a modlila se a jehož jsi sem vylákala.“ – „Boj se Allaha a ušetř mne!“ zvolala stařena; on se však o její prosby nestaral, nýbrž do ní sekal, až ji rozťal na čtyři kusy. Potom šel hledat mladou paní; když jej však ona spatřila, pozbyla hrůzou smyslů a prosila o milost. Ušetřil jí tedy a tázal se: „Co tě pudilo ke společenství s tímto mouřenínem?“ A ona odpověděla; „Byla jsem služkou u jednoho kupce, a tato stařena mne často vyhledávala a já jsem se k ní připojila. Jednoho dne mi pravila; „Máme v našem domě svatební hostinu, tak krásnou, že nikdo ještě na světě takové nezažil a byla bych ráda, kdyby se’s na ni podívala.“ Se slovy: „Slyším a poslouchám,“ jsem povstala, oblékla jsem si nejkrásnější šaty a vzala jsem si své ozdoby; vzala jsem si také měšec, v němž bylo sto dinárů. Pak jsem šla s ní a ona mne zavedla do tohoto domu. Když jsem vstoupila, zmocnil se mne tento mouřením, než jsem se toho nadála a tři léta jsem zde musela trávit úskočností té prokleté baby.“ Můj bratr se jí tázal dále: „Má zde v tomto domě nějaký majetek?“ A ona odpověděla: „Má veliké bohatství. Můžeš-li je odtud dopravit jinam, tedy tak učin a popros Allaha o požehnání!“ Potom šel můj bratr snít a ona mu otvírala truhly, v nichž ležely měšce s penězi, takže úžasem nemohl ani

promluvití ajona mu pravila: „Nyní jdi a nechej mne zde a přiveď lidi, aby peníze odnesli.“

On tedy šel a najal deset nosičů. Když se však vrátil ke dveřím, našel je dokořán otevřeně; neuviděl tam ani oné ženy; ani měšců s penězi, nýbrž pouze trochu drobných peněz a látky. Tu seznal, že dívka jej přelstila a vzal peníze, které tam ještě zbyly, otevřel špižírny a zmocnil se všeho, co tam bylo a nenechal ničeho v domě. A noc nato ztrávil v radostech. Když se však rozednívalo, tu viděl přede dveřmi asi dvacet pochopů, kteří na něj vložili ruce a pravili: „Prefekt tě volá k sobě.“ Můj bratr je prosil, aby jej nechali vejti do domu, ale oni mu již nedovolili tam se vrátiti. Pak jim sliboval značné peníze, ale oni je odmítli, pevně jej svázali provazem a odvlékli jej. Cestou potkali jednoho přítele mého bratra. A můj bratr se pevně přichytil obruby jeho šatu, úpěnlivě jej prosil, a vzýval, aby stál při něm a pomohl mu dostat se z jejich rukou. Tu se přítel jeho zastavil a otázal se, co se děje a oni mu odvětili: „Prefekt nám nařídil, abychom jej před něho předvedli a tak jej předvedeme.“ Také přítel mého bratra je nyní prosil, aby jej propustili na svobodu, nabízel jim pětset dinárů a pravil: „Až přijdete k prefektovi, tedy mu řekněte, že jste ho nemohli najíti.“ Oni však nedbali jeho slov, nýbrž vzali mého bratra a vlekli jej tváří po zemi, až jej přivlekli před prefekta.

Když jej prefekt uviděl, otázal se ho: „Odkud máš ty látky a ty peníze?“ Můj bratr zvolal: „Prosím o milost!“ Tu mu podal prefekt šátek milosti a bratr mu vypravoval vše, co se mu přihodilo od setkání se stařenou až k útěku dámy a dodal: „Z toho, co jsem si vzal, vezmi kolik chceš; ponech mi však tolik, abych se mohl životem protlouci.“ Ale prefekt vzal všechny látky i peníze pro sebe a boje se, že by se sultán mohl o tom příběhu doslechnouti, zavolal si mého bratra a pravil mu: „Odejdi z tohoto města, sice tě dám oběsiti.“ – „Slyším a poslouchám,“ pravil můj bratr a přestěhoval se do jiného města. Cestou však přepadli jej loupežníci, svlékli jej a zbili jej a uřezali mu obě uši. Když jsem však uslyšel o jeho nehodě, šel jsem za ním, vzav s sebou šaty pro něho a přivedl jsem jej tajně do města a dával jsem mu denně peníze, aby se mohl najísti a napítí.

Vypravování holičovo o jeho šestém bratru.

okud jde konečně o mého šestého bratra, o panovníče věřících, o toho, jemuž byly uřezány oba rty, ten se ocitnul v chudobě. Jednoho dne si tedy vyšel, aby si vyžebal, čím by mohl uhájiti život; a cestou spatřil pojednou krásný dům se širokým a vysokým přístřeškem; a u vchodu seděli eunuchové, kteří pouštěli a odkazovali lidi.

Otázal se tedy můj bratr jednoho z těch, kteří tam postávali a ten mu pravil: „Tento palác náleží členu rodiny Barmakovců.“ Šel tedy ke strážcům dveří a prosil je o dar. Oni však pravili: „Projdi branou domu a náš pán ti dá, čeho si přeješ.“ Vstoupil tedy do předsíně a šel chvilku dále al přišel potom do obytného domu, nanejvýše krásného a nádherného, dlážděného mramorem a ověšeného koberci a uprostřed byla květinová zahrada, již podobné nikdy dosud neviděl. Můj bratr tam stál chvíli oněmělý úžasem a nevěděl, kam má kroky obrátit!; potom však šel k hornímu konci dvorany a našel tam nějakého muže s krásným obličejem a vousem. Ten uviděv mého bratra, povstal, uvítal jej a otázal se, jak se má. A bratr mu řekl, že je v nouzi. Jakmile to onen člověk uslyšel, projevil mu srdečnou soustrast, vložil svou ruku na své šaty, roztrhl je a zvolal: „Jakže, což jsem ve městě, v němž ty hladovíš? Takového něco nemohu trpěti!“ A slíbil mu vše dobré a pravil: „Musíš děj se co děj sdíleti se mnou můj stůl.“ „Dobrý pane,“ odpověděl můj bratr, „já již nemohu déle čekali, neboť jsem opravdu náramně hladový.“ Tu zvolal onen muž: „Hej, chlapče! Přines umyvadlo a konev! A obrátiv se k mému bratru, pravil: „Předstup, o hoste můj, a umyj si ruce,“ A můj bratr odešel umýt si ruce, neviděl však ani konve, ani umyvadla; pán domu však činil pohyby, jako by. si umývaly ruce a zvolal potom: „Přineste stůl!“ Ale^ opět neviděl můj bratr nic. Tu pravil onen muž k mému bratrovi: „Prosím, vezmi si z těchto pokrmů a neupejpej se!“ A

pohyboval rukou sem a lam, jako by jedl, pravil bratrovi: „Velice se divím, že jíš tak málo. Nesmíš v jídle trpěli újmy, vždyť přece vím, jak jsi hladový.“ A můj bratr začal dělat, jako by jedl, mezitím, co hostitel říkal: „Jen si ber a zvláště si všimni tohoto krásného chleba a jeho bělosti.“ Ale můj bratr neviděl dosud nic. Tu si pravil při sobě: „Tento člověk asi má rád lidi za blázny,“ a odpověděl: „Dobrý pane, jaktěživ jsem neviděl nic krásnějšího, než bělost tohoto chleba a neokusil nic sladšího, než je tento chléb.“ A pán pravil: „Tento chléb upekla jedna z mých otrokyň, kterou jsem koupil za pětset dinárů.“

Potom pravil pán domu: „Hej, chlapce, přines jako první mísu masovou paštiku a dej na ni hodně mastnoty!“ A k mému bratrovi pravil: „O, můj hoste, řekni mi při Allahu, zda jsi kdy viděl něco lepšího, než tuto paštiku? Při mém životě jez a neošťádej se!“ A opět zvolal: „Hej, chlapče! Přines ragout z krmených kuřat!“ A opět pravil bratrovi: „Nu tak, jez, hoste můj, neboť si hladov a máš zapotřebí něčeho podobného.“ Můj bratr začal pohybovali čelistmi a dělal, jako by žvýkal, mezitím, co pán domu objednával pokrm za pokrmem a nepodával mu přece nic jiného, než pobídky, aby jedl. A na konec zvolal: „Hej, chlapče, přines nám kuřata nadívaná pistáciemi.“ A pravil mému bratrovi: „Při tvém životě, o hoste můj, tato kuřata jsem pistáciemi také vykrmoval; najež se proto něčeho, co jsi ještě jakživ nejedl.“ – „O, pane můj,“ odpověděl můj bratr, „to je něco dobrého.“ A hostitel učinil rukou pohyb, jakoby mému bratru dával sousto do úst a stále vypočítával hladovému jídla a popisoval je, až měl bratr takový hlad, že pocítil neobyčejnou touhu po kousku ječného chleba. Hostitel se však tázal: „Viděl jsi někdy něco lepšího, než kořenění těchto pokrmů?“ A můj bratr pravil: „Nikdy, o pane můj!“ – „Jez, co srdce ráčí a neupejpej se!“ pravil hostitel. Ale host odpověděl: „Již jsem se dostatečně najedl.“ Tu zvolal Barmakovec: „Odneste to a přineste sladkosti!“ A pravil bratrovi: „Vezmi si z toho, je to znamenité! Pojez z těchto koláčků; při mém životě, pojez tento koláček, než z něho syrup steče!“ – „Kéž bych nikdy nebyl o tebe oloupen, dobrý pane,“ odpověděl můj bratr a tázal se ho po množství pižma v koláčcích. „Tak je dávám vždycky dělati,“ odpověděl pán domu. „Do každého koláčku se dává půl lotu pižma a čtvrt lotu ambry.“

Mezitím pohyboval můj bratr stále hlavou a ústy a pohyboval sem a tam čelistmi. A pán pravil ještě: „Pojez těchto mandlí a nezdráhej se!“ Ale můj bratr odpověděl: „O, pane můj, já jsem skutečně již nasjcen a nemohu pojisti již ani kousku.“ Nato pravil hostitel: „O, hoste můj, chceš-li jisti a zároveň se dívat na pěkné věci, tedy ještě zůstaň – o Bože, o Bože – když již nejsi hladový!“ Ale můj bratr odvětil: „O, pane můj, jak by mohl zůstatí hladovým, kdo jí ze všech těchto pokrmů.“

Nato chvíli přemýšlel a pravil sám k sobě: „Zahraji mu nějaký kousek, kterým ho odvrátím od takového jednání!“ A teď zvolal hostitel: „Přineste nám vína!“ A sluhové pohybovali rukama ve vzduchu, jakoby nesli víno. Potom podal hostitel mému bratru pohár a pravil: „Vezmi tento pohár a bude-li ti chutnati, tedy mi to řekni.“ – „O, pane můj,“ odpověděl můj bratr, „to víno je znamenité, ale já pívám pouze víno dvacetileté.“ – „Zaklepej tedy na tyto dveře,“ pravil hostitel, „neboť lepšího piti nemůžeš!“ „S tvým laskavým dovolením,“ pravil můj bratr a pohyboval rukou, jako by pil. „Na dobré bydlo a na zdraví!“ zvolal pán domu a učinil pohyb, jako by pil; nato podal mému bratru ještě pohár a ten jej vypil a dělal jako by byl opilý, a pojednou popadl Barmakovci znenadání, zvedl mu paži, až mu bylo viděti nahé podpaždí a zasadil mu takovou ránu do týla, že se to až po pokoji rozlehlo, a pak mu dal ještě druhou; tu však zvolal hostitel: „Co to má být, ty vyvrheli světa?“

„Dobrý pane,“ odpověděl můj bratr, „ty jsi prokázal tolik dobroty svému otroku: pustil jsi jej do svého domu a dal jsi mu jisti ze svých pokrmů a dal jsi mu piti starého vína, až se opil a zachoval se vůči tobě nevázaně – ale jsi příliš šlechetný, než abys mu neodpustil jeho bláznovství a jeho provinění.“ Uslyšev pán tato slova bratrova, dal se do hlasitého smíchu a pravil: „Dlouho jsem si tropil šašky z lidí a hrál jsem svým přátelům pošetilé kousky, ale nikdy jsem nepadl na žádného, který by byl měl dosti trpělivosti a vtipu, aby byl přistoupil na všechny mé rozmary, kromě tebe. Proto ti nyní odpouštím a nyní se staneš skutečně mým soudruhem a nikdy mne neopustíš.“

Nato rozkázal, aby dříve jmenované druhy pokrmů byly skutečně přinášeny a jedl s mým bratrem, až se oba nasytili. Pak odešli do pijáckého pokoje a našli tam dívky, podobné měsíčkům, které

zpívaly všelijaké písně a hrály na všelijaké nástroje. Tam zůstali při pitce až je opilost přemohla a pán domu jednal s mým bratrem jako s důvěrným přítelem, takže se stal jako jeho bratrem; a náramně si ho oblíbil a propůjčil mu čestný oděv. Příštího jitra započali oba znovu hodovati a pít a žili tak dále dvacet let. Tu zemřel Barmakovec, a sultán se zmocnil veškerého jeho bohatství a vymohl na mém bratru jeho úspory, takže se stal žebrákem, který již ničeho neměl. Můj bratr však opustil město a utekl nazdařbůh pryč. Cestou však jej přepadli Beduini, svázali jej a odvěkli do svého tábora; a ten, jenž ho zajal, počal jej mučiti a pravil: „Vykup svůj život ode mne svým zlatém, jinak tě zabiji!“ Můj bratr se dal do pláče a zvolal: „Při Allahu, nemám ničeho; ale jsem tvým zajatcem, učiň tedy se mnou, jak chceš.“ Beduin tedy vytáhl nůž, uřezal mému bratru rty a žádal stále naléhavěji peníze. Tento Beduin měl však krásnou ženu. Ta se zdržovala v nepřítomnosti manželově poblíže mého bratra a chtěla jej svést; on se jí však vzdaloval. Jednoho dne jala se jej opět pokoušet. Žertoval s ní tedy a nechal si ji usednouti na klín. Pojednou vstoupil Beduin. Spatřiv mého bratra, zvolal: „Běda tobě, prokletý darebáku, chceš mi teď také ještě svést ženu?“ A vyňal nůž a odříznul mému bratru úd; pak jej naložil na velblouda, zavezl jej do hor a nechal jej tam osamotit. Tam procházeli podle něho pocestní; ti jej poznali, dali mu jisti a pít a přinesli mi zprávu o jeho stavu. Ihned jsem šel k němu, posadil jsem jej na koně a dopravil jsem jej nazpět do města. Tam jsem mu dal tolik, aby z toho mohl žít. Nyní jsem přišel k tobě, o panovníče věřících, a nechtěl jsem se tedy vrátit, dokud vše nevypovím; vždyť by to bylo bývalo nezdvořilé, když mám na krku šest bratrů, o které se starám.

Když panovník věřících uslyšel můj příběh a vše, co jsem mu vypravoval o svých bratrech, rozesmál se a pravil: „Pravdu mluvíš, o mlčenlivý, jsi opravdu muž málo slov a nelze u tebe nalézt žádné dotěrnosti; nyní však vyjdi ven z tohoto města a usad se v některém jiném.“ Pak mne zapudil, a dal mne stráží dopravit z města ven. A tak jsem odešel do ciziny a potuloval jsem se zeměmi, až jsem se doslechl o jeho smrti a o tom, že na jeho trůn nastoupil jiný kalif. Tu jsem se vrátil do hlavního města a našel jsem své bratry mrtvé. A padl jsem na tohoto mladíka, jemuž jsem prokazoval nejpřívětivější

služby; neboť kdyby mne nebylo bývalo, byl by býval usmrčen. Ale nyní povídá on něco o mně, co není v mé přirozenosti; neboť to, o pánové, co říká o mé dotěrnosti, je prázdnou povídačkou. Vždyť právě k vůli tomuto mladíkovi jsem cestoval mnohými zeměmi, až jsem přišel do této krajiny a zastihnul jsem ho u vás. Není to, vzácní pánové, důkazem mého důstojného vystupování?“

Potom pravil krejčí císaři čínskému:

„Když jsme vyslechli vypravování holičovo a poznali jsme jeho žvanivosí, iedy jsme ovšem také pochopili, jak uškodil tomu mladíkovi a proto jsme ho hned uchopili a zavřeli jsme ho, pak jsme se zase v klidu a míru posadili, jedli jsme a popíjeli. Byla to opravdu hostina velmi pěkná a trvala až do oné chvíle, kdy se ozvalo volání k odpolední modlitbě. I odešel jsem pak a vrátil jsem se do svého příbytku. Moje žena mne však uvítala nevrlymi pohledy a takto mi pravila: „Po celý den se jen veselíš a já zde sedím sama a smutná. Nepůjdeš-li nyní také se mnou a neopatříš-li mi trochu zábavy aspoň pro zbytek dne, tedy rozříznu provaz, jenž jest mezi mnou a tebou a to značí rozvod.“

Vzal jsem ji tedy a vyšel jsem s ní z bytu a veselil jsem se s ní až do večere. Cestou domů jsme se pak setkali s tímto hrb áčkem, který měl v sobě vína tolik, co velký sud a škytavým hlasem prozpěvoval tyto verše:

Víno dobré, víno sladké, plná je ho číše,
vypij všechno do kapičky, dřív než sladké víno zkyše.

Vida ho tak veselého, pozval jsem ho k sobě, aby s námi povečeřel a když jsem ho dovedl k nám, zase jsem vyšel, abych koupil pečené ryby. Když jsem je přinesl, usedli jsme a dali jsme se do jídla. Ale má žena vzala kus chleba a kus ryby a obojí mu vecpala do úst. Ale nešťastný hrbáček se z toho zadusil a hned byl mrtev. I vzal jsem ho a odnesl jsem ho, odnesl jsem ho lstivě do domu lékařova, kde jsem ho pohodil, a židovský lékař ho stejně lstivě spustil do domu správce a správce ho vychytrale pohodil na cestu před křesťanského dohazovače. Takový byl tedy příběh, který mne potkal právě včera, a zdaž to není příběh podivuhodný?

Když čínský císař vyslechl vypravování krejčího, radostně přikývl hlavou, netajil se svým údivem a pravil: „Příhoda o mladíkovi a o dotěrném holičovi jest v pravdě velmi krásná a nesmírně zábavná.“ A rozkázal pak několika svým komorníkům, aby šli s krejčím a přivedli holiče. Takto jim pravil: „Musíte ho přivést ke mně, neboť chci si s ním promluvit a to také bude záchrana nás všech. Pak ale pohřbíme hrbáčka.“

Tu ale zpozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a nechala svůj příběh neskončen. Když však nastalo *noc třicátá čtvrtá*, takto pokračovala: „Bylo mi vypravováno, o šťastný králi, že král čínský nařídil svým komorníkům: „Přiveďte mi toho holiče, neboť on přinese záchranu vám všem. Pohřbíme pak hrbáčka a pochováme ho do země, neboť jest mrtev jiz od včerejška, a nad jeho hrobem postavíme náhrobek, poněvadž jen on byl příčinou, že jsme uslyšeli příběhy tak podivuhodné.“

Jeho služebníci a krejčí ihned se vydali k vězení, vyvedli z něj holiče a ještě v téže hodině se s ním vrátili K císaři. Ten si ho zkoumavě prohlížel, a hle, viděl před sebou muže prastarého, jistě staršího devadesáti let, temné pleti, bílé brady, bílých vlasů a obočí, malých uší a dlouhého nosu, celkem obličej plný hloupého, ale pyšného výrazu.

I rozesmál se císař při pohledu na toho holiče a zajíkaje se smíchy, zvolal: „O, Mlčelivý, přeji si, abys mi vyprávěl něco ze svých příběhů.“

A holič odpověděl: „O, největší králi našich dob, pověz, co znamená tento křesťan a tento Žid, tento mohamedán a tento hrbáček, jenž mrtvý leží před vámi, a proč jste se všichni zde shromáždili?“ Leč čínský císař mu odpověděl: „A proč se na to tážeš?“

A holič pokračoval: „Táži se na to všechno, aby můj pán poznal, že nejsem člověk dotěrný a že neprávem jsem byl obviňován ze žvanivosti. Neboť jsem ten, jemuž dali čestné příjmení Mlčelivý a v pravdě jsem hoden tohoto jména, jak pravil básník:

Kdybys hledal v světě celém, nenašel bys lidí mnoho,
jejichž jméno jest tak vhodné, jako jméno muže toho!“

Nyní pravil císař: „Vysvětlete tedy tomuto holičovi, co se přihodilo s hrbáčkem při oné večeři a krom toho mu také opakujte, co vypravovali křesťan, Žid, správce a krejčí.” Uposlechni rozkazu vládcova a po řadě opakovali všechny tyto příběhy. Leč holič, vyslechnuv je, zakýval hlavou a zvolal: „Při Allahovi, toť věc nanejvyš podivuhodná. Nyní však mi odkryjte toho hrbáčka!“

I odkryli hrbáčka a holič, usednuv k němu na bobek, vzal jeho hlavu do svého klína, pohlížel mu do tváří, pojednou však se dal do smíchu a smál se tak nevázaně, že se až na znak zvrátil. Sotva se však trochu uklidnil, takto zvolal: „Každá smrt je divém božím, leč smrt tohoto hrbáčka měla by býti zaznamenána písmeny z ryzího zlata.”

I podivili se všichni přítomní těmito slovy holičovým a císař sám nad nimi užasl a takto se ho otázal: „Nuže, co se děje, o Mlčelivý? Vysvětlí nám přece důvod těchto svých slov!” Leč holič zvolal: „O, největší králi našich dob, v tomto hrbáčkově, při dobrotivosti tvé ti pravím, jest ještě jiskra života.”

A odepjal pak od svého pasu brašnu, otevřel ji a z ní vyňal nádobku s mastí a touto mastí pomazal šíji hrbáčkově a jeho tepny, pak vzal z opasku železné kleště, vjel s nimi do jeho hrdla a vytáhl odtud kus rybího masa s kostí; sotva však ryba byla venku, hle, všichni spatřili, že je potřísněna krví. Ale hrbáček kýchl, vyskočil, zamnul si rukou oči a zvolal: „Dosvědčuji, že není Boha kromě Boha a že Mohamed je prorok jeho.”

Císař a všichni přítomní užasli nad tím, co spatřili na své vlastní oči, téměř tomu ani nemohli uvěřit, ale císař se pak dal do smíchu, div že neomdlel a s ním se smáli všichni ostatní. Po chvíli pravil král: „Při Allahovi, v pravdě jest to událost obdivuhodná! Nad ni nespatriil jsem ještě nikdy události zajímavější! O, muslimové, o, vojáci moji, zdaž v celém svém životě jste někdy viděli člověka, který již zemřel a přece zase ožil? Opravdu, kdyby Allah nebyl mu poslal toho holiče, zcela jistě Jbyl by ztracen jeho život, neboť hle, tento stařec prastarý ho zachránil před jistou smrtí.“

I odpověděli všichni: „Při Allahovi, vpravdě jest to zázrak všech zázraků.”

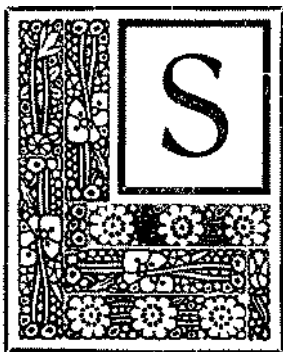
Císař čínský potom rozkázal, aby příběh tento byl pečlivě zaznamenán a svědomitě uschován v jeho královském archivu. Daroval pak Židovi, křesťanovi a správci drahocenné čestné oděvy a kázal jim, aby odešli. A oni odešli, uposlechnuvše rozkazu jeho. I obrátil se císař po jejich odchodu ke krejčímu, rovněž daroval mu čestné roucho, jmenoval ho svým dvorním krejčířem a určil mu pevný roční plat. Smířil ho také s hrbáčkem a hrbáčka vyznamenal nádherným čestným oděvem, rovněž mu určil stálý roční plat a krom toho mu prokázal poctu tím, že ho ustanovil svým sou stolovníkem. Konečně i holičovi projevili svoji přízeň, neboť i jeho obdaroval čestným rouchem a stálým důchodem, povýšiv ho na prvního holiče v své říši.

A tak žili všichni životem blaženým a spokojeným, až konečně se dostavila ta, která ničí všechny radosti a rozlučuje všechny přátele.

Přece však, o šťastný králi, tak pokračovala Šehrazáda – tento příběh není o nic podivuhodnější, než příběh dvou vezírů, v němž se připomíná Enís el-Dželísf Tu však pravila její sestra: „A jaký je to asi příběh

A Šehrazáda započala vyprávěti:

Příběh dvou vezírů a Enís el-Dželís.

lyšela jsem vypravovat, o králi blažený, že v městě Basře žil jednou jeden král, jenž miloval chudé a nuzné, ke všem svým poddaným se choval laskavě a ze svého bohatství rád uděloval dary těm, kdož věřili v Mohameda. – Allah mu žehnej a dej mu spásu. Byl však také, jak ho vyličil jistý básník:

Divoké zástupy naň se již řítí,

rekovný hrdina mečem svým mává,
mečem svým blyskočným do srdcí jejich
v pergamen jak by podpis svůj dává.

Tento král se jmenoval Mohamed ben Suleimán el-Zeiní a měl dva vezíry, z nichž prvý se jmenoval el-Muín ben Sávi a druhý se jmenoval el-Fadl ben Chákán. Tento el-Fadl byl z nejušlechtilejších lidí své doby, muž počestného života a rozšafné povahy, takže srdce všeho lidu byla mu oddána upřímnou láskou. Všichni se modlili za prodloužení jeho života, kde kdo se ho tázal na radu, neboť byl to muž, jenž činil jen dobré, zlo a nespravedlnost potlačoval. Vezír el-Muín naopak lidi nenáviděl, pohrdal jimi, dobra nemiloval, byl výlupek vší špatnosti a tak se stalo, že pro oba platila slova básníkova:

K ušlechtilým zajdi, neb dobrý dobře radí,
vždyť ušlechtilost zase ušlechtilost zrodí,
zlolajníkům však se na sto honů vyhni,
vždyť zloba lidská jenom zlobu zase zplodí.

Jak nesmírně lid miloval el-Fadla, tak také nenáviděl el-Muína.

Jednoho dne se však stalo z vůle Všemohoucího, že král Mohamed, sedě na trůně království svého, obklopen svými dvořany a velmoži své říše, dal si před volatí vezíra el-Fadla a takto mu pravil: „Přeji si mííi otrokyni tak krásnou, že jí rovné není, dokonalou

souměrným vzrůstem a všemi půvaby a vynikající všemi dobrými vlastnostmi.“

I odpověděli mu dvořané: „Takovou dívku možno získati pouze za deset tisíc dinárů.“

Tu dal si král předvolati svého pokladníka a pravil mu: „Zanes deset tisíc dinárů do domu el-Fadla ben Chákána.“

Pokladník učinil, jak mu bylo právě poručeno a králův vezír pak mu dle králova rozkazu denně docházel na trh s otroky a dohazovačům důtklivě doporučoval, aby se mu postarali o takovou dívku, zvláště však rozkázal, že žádná dívka, jejíž cena by přesahovala tisíc dinárů, nesmí být prodána, dokud mu nebude ukázána.

Od onoho dne dohazovači tedy neprodali ani jedinou otrokyni, aniž ji ukázali vezírovi, leč ze všech otrokyň, které měli naprodej, nelíbila se mu ani jediná, až konečně jednoho dne jistý dohačovač přišel k domu vezíra el-Fadla právě v okamžiku, kdy vezír chtěl vyskočiti na svého koně, aby odjel do paláce králova. Dohazovač však uchopil jeho třmen a přednesl tyto verše:

O, pane, jenž jsi říši povzneseš na výsluní,
a trůnu svého krále pomoh' k nové slávě,
věz, nyní z vůle toho, nad námi jenž řídíš,
již odměna ti kyne za horlivost tvoji.

A dále pokračoval: „Věz, o pane vznešený, že konečně bylo nalezeno, co tak dlouho jsi hledal na rozkaz pána našeho nejmilostivějšího.“

A vezír poručil: „Rychle ji přiveď!“

I odkvapil dohazovač na malou chvíli a přivedl pak mladou otrokyni krásného vzrůstu, plných nader, tmavých, jiskrných očí, oválových tváří, štíhlou v pase, leč těžkou v kyčlích, oděnou v překrásný šat, dívku, jejíž slina byla sladší nad medovou vodu, jejíž postava byla krásnější nad štíhlou vrbu a jejíž slova podobala se čarovnému vánku za svěžího jitra. Tak, jak pravil oní ten, jenž ji popisoval svými verši:

Pravým divém krásy, plet' její jako hedváb,
nezná její slova, nad hrozny úsměv milý.

Kadeř její tmavá jak záhada noci,
pod kadeří čelo, den jak září bílý.

Vezír si ji prohlédl, nesmírně se mu zalíbila a proto obrátil se k dohazovači a tázal se ho: „Zač je tato otrokyně?“

A dohazovač odpověděl; „Její cena na trhu byla by asi tisíc dinárů, ale její majitel přísahá, že desíti tisíci dináry se nezaplatí ani ona kuřata, která tato dívka již snědla, víno, které vypila, čestná roucha, která byla darována jejím učitelům, neboť vyučila se umění krasopisu, dobrého slohu, pravopisu, základům práva, výkladu koránu, lékařství i teologii, hvězdopravectví a matematice a vyzná se také ve hře wa různé hudební nástroje.“

Tu pravil vezír: „Přiveď mi jejího majitele!“

Dohazovač mu ho přivedl v tutéž hodinu a hle, byl to jistý Peršan, který byl na živu již čas tak dlouhý, že zubem času byl již tak opotřebován, že zbyly z něj pouze kosti ve vyschlé kůži, jak praví básník:

Dnů mých je mnoho a stářím již se chvěji,
mlád jsem býval také, leč dávno hlava šedá,
krok můj je chabý a sotva již se vleku,
úděl je to stáří a osud jinak nedá.

I otázal se ho vezír: „Zda chceš mi prodati tuto otrokyni za deset tisíc dinárů pro mého pána, sultána Mohameda, syna Suleimána el-Zelního?“

A Peršan odvětil: „Při Allahovi, kdybych ji svému pánovi nabídl zadarmo, splnil bych tím jen svou povinnost.“

Vezír tedy ihned poručil, aby mu byly přineseny peníze a jakmile rozkaz byl splněn, dal je odvážit před zraky Peršanovými. Přistoupil pak obchodník s otroky k vezírovi a takto mu pravil: „S dovolením pána našeho, o vezíre, rád bych ti něco řekl.“ A vezír odvětil: „Jen ven s tím, mluv rychle!“

A obchodník s otroky pokračoval: „Myslím, pane, že neměl bys tuto dívku přivést svému pánovi, našemu králi, již dnes, neboť vykonala dlouhou cestu, změna vzduchu a únava jí ublížily. Ponech ji u sebe deset dnů, ve svém paláci, až si odpočine, zotaví se a bude pak půvabná jak byla dříve. Zaveď ji pak do lázní, oblec ji v

nejkrásnější roucha, a přived' jí sultánovi; zajisté přinese ti to více štěstí.“

Vezír uvažoval o slovech obchodníka s otroky a shledal, že jsou rozumná. Zavedl tedy dívku do svého paláce, určil jí komnatu a každého dne dal jí přinést vše, čeho potřebovala, jak nápoje, tak i jídla i všechno jiné. A tam zůstala nějaký čas.

Ale tento vezír el-Fadl ben Chákán měl syna, jenž se podobal měsíci v úplňku, když je v plné kráse a září, měl spanilý obličej, růžové tváře, na jedné z nich mateřské znaménko, podobné zrnku ambry a mladistvý jeho vous byl jemný jako ptačí chmýří. Tento jinoch však nevěděl nic o otrokyni, kterou otec přivedl do svého domu, ale vezír ji před ním varoval, takto jí pravě: „Věz, dcero má, že jsem tě zakoupil, abys byla vedlejší ženou našeho krále a pána Mohameda, syna Suleimána el-Zeiního. Mám však syna, který nenechá na pokoji ani jediné dívky v celém městě. Chraň se tedy před ním a dej dobrý pozor, aby nespátřil tvých tváří a nezaslechl tvého hlasu.“

A ona odvětila: „Slyším a poslouchám.“ Takto ji napomenuv, vezír opět odešel, leč jednoho dne se stalo řízením osudu, že ona dívka se odebrala do lázní, které byly v domě vezírově a kde ji pak několik otrokyň vykouvalo. Po koupeli oblékla se v nádherná roucha, takže tím ještě vzrostla její krása a půvab a odešla k choti vezírově. Políbila ji ruku a žena vezírova jí pravila: „Kéž lázeň ti slouží ke zdraví, o Enís el-Dželís! Líbí se ti naše lázně?“

A otrokyně odpověděla: „O, paní má, nechybělo mi tam nic, krom tvé přítomnosti.“ Tu pravila choť vezírova svým otrokyním: „Pojďte, půjdeme do lázní!“

A otrokyně odvětily: „Slyšíme a posloucháme.“

A všechny povstaly a odešly s ní, vedouce ji ve svém středu. Choť vezírova však postavila dvě malé otrokyně před dveře onoho pokoje, v němž dlela Enís el-Dželís, a nařídila jim, aby dobře hlídaly, řkouc: „Nedovolte nikomu vstoupit k té dívce.“ A ony obě odpověděly: „Slyšíme a posloucháme.“

Sotva však si Enís el-Dželís malou chvíli odpočinula v svém pokoji, hle, tu přišel syn vezírův, jenž jmenoval se Núr ed-Dín a tázal

se: „Kde jest moje matka a její otrokyně?“ A obě otrokyně odpověděly: „Odešly do lázní.“

Ale ona dívka, Enís el-Dželís, zaslechla ve svém pokoji hlas Núr ed-Dínův a takto si pravila: „Přece jen bych ráda jednou věděla, jaký jest to vlastně mladík, o němž mi vezír pravil, že ani jedinou dívku v celém městě nenechá na pokoji. Při Allahovi, jak toužím, abych ho spatřila!“

Seskočila se své podušky, ještě svěží po nedávné lázni, přistoupila ke dveřím a pohlédla na Núr ed-Dína. A hle, spatřila mladíka, jenž podobal se měsíci v nej krásnějším úplňku a pohled na něho vyloudil z ní tisíceré vzdechy. Leč také jinoch, obrátiv se k ní, vrhl na ni pohled a spatřiv ji, hluboce si vzdychl a tak každý z nich upadl do sítě lásky druhého a oba byli touto sítí spíati. I přistoupil mladý syn vezírův k oběma mladým otrokyním a rozkřikl se na ně, takže před ním uprchly a zastavily se opodál, by se dívaly, co hodlá učinit. A hle, syn vezírův přistoupil ke dveřím komanty, otevřel je a vstoupil do vnitř k otrokyni a takto se jí tázal: „Zda jsi ona dívka, kterou otec můj koupil pro mne?“

A ona odpověděla: „Ano.“

Tu přikročil k ní ten mladík, jsa jako v omámení, vzal její nohy a dal si je kol pasu, a ona mu položila ruce kol šíje a přijala ho s polibky a vzdechy a s veškerou hrou lásky. Ssál její jazyk a ona ssála jazyk jeho, a konečně ji oloupil o panenství. Ale ony obě malé otrokyně vidouce, že jejich pán vstoupil k Enís el-Dželís, hlasitě vzkřikly a volaly o pomoc, ale jinoch již provedl vše dle své vůle a jakmile se tak stalo, odkvapil a skryl se, neboť se obával následků svého činu.

Choť vezírova však slyšíc, jak její otrokyně křičí, rychle opustila lázeň, ač pot ještě ji stékal s čela a zvolala: „Co znamená takový pokřik v mém domě?“ A když přišla k oběma malým otrokyním, které byla postavila před dveře oné komnaty, takto se jich tázala: „Běda vám oběma, co se děje?“ A otrokyně, sotvaže ji spatřily, již zvolaly: „Hle, náš pán, Núr ed-Dín přišel k nám a udeřil nás a zahnal nás a my uprchly jsme před ním; on však vstoupil k Enís el-Dželís a objal ji, ale nevíme, co učinil dále. Když jsme však volaly tebe, o paní, rychle uprchl.“

I vstoupila choť vezírova do komnaty dívčiny a takto setázala: „Co se stalo?“

A Enís el-Dželís odpověděla: „O, paní má, seděla jsem zde, když pojednou ke mně vstoupil krásný jinoch a tázal se mne, zda jsem ona dívka, kterou otec jeho koupil pro něho. A já jsem mu odpověděla: „Ano!“ Neboť při Allahovi, paní má, věřila jsem, že jeho slova jsou pravdivá. A on ihned přistoupil ke mně a objal mne.

I tázala se choť vezírova dále: „Učinil ti ještě něco jiného?“

A dívka odpověděla: „O, ano, uloupil mně tři políbení.“

Leč choť vezírova vzkřikla: „Zajisté od tebe neodešel, aniž tě oloupil o tvoje panenství!“ A rozplakala se a bila se do obličeje a s ní také všechny otrokyně, neboť se obávaly o Núr ed-Dína, strachovaly se, že vezír, jeho otec, ho zabije. Co takto plakaly a naříkaly, znenadání přišel vezír a tázal se jich, co se to děje. I odpověděla mu jeho choť: „Přisahej mi, že mne poslechneš ve všem, co ti povím!“

A vezír pravil: „Budiž, přísahám.“

I vypravovala mu vše, co provedl jeho syn a vezír se nad tím zarmoutil nesmírně, roztrhl své roucho, bil se v tvář a rval si bradu.

Jeho žena mu však domlouvala: „Nezoufej si! Sama ze svého ti nahradím oněch deset tisíc dinárů, které jsi za ni zaplatil.“

Leč vezír pohlédl na ni a pravil: „Běda mně i tobě! Není mi třeba peněz, které jsem za ni

vydal, ale bojím se, že pozbudu nejen všeho svého jmění, ale i svého života.“

I tázala se ho udiveně: „A proč, o pane můj, a z jaké příčiny?“

A vezír odpověděl: „Což nevíš, že na nás číhá onen náš nepřítel, který se jmenuje el-Muín ben Sávi? Jakmile uslyší, co se stalo, ihned půjde k sultánovi – –“

Tu však upozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a nechala svůj příběh neskončen.

A když nastala *noc třicátápátá*, takto pokračovala: „Slyšela jsem vypravovat, o Ášťastný králi, že onen vezír pravil své choti: „Což nevíš, že na nás číhá nepřítel zlý, který se jmenuje el-Muín ben Sávi? Jakmile uslyší, co se stalo, ihned půjde ke králi a řekne mu: „Hle, vezír tvůj, o němž myslíš, že je ti upřímně oddán, a že tě miluje, přijal od tebe deset tisíc dinárů a koupil za ně otrokyni, nad níž

krásnější ještě nikdo nespatri, poněvadž však se mu zalíbila, pravil svému synovi: „Vezmi si ji sám, neboť jsi jí hodnější než sám náš sultán!“ A syn jeho si ji vzal a oloupil ji o panenství a nyní ona otrokyně jest u něho.“

Sultán ovšem řekne: „Lžeš!“ Ale on mu odpoví: „S tvým dovolením ho znenadáni přepadnu a dívku ti přivedu.“ A sultán mu to dovolí. Náš nepřítel přepadne náš dům, odvede dívku, přivede ji ke králi, jenž se jí bude vyptávat, ona však nebude moci zapírat. I řekne můj nepřítel mému králi: „O, pane vznešený, ty víš, že vždy jsem ti byl rádcem upřímným a dobrým, přece však nenalézám milosti v tvých očích.“ A sultán dá mne potrestat, všem svým služebníkům na výstrahu a všichni se budou radovati z neštěstí, které mne potkalo a budou se smáti mé smrti.“

Choť jeho však mu pravila: „Nikomu tedy nic nepověz o té věci a jistě zůstane utajena. Svěř tuto záležitost Allahovi a měj k němu důvěru.“

Tato slova uklidnila mysl vezírovu a utišila jeho srdce. Zatím však dosti o vezírovi.

Pokud však jde o Núr ed-Dína, jeho syna, nutno říci, že strašně se obával zlých následků svého činu a proto po celý den zůstal v zahradě paláce. Teprve ke sklonku noci vrátil se do příbytku své matky a spal u ní, před východem slunce však opět povstal a odešel do zahrady. Takto si počínal celý měsíc, neukazuje vezírovi, svému otci, svých tváří, až konečně jeho matka pravila svému choti: „O, pane a vládce můj, zdaž máme pozbýti nejen té dívky, ale i svého syna? Půjde-li to tak ještě dále s tím mladíkem, jistě nám uprchne.“

A vezír se jí tázal: „Co tedy mám učiniti?“

A choť jeho odpověděla: „Buď vzhůru po celou tuto noc a když syn náš přijde, zadrž ho, smiř se s ním, a dej mu tu dívku za ženu, neboť ho miluje, tak jako on miluje ji. Já však ti zaplatím její cenu.“

I uposlechl vezír její rady, bděl po celou noc a když syn jeho přišel, uchopil ho a tvářil se, jako by mu chtěl propíchnouti hrdlo, leč matka Núr ed-Dínova přiběhla a tázala se svého chotě: „Co chceš s ním učiniti?“

A vezír odvětil: „Chci ho zabiti.“

Tu pravil syn svému otci: „Což moje smrt je pro tebe tak snadná?“

I rozplakal se vezír a zvolal: „O, synu můj, jak snadná byla pro tebe ztráta mého jmění a ztráta mého života?“

Leč mladík odvětil: „O, poslyš, otče můj, co praví básník:

Odpust'! Pochybil jsem velmi a znám své viny cenu,
moudrý muž však laskav, nechť hříšník sebe větší,
nepřítel jen doufá, že zatvrdíš své srdce,
ponížení tvoje v zlobě hledá léči.

A vezír, dojatý jeho slovy, pohlédl naň a pravil: „O, synu můj, věz tedy, že ti odpouštím,“ neboť jeho srdce jako bylo útrpností. A mladík políbil ruku otce svého, jenž pak pokračoval: „Synu můj, kdybych věděl, že spravedlivě budeš zacházeti s Enís el-Dželís, rád bych ti ji dal za ženu!“

A jinoch zvolal: „Jak bylo by možné, otče můj, abych s ní nezacházel spravedlivě?“

A otec pokračoval: „Napomínám tě tedy a rozkazuji ti, o synu můj, aby sis nebral ženy jiné krom jí, žádné ženy vedlejší, abys jí nikdy nekřivdil, ani jí neprodal.“

A Núr ed-Dín zvolal; „Přisahám ti, otče můj, že nikdy si nevezmu ženy krom jí a že nikdy jí neprodám.“

Při této přísaze odešel do komnaty mladé otrokyně a žil s ní pak po celý rok. Bůh však, jehož jméno budiž stále velebeno, dopustil, aby král úplně zapomněl na onu dívku. Nepřítel vezírův, el-Muín ben Sávi, ovšem zvěděl, co se stalo, leč nesměl o tom promluvit, tak veliká byla přízeň, jaké se el-Fadl těšil u svého krále.

Když však uplynul rok, vezír Fadl el-Dín jednoho dne odešel do lázně, leč když vyšel ven ještě zpocen, ovanul ho studený průvan, takže ihned musel ulehnouti a dlouho pak trvala jeho nespavost a choroba se zhoršila. Tu dal si přivolati svého syna, Núr ed-Dína, a jakmile syn před něho předstoupil, takto mu pravil: „Věz, o synu můj, že život můj jest již vyměřen, lhůta moje zpečetěna a již blíží se ke mně pohár smrti, který musím vypít až do dna. Neboť všichni jsme lidé smrtelní, vysoko však nad námi jest Ten, jenž jest nesmrtelný. Vím dobře, že již musím zemřít! a to v krátké době. Není krále na tomto světě, jenž by i po své smrti mohl podržeti svou říši a tak i já musím zůstat! zde vše, co dosud jest mé, neboť nesmrtelná

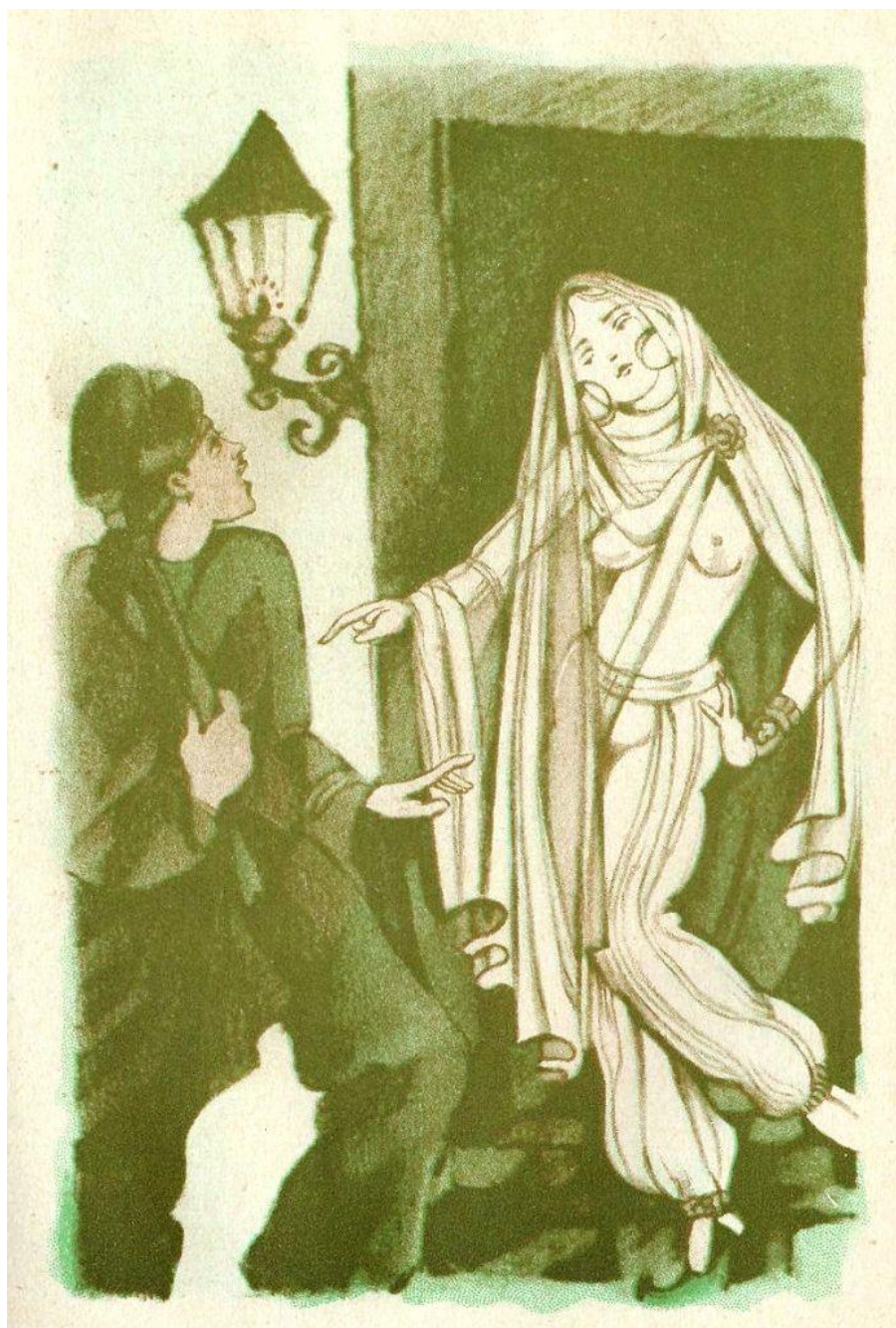
jest pouze říše Toho, jenž sám jest nesmrtelný.“ A odmlčev se, takto pokračoval: „Můj synu, nemám pro tebe napomenutí jiné, krom naučení, aby ses vždy bál Boha, abys vždy pamatoval na svůj konec a vždy spravedlivě zacházel s otrokyni Enís el-Dželís.“

A Núr ed-Dín odpověděl: „Otče můj milý, kdo se tobě vyrovná, neboť vpravdě jsi slavný svými dobrými činy a kazatelé modlí se o požehnání pro tebe na svých kazatelkách.“

Tu pravil el-Fadl ještě: „O, synu můj, doufám a spoléhám, že Allah, jenž jest Nejmilosrdnější, laskavě mne přijme k sobě.“ Říkal pak obojí vyznání víry, zachroptěl silně a odešel mezi ty, kdož jsou blažení. Sotva však vydechl naposledy, celý jeho palác se zachvěl nesmírným nářkem všech jeho lidí a zpráva o jeho smrti se dostala i k sultánovi. Všichni obyvatelé města, jakmile zaslechli o smrti vezíra el-Fadla ben Chákána, velmi ho litovali a děti ve školách ho oplakávali. Syn jeho Núr ed-Dín vystrojil mu pohřeb, k němuž se dostavili velmožové, emírové a vezírové říše a všechen lid v počtu velikém, mez! nimi také vezír el-Muín ben Sávi.

A když země přijala mrtvolu el-Fadlovu a jeho přátelé i všechen lid opět se rozešli, Núr ed-Dín vrátil se domů, hořce se rozplakal a v hlubokém zármutku nad smrtí svého otce truchlil po dlouhý čas. Jednoho dne však, když smuten seděl v domě otce svého, kdosi zaklepal na dveře; tu povstal Núr ed-Dín, otevřel dveře a hle, viděl před sebou muže, jenž kdysi býval soustolovníkem a přítelem jeho otce. Muž ten políbil mu ruku a takto pravil: „O, pane můj, kdo zanechal syna, jako jsi ty, zajisté nezemřel a taková jest i cesta, kterou odešel Prorok, pán a vládce všech věcí prvých i posledních. Bud tedy dobré mysli, o pane můj a zanech zármutku.“

I vzhopil se tedy Núr ed-Dín, odešel do komnaty, určené pro hostiny a dal do ní dopravit vše, čeho bylo třeba, jeho přátelé se opět shromáždili kolem něho a on zase vzal k sobě svou otrokyni. Sešlo se u něho deset synů kupeckých a Núr ed-Dín pořádal hostinu za hostinou, rozdával dary a projevy své přízně. Jednoho dne však přišel k němu jeho správce a takto pravil: „O, pane můj, Núr ed-Díne, zda neznáš přísloví: Kdo vydává a nepočítá, jistě schůdné než toho zpozoruje? Pravím tobě, o pane můj, že tak velké výdaje a tak bohaté dary zcela jistě zničí celé tvoje jmění.“

Núr ed-Dín však, vyslechnuv tato slova svého správce, pohlédl naň a zvolal: „O tom všem, co jsi mi právě řekl, nechci již slyšeti ani jediného slova, neboť dobře jsou mi známy verše básníkovy:

Mám-li v ruce svojí jmění, nesmí uzavřena býti,
raději necht' ruka uschne, srdce přestane mi žiti,
lakomce mi ukaž, lakotou jenž slávy nabyt dosti,
štědrého mi ukaž, který žalem zemřel ze štědrosti!

A dále pokračoval: „Věz tedy, o správče, že si přeji, abys mne neobtěžoval a netrápil starostmi o moji večeři, dokud máme tolik peněz, kolik mi postačí na snídani!“

I odešel tedy správce svou cestou a Núr ed-Dín zase se oddal radostem krásného života a pokračoval tak, jak mu kázala jeho štedrá povaha, takže kdykoli některý z jeho sousedů pravil: „Toto zde jest opravdu věc krásná,“ Núr ed-Dín ihned odpověděl: „Přijmi ji ode mne darem.“ Nebo řekl-li mu někdo jiný: „O, pane, jak hezký je tam ten tvůj dům.“ Núr ed-Dín ihned zvolal: „Jest to můj dar pro tebe.“ A tak stále pořádal hostiny dopoledne, hostiny večer, dlel ve společnosti svých přátel, až tímto způsobem prožil celý rok. A když minul rok, právě v den, kdy kolem něho se shromáždili jeho přátelé a spolustolovníci, vstoupila k němu Enís el-Dželís a přednesla tyto verše:

Krásně jsi smýšlel o dnech plných krásy,
zkolébán klidem, v hvězdnaté jak noci,
zářivé hvězdy rychle v tmě se halí,
osudu nedbat's, zlé ač hlásal časy.

Sotva však skončila své verše, slyš, kdosi klepá na dveře. Núr ed-Dín povstal, aby otevřel, za ním však šel jeden z jeho hostů, aniž Núr ed-Dín o tom věděl. Když otevřel dveře, spatřil na jejich prahu svého správce a takto se ho otázel: „Co se stalo, pověz!“

Správce však odpověděl: „O, pane můj, stalo se, čeho jsem se pro tebe obával.“

Tu tázal se Núr ed-Dín: „A jak to?“

A správce odpověděl: „Věz tedy, o pane, že pod správou mou nezbylo již nic, co by mělo ceny aspoň jednoho dirhemů ba ani ne

méně, než jednoho dirhemů. Zde jsou všechny mé knihy. V těchto nalezeš seznam svého původního jmění a v těchto všechna vydání, která jsi učinil.“ Núr ed-Dín, vyslechnuv tato slova správce, sklopil hlavu a zvolal: „Není vznešenosti a není moci krok u Allaha, jenž jest Nejvznešenější a Nejmocnější!“

Leč onen jeho přítel, jenž ho tajně sledoval, aby vyzvídal, ihned se vrátil ke svým druhům, jakmile zaslechl slova správce a takto jim pravil: „Přemýšlejte, co učiníme, neboť Núr ed-Dín nemá již ani jediného měďáku!“

A opravdu, jakmile Núr ed-Dín se zase k nim vrátil, všichni upozorovali starostlivost v jeho tvářích. Tu povstal jeden z jeho hostů, pohlédl na Núr ed-Dína a pravil mu: „Pane můj, prosím, dovol mi, abych již odešel.“

A Núr ed-Dín se ho tázal: „Proč dnes tak záhy?“

Leč ten mu odvětil: „Má žena bude dnes pracovat! ku porodu a proto nesmím zůstat mimo dům, musím se ihned vrátit, abych se na ni podíval.“

Dovolil mu tedy Núr ed-Dín, aby odešel. Sotva však se tak stalo, hle, povstal host druhý a pravil: „Pane můj, Núr ed-Díne, rád bych teď odešel k svému bratrovi, neboť bude koná ti obřizku svého syna.“

A tak všech deset, jeden po druhém, každý s jinou výmluvou požádali, by směli odejít, až konečně odešli všichni a Núr ed-Dín zůstal sám. Zavolal svoji otrokyni a pravil jí: „Enís el-Dželís, zda víš, co mne potkalo?“ A vyprávěl jí, co mu řekl jeho správce.

Enís el-Dželís však odpověděla: „O, pane můj a vládče, věz tedy, že již po mnoho nocí jsem přemýšlela, že bych si s tebou měla promluvit! o těchto záležitostech, slyšela jsem však, jak jsi pravil:

Rozdávej štědře, dokud štěstí přeje,
štědrost t'vá štěstí nikdy nezapudí,
lakotou marně bys je zadržoval.

Když tedy jsem slyšela od tebe tyto verše, mlčela jsem raději, neboť jsem se neodvažovala slov.“

I pravil jí Núr ed-Dín: „O, Enís el-Dželís, víš dobře, že všechno své jmění jsem promarnil jedině pro radost svých přátel, doufám tedy, že mne nenechají bez pomoci.“

Enís el-Dželís však odvětila: „Při Allahovi ti pravím, že tvoji přátelé ti jistě nepomohou!“

Tu pravil Núr ed-Dín: „Vstanu ještě v tuto chvíli, půjdu k nim a zaklepu na jejich dveře; snad od nich něco obdržím, co mi pomůže v prvních dobách, abych mohl obchodovat!, neboť již chci zanechat všech zábav a všeho veselí.“

I povstal ihned, odešel z domu a šel stále, až se dostal do oné ulice, v níž bydlelo všech deset jeho přátel. Přistoupil ke dveřím prvním a zaklepat Otevřela otrokyně a tázala se: „Kdo jsi?“

A Núr ed-Dín odvětil: „Jdi a řekni svému pánovi: Núr ed-Dín stojí u dveří domu a vzkazuje: Otrok tvůj líbá ti ruku a čeká na tvoje dobrodiní.“

I odešla otrokyně a pověděla svému pánovi, jak jí uložil Núr ed-Dín, leč její pán se na ni rozkřikl: „Navrať se ihned a řekni mu: Můj pán není doma.“

Vrátila se tedy otrokyně k Núr ed-Dínovi a pravila mu: „Věz, pane můj, že pán můj není doma.“

I bral se Núr ed-Dín dále a takto si řekl v duchu: „Jestliže ten člověk jest synem sprosté děvky a dá se zapírat, snad ostatní nejsou, jako jest on.“ A přistoupil k dalším dveřím a řekl totéž jako po prvé, leč i jeho druhý přítel dal se zapří ti. Tu pravil Núr ed-Dín tento verš:

Nenarodili se ještě, kdo chudého by znali,
bohatým jenž býval, a pomoci mu dali.

A dále pravil: „Při Allahovi, musím je vyzkoušeti všechny, snad bude mezi nimi aspoň jediný, jenž bude státí za všechny ostatní.“

Obešel tedy všech deset svých přátel, leč nebylo mezi nimi ani jediného, jenž by mu otevřel dveře, ukázal se mu či poručil, aby mu dali aspoň bochníček chleba. Tu žalostně přednesl tyto verše:

Ve dnech štěstí člověk stromu podobá se,
všichni kol se kupí, ovoce když nese,
rozprchnou se všichni, ovoce když zmizí,
dříve dobrý přítel, nyní člověk cizí.

Se srdcem stísněným vrátil se k své otrokyni, ona však mu pravila: „O, pane můj, což jsem fi neřekla, že ničím ti nepomohou?“

A Núr ed-Dín odvětil: „Nebylo mezi nimi ani jednoho, jenž by se mi aspoň ukázal, nikdo z nich mne nechce znát.“

Enís el-Dželís však pravila: „O, pane můj, prodávej kus po kuse všechno zařízení a nářadí ze svého domu a vydávej rozumně na živobytí, neboť z toho budeme zítí, dokud Allah, jenž jest Nejvznešenější a Nejlaskavější, nám nějak nepomůže.“

I prodával tedy a prodával, až prodal všechno, co bylo v jeho domě, takže mu již nic nezbylo. Pohlédl pak na Enís el-Dželís a tázal se jí: „Co si nyní počneme?“

I odpověděla mu: „Věď tedy, o pane můj, že rada má jest taková, abys ihned povstal, odvedl mne na trh a tam mne prodal. Víš dobře, že otec tvůj mne koupil za deset tisíc dinárů, snad Allah ti nyní dopomůže k stejné částce, a bude-li v jeho vůli, abychom se zase jednou sešli, jistě se opět shledáme.“

Núr ed-Dín však zvolal: „O, Enís el-Dželís, při Allahovi ti pravím, že není mně lehké, abych se od tebe odloučil, třeba jen na jedinou hodinu.“

Enís el-Dželís však naléhala: „Při Allahovi, pane můj a vládce, ani mně to nebude snadné, leč nouze nezná slitování Učiň tedy, jak ti radím, neboť jest to jediná pomoc a jiného nic nevím.“

I povstal Núr ed-Dín, uchopil Enís el-Dželís, zatím co po tvářích mu stékaly slzy, podobné jarnímu dešti a odvedl ji na tržiště, kde ji odevzdal dohazovači otroků a takto mu pravil: „O, Hadži Hasane, odhadni cenu toho, co máš vyvolatí.“

A dohazovač odvětil: „O, pane můj, Núr ed-Díne, její původ se pozná na prvý pohled. Zdaž to není Enís el-Dželís, kterou otec tvůj ode mne koupil za deset tisíc dinárů?“

A Núr ed-Dín odvětil: „Zajisté, jest to ona.“

Odešel pak dohazovač k obchodníkům, shledal však, že všichni se ještě neshromáždili. Vyčkal tedy, až přišli všichni a tržiště se naplnilo otrokyněmi všech národů, Turkyněmi, Řekyněmi, Čerkeskami a Habešankami, Nubijkami a černoškami, Tatarkami, Gruzínkami a mnohými jinými. Jakmile trh se tedy naplnil, povstal dohazovač ten, předstoupil, vzpřáhnul ruce a zvolal: „O, kupci, o lidé

bohatí a všichni, kdož máte peníze ve svých měšcích, není všechno ořech, co jest kulaté, není všechno banán, co jest dlouhé, není všechno maso, co jest červené, není všechno smetana, co jest bílé a není všechno datle, co jest hnědé, vězte tedy, o kupci a všichni boháči, že tato zde jest perla ceny nevyrovnatelné, za níž žádný peníz by nebyl dosti malý. Povězte tedy, jakým penízem ji mám vyvolatí?“

„Vyvolej ji tedy za čtyři tisíce pět set dinárů 1“ odpověděl jeden kupec. Jakmile však dohazovač vyvolal tuto prvou nabídku Čtyř tisíc pěti set dinárů, hle, tu kráčel tržištěm vezír el-Muín ben Sávi a spatřiv na jednom konci tržiště Núr ed-Dína, takto si pravil v duchu: „Proč zde asi stojí tento syn Chákánův? Což ten ničema má ještě dosti peněz, aby si mohl kupovati otrokyně?“

Rozhlédl se pak po tržišti, spatřil dohazovače a slyšel, jak vyvolává a jak kupci a obchodníci s otroky ho obklopili, a takto si pravil ten vezír: „Zcela jistě jest již na mizině, nemá již ani jediného měďáku a přivedl sem svoji otrokyni Enís el-Dželís, aby ji prodal. Je-li to však pravda, jak jest tím oblaženo moje srdce ť“

I zavolal si pak onoho dohazovače a jakmile dohazovač k němu přistoupil a políbil před ním zemi, takto mu pravil: „Chci mít tu otrokyni, kterou jsi právě vyvolal naprodej.“

Dohazovač, nemoha mu odporovali, pravil jen: „O, pane můj, staniž se tak ve jménu Allahově.“ A poodstoupiv, přivedl mu otrokyni a ukázal mu ji. Zalíbila se mu nesmírně a proto, když prohlédl si všechny její půvaby, ušlechtilý vzrůst a vyslechl její lahodný hlas, takto se otázal dohazovače: „O, Hasane, kolik bylo za ni nabídnuto?“

A dohazovač odpověděl: „Prvá nabídka byla na čtyři tisíce pět set dinárů.“

I pravil el-Muín: „Čtyři tisíce pět set dinárů jest moje nabídka.“

Jakmile to zaslechli kupci a obchodníci, již nikdo se neodvážil vydražovat, byť i jen o jediný dirhem, neřku-li o celý dinár a všichni odstoupili, neboť všem bylo dobře známo vezírovo násilnictví. Leč vezír pohlédl na dohazovače a takto pravil: „Co zde ještě stojíš? Jdi a nabídni za mne pět tisíc dinárů, pět set dinárů bude pro tebe.“

Odešel tedy dohazovač k Núr ed-Dínovi a pravil mu: „O, pane můj, věz, že pozbudeš své otrokyně za nic.“ I tázal se Núr ed-Dín: „A jak to?“ A dohazovač odvětil: „Započali jsme nabídku částkou číř tisíc pět set dinárů, leč tu přišel ten násilník, el-Muín ben Sávi, a procházeje se tržištěm, spatřil tvou otrokyni. Ihned se mu zalíbila, dal si mne zavolat a nařídil mi: Jdi a nabídni za mne pět tisíc dinárů, pět set bude pro tebe. Nepochybuji však, že vezír ví, že jest to otrokyně tvoje a skončilo by všechno ještě dobře, kdyby ti ihned vyplatil smluvené peníze. Ale já znám jeho násilnictví, zcela jistě ti dá poukázku na svého směnárníka a v své nespravedlivosti pošle někoho ještě před tebou k němu s tímto vzkazem: Nic mu nedávejte! A kdykoliv tam přijdeš, abys požadoval peníze, vždy ti řeknou: Dáme ti je zítra. A tak budou odkládat! den za dnem, budou slibovat a rušit své sliby, ty však nebudeš mocí pranic učinili. Až konečně se budou tvářil, jako by již byli unaveni tvým naléháním a řeknou ti: Ukaž nám tu svou poukázku. Jakmile však ji budou míli v rukou, roztrhají ji a pranic nebudou dbáti tvého odporu, a tak pozbudeš celé ceny za svoji otrokyni.“

Vyslechnuv Núr ed-Dín lálo slova dohazovačova, pohlédl naň a otázal se: „Co tedy mám učiniti?“ A dohazovač odvětil: „Dám ti dobrou radu a poslechněš-li mne, zcela jistě ti moje rada prospěje.“

I tázal se Núr ed-Dín: „A jaká jest to rada?“ načež dohazovač odpověděl: „Jakmile se postavím doprostřed tržiště, ihned přistup ke mně, vezmi svoji otrokyni z mé ruky, udeř ji pěstí a takto vzkřikni: „O, ty hanebnice, již jsem se zbavil své přísahy, že tě zavleku na trh s otroky, neboť jsem přísahal, že tak učiním, abych tě potrestal, a že tě dám dohazovačem vyvolat na prodej.“ Uчиниš-li tak, jak ti radím, snad touto lstí se dá oklamat! vezír a všichni ostatní a všichni se budou domnívat, že jsi přivedl svou otrokyni na trh jen proto, abys splnil svou přísahu.“

Tu zvolal Núr ed-Dín: „Zajisté, jest to dobrá rada!“

Dohazovač ho pak opustil, vrátil se doprostřed tržiště, uchopil otrokyni za ruku a pokynuv vezírovi el-Muínovi, pravil mu: „Pane můj a vládce, tam přichází její majitel.“

A opravdu, Núr ed-Dín přikročil k dohazovači, vytrhl mu otrokyni z ruky, udeřil ji do tváří a zvolal: „Běda ti, ty čubko! Přivlékl jsem tě

na tento trh s otroky, abych splnil svou přísahu a tebe potrestal. Teď však běž domů a nikdy již mi neodporují Potřebuji já snad tolik peněz, abych tě musel prodat? Vždyť obdržel bych mnohem více než jakou máš cenu, kdybych prodal nářadí ze svého domu.“

Ale vezír el-Muín ben Sávi, jakmile spatřil Núr ed-Dína, zvolal opovržlivě: „Hej, ty! Což vůbec máš ještě něco naprodej?“ A chtěl ho násilím dát vyhnat a ublížit! mu, leč Núr ed-Dín pohlédl na kupce a obchodníky, kteří ho všichni měli rádi a takto jim pravil: „Zde stojím před vámi a jsem pod vaší ochranou. Vy všichni znáte jeho násilnictví!“

A vezír zvolal: „Při Allahu pravím, kdyby vás zde nebylo, jistě bych ho zabil.“

Ale kupci dávali Núr ed-Dínovi znamení očima, jako by mu chtěli říci: „Vypořádej se s ním! Nikdo z nás nevstoupí mezi tebe a něho!“

Přistoupil tedy Núr ed-Dín k vezírovi el-Muínovi a poněvadž byl mladík odvážný, strhl ho ze sedla a mrštil jím o zem. Ale právě na onom místě byla jáma, v níž hlína a popel se zpracuje na cihly, vezír dopadl doprostřed té jámy a Núr ed-Dín jal se ho tlouci a důkladně mu natloukl. Jedna rána však dopadla na vezírova ústa, takže se mu brada zabarvila krví. Vezír však měl s sebou deset mamlúků a když mamlúkové spatřili, co se stalo s jejich pánem, uchopili rukojeti svých mečů a chtěli se vrhnout! na Núr ed-Dína, aby ho rozsekali. Leč všichni, kdož stál! kolem, takto zvolali:

„Jeden jest vezír a druhý jest syn vezírův. Snad jednoho dne se zase smíří a vy budete v nenávisti u obou. Nebo snad jedna vaše rána zasáhne vašeho pána a pán váš z toho zahyne. Pak i vy všichni byste zahynuli ohavnou smrtí! Radíme vám tedy, abyste se mezi ně nepletli!“

A Núr ed-Dín, když dosyta natloukl vezírovi, vzal svoji otrokynx a odešel s ní domů. Také vezír ihned povstal a vrátil se domů, leč látka jeho roucha, dříve bílá, nyní byla zbarvena barvou trojí: barvou hlíny, barvou krve a barvou popela. A když spatřil, v jakém jest stavu, uchopil rohožku, přehodil si ji přes ramena a také uchopil dvě hrsti trávy halfy a pospíchal, až stanul před palácem, v němž bylo sídlo sultánovo, a takto vzkřikl: „O, králi našeho času, hled' jaká se mi stala křivda, jaké násilí!“

I kázal král, aby mu předvedli toho člověka. A když se tak stalo, podíval se naň pozorněji a hle, byl to jeho vezír el-Muín ben Sávi. Ihned se ho tázal: „O, vezíre, pověz mi, kdo se na tobě dopustil takového činu?“ Tu rozplakal se vezír, vzlykal a naříkal a zajíkaje se pravil: „O, pane můj, zda smí býti mi ukřivděno v době, kterou vládneš jen ty sám, zda vlci mne smí kousat v zemi, kde králem jest lev tak statný jako jsi ty? Zda mně, který žízni po tvé ochraně, bude odepřena tvoje přízeň, zda takové neštěstí, které postihlo mne, má postihnout! každého, kdož tebe miluje a tobě věrně slouží?“

Tu zvolal sultán: „Mluv rychle a pověz, co se tobě přihodilo a kdo se na tobě dopustil takového činu, neboť čest tvoje jest částí cti mojí.“

I odpověděl vezír: „Věz tedy, o pane vznešený, že dnes jsem odešel na trh s otroky, abych si tam koupil otrokyni, která by mi sloužila jako kuchařka. Tu však jsem spatřil na tržišti otrokyni tak krásnou jaké jsem dosud nespatriil v celém svém životě. I řekl jsem si, že ji musím zakoupit! pro svého pána, vznešeného sultána a tázal jsem se proto dohazovače, odkud jest ta otrokyně a kdo jest jejím majitelem. Dohazovač mi však odvětil: „Hle, tato otrokyně náleží Núr ed-Dínovi, jehož otcem byl el-Fadl ben Chákán.“ Mně však jest dobře známo, že pán náš nejvznešenější dal kdysi onomu el-Fadlovi deset tisíc dinárů, aby mu za ně koupil krásnou otrokyni, že však vezír nevěrný koupil sice otrokyni, která se mu zalíbila, že však ji nedopřál sultánovi, našemu pánu nejvznešenějšímu a raději dal ji svému vlastnímu synovi. Když však otec zemřel, syn promarnil všechno dědictví, až konečně musel prodati všechny své domy a zahrady a všechno domácí náradí. Hýřil však dále, až pozbyl posledního měďáku. Konečně uchopil onu otrokyni, zavedl ji na tržiště, aby ji prodal, a odevzdal ji tam dohazovači, jenž vyvolal její cenu. Kupci však stále přihazovali, až konečně cena za tu otrokyni dostoupila částky čtyř tisíc dinárů. Tu pravil jsem si: Koupím jí pro našeho pána, nejvznešenějšího sultána, neboť původně byla zaplacená jeho penězi. I řekl jsem tedy Núr ed-Dínovi: „Hle, synu můj, přijmi ode mne čtyři tisíce dinárů jako kupní cenu za svoji otrokyni.“ Leč Núr ed-Dín, uslyšev moje slova, pohlédl na mne a zlostně zvolal: „O, ty starče ničemný, prodám ji třeba židovi a

křesťanovi, ale neprodám ji tobě!“ Já však jsem mu vysvětloval: „Však ji také nekupuji pro sebe, kupuji ji pro našeho pána, našeho nejvznešenějšího sultána, jenž jest nám všem dobrodincem.“ Ale Núr ed-Dín, uslyšev tato moje slova, tak se na mne rozlobil, že – ač jsem starcem letilým – strhl mne s koně, tloukl mne pěstmi a kopal, až jsem zůstal ležeti v takovém stavu, jak mne nyní vidíš. A to všechno se mi přihodilo jen proto, že jsem chtěl pro tebe zakoupiti krásnou otrokyni, pro tvoji blaženost a potěšení.“

A jakmile dopověděl svoje slova, vezír se vrhl na zem, hoře se rozplakal a chvěl se na celém těle. A sultán, vida v jakém jest stavu a máje v hlavě, co od něho právě vyslechl, tak se rozhněval, že žíla mu naběhla mezi očima. Ihned se obrátil k velmožům své říše a hle, již čtyřicet mužů stanulo před nim s tasenými meči.

I pravil iim sultán: „Odejděte ihned, ještě v tuto chvíli k domu Núr ed-Dína, syna Chá-kánova, vydrancujte a vypleňte celý dům a pobořte jej, aby kámen nezůstal na kameni. Núr ed-Dína a jeho otrokyni přivedše mi spoutané, vlekouce je oba po jejich tvářích a postavte je přede mne!“

A všech čtyřicet ozbrojenců zvolalo: „Slyšíme a posloucháme!“

Ihned pak odešli a zamířili k domu Núr ed-Dínovu. Sultán však měl komorníka, který se jmenoval Alam ed-Dín Sendžer, jenž dříve býval sluhou vezíra el-Fadla, otce Núr ed-Dínova a tento komorník, uslyšev rozkaz sultánův a vida, že ozbrojenci se již vydali na cestu, aby zničili syna jeho bývalého pána, nesmírně se zarmoutil a nemoha snésti takové myšlenky, tajně vyběhl z paláce sultánova, vsedl na koně a cvalal k domu Núr ed-Dínovu. Zaklepal na dveře a Núr ed-Dín, jakmile mu otevřel dveře, poznal ho a chtěl ho pozdraviti a uvítati. Komorník však pravil: „Pane můj a vládče, není chvíle vhodná na pozdravy a řeči, neboť násilí se chystá a zhouba tvá jest jistá, litý dav se valí, by spoutali tě, jali, životli ti milý, prchej v tuto chvíli.“

I otázal se ho Núr ed-Dín: „Pověz tedy, Alame ed-Díne, co se vlastně stalo?“

A komorník odpověděl: „Vzchop se a prchni, chceš-li zachrániti svůj život, prchni i se svojí otrokyní, neboť vezír el-Muín nastrojil léčku na vás oba a dostanete-li se do rukou jeho, zcela jistě vás dá

zabiti. Sultán již vyslal čtyřicet ozbrojenců, aby vás zajali a přivlekli k němu. A proto vám radím, abyste utekli dříve, než vás zastihne neštěstí.“ Sáhl pak do svého měšce a nalezna v něm čtyřicet dinárů, podal je Núr ed-Dínovi s těmito slovy: „O, pane můj, přijmi ode mne tyto peníze a rychle prchej odtud! Kdybych měl u sebe více peněz, rád bych ti je dal všechny. Ale nyní není kdy, abych se ti omlouval.“

Odešel tedy Núr ed-Dín k své otrokyni a pověděl jí, co se stalo a Enís el-Dželís byla zdrcena strachem. I vyšli oba z města ještě v tutéž hodinu a chvíli a Allah je zastřel závojem své ochrany, takže bez nehody se dostali ku břehu řeky, kde našli loď, která se právě chystala k odplutí. Její kapitán stál uprostřed paluby a volal: „Kdo ještě něco potřebuje, buď chce si koupiti zásoby nebo rozloučit! se se svými přáteli, či kdo si něco zapomněl, necht' ihned si to opatří, neboť již vyplujeme!“

Všichni cestující však odvětili: „Již ničeho nepotřebujeme, o kapitáne.“

Tu zvolal kapitán na svoje mužstvo: „Hej, vy tam, rozvažte lano a odrazte od břehu!“

I otázal se ho Núr ed-Dín: „Kam plujete, o kapitáne?“

A kapitán odvětil: „Do Stánku pokoje a míru, do města Bagdadu –“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že blíží se již den a nechala svůj příběh neskončen.

Když však nastala noc *třicátá šestá*, takto pokračovala:

„Slyšela jsem vypravovat!, o šťastný králi, že Núr ed-Dín a jeho otrokyně, jakmile kapitán zvolal: „do Stánku pokoje a míru, do města Bagdadu,“ ihned vstoupili na palubu té lodi, lodníci pak odrazili od břehu, naplali plachty a loď plula po hladině plnou rychlostí, podobna ptáku, velebně letícímu na svých perutích a plula dále a dále, stále stejně rychle, neboť vítr jim byl přízniv.

Opusťme je však a vraťme se do domu Núr ed-Dínova. Jakmile ozbrojenci sultánovi přikvapili k domu Núr ed-Dínovu, ihned vyrazili všechny jeho dveře. Vnikli dovnitř, prohledali všechny místnosti, ale nenalezli těch, které hledali. Vyplenili tedy celý dům a pobořili jej, že kámen nezůstal na kameni a vrátivše se pak k

sultánovi, sdělili mu, že nenalezli ani Núr ed-Dína ani jeho otrokyni, Enís el-Dželís.

Sultán však jim kázal: „Hleďte je oba dále, hleďte je všude, necht' budou kdekoliv!“

A ozbrojenci odvětili: „Slyšíme a posloucháme.“

Ale vezír el-Muín ben Sávi se vrátil zase domů, neboť sultán mu daroval čestné roucho a potěšil jeho srdce těmito slovy: „Nikdo jiný na celém světě nepomstí se za tebe krom mne a věz, že bude to pomsta krvavá!“ A vezír za tento slib mu přál dlouhého věku a všechno štěstí, jakého může očekávat na tomto světě.

Rozkázal pak sultán, aby bylo vyhlášeno po celém městě: „O, slyšte všichni, slyšte všichni poddaní! Rozkázal pán náš nejmilostivější, aby každý, kdo se setká s Núr ed-Dínem, synem el-Fadla ben Chákána a přivede ho před sultána, našeho pána, byl vyznamenán čestným rouchem a obdarován tisíci zlatáky. Kdo však ho ukryje, nebo věda o jeho úkrytu, ho neprozradí, zaslouží si přísný trest a írest ho nemine.“

Všichni lidé tedy jali se pátrati po Núr ed-Dínovi, ale nenašli po něm ani stopy a pranic o něm nevypátrali.

Opusťme je však a vraťme se zase k Núr ed-Dínovi a k jeho otrokyni. Jejich loď bez nehody se dostala k Bagdadu a kapitán jim pravil: „Hle, toto město se nazývá Bagdad a jest to útočiště bezpečné, od něhož odstoupila zima se svými mrazy a zavítalo jaro se svými růžemi a ostatními květy. Vizte, stromy všechny již rozkvetly a všechny potůčky zurčí svoji píseň.“

I vystoupil Núr ed-Dín se svojí otrokyni z lodi, zaplativ kapitánovi pět dinárů. Kráčeli pak dále malou chvíli a osud je zavedl mezi zahrady. Přišli tam k jistému místu, které, jak shledali, bylo zameteno a pokropeno. Stály tam podél kamenné lavice a byly zavěšeny nádoby, naplněné vodou, nad nimi však byla po celé délce stromořadí síť z rákosí a v čele stromořadí byla brána do zahrady, brána ta však byla zavřena.

Tu pravil Núr ed-Dín k své otrokyni: „Při Allahovi, jak krásné jest to místo.“

A ona odpověděla: „O, pane můj, usedněme na této lavici, abychom si chvíli odpočali!“

Usedli tedy na lavici, umyli si pak tváře a ruce, leč vánek byl tak příjemný, že záhy usnuli oba. Veleben budiž ten, jenž nikdy nespí!

Ona zahrada však se jmenovala „Zahrada rozkoše“ a byl v ní palác, jemuž říkali „Palác s krásnou vyhlídkou“, a jak zahrada tak i palác náležely kalifovi Hárúnovi er-Rašídovi, jenž vždy přicházel do zahrady paláce a zdržoval se tam, kdykoliv jeho mysl byla stísněna starostmi. V paláci bylo osmdesát zamřížovaných oken a viselo v něm osmdesát lamp a velký zlatý lustr uprostřed. Kdykoliv kalif zavítal do tohoto paláce, vždy nařídil svým otrokyním, aby otevřely okna a s jeho soustolovníkem íshákem ibn Ibrahimem zpívali mu písni tak dlouho, až srdci jeho se uvolnilo a všechna starost zmizela. Zahrada byla svěřena péči vrchního zahradníka, muže velmi starého, jenž se jmenoval šejch Ibrahim.

Stalo se již častěji, že tento starý šejch vyšel ze zahrady, aby vyřídil nějakou záležitost, vždy však před branou zahrady zastihl různé lidi, kteří se tam veselili s lehkomyšlnými ženštinami. Nesmírně se nad tím rozhněval, přece však se ovládl, dokud jednoho dne kalif Harún er-Rašíd zase nezavítal do svého paláce. Tu předstoupil před něho a stěžoval si na to, co spatřil před branou zahrady,

Kalif však mu pravil: „Přistihneš-li někoho před branou zahrady, učiň s ním, jak sám uznáš za vhodné.“

A tak, když právě v onen den šejch Ibrahim, ten zahradník, prošel branou zahrady, aby si obstaral, co potřeboval, hle, tu našel Núr ed-Dína a jeho otrokyni na kamenné lavici, spící a přikryté jediným pláštěm.

I pravil si: „Při Allahovi, to je pěkná věc! Což tito dva nevědí, že kalif mi dovolil, abych zabil každého, koho zde přistihnu? Chci se však spokojiti, že jim pořádně napráskám, aby příště již nikdy se nepřiblížili k naší zahradě.“

Uřizl tedy několik zelených palmových prutů, přistoupil k nim a pozvedl ruku, až se objevilo jeho bílé podpaží a chtěl jim natlouci. Zarazil se však, uvažoval okamžik a pravil si v duchu: „O, Ibrahim, chceš je tlouci, aniž víš, jací jsou to lidé? Snad jsou to cizinci nebo pocestní, osudem přivedení v tato místa. Odhalím tedy jejich tváře a podívám se na ně zblízka.“

Když však odhalil plášť s jejich tváří, takto si řekl: „Hle, jací jsou to hezcí lidé. Nebylo by spravedlivé, kdybych jim natloukl.“ A znovu zakryl jejich tváře pláštěm a sklonil se k noze Núr ed-Dínově, jak se ji třítí. Núr ed-Dín za okamžik otevřel oči a vida u svých nohou starce důstojného, ušlechtilého vzezření, zastyděl se, odtáhl nohu, usedl a uchopiv ruku šejchovu, uctivě ji políbil.

Tu otázal se ho stařec: „Synu můj, pověz, odkud jste?“

A Núr ed-Dín odvětil: „O, pane můj, my oba jsme zde cizí.“ Slzy však mu při těchto slovech vyhrkly z očí.

I pravil šejch Ibrahim: „Věz tedy, o synu můj, že Prorok – Bůh mu žehnej a popřej mu spásy – nařídil všem věřících, aby v úctě měli cizince. Nechceš tedy povstat, o synu můj a vstoupiti se mnou do zahrady, aby se v ní potěšil tvůj duch a rozveselilo tvé srdce?“

A Núr ed-Dín odvětil: „Komu patří tato zahrada, o pane můj?“

I pravil šejch Ibrahim: „Věz, synu můj, že tato zahrada jest mé rodinné dědictví.“ Tímto ujištěním nezamýšlel Ibrahim nic jiného, než aby nabyl jejich důvěry a přiměl je, aby s ním vstoupili do zahrady, a opravdu, Núr ed-Dín, uslyšev jeho slova, poděkoval mu, povstal se svou otrokyní a následoval ho do zahrady. A hle, byla to zahrada, leč jaká zahrada! Její brána se v oblouk klenula, kolem ní se réva vinná vinula s hrozny různých barev krásných, nad rubín rudějších, nad eben černějších, a květů plno jiných vzácných. Vstoupili pak do loubí a našli tam ovoce v hustých chomáčích i ojedinelé, a ptáci vesele švitořili po větvích nad jejich hlavami. Slavíci tloukli svoje čisté písně, kanárci cvrlikali, hrdličky cukrovaly, kosi hvízdali jako pištci a divocí holoubkové houkali jako hodovníci, opojení vínem. Na dvojitých řadách stromů dozrávalo jedlé ovoce, meruňky všeho druhu, slívy, zabarvené jako plet' nejspánilejší dívký, třešně, zářivější nad plameny, fíky dvojích barev, červené a bělavé. A také květů bylo plno, podobných perlím a korálům a růže svojí krásou byly by zahanbily líce nej půvabnějších žen. Žluté fialky svítily jako nejčistší síra, myrty, bledule, levandule a tulipány – všeho hojně jako hvězd na noční obloze. Tulipán se týčil pyšně jako turban na hlavě černošského knížete, citrony se leskly jako zlaté poháry a květů drobných bylo tolik, že tvořily souvislé koberce, neboť byla nejkrásnější roční doba a příroda se těšila z veselého

života, potůčky bublaly, ptáci zpívali a svěží vánek rozšiřoval tyto vůně a tyto zvuky.

I zavedl je šejch Ibrahim do vysoké sloupové síně, kde s úžasem v očích pozorovali všechnu krásu s čarovnou výzdobou. Usedli ve výklenku zamřížovaného okna a Núr ed-Dín, vzpomínaje na své zašlé hodování, takto pravil: „Při Allahovi, jest to místo opravdu překrásné a připomíná mi, co dávno již pro mne minulo.“

Šejch Ibrahim přinesl jim jídla a oba pojídali, až se nasýtli a když si umyli ruce, znovu pohlíželi oknem na stromy, obtížené rozmanitým ovocem, Núr ed-Dín obrátil se pak k šejchovi a takto mu pravil: „O, šejchu Ibrahimе, nemáš něco k pití? Vždyť lidé se rádi napijí, když dosyta se najedli.“ Tu přinesl jim šejch čistou, lahodnou vodu, leč Núr ed-Dín pravil: „O, šejchu, to není nápoj, po němž toužím!“

I tázal se ho Ibrahim: „Přeješ si snad vína?“

A Núr ed-Dín odpověděl: „Zajisté, máš pravdu.“

Ibrahim však zvolal: „Před tím mne ochraňuj sám Allah! Již po třináct let jsem se ničeho takového nedopustil, neboť Prorok – Bůh mu žehnej a dej mu spásu – ztratil toho, kdo víno pije, lisuje, a kdo je přináší.“

I pravil Núr ed-Dín: „Poslyš tedy ode mne dvě slova,“

A Ibrahim ho pobídl: „Mluv a pověz, co ode mne žádáš!“

Núr ed-Dín však pravil: „Zda kletba tě stihne i tehdy, nebudeš-li vína pít, nebudeš-li je lisovali a nepřineseš-li je?“

I zvolal Ibrahim: „Zajisté nikoliv!“

A Núr ed-Dín pokračoval; „Vezmi tedy dva dináry a tyto dva dirhemy, sedni na osla, jeď a zastav se nedaleko malého obchodu s vínem, zastihneš-li tam někoho, přivolej si ho a takto mu řekni: „Vezmi tyto dva dirhemy pro sebe, za tyto dva dináry mi však nakup vína a nalož je na mého osla.“ A tak se stane, že vína ani nekoupíš, ani neponeseš a proto tě nestihne ani část kletby, kterou hrozil Prorok, jemuž Bůh žehnej a dej spásy.“

I zasmál se šejch Ibrahim jeho slovům a pravil: „Při Allahovi, synu můj, nesetkal jsem se dosud s člověkem nad tebe vtipnějším a neslyšel jsem slov chytřejších.“

Učinil pak tak, jak Núr ed-Dín mu řekl a mladý muž, poděkovav mu, takto pravil: „Jsme nyní pod tvou ochranou a spoléháme se na tebe, jest tedy tvou povinností, abys splnil naše přání. Nuže, přines nám všeho, čeho potřebujeme.“

A šejch odpověděl: „Synu můj, viz, zde je moje špižirna a jest pro tebe připravena.“ Byla to veliká špižirna, jež náležela vládci všech věřících. „Vstup do ní,“ pokračoval Ibrahim, „a vezmi z ní vše, čeho potřebuješ, neboť jest tam mnohem více, než si můžeš přát.“

I vstoupil Núr ed-Dín do špižirny a hle, spa trii v ní nádoby zlaté a stříbrné i křišťálové, vykládané rozmanitými drahokamy. Vzal si nádoby, které potřeboval, vynesl je ze špižirny, nalil vína do džbánů a lahví a těšil se pohledem na tak krásné věci. Šejch Ibrahim přinesl jim zatím ovoce a květiny a usedl opodál. Núr ed-Dín a Enís el-Dželís však popíjeli a radovali se, až víno je ovládalo; jejich tváře se zarděly, oči jejich zazářily jako oči gazel a vlasy jejich byly rozčuchány. Tu pravil si šejch Ibrahim: „A proč bych seděl tak daleko od nich, proč bych si k nim nesedl blíže? Kdy v mém životě se zase sejdu s lidmi, jako jsou tito dva, podobnými dvou měsícům v úplňku?“ I přistoupil tedy blíže a usedl několik kroků od nich a Núr ed-Dín takto pravil: „O, pane můj, při mém životě tě zapřísahám, přistup blíže a usedni vedle nás!“

I přistoupil šejch Ibrahim až k nim, Núr ed-Dín však naplnil pohár, pohlédl na šejcha a pravil: „Pij, abys poznal, jak lahodný jest to nápoj!“

Šejch však zvolal: „Bůh mne před tím zachraň! Již třináct let jsem nic takového neučinili!“

Núr ed-Dín se však tvářil, že již zapomenul na šejchovu přítomnost, vypil pohár a vrhl se na zem, jako přemožen opilstvím.

Tu pohlédla naň Enís el-Dželís a pravila: „O, šejchu Ibrahimе, viz, jak tento člověk se mnou zachází!“

A šejch se jí tázal: „O, paní má, co se to s ním děje?“

A Enís el-Dželís odpověděla: „Takto se mnou jedná vždy, chvíli popíjí a usne pak, takže zůstanu sama a nemám již žádného soustolovníka, jenž by se mnou hodoval při poháru, jenž by mi pohár podal a jemuž bych při poháru zazpívala.“

I bylo dojata srdce starcovo těmito jejími slovy a duše jeho se k ní naklonila; potřásl hlavou a pravil: „Při Allahovi, to není počínání dobré.“

Enís el-Dželís naplnila pak pohár, pohlédla na šejcha a pravila: „Při životě mém musíš jej přijmout a musíš pít, ne, neodmítej, přijmi jen a potěš tím mé srdce!“

I vztáhl Šejch ruku, přijal pohár a vypil jej, leč Enís el-Dželís naplnila pohár po druhé a podávajíc jej šejchovi, pravila: „Pane můj a vládče, hle, zde jest pohár ještě jeden.“

Šejch však odvětil: „Při Allahovi, již pít nemohu, neboť mám dosti toho, co jsem již vypil.“

Leč Enís el-Dželís naléhala: „Nikoliv, při Allahovi ti pravím, že musí tak býti!“

I přijal pohár a vypil víno a Enís el-Dželís mu nalila po třetí a když šejch Ibrahim znovu chtěl pít, hle, tu Núr ed-Dín se protáhl a usedl – –“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a nechala svůj příběh neskončen.

Když však nastala noc *třicátá sedmá*, takto pokračovala: „Slyšela jsem výpravovati, o šťastný králi, že Núr ed-Dín se protáhl, usedl a pravil: „Oh, Šejchu Ibrahim, co to vidím? Což jsem tě před chvílí sám nezapřisahal, ale tys odmítal a zdráhal se a tvrdil, že nic takového jsi neprovedl již plných třináct let?“

A zahanbený šejch odvětil: „Při Allahovi, nemám viny na tom, co se stalo, neboť ona mne k tomu přemluvila.“

Núr ed-Dín se zasmál a usedli pak všichni tři a popíjeli spolu, leč otrokyně se obrátila k svému pánovi a pravila mu potají: „Pane můj, pij sám, Šejcha Ibrahima však nenuť, abych si z něho mohla ztropiti žert.“ Naplnila pak pohár a podala jej svému pánovi a Núr ed-Dín rovněž naplnil pohár a podal jí a tak pokračovali a učinili několikrát, až šejch Ibrahim konečně na ně pohlédl a pravil: „Jaké jest to podivné přátelství, Bůh zatrat' ty, kdož jsou tak lakotní, že mi nepodají poháru, když na mne dojde řada! O, bratře můj, pověz, co to má znamenat?“

I rozesmáli se oba jeho slovům, až upadli naznak, leč pak pili a dali i jemu pít a neustali v hodování, dokud neuplynula třetina noci.

Tehdy pravila otrokyně: „O, šejchu Ibrahimе, s tvým dovolením nyní vstanu a rozžehnu jednu ze svící, které zde stojí v řadě.“

A šejch jí odvětil: „Učiň tak, rozžehni však pouze jedinou!“

I vyskočila a započala u první svíce, rozžehla však po řadě všechny ostatní, až hořelo všech osmdesát; to učinivši znovu usedla.

Tu pravil Núr ed-Dín: „O, šejchu Ibrahimе, jak krásně se to žije u tebe! Dovolíš mi, abych rozžal jednu z těchto lamp?“

„Učiň tak a jednu rozžehni.“ odvětil mu šejch, „již mne však nevyrušuj!“

Núr ed-Dín tedy povstal a započal s první lampou, až rozžal v řadě všech osmdesát, takže se zdálo, že palác se roztančil světly.

Tu pravil jim šejch Ibrahim, přemožen jsa vínem: „Hle, vy oba dva jste nade mne odvážnější,“ a povstav otevřel všechna okna a když znovu usedl, hodovali dále a zpívali písně, až celý palác se jimi rozléhal.

Leč Allah, jenž vládne všemi věcmi, jemuž všechno jest známo, jenž každé příčině určí také její následek, ustanovil v své radě, že kalif právě v této chvíli se chtěl porozhlédnouti měsíční nocí a přistoupiv k oknu, vyhlédl směrem k řecce Tigridu a hle, spatřil, kterak na její hladině se odráží jeho zahradní palác, zářící světlem svící a lamp. I zvolal: „Nechť přijde ke mně Džafar!“ A v témže okamžiku Džafar stanul před vládcem všech věřících, leč kalif naň vzkřikl: „Nejsi vezír, ale pes. Což chceš dopustit, aby mi bylo vzato město Bagdad, aniž bys mi o tom řekl jediného slova?“

A vezír se tázal: „Co znamenají tato slova, pověz, o, pane?“

A kalif odpověděl: „Kdyby město Bagdad nebylo mi vyrváno z moci, zcela jistě můj zahradní palác by nyní nezářil světlem lamp a svící a jeho okna nebyla otevřena. O, běda ti! Kdo by se byl toho odvážil, kdyby mé panství a moje vláda nebyla mi vyrvána?“

Tu pravil Džafar, chvěje se na celém těle: „A kdo ti řekl, o pane můj, že tvůj palác v zahradě jest osvětlen a že jeho okna jsou otevřena?“

„Přistup ke mně,“ zvolal kalif, „a podívej se sám.“ I přistoupil Džafar ke kalifovi, pohlédl směrem k zahradě a viděl, že palác září v noční tmě jako v plamenech a proto, pomysliv si, že zahradník, šejch Ibrahim, z nějakého tajného důvodu sám to dovolil, chtěl ho omluviti

těmito slovy: „O, vládce všech věřících, hle, šejch Ibrahim mi pravil minulého týdne: „Pane můj, Džafare, rád bych uspořádal slavnost svým dětem k oslavě vládce všech věřících a k oslavě tvojí, o pane můj.” I tázal jsem se ho: „Co tedy požaduješ?” A on mi pravil: „Rád bych, pane, abys mi od kalif a opatřil dovolení, bych v zahradním paláci směl vykonali slavnost obřízky svých synů.” I řekl jsem mu: „Jdi tedy a proved’ obřízku a já půjdu ke kalifovi a povím mu o tom.“ A on pak odešel, domnívaje se, že všechno jest postaráno, já však jsem na to zapomněl a tak se stalo, že jsem ti o tom nic neřekl.“

Tu pravil kalif: „O, Džafare, nejprve ses provinil proti mně jednou a pak jsi své provinění opakoval po druhé a tak z viny jedné vina jest dvojí. Neboť neřekl jsi mi nic o tom, co se chystá a krom toho nedal jsi tomu starci, co od tebe požadoval. Vždyť jen proto k tobě přišel a mluvil k tobě, jak mi vypravuješ, aby si od tebe vyprosil něco peněz, jako příspěvek k oné slavnosti. Ty však jsi mu pranic nedal a také mně jsi nic neřekl, abych mu dal aspoň já.“

„O, vládce všech věřících, zapomněl jsem na to,“ odpověděl Džafar.

A kalif zvolal: „Nuže, při otcích a předcích svých ti pravím, že zbytku této noci neztrávím jinak, leč u něho a v jeho společnosti, neboť vpravdě jest to muž zbožný, jenž se stará o chudé a potěšuje zarmoucené věřící. Zcela jistě nyní jsou u něho shromážděni a jeho modlitba nám přinese dobré na tomto i onom světě. Jemu však vzejde prospěch z mé přítomnosti a zaraduje se z ní on, i jeho přátelé.“

Džafar však pravil: „O, vládce všech věřících, hle, větší část noci již uplynula a oni v této chvíli jistě již pomýšlejí na rozchod.“

Leč kalif odvětil: „Ne, půjdu k nim!“

I zmlkl tedy vezír Džafar, neboť nevěděl, co by řekl a nevěděl, co by učinil. Kalif však povstal, vzal Džafara a eunucha Masrúra v všichni tři pak kráčeli ulicemi města, přestrojeni jako kupci, až konečně přišli ku bráně zahrady. I přistoupil k ní kalif a viděl, že brána jest otevřena. Podivil se tomu velmi a pravil: „Viz, Džafare, kterak šejch Ibrahim nechal bránu otevřenu až do této pozdní noční doby, ač to není jeho zvykem.“ I prošli branou a vstoupili do zahrady a kráčeli dále, až stanuli před palácem. Tu pravil kalif: „O, Džafare,

chtěl bych tajně vyslechnout!, o čem asi mluví, než k nim vejdu, abych přesvědčil, jak si počínají a jací jsou to lidé, neboť až dosud jsem od nich nezaslechl ni jediné hlásky a nespatriil jsem nic svým zrakem.“

Rozhlédl se pak a spatřiv vysoký ořechový strom, takto pokračoval: „Vylezu na tento strom, o, Džafare, neboť jeho větve sahají až k oknu a tak uvidím, co se uvnitř děje.“

A opravdu, vylezl na strom, šplhal od větve k větvi, až se dostal na větev, která byla přímo proti oknu. Posadil se na ni, pohlédl do okna paláce a hle, uzřel tam dívku a jinocha, oba krásné jako dvě luny v úplňku – velebena budiž dokonalost Toho, jenž je stvořil tak dokonalé – a vedle nich uzřel šejcha Ibrahima, jenž volal, pohár maje v ruce: „Bez zpěvu a pití, radosti nemůže býti – jak praví básník:“

Necht' koluje již víno, v číších bez prodlení,
je přijmi z ruky luny, panoše zářivého,
však nepij vína nikdy, když zpěvu při tom není,
vždyť podkoní též hvízdá, jak napájí koně svého.

Kalif však, vida jak šejch si počíná, rozhněval se tak, že žila mu naběhla mezi očima; rychle slezl se stromu a zvolal: „O, Džafare, ještě nikdy v celém svém životě jsem nespatriil věřícího v takovém stavu. Vylez rychle i ty na tento strom a pohleď oknem mého paláce, abys nepozbyl požehnání od tak zbožných věřících.“

A Džafar vyslechnuv tato slova knížete všech věřících, velmi se jim podivil a velké bylo jeho překvapení, uposlechl však a vylezl na vrchol stromu a hle, dívaje se oknem, spatřil Núr ed-Dína, otrokyni a šejcha Ibrahima, jenž právě držel pohár v ruce. Při tomto pohledu byl si jist neodvratnou smrtí a^e chvěje se na celém těle, sestoupil se stromu před vládce všech věřících. Kalit však mu pravil: „O, Džafare, chvála budiž Bohu, že učinil z nás věrné následovníky svého svátého zákona a že osvobodil nás od hříchu pokrytectví.“

Tak veliké však bylo ohromení Džafarovo, že nebyl schopen slov, leč kalif naň pohlédl a pravil: „Rád bych věděl, kdo přivedl tyto lidi a kdo je uvedl do mého paláce. Pravím v však, že ještě nikdy nespatriilo mé oko lidí tak půvabných a souměrně rostlých, jako je tento mladík a tato dívka.“

I odvětil Džafar doufaje, že kalif Hárún er-Rašíd uklidní svůj hněv a usmíří se: „Pravdu máš, o pane náš a vládče.“

Kalif však pravil: „Nuže, Džafare, vylezme nyní oba na větev, která jest proti oknu, abychom se potěšili pohledem na ně.“

I vylezli oba na strom, dívali se oknem a když se dívali, zaslechli, kterak šejch Ibrahim praví: „O, paní má, již zmizela má důstojnost, neboť pil jsem víno, leč žádné víno není pro mně dosti sladké, neslyším-li při něm zvuků strun.“

A Enís el-Dželis odvětila: „Při Allahovi, o šejchu Ibrahimě, věz, že radost naše by byla již dokonalá, kdybychom měli nějaký hudební nástroj.“ Jakmile však starý šejch uslyšel její slova, ihned povstal a kalif, vida to, zašeptal Džafarovi: „Rád bych věděl, co teď asi učiníš,“ a Džafar odvětil: „Opravdu, nemám ani tušení.“

Šejch Ibrahim však zmizel, leč záhy se zase vrátil, přinášeje loutnu. Kalif, pohlédna na ni poznal, že je to loutna Abu Ishákova, jeho soustolovníka a zvolal: „Při Allahovi, pravím, bude-li tato dívka zpívatí špatně, dám vás ukřižovat všechny čtyři, zazpívá-li však pěkně, odpustím jim všem a jen tebe dám přibít na kříž.“

Tu zvolal Džafar: „O, učiň Bože, jenž jsi Nejmocnější, aby její zpěv byl škaredý!“

„A proč to?“ otázal se kalif,

I odvětil Džafar: „Rozkážeš-li, abychom byli ukřižováni všichni čtyři, aspoň budu mít při tom společnost,“

Zasmál se kalif jeho slovům, leč otrokyně již uchopila loutnu, naladila struny, zahrála a zazpívala píseň tak čarovnou, že všechna srdce byla by se rozplamenila touhou po ní, že moudrý byl by pozbyl rozumu a železo bylo by roztálo jako ve výhni plamenů.

Tu pravil kalif: „Při Allahovi, doznávám, o, Džafare, že jest to opravdu krásné. Co živ jsem neslyšel hlasu tak rozkošného, tak úchvatného!“ A Džafar odvětil: „Hněv pána mého jistě tedy již zmizel.“

„Ano, již dávno zmizel,“ přisvědčil kalif.

Sestoupili pak oba se stromu a kalif, obrátiv se k Džafarovi, takto pravil: „Rád bych nyní k nim, abych seděl s nimi a naslouchal zpěvu té dívky.“

Džafar mu však radil: „O, kníže všech věřících, půjdeš-li k nim, jistě jich poděšíš a šejch Ibrahim z toho zemře strachy.“

Tu zvolal kalif: „O, Džafare, nic jiného již nezbývá, musíš si vymyslet nějakou leš, jak bych je oklamal a vstoupil k nim, aniž by mne poznali.“

Odešli pak oba k řece Tigridu, důkladně uvažující o té věci a hle, na břehu řeky stál rybář, jenž lovil pod okny paláce. Před časem však kalif dal si zavolat šejcha Ibrahima a takto mu pravil: „Jaký jest to povyk, který často slýchávám pod okny paláce?“ A šejch mu odpověděl: „Jsou to hlasy rybářů, kteří tam loví ryby.“ Tu rozkázal mu kalif: „Jdi k nim a zakaž jim lov na onom místě.“ Bylo tedy rybářům místo ono zakázáno a oni se ho vzdalovali. Leč oné noci rybář, který se jmenoval Karím, kráčel kol brány zahrady a vida ji otevřenu, takto si řekl: „Jaká to vhodná, nestřežená chvíle, mohu ji použít, abych zde hodil své síť.“ I vzal svoji síť, vhodil ji do řeky, leč pojednou sám kalif stanul těsně před ním. A poznav ho, zvolal: „O, Karíme!“

Rybář, zaslechnuv, že jest volán svým jménem a spatřiv před sebou samotného kalifa, zachvěl se na celém těle a takto zvolal: „Při Allahovi ti pravím, o kníže a vládce všech věřících, že neučinil jsem tak, abych se vysmíval tvým rozkazům, jen proto jsem to učinil, že byl jsem k tomu dohnán chudobou a starostmi o svou rodinu.“

Kalif však ho konejšil: „Vrhni své síť a lov ve jménu mém.“ I přistoupil rybář vesele k břehu a znovu rozhodil síť. Vyčkal pak, až se rozšířila a spočinula na dně a když se tak stalo, táhl ji k sobě a hle, nalezl v ní velké množství ryb všelikého druhu.

Zaradoval se nad tím kalif a pravil: „Svlékni svůj šat, o Karíme.“

A rybář, uposlechnuv svlékl šat, jež měl na sobě a byla to kazajka z hrubé vlny, na ní bylo jistě aspoň sto záplat z jiné látky, byla plná vši, že se zdálo, že sama poběží na zemi, a s hlavy sňal turban a byl to takový, že již aspoň tři léta jej nerozvázal, ba naopiak, kdykoliv nalezl nějaký kus hadru, vždy si jej omotal kol hlavy.

Jakmile odložil kazajku a turban, rovněž kalif vyslékl se ze dvou kusů šatů, byl to šat z hedvábí alexandrijského a balbetského, plášť, spodky, a krom nich také jemné prádlo a když se svlékl, takto pravil rybářovi: „Vezmi si to a oblec se do toho.“

Sám pak se oblékl do kazajky a turbanu rybářova a spodním koncem turbanové látky si jako závojem zakryl tvář. Učiniv tak, pravil rybářovi: „A nyní jdi po své práci í“ A rybář, políbiv mu nohy poděkoval mu dlouhými slovy a než je dokončil, vši se rozlezly po těle kalifově, takže je chytal na krku, hned pravicí hned levicí a odhazoval je, a odhazuje vši, takto zvolal: „Běda ti, o rybáři, jak strašné množství vši máš v své kazajce.“

Rybář však odvětil: „O, pane můj, v této chvíli tě ovšem ještě trápí a trýzní, ale než uplyne jediný týden, nebudeš jich ani cítit a nevzpomeneš si na ně.“

I zasmál se kalif a zvolal: „Běda ti, o člověče, což tak dlouho mám mít tvou kazajku na svém tele?“

Rybář však pravil; „Rád bych ti něco poradil, leč ostýchám se před tvou vznešeností.“

„Jen pověz, co mi chceš říci,“ pobízel ho kalif.

Tu pravil rybář: „Napadlo mne, o vládce všech věřících, že nyní, když se chceš přiučiti rybářství, abys rozumně! nějakému užitečnému zaměstnání, taková kazajka se ti k tomu dobře hodí.“

Kalif se zasmál jeho slovům a rybář šel svou cestou; kalif však vzal koš s rybami, položil navrch trochu slámy, vrátil se k Džafarovi a stanul před ním. Džafar však se domníval, že je to onen rybář a boje se o něho, takto mu prtil: „Mluv, o Karíme, co tě sem přivedlo? Prchni, je-li ti život milý, neboť kalif dnes v noci jest v této zahradě. Spatří-li tě, věz, že půjde ti o hrdlo.“

Ale kalif, slyše tato slova Džafarova, rozesmál se tak, že až naznak upadl a Džafar, poznávaje ho dle smíchu, takto zvolal: „Zda jest to pravda, o, pane náš, kníže a vládce všech věřících, že jsi to ty?“ A kalif odvětil: „Zajisté, o Džafare, neboť tys můj vezír a já přišel jsem v tato místa s tebou. Přece však mne nepoznáváš, jak by mne tedy poznal šejch ibrahim, který jest nyní opilý? Zůstaň tedy zde a vyčkej, až se vrátím.“

„Slyším a poslouchám,“ pravil vezír Džafar.

Kalif pak přikročil ke bráně a tiše zaklepal Tu pravil Núr ed-Dín: „Slyš, šejchu Ibrahime, někao klepá na bránu.“

Šejch Ibrahim tedy povstal a otázal se: „Kdo jest před branou paláce?“

A kalif odpověděl: „Jsem to já, šejchu Ibrahim.“

I tázal se šejch dále: „A kdo jsi ty?“

A kalif odpověděl: „Jsem to já, Karím, rybář. Slyšel jsem, že máš zde hosty, a proto jsem ti přinesl několik ryb a vpravdě jsou to ryby dobré.“ Núr ed-Dín však slyše, že je řeč o rybách, velmi se zaradoval, on i jeho otrokyně, neboť měli rádi ryby a proto oba pravili šejchovi: „O, šejchu, otevři mu, dovol, aby vstoupil a přinesl nám své ryby.“

I učinil šejch Ibrahim, jak ho žádali, otevřel bránu a kalif, převlečený za rybáře, vstoupil a pozdravil je přáním pokoje a štěstí. Šejch Ibrahim však zvolal: „Bud' vítán, o vrahu, lupiči, zloději a falešný hráči! Jen pojď a ukaž nám své ryby.“

I ukázal jim kalif ryby v svém koši a hle, ryby byly ještě živé a třepotaly se a otrokyně, vidouc je, takto zvolala: „Při Allahovi, o pane můj, jak pěkné jsou to ryby. Kéž by již byly upečené!“ Šejch Ibrahim odpověděl: „Při Allahovi, máš pravdu, o paní má.“ A obrátiv se ke kalifovi, pokračoval: „O, rybáři, proč jsi nám nepřinesl tyto ryby již upečené? Rychle tedy, upec nám je a ať jsi s nimi zase zde.“

A kalif odpověděl: „Slyším a poslouchám. Upeku a rychle vám je přinesu.“ A oni mu řekli: „Dělej však rychle, neboť hladovíme i“

I odkvapil kalif a příběhna k Džafarovi, zavola ho k sobě. Džafar pak odpověděl: „Zde jsem, o vládce všech věřících, zda daří se vše dobře?“

„Věď, Džafare, že ti lidé chtějí ryby pečené,“ pravil mu kalif.

Tu naléhal Džafar: „O, pane můj a vládce, dej mi je tedy a já jim je upeku.“

Leč kalif zvolal: „Při hrobech mých předků a pradědů, já sám jim je upeku, nikdo jiný jich nesmí péci než já a to vlastní rukou.“

I odešel pak do domku zahradníkovy, vyhledal vše, čeho potřeboval, jako sůl, šafrán a thymián a všechny ostatní přípravy i nářadí. Přistoupil pak k ohništi, zavěsil nad ohněm pánev a ryby překrásně upekl. Když vše bylo hotovo, položil pečené ryby na list banánový, přinesl ze zahrady různé ovoce a citrony, spadlé při větru a to vše odnesl do paláce, kde jídlo předložil Núr ed-Dínovi, Enís el-Dželís a Ibrahimovi. I jedli všichni tři a když se najedli, umyli si ruce a Núr ed-Dín zvolal: „Při Allahovi, o rybáři, dnes v noci jsi nám

prokázal velké dobrodiní.“ A sáhnuv do měšce, vyňal tři dináry z oněch peněz, které obdržel od Sendžera při rozloučení a pravil, podáváje peníze kalifovi: „Promiň, o rybáři, že tak málo dávám. Allah sám však ví, že byl bych tvé srdce zprostil všech starostí a trpkostí chudoby, kdybych tě byl znal dříve, než isem byl postižen svým neštěstím.“ Hodil pak kalifovi tři zlatáky, kalif je přijal, políbil je a dal si je do kapsy. Leč při tom všem nebylo jiným přáním kalifovým, než aby uslyšel zpěv krásné otrokyně a proto tedy řekl Núr ed-Dínovi: „Nikoliv já tobě, ale ty mně jsi prokázal dobrodiní, přece však prosil bych tvoji laskavost ještě o jeden dar, to jest, aby tato dívka něco zazpívala a já abych mohl naslouchali jejímu zpěvu.“

Tu zvolal Núr ed-Dín: „O, Elis el-Dželís!“

A otrokyně odvětila: „Ano, pane můj.“

A Núr ed-Dín pokračoval: „Při životě svém tě prosím, zazpívej nám něco, abychom vyhověli přání tohoto rybáře, neboť těší se na tvůj zpěv.“ Enís el-Dželís pak, vyslechnuvši jeho slova, uchopila loutnu, naladila její struny, přejela je prsty a zazpívala tyto verše:

Něžné prsty děvy již v struny udeřily
zpěvem jejím z duše, se duše osvěžily,
hluchý nabyt sluchu a slabý nové síly,
němý vzkřikl hlasně: hle, život mi zas milý!

Na okamžik pak zmlkla, leč znovu uměle udeřila do strun a zahrála a zazpívala tak, že rozum všech, kdož ji slyšeli, uváděla v úžas hrou svojí i zpěvem. Kalif však byl tak nadšen tím co slyšel, byl jako vášní stržen, že ani nedovedl ovládnouti svoje nadšení a zvolal: „Při Allahovi, jak jest to krásné! Při Allahovi, jest to velmi krásné! Při Allahovi, jest to opravdu úžasné krásné!“

Tu otázal se ho Núr ed-Dín: „Mluv, o, rybáři, líbí se ti tato dívka, její hra na loutnu a její zpěv?“

A Kalif odvětil: „Ano, při Allahovi, nesmírně se mi líbí.“

A Núr ed-Dín zvolal: „Přijmi ji tedy darem, jako dar od člověka štědrého, jenž nikdy neodvolá svého slibu a daru nazpět nepřijme.“

A povstav, uchopil svůj odložený plášť, hodil jej rybáři na ramena a kázal mu, aby odešel a odvedl si otrokyni s sebou.

Enís el-Dželís však naň pohlédla a takto pravila: „O, vládce můj, odcházíš ode mne bez rozloučení? Musí-li již tak býti, sečkej aspoň, až já rozloučím se s íebou a vypovím svůj žal.“ A zazpívala tyto verše:

Nastalo loučení, před nímž jsem se chvěla.
O synu Chákánův, naděje má celá,
krutě jak tvá láska si s mojí zahrávala,
pro lásku moji kdys zlý osud v úděl vzala,
v dáli mne odvedla, bych v dáli skomírala
bez tebe, samotna, a tebou opuštěna,
ve světě ztracena, poslední jak žena.

Když skončila, Núr ed-Dín jí odpověděl, řka:

V rozloučení den mi děla naposled
hlasem chvějícím, se slzou v oku svém:
Co počneš, pane můj, až mne zde nebude?
Za mne odpověď jen Allah může dát.

Kalif však, vyslechnuv je oba, zarmoutil se, že má je rozloučí ti a proto pravil, obrátiv se k jinochovi: „O, pane můj, hle, taío oírokyně tak žalostně se s tebou loučí, že opravdu se ml zdá, že vy dva jste spolu zažili něco zcela zvláštního. Pověz ml tedy, co to bylo a co vás k sobě poutá?“

I odpověděl mu Núr ed-Dín: „Věz tedy, o rybáři, a při Allahovi ti pravím, že mluvím pravdu, že mně a téio dívce přihodil se příběh podivuhodný. Věz íedy, že příhoda ta, kdyby byla vryta jehlami do koutku oka, byla by poučením a výstrahou všem, kdož se dají poučiti.“

Tu zvolal kalif: „Zdaž mi nechceš vyprávěti, jaký byl tvůj příběh a co tě potkalo v tvém životě? Snad dojdeš úíěchy, svěříš-li se mi svým vypravováním, neboť věz, že útěcha Allahova vždy jest blízka.“

I vyhověl Núr ed-Dín žádosti kalifově, ač vládce všech věřících stále považoval za chudého rybáře, a sklopiv hlavu k zemi, hlasem smutným vyprávěl příběhy své a otrokyně Enís el-Dželís, jak si ji zamiloval, jak otec jeho el-Fadl ben Chákán mu ji dal za ženu, jak zlý vezír el-Muíń, chtěje se pomstít ti synovi za otce, usiloval, by lstí

se jí zmocnil, jak s vezírem se vypořádal a jak před ním musel uprchnouti z Basry do tohoto města Bagdadu, Stánku pokoje a míru.

Když dokončil, kalif, jenž pozorně naslouchal, divě se rozmanitým příběhům jeho, takto se tázal: „Kam nyní hodláš odejít?“

„Svět boží jest široký a daleký,“ odpověděl Núr ed-Dín.

Kalif však pravil: „Věz tedy, že ti napíšeš dopis, který odneseš sultánovi Mohamedovi ben Suleimánu el-Zeinímu a jakmile jej sultán přečte, jistě ti již neublíží –“

Tu však zpozorovala Šehrazáda, že jest již blízko den a proto nechala svůj příběh neskončen, Když však nastala noc *třicátá šestá*, takto pokračovala:

„Slyšela jsem vypravovat, o králi blažený, že kalif Hárún er-Rašíd pravil Núr ed-Dínovi: „Věz, že napíšeš ti dopis, který odneseš sultánovi Mohamedovi ben Suleimánu el-Zeinímu a jakmile sultán jej přečte, jistě ti již neublíží.“ Núr ed-Dín však se tázal: „Jakže, což jest na světě rybář, který si dopisuje s králi? Ne, něco takového jest prostě nemožné.“

Leč kalif odvětil: „Máš pravdu, ale povím ti hned, jaký jest toho důvod. Věz tedy, že já i sultán Mohamed jsme se učili čísti a psát i v téže škole a u téhož učitele a že já jsem byl prvním ze všech žáků. Sultána však později potkalo štěstí, takže se stal panovníkem. Mne ale Bůh nesmírně ponížil a učinil mne chudým rybářem. Nestalo se však dosud, aby sultán Mohamed nesplnil mé prosby, kdykoliv jsem ho o něco požádal, ano, kdybych mu denně poslal třeba tisíc proseb, jistě by je vyplnil všechny.“

A Núr ed-Dín vyslechnuv tato jeho slova, takto pravil: „Piš tedy, abych se o tom přesvědčil.“

Tu vzal kalif kalamář a rákosové pero a psal: „Ve jménu Boha Milosrdného, Slitovníka Nejvznešenějšího! Tento dopis jest od Hárúna er-Rašída, syna Mahdiho, a určen jest jeho vznešenosti, Mohamedovi ben Suleimánu el-Zeinímu, jenž jest cílem mé lásky a přízně a leterého jsem učinil svým náměstkem nad jednou částí své říše. Oznamuji, že ten, kdož přináší tento dopis, jest Núr ed-Dín, syn el-Fadla ben Chákána, syn vezírův. V tu hodinu a chvíli, jakmile dopis bude ti Núr ed-Dínem odevzdán, slož hodnost královskou a

odevzdej ji jemu, neboť já jsem ho nyní dosadil v úřad tvůj. Nevzpírej se mému rozkazu, mír a pokoj budiž s tebou!“

Odevzdal pak dopis Núr ed-Dínovi, jenž přijal jej, uložil do svého turbanu a v tu hodinu a chvíli se vydal na cestu.

Necht' tedy putuje, my však vraťme se ke kalifovi! Šejch Ibrahim naň pohlédl, jak stál před ním v převlečení rybářském a pravil mu: „Oh, ty nej bídnější ze všech rybářů, hle, přinesl jsi nám pouze několik ryb, sotva za dvacet dirnemů a dostal jsi za ně celé tři dináry, krom toho však chceš si nyní vzít i tuto otrokyni?“

Ale kalif, uslyšev tato slova, rozkřikl se naň a pokynul Masrúrovi, jenž se zatím objevil a Masrúr vrhl se na šejcha. Co se všechno to dalo, Džafar poslal zahradnického pomocníka k vrátnému kalifova paláce, aby od něho přinesl královské roucho pro knížete a vládce všech věřících. I odešel tedy ten člověk a vrátiv se, přinášeje roucho, políbil zemi před kalifem. A kalif ihned shodil všechny šaty rybářovy, které dosud měl na těle a oblékl se v ono roucho. Masrúr pak přivlékl šejcha íbrahima a kalif před ním stanul, aby se podíval, jak šejch se bude asi tvářit. Leč šejch Ibrahim překvapením překvapením nevěděl, co by si počal, nic nechápal, jen hryzl si špičky prstů, jsa pln rozpaků a za chvíli zvolal; „Rád bych nyní věděl, zda již spím, či ještě bdím?“

Kalif však naň přísně pohlédl a pravil: „Mluv, o šejchu Ibrahimе, a pověz, v jakém stavu tě zde vidím?“ A šejch Ibrahim rázem vystřízlivěl ze své opilosti a padna na zem, doznal se k své vině, zapřisahaje kalifa Allahem, aby mu prominul a odpustil. Kalif v své laskavosti mu odpustil a poručil pak svým lidem, aby otrokyni mu odvedli do jeho paláce v městě.

Když však Enís el-Dželís přišla do jeho paláce, kalif poručil, aby jí byl dán vlastní příbytek, určil otrokyně k její obsluze a takto jí řekl: „Věz, že poslal jsem tvého pána jako sultána do města Basry a bude-li ve vůli Allahově, jenž jest Nej vznešenější, pošlu za ním královské roucho a s rouchem i tebe.“

Opusťme je nyní a vraťme se zase k Núr ed-Dínovi. Putoval dále a dále, až konečně přišel do města Basry, kde ihned vstoupil do paláce sultánova a vzkřikl hlasem velikým, takže sultán ho uslyšel a kázal, aby mu ho předvedli. Když tedy Núr ed-Dín před něho

předstoupil, políbil před ním zemi, vyňal dopis ze svého turbanu a odevzdal jej sultánovi. Co však učinil sultán? Jakmile spatřil nadpis listu, psaný rukou všech věřících, ihned povstal, třikrát list políbil a přečta jej, pravil: „Slyším a poslouchám Allaha Nejvznešenějšího a slyším a poslouchám vládce všech věřících.“ Dal pak si předvolati čtyři soudce své říše a emíry a jiné velmože a již chtěl odstoupiti z královské hodnosti, když pojednou se dostavil vezír el-Muín ben Sávi a sultán, spatřiv ho, podal mu dopis kalifův, aby si jej přečetl. Co však učinil vezír? Přečetl dopis, roztrhal jej na kusy, cáry pergamentu vstrčil do úst, rozžvýkal a vyplivl.

I zvolal sultán pln hněvu: „Běda ti, jaký zlý duch tě svedl k takovému činu!“

Vezír však odvětil: „Při životě tvém tě zapřísahám, pane náš, a sultáne, věz, že tento člověk nikdy se nesetkal ani s kalifem ani s jeho vezírem, neboť jest to šibeničník, syn d'áblův a podvodník, jenž kdesi našel list, popsaný rukopisem kalifovým, padělal jej a napsal to, co se mu hodilo. Proč bys chtěl se vzdáti své vladařské hodnosti, když rozkaz takový ti nebyl přinesen poslem kalifovým? Neboť člověk tento neukázal ti císařský rozkaz kalifův, jak by musel, kdyby byl jeho poslem a také ti neukázal pergamen, že byl dosazen na tvoje místo. Tento člověk, že je poslem kalifovým? Nikdy, nikdy, nikdy! Kdyby tomu tak bylo, kalif byl by s ním vyslal svého komořího nebo vezíra. On však přišel sám.“

I otázal se sultán: „Co tedy mám učinit?“

A vezír odvětil: „Přenech mně tohoto chlapíka, vezmu ho pod svůj dozor a pod stráž svého komorníka ho pošlu do města Bagdadu. Jsou-li jeho slova pravdivá, tedy vrátí se a přinese císařský rozkaz a pergamen, jímž bude dosazen na tvé místo. Nejsou-li však jeho slova pravdivá, kalif nám ho pošle zpět s mým komorníkem a já se pak na něm pomstím za urážku, kterou mně učinil.“

Podivil se sultán moudré radě svého vezíra a takt'o vzkřikl: „Ano, vezmi si ho!“

A vezír dal odvésti Núr ed-Dína od krále, zavedl ho do svého domu a zavolal své otroky, kteří Núr ed-Dína srazili k zemi a tloukli tak dlouho, až pozbyl smyslů. Vezír pak rozkázal, aby mu vložili těžké okovy na nohy, dal ho vrhnouti do vězení a přivolal si

žalářníka, jenž přiběhnuv, políbil před ním zemi. Tomuto žalářníkovi vezír takto poručil; „O, Kufajte, přeji si, abys toho člověka vzal a vrhl ho do nejhorší ze všech podzemních děr, které jsou v mém žaláři a tam abys ho mučil v den i noc.“

„Slyším a poslouchám,“ odpověděl žalářník, ale když se vrátil do žaláře, přivedl si Núr ed-Dína, zavřel za ním dveře, položil přikrývku a kožešinu na kamennou lavici, nařídil Núr ed-Dínovi, aby usedl, rozvázal pak pouta jeho a zacházel s ním přátelsky. Vezír však denně posílal rozkaz žalářníkovi, aby svého vězně bil a týral, leč žalářník toho nedbal. Tak uplynulo čtyřicet dnů.

A když nastal den čtyřicátý první, hle, tu došly dary od kalifa a sultán spatřiv je, byl jimi příjemně překvapen a povolal si své vezíry, aby se s nimi o nich poradil. Tu pravil jeden z nich; „Snad jsou to dary, určené pro nového sultána,“

Vezír el-Muín ben Sávi však zvolal: „Opravdu, mnohem lépe by bylo bývalo, aby ten člověk byl popraven ihned po svém příchodu.“

„Při Allahovi, máš pravdu a dobře, žes mi ho připomněl,“ pravil sultán. „Jdi ihned a přiveď mi ho, neboť dám mu srazit hlavu.“

I odvětil vezír el-Muín: „Slyším a poslouchám.“ A povstav a pokračoval: „Dám vyhlásiti v celém městě: Kdo se chce potěšiti podívanou, jak Núr ed-Dín, syn el-Fadla ben Chákána, přijde o svou hlavu, nechť se ihned dostaví ku paláci. A zajisté, přiběhne všechen lid, aby se podíval na tak krásnou podívanou, já však uzdravím své srdce a bolest způsobím všem, kdož mne nenávidí.“

Odpověděl mu sultán: „Učiň dle své vůle!“

A vezír odešel, raduje se a plesaje, ihned zamířil k setníkovi městské stráže a rozkázal mu, aby v celém městě dal provolati to, o čemž isme se již zmínili. Když však lidé slyšeli volání hlasatelů, truchlili a plakali, ba i děti ve škole a drobní kupci ve svých krámcích truchlili a zaplakali a všichni spěchali jako o závod, aby si vyhledali vhodné místo, odkud by spatřili hroznou podívanou. Mnozí však běželi k vězení, aby doprovodili odsouzence na jeho poslední cestě. Také vezír, provázen deseti svými ozbrojenci, odešel do vězení a žalářník Kutait spatřiv ho, takto se tázal: „Co přeješ si, vezíre a pane náš?“

Vezír však odvětil: „Hned mi přiveď toho šibeničníka!“

Ale žalářník pravil: „Je v stavu velmi žalostném, neboť jsem ho strašně tloukl a mučil.“ Vstoupil pak do žaláře k Núr ed-Dínovi a zastihl ho, kterak žalostně naříká nad svým trpkým osudem, prosí Allaha o odpuštění hříchů a modlí se, by od něho bylo odvráceno utrpení, bída a žal. Žalářník však mu svlékl čistý oděv a oblékl ho do dvou špinavých hadrů a takto oblečeného předvedl před vezíra el-Muína. Núr ed-Dín, stanuv před ním, pohlédl naň a užírl před sebou svého nepřítele, který neustále usiloval o jeho záhuby a smrt, a spatřiv ho zaplakal a pravil: „Zda ty sám jsi bezpečen svým osudem? Zda neznáš přísloví, jež praví, že kola osudu v prach stlačí ty, kdož byli nejvýše?“ A takto pokračoval: „O, vezíre, rozpomeň se jen, že Allah – velebena budiž Jeho vznešenost a Jeho jméno budiž všude ctěno – vždy učiní, co jest v jeho vůli, a že nikdo se před jeho vůlí neskryje.“

Vezír však pravil: „O, Núr ed-Dine, což myslíš, že polekáš mne takovým žvaněním právě v den, kdy dám ti srazit hlavu, třeba navzdory všemu obyvatelstvu celého města Basry? Ne, nic nedbám osudu, nechť bude jakýkoliv. Tvých rad a napomenutí nechci slyšet. Zato však řídit se chci dle přísloví, které praví: Nedbej dnů, nechť jakkoliv se mění* tvá vůle nechť jim podrobena **není**! A jiné přísloví praví stejně krásně: Přežiješ-li nepřítele byť i o jediný den, nejkrásnější sen tím vyplněn!“

Rozkázal pak svým služebníkům a ozbrojencům, aby Núr ed-Dína posadili na hřbet mezka, leč sluhové jeho, kterým se takové počínání příčilo, řekli Núr ed-Dínovi: „Kaž nám, o pane, abychom ho kamenovali a rozsekali na kusy, kdybychom při tom měli pozbyt svých životů.“ Núr ed-Dín však zvolal: „Nikoliv, toho učiniti nesmíte, neboť musí se naplniti čas, mně k životu určený a mám-li žítí déle, živ budu bez vaší pomoci.“

Provolávali pak pochopové vezírové nad Núr ed-Dínem: „Toto jest nejmenší trest, jenž postihne toho, kdo podvádí kalífa a krále!“ A tak ho vodili celou Basrou a konečně ho přivedli před okna paláce sultánova, kde ho postavili na místo krve. Tu přistoupil k němu kat a pravil: „O, pane můj, jsem pouze otrokem, jenž činí, co mu bylo poručeno. Máš-li však ještě nějaké přání, ihned mi je pověz, abych je

mohl vyplnit, neboť života tvého jest již jen na krátce, vždyť potrvá jen tak dlouho, dokud sultán tváře svoje neukáže u tohoto okna.“

I rozhlédl se Núr ed-Dín vpravo i vlevo, rozhlédl se kolem sebe na shromážděný lid a zaplakal nad svým osudem. Všechen lid pak plakal s ním a kat, vida Núr ed-Dína tak zkormouceného povstal, přinesl džbán vody a podával mu jej, aby se občerstvil. Vezír el-Muín však vyskočil se svého místa, udeřil do džbánu s vodou, rozbil jej a rozkřiknuv se na kata poručil mu, aby Núr ed-Dínovi srazil hlavu.

Zavázal tedy kat Núr ed-Dínovi oči a lid všechen vzkřikl hlasem velikým, rozkřikl se proti vezírovi, bědoval a naříkal a pokřik zmatený stále vzrůstal. V tomto okamžiku však v dálce rozvířil se oblak prachu, oblak tak hustý a vysoký, že zastínil nebe i zemi jako závojem. A sultán, spatřiv to z okna svého paláce, zvolal na své lidi: „Jděte a podívejte se, co se to děje!“ Vezír však pravil: „Nejdříve tomu člověkovu srazíme hlavu!“

Ale sultán rozkázal: „Ne, sečkej s tím, až se přesvědčíme, co to znamená.“

Onen oblak prachu však způsobil Džafar, vezír kalifův se svým průvodem a toto bylo příčinou jeho příchodu: Po celých třicet dnů kalif Hárún er-Rašíd si ani nevzpomněl na osud Núr ed-Dínův a nikdo v jeho paláci si na to nevzpomněl, až jedné noci kalif kráčel kol příbytku otrokyně Enís el-Dželís, slyšel její pláč a slyšel také, kterak něžným hlasem pěje slova básníková:

Obraz tvůj před zrakem mým, ať blízko jsi či v dáli,
na rtech mých jméno tvé, jich půvab neustálý.

A rozplakal se pak ještě hlasitěji a hle, kalif otevřel dveře, vstoupil do příbytku jejího a zastal Enís el-Dželís v pláči a slzách. Sotva však spatřila kalifa, vrhla se před ním na kolena, třikráte mu políbila nohy a přednesla tyto verše:

O, slyš, o pane můj, jehož rod tak slavný,
o, slyš mne, vládče, teď i slib si připomeň,
ten slib svůj šlechetný, jež dala štědrost tvoje,
bys splnil nyní jej, jak prosí srdce moje?

I tázal se jí kalif: „A kdo jsi?“ neb již na ni zapomněl.

„Jsem ta,“ odpověděla, „kterou Núr ed-Dín, syn vezíra el-Fadla dal ti darem a nyní toužím, abys splnil slovo, kterým jsi mi slíbil, že k němu mne pošleš s čestným darem. Neboť věz, o, kníže a vládce všech věřících, že třicet dnů již tomu, co neochutnala jsem sladkosti spánku.“

I kázal kalif Hárún er-Rašíd, aby mu přivolali Džafara Barmakovce a jakmile Džafar se dostavil, takto mu pravil: „Hle, Džafare, již třicet dnů nic neslyším o Núr ed-Dínovi a jinak si to vysvětliti nedovedu, než že sultán ho dal popraviti. Ale při hlavě mé a při hrobech mých otců a předků, potkal-li ho osud neblahý, jistě zahubím onoho člověka, jenž byl toho příčinou, byť i byl to muž ze všech lidí mi nejdražší. Také si přeji, abys ihned se vydal na cestu do města Basry, ještě v tuto hodinu a chvíli, a přinesl mi co nejrychleji zprávy od krále Mohameda ben Suleimána el-Zeiní, jak se zachoval k Núr ed-Dínovi.“ A dodal ještě: „Zdržíš-li se však na cestě déle než bude třeba, věz, že ti dám srazit hlavu. Jakmile přijedeš do města Basry, ihned vyhledej toho mého pana strýčka, pověz mu celý příběh Núr ed-Dínův a jak jsem ho k němu poslal se svým písemným rozkazem. Poznáš-li však, o Džafare, že král jednal jinak, než jsem rozkázal, přiveď mi ho i s vezírem el-Muínem, nechť je zastihneš kdekoli. Nezdržuje se tedy ceslou dlouho, ale hled', aby ses rychle vrátil!“

„Slyším a poslouchám,“ odvětil Džafar a vydal se na cestu ještě v tutéž hodinu a chvíli a putoval a pospíchal, až konečně se dostal do města Basry.

Leč zpráva o jeho příchodu se již dostala před sluch sultána Mohameda ben Suleimána el-Zeiní, Když však Džafar při svém příchodu spatřil onen zmatek, tlačenci všeho lidu a povyk divoký, takto se tázal: „Co to všechno znamená?“ I vypravovali mu, jaký osud potkal Núr ed-Dína a Džafar, zvěděv to, spěchal k sultánovi, ohlásil se mu, pozdravil ho a oznámil mu, jaký jest důvod k jeho příchodu a dodal, že kalif dá popraviti! všechny vinníky, stalo-li se Núr ed-Dínovi nějaké přikopí. Kázal pak, aby zajali sultána a jeho vezíra elMuína a aby je pilně střežili. Rozkázav to nařídil také, aby Núr ed-Dín byl propuštěn a zbaven okovů. A jakmile se tak stalo,

dosadil ho na trůn na místě sultána Mohameda. Zůstal pak v Basře ještě tři dny, jak kázala povinnost hosta, leč když nastalo ráno dne čtvrtého, takto pravil Núr ed-Dín Džafarovi Barmakovci: „Nesmírně již toužím, abych spatřil ívář knížete a vládce všech věřících.“

Tu pravil Džafar Mohamedovi ben Suleimánovi: „Připrav se na cestu, neboť věz, že jakmile vykonáme ranní modlitbu, ihned vyrazíme do města Bagdadu.“ A Mohamed odpověděl: „Slyším a poslouchám.“

Vykonali tedy ranní modlitbu, vsedli na své koně a vydali se na cestu. S nimi však byl také vezír el-Muín ben Sávi, který již litoval toho, co spáchal a čím se provinil Núr ed-Dín jel po boku Džafarovu a tak ujížděli stále a bez přestání, až dojeli k městu Bagdadu, Stánku míru a pokoje. Předstoupili pak před kalífa a vypravali mu vše, co se přihodilo Núr ed-Dínovi. I přistoupil kalif k Núr ed-Dínovi, pohlédl naň a takto mu pravil: „Vezmi tento meč, jdi a sraz jím hlavu svému nepříteli!“

Přijal tedy Núr ed-Dín meč z ruky kalifovi a přistoupil k el-Muínovi, aby mu srazil hlavu. El-Muín však naň pohlédl a pravil: „Jednal jsem dle své povahy, jedneš tedy i ty dle povahy f u SVC*“

Tu odhodil Núr ed-Dín meč z ruky své a pohlédnuv na kalífa a, zvolal: „Věz, o, pane můj a vládče, kníže všech věřících, že odzbrojil mne svými slovy, jak praví básník:

Přelstil jsem ho svojí chytrostí a tím konec všeho,
chytré slovo odzbrojí vždy muže šlechtěného.

I pravil kalif: „Nech ho tedy.“ a obrátiv se, zvolal na Masrúra: „Mašrúre, jdi ty a sraz mu hlavu!“

I povstal Masrúr a šel a srazil mu hlavu. A kalif pravil Núr ed-Dínovi: „Vypros si ode mne milost!“

„Věz tedy, o, pane můj a vládče, kníže všech věřících,“ odpověděl Núr ed-Dín, „že neíoužím po panování v městě Basře a že po ničem jiném netoužím, než po cti a potěšení, abych ti mohl sloužit a hledět do tváří tvých.“

Odpověděl mu kalif: „Staniž se dle tvého přání,“ a dal zavolat Enís el-Dželís a jakmile před něho předstoupila, zahrnul je oba svými dary a svojí přízní, daroval jim jeden ze svých paláců v městě Bagdadu,

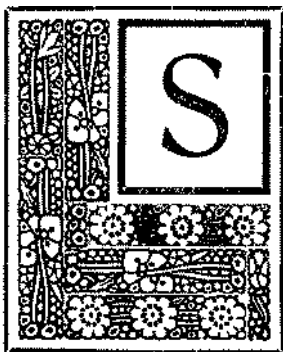
určil jim stálé roční důchody a Núr ed-Dína povýšil na svého soustolovníka, takže od oné chvíle stále již dlel ve společnosti vládce všech věřících, žil životem nejkrásnějším, až naň pohlédla Ta, které se nikdo nevyhne.

„Přece však,“ pokračovala Šehrazáda, „tento příběh není o nic podivuhodnější, než vypravování o kupci a o jeho dětech.“

I otázal se jí král: „A jaké jest vypravování?“

A Šehrazáda započala:

Příběh o Ghanim Ibn Aijubovi, vyděšeném otroku lásky.

Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že v dávné době a v dávno uplynulé minulosti žil v Damašku jeden kupec, bohatý to muž. Ten měl syna, rovného měsíci v noci úplňkové a slynoucího líbeznou řečí. A ten se jmenoval Ghanim ibn Aijub, nazvaný vyděšený otrok lásky. A len měl sestru, která se jmenovala Fitna, dívku jedinečnou co do krásy a líbeznosti.

Tu zpozorovala Šehrazáda, že den bude co nevidět a přestala vyprávět. Když však nastala *devětatřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovat, o šťastný králi, že ten kupec zanechal svým oběma dětem veliké bohatství a mezi jiným sto velbloudích nákladů hedvábných látek, prokátů a pižmových míšků; na každém balíku pak bylo napsáno: To je určeno pro Bagdad; neboť měl v úmyslu vydati se na cestu do Bagdadu, než jej vznešený Allah povolal k sobě. Po nějaké době vzal jeho syn tyto náklady a vydal se sám na cestu do Bagdadu. Bylo to v době kalifa Hárúna er-Rašída. Před svým odjezdem rozloučil se se svou matkou a svými příbuznými a s lidmi ve městě a odjel s hloučkem kupců v důvěře v Allaha vznešeného.

A Allah mu dopřál šťastné cesty, takže bezpečně přišel do Bagdadu. Tam si najal pěkný obytný dům, který vykrášlil koberci a polštáři a záclonami a tam také umístil ty balíky a ve stájích své muly a velbloudy a pak nějakou dobu odpočíval. Brzy přišli k němu kupci a urození lidé z Bagdadu, aby jej pozdravili; nato vzal balík s desíti kusy vzácných látek, na nichž byly napsány ceny, a jel s ním do bazaru kupců, kteří jej uvítali a pozdravili a prokazovali mu veškeré pocty; sesadili jej také s jeho jízdného zvířete a dali mu místo v krámě představeného trhu, jemuž ten balík odevzdal. Ten jej otevřel, vyňal látky a prodal je se ziskem dvou dinárů na každém dináru nákupní ceny. Zaradoval se Ghanim a prodával své hedvábné látky

jednu po druhé a činil tak po celý rok. Prvního dne příštího roku zašel jak obvykle k prodejně síně, která byla v bazaru a shledal, že brána je zavřena; a když se otázel po příčině, tedy mu řekli: „Jeden z kupců zemřel a všichni ostatní jdou za jeho márami. Nechtěl by sis také ty zasloužit mzdu dobrého činu a jít s nimi?“ A on odpověděl: „Rád půjdu;“ a potom se tázal po čtvrti, v níž se konal pohřeb. I bylo mu řečeno, kde to je. Nato vykonal obřadné umývání a vydal se s ostatními kupci do modlitební síně, kde se nad mrtvým pomodlil; nato kráčeli všichni obchodníci před márami až ke hřbitovu a Ghanim zůstal ze zdvořilosti s nimi. Šli s mrtvolou ven z Bagdadu až před brány města a kráčeli mezi hroby, až přišli ke hrobu kupcovu. Tam viděli, že příbuzní zemřelého zřídili nad hrobkou stan a že jej opatřili lampami a voskovými svícemi. Pak spustili mrtvolu do hrobky; předčitatelé si však posedali a četli z koránu nad oním hrobem. Tu si usedli také kupci a Ghanim ibn Aijub s nimi; neboť zdvořilost ovládala jeho celou bytost. I pravil si u sebe: „Nemohu dobře od nich odejít, nýbrž musím se vrátit s nimi.“ A tak tam zůstali a naslouchali předčítání koránu až do večera. Tu jim byly přineseny pokrmy a sladkosti, a oni jedli, až se nasýtli; a pak si umyli ruce a opět si usedli na svá místa. Ale Ghanimův duch se zabýval myšlenkami na dům a zboží, neboť měl starosti, mysle na lupiče. I pravil sám k sobě: „Jsem cizinec a jsem považován za bohatého; ztrávím-li noc daleko od svého bytu, tedy mi vykradou lupiči v něm peníze ze skříně a náklady zboží.“

Nemoha již déle ovládati starost o své peníze a o své zboží, povstal a odešel ze shromáždění, poprosiv o dovolení, aby směl jít za naléhavou záležitostí; pak šel dále, sleduje stopy cesty, až došel k městské bráně. Byla však již půlnoc a našel městskou bránu zavřenu a neviděl také již ani jediného člověka přicházeti, nebo jít, ani neslyšel jiného zvuku, nežli štěkání psů a vytí šakalů. Tu zvolal zdrcen: „Není velebnosti ani moci, mimo u Allaha! Staral jsem se o svůj majetek a jen kvůli němu jsem se vrátil, nyní však nacházím bránu zavřenu a strachuji se o svůj život.“

Nato se obrátil a díval se po nějakém místě, na němž by mohl spát až do rána; a našel hrob světcův: čtyři zdi jej obklopovaly, v něm rostl palmový strom, a byla tam brána z tvrdého kamene. A

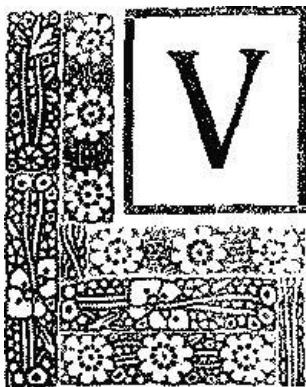
jelikož brána byla otevřena, tedy vešel dovnitř. Tam chtěl spát, ale spánek mu nepřicházel, neboť jej tísnila úzkost a pocit opuštěnosti mezi hroby. Povstal tedy, otevřel bránu a vyhlížel ven a hle: ve směru městské brány blikalo v daleku světélko; šel kousek k němu a poznal, že toto světélko se pohybuje cestou, vedoucí ke hrobce, u níž se nacházel. Nyní se obával Ghanim o svůj život, zavřel rychle bránu a vylezl do koruny palmového stromu, kde se skryl v listí. Světlo však přicházelo stále blíže, až bylo těsně u hrobu. Tu si prohlédl to světlo dokonale a uviděl tři otrocky, z nichž dva nesli nějakou bednu, kdežto třetí držel v ruce svítilnu a sekeru. Když byli u hrobu, pravil jeden z těch, kdo nesli tu bednu: „Co je ti, Savabe?“ A druhý se otázel: „Co je ti, Kafure?“ A první zase pravil: „Když jsme zde byli k večeru, nenechali jsme tenkrát otevřeno?“ A druhý pravil: „Ano, to co povídáš, je správné.“ Tu pravil první: „Nyní je však pevně zavřeno!“ Tu zvolal třetí, jenž se jmenoval Buchait, a to byl ten, co nesl sekeru a světlo. „Jak jste hloupí! Cožpak nevíte, že majitelé zahrad sem často přicházejí z Bagdadu? Když je pak večer překvapí, tedy sem vstoupí a zavrou bránu ze strachu, že černoši jako my by je mohli chytiti, upéci a snísti.“ „Máš pravdu,“ odvětili oba ostatní, „ale při Allahu, my nejsme hloupější než ty!“ „Vy mi neuvěříte dříve,“ pravil Buchait, „než až sem vstoupíme a někoho nalezneme; myslím, že se ze strachu před námi uchýlil tam na tu palmu, když spatřil světlo a potom nás viděl.“ Když však Ghanim uslyšel slova tohoto otroka, pravil sám k sobě: „Zatracený otroku! Kéž by tě Allah nechránil ani pro tu všecku chytrost a mazanost! Není velebnosti ani moci mimo u Allaha vznešeného a všemohoucího! Co mne teď může zachránili před tímto mouřenínem?“ Nato pravili oba otroci, kteří nesli bednu, tomu, který nesl sekeru: „Přelez přes zeď a otevři nám bránu, Buchaite, neboť jsme unaveni, protože jsme nesli bednu na zádech; a až nám bránu otevřeš, pak ať tobě náleží jeden z těch, které tam uvnitř chytíme, a my ti ho upečeme tak znamenitě, že ani kapka jeho sádla nepřijde nazmar.“ Buchait však pravil; „Bojím se něčeho, co mne můj slabý rozum našeptává: přece jen raději hodíme bednu přes bránu, protože je to náš poklad.“ „Když ji však přehodíme, tedy se rozbije,“ odpověděli oni; ale on odpověděl: „Já se bojím, že tam uvnitř jsou lupiči, kteří vraždí lidi a olupují je o jejich majetek; neboť

když se setmí, tedy se schovávají na taková místa a rozdělují si svou kořist.“ „I ty pitomče,“ zvolali oba, „cožpak sem mohou přijít?“

Potom bednu položili, přelezli přes zeď a otevřeli bránu, zatím co třetí otrok, to jest Buchait, stál venku se sekerou, se svítilnou a s košem plným malty. Potom zavřeli opět bránu a usedli si; a jeden z nich pravil: „Bratří, jsme unavení pochodem a nešením bedny a otvíráním a zavíráním brány; teď je již půlnoc a nemáme již síly otevřít hrob a zakopati bednu; odpočínme si zde tedy dvě nebo tři hodiny a potom vstaňme a vykonějme svou práci. Mezitím ať jeden vypravuje oběma ostatním, jak byl zbaven mužství a vše, co se mu přihodilo, od počátku až do konce, abychom si tak dnes v noci v klidu ukrátili čas.“ Tu počal jako první vypravovati muž se svítilnou, který se jmenoval Buchait: „Budu vám vypravovati svůj příběh.“

„Vypravuj,“ odvětili oni; a tak jim vypravoval.

Příběh eunucha Buchaita.

žzte, bratří, že když jsem byl chlapcem a bylo mi asi pět let, že mne vzal jeden obchodník otroky z mé vlasti a prodal mne jednomu poddůstojníkovi. Ten měl dceru tříletou, s níž mne pospolu vychovávali; a smávali se mi a nechávali mne s ní hráti a před ní tančiti a zpívati, až mi bylo dvanáct let a jí deset; ani tehdy nás od sebe neoddělovali. Ale jednoho dne jsem šel k ní a našel jsem ji v jedné světnici seděti o samotě; vypadala jako by byla přišla rovnou z lázně, která byla v domě; neboť voněla voňavkami a kadidlem a její tvář zářila jako kotouč měsíce ve čtrnácté noci. A tu si počala se mnou hráti a já s ní. Já jsem však právě měl věk dospělosti; a tu se mi napřímil úd, až byl roven velikému klíči. Ona mne povalila na zemi, takže jsem padl na záda, sedla si mi obkročmo na prsa a počala se na mně vrtěti, až můj úd byl odhalen. Když jej viděla vzpřímeně státi, vzala jej do ruky a počala jím tříti před svými kalhotami na pyskách svého ohanbí. Tu se ve mně vznítily vřelá žádostivost a já jsem ji objal pažemi a ona mi objala svými krk a tiskla mne vši silou na sebe; než jsem se nadál, roztrhl jí můj úd kalhoty a zničil její panenství. A když jsem to viděl, tu jsem utekl a uchýlil jsem se k jednomu ze svých kamarádů. Ale brzy vstoupila její matka k ní a uviděvši její stav, pozbyla téměř rozumu. Postupovala však chytře, neboť tajila tuto věc pečlivě před jejím otcem a čekala s ní dva měsíce, v nichž mne obě stále volaly a vábily, až mne dostaly z mého úkrytu. Neřekly však dosud nic jejímu otci o té věci, protože mne měly rády. Pak ji provdala její matka za jednoho mladíka, jakéhosi lazebníka, který holíval jejího otce a dala mu ze svých peněz věno a výbavu, aniž by se byl otec dověděl, co se stalo. Zabývaly se pouze přípravami ke svatbě; ale při tom mne znenadání popadly a vyřezaly mne; když ji přivedly k jejímu ženichovi, učinily mne jejím eunuchem, abych před ní chodil, kamkoliv půjde, ať do lázní, nebo do domu svého otce. Její stav zatajily a ve svatební noci

zabily mladého holoubka a jeho krví potřísnily její košili. Dlouho jsem zůstal u ní a užíval jsem její krásy a líbeznosti líbáním a objímáním a pářením, dokud neumřela; a také její manžel a její matka a její otec zemřeli; tu však mne zabrali pro královský poklad. A tak jsem přišel sem, kde jsem se stal vaším soudruhem. To je tedy, bratři moji, důvod, pro který jsem byl vykleštěn a s tím konec!“

Tu počal druhý otrok těmito slovy:

Příběh eunucha Kafura.

ěžte, moji bratří, že když jsem započal službu jako osmiletý, tu jsem říkával otrokářům každého roku pravidelně lež, takže se dostávali spolu do hádky, až se mnou nakonec můj pán pozbyl trpělivosti, zavedl mne k dohazovači a požádal jej, aby mne takto vyvolal na prodej: „Kdo chce koupiti tohoto otroka, přesto, že má vadu?“ Tu se ho lidé tázali: „A v čem spočívá jeho vada?“ A on odpověděl: „Každého roku říká jednu lež.“

Tu přistoupil k dohazovači jeden kupec a otázal se ho: „Kolik pak se za něho při jeho vadě požaduje?“ „Šest set dirhemů,“ odpověděl dohazovač; a obchodník mu pravil: „Obdržíš pro sebe samého dvacet dirhemů.“ Nato se kupec domluvil s otrokářem; ten obdržel od onoho obchodníka peníze a dohazovač mne přivedl do domu onoho obchodníka, vzal si od něho dohazovačskou mzdu a odešel. Obchodník mne náležitě oděl a já jsem zůstal pro zbytek roku v jeho službách. Nový rok se započal neobyčejně šťastně. Byla to požehnaná doba, bohatá plodinami země, a kupci konávali denně hostinu v domě některého z nich, až také byl na řadě můj pán, aby je pohostil v květinové zahradě za městem. Odešel tedy do zahrady s jinými obchodníky a vzal vše, čeho bylo třeba v pokrmech i jiných věcech; tam seděli při hodování a při víně až do poledne; tu však potřeboval můj pán cosi ze svého domu a pravil mi: „Otroku, sedni si na mezka a jeď domů a přivez mi to a to od své paní a rychle se navrať!“ Uposlechl jsem jeho rozkazu a vydal jsem se na cestu. Když jsem se však blížil k domu, dal jsem se do pláče a proléval jsem slzy, až se kolem shromáždili lidé z celé čtvrti, velcí i malí. Když to uslyšela paní mého pána a jeho dcery, otevřely dveře a otázaly se mne, co se děje. Já jsem jim pravil: „Můj pán seděl se svými přáteli pod starou zdí a ta padla na ně! Když jsem viděl, co se jim přihodilo, sedl jsem na mezka a spěšně jsem přijel vám to říci.“ Když to paní a dcery uslyšely, vykřikly, roztrhly svá roucha a bily se do tváří, zatím

co sousedé se shromažďovali kolem nich. A žena mého pána přeházela nařízení domu jedno přes druhé, strhala prkna se stěn a rozbila okna a výklady, pomazala zdi hlínou a modrou barvou a volala: „Hej, Kafure! Pojď mi pomoci a strhni zde tuto skříň, rozbij nádobí a tento porcelán a všecko ostatní k tomu!“ A tak jsem přistoupil k ní a strhával jsem police se stěn, se vším, co na nich bylo; chodil jsem také po střeše a po všech koutech a ničil jsem vše, co jen bylo v domě porcelánového a jiné nářadí, až jsem rozbil vše do posledního kousku. Při tom jsem neustále volal: „Bědat Můj pán!“

Pak vyšla má paní bez závoje před obličejem, hlavu majíc pouze ovázanu šátkem, a s ní šly její děti a všichni mi říkaly: „O Kafure, jdi před námi a ukaž nám, kde tvůj pán leží mrtev pod tou zdí, abychom jej vytáhli ze zřícenin a položili jej na máry a přinesli jej do domu a vypravili mu krásný pohřeb!“ Šel jsem tedy před nimi a volal jsem chvílemi: „Běda, můj pán!“ A ony šly za mnou s nezahalenými tvářemi a s nepokrytými hlavami a všechny křičely: „Běda, běda, škoda toho muže!“ Nikdo nezůstal ve čtvrti, ani muž ani žena, ani mladý ani starý, nýbrž všichni šli s námi a bili se do tváří a hořce plakali, a já jsem je vedl celým městem. Tu se jich lidé tázali, co se děje, a oni jim vypravovali, co slyšeli ode mne a všichni volali: „Není velebnosti ani moci mimo při Allahovi!“ Někteří z nich pravili: „Byl to vlivný muž; zajdeme tedy k prefektovi a sdělme mu to.“ Když přišli k prefektovi a vypověděli mu to –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již svítá a přerušila svoje slova hbitá. Když však nastala *čtyřicátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Kafur dále vypravoval: „Když přišli k prefektovi a vypravovali mu to, tu povstal, sedl na koně, vzal s sebou dělníky s rýči a koši a následoval s množstvím lidí; já jsem šel před nimi a bil jsem se do obličejů a křičel jsem a za mnou naříkaly má paní a její děti. Potom jsem je však daleko předběhl, křiče a sypaje si prach na hlavu a bije se do tváře.

Když jsem přišel do zahrady a když mne můj pán viděl, jak jsem se bil a křičel: „Běda, má paní! Běda! Běda! Běda! Kdo teď bude mít se mnou soustrast, když mé paní již není! Kéž bych byl mohl položit život místo ní!“ Tu ztrnul pán a zbledl a otázel se: „Co je ti,

Kafure? Co se děje?“ „O, pane můj,“ zvolal jsem, „když jsi mne vyslal domů a když jsem tam přišel, tu jsem shledal, že zeď dvorany se zřítíla a zasypala mou paní a všechny její děti.“ „A nebyla tvá paní zachráněna?“ „Nebyla, při Allahu, nebyla; při Allahu, pane můj; ani jediná z nich není zachráněna. První, kdo zemřel, byla má paní, a tvá starší dcera!“ „A ani má mladší dcera nebyla zachráněna?“ „Nebyla.“ „A co se stalo s mulou, na které jsem jezdíval? Je ta zachráněna?“ „Není, při Allahu, o veliteli můj! Zdi domu a stáje pohřbily všecko, co bylo v domě, dokonce i ovce, husy a slepice a ze všeho se stala hromada masa, a psi to sežrali a nic nezůstalo.“ „A nebyl zachráněn tvůj pán, můj starší syn?“ „Nebyl, při Allahu! Nikdo nebyl zachráněn; nyní nezbylo již nic z domu a jeho obyvatelů, nezbylo po nich ani stopy; a ovce a husy a slepice byly také sežrány od koček a psů.“

Když to uslyšel můj pán, stalo se světlo před jeho očima tmou; pozbyl vlády nad sebou a nad svým rozumem, takže již nemohl ani pevně státi na nohou; jeho údy byly jako vykloubeny a jeho hřbet jak zlomený. A roztrhl své šaty a rval si vousy, odhodil turban na zemi a bil se neustále do tváře, až mu krev stékala dolů; při tom volal hlasitě: „Běda, moje děti! Běda, má žena! Běda, má nouze! Komu se kdy přihodilo něco podobného, jako se přihodilo mně!“ Také kupci, jeho přátelé, křičeli jak on, plakali s ním a naříkali nad jeho bídou a také oni si roztrhali své oděvy.

Nyní odešel můj pán z oné zahrady, bije se ve své prudké bolesti do tváře tak silně, že vrávorá, jako by byl býval opilý vínem. Když pak vycházel s obchodníky ze zahradní brány, tu spatřil pojednou veliký oblak prachu, a všichni uslyšeli hlučný pláč a nářek; když se pak podívali bystřeji na příchozí, tu hle, byl to prefekt se služebníky a se vším lidem, který přicházel, aby se podíval; a za nimi následovala rodina mého pána, křičíc a nařikajíc a stále usedavěji plačíc. A první, s kým se můj pán setkal, byly právě jeho žena a jeho děti; a když je uviděl, tu nebyl nejprve mocen ani slova, pak se zasmál, zase se zamlčel a pak promluvil: „Co se stalo s vámi všemi? Co se vám to stalo v domě? Co se vám přihodilo?“

A ony spatřivše jej zvolaly: „Allahovi budiž dík, že jsi zachráněn!“ Vrhly se na něho, a jeho děti se na něho pověsily a

volaly: „Ach, náš tatíčku! Allahovi budiž dík, že jsi zachráněn, milý tatíčku!“ A jeho žena mu pravila: „Jsi skutečně na živu? Allah budiž pochválen, že nám uchoval tvou tvář, abychom jí mohly spatřiti!“ Ztrnulá jsouc úžasem a jako smyslů zbavena, že jej dosud vidí, otázala se: „Veliteli můj, jak jsi byl zachráněn, ty i tvoji přátelé, kupci?“ Ale on se jí tázal: „A jak bylo s vámi doma?“ A ony mu odpověděly: „Nám všem se daří dobře, jsme zdraví a bez pohromy a nám v domě se nestalo nic zlého, pouze tvůj otrok Kafur přišel k nám prostovlasý, v roztrhaných šatech a křičel: „Běda, pán! Běda, pán!“ A tu jsme se ho tázali: „Co se děje, Kafure?“ A on odpověděl: „Zahradní zeď padla na našeho pána a na jeho přátele kupce a všichni jsou mrtvi.“ „Při Allahu,“ pravil můj pán, „právě teď přišel také ke mně a křičel: „Běda, má paní a děti mé paní! Ach, má paní a její děti jsou všichni mrtvi!“ Potom se ohlížel po mně a spatřiv mne s roztrhaným turbanem na hlavě, jak kvílím a hořce pláče a jak si sypu prach na hlavu, zavolal si mne. Já jsem k němu přistoupil a on zvolal: „Běda tobě, ty nešťastný otroku! Ty z kurvy synu! O, ty prokleté plemeno! Jaké neštěstí jsi tu způsobil! Při Allahu, stáhnou ti kůži s těla a odsekám ti maso od kostí!“ Já jsem však odpověděl: „Při Allahu, nemůžeš mi nic učinit, neboť jsi mne koupil s mou chybou, právě s tou podmínkou; a svědkové, kteří byli při tom, mohou dosvědčiti, že jsi mne koupil s mou chybou a že jsi proto věděl, že každého roku řeknu jednu lež. Toto je pouze lež poloviční, ale na konci roku ti řeknu druhou polovici a potom to bude celá lež.“ „O, ty pse, ty synu psí!“ zvolal můj pán. „Ty nejprokletější ze všech otroků, to všecko, že je jenom poloviční lež? Vždyť je to věru celé neštěstí! Běž ode mne, jsi svoboděn ve jménu Allahově!“ „Při Allahu,“ odpověděl jsem, „i když dáš svobodu ty mně, tedy ti ji nedám já, dokud rok neuplyne a dokud ti neřeknu tu druhou polovici lži, která ještě zbývá. A teprve, až ti ji řeknu, pak jdi se mnou na otročí trh a prodej mne tak, jak jsi mne koupil, s mou chybou; nesmíš mne však propustiti na svobodu, neboť neznám žádného řemesla, kterým bych si mohl vydělati na svou obživu; a tento můj požadavek k tobě je zákonitý, znalci práva jej uvedli v paragrafech o propuštění na svobodu.“ Když jsme tak spolu mluvili, přišel celý dav lidí a lidé z městské čtvrti,

muži i ženy přistoupili, aby vyslovili svou soustrast; k tomu přišel také prefekt se svou družinou.

Tu přistoupil můj pán s ostatními kupci k nim, sdělil jim, co se stalo, a pravil, že je to jenom poloviční lež; uslyševše to, vyslovili mínění, že je to přece lež náramně veliká a byli velmi udiveni. Pak mne proklínali a nadávali mi a já jsem tam stál, směje se, a tázal jsem se: „Jak mne může můj pán zabít, když mne koupil s touto vadou?“ Když se můj pán vrátil domů, shledal vše v troskách a uslyšel, že jsem to byl já, kdo největší část toho všeho ztroskotal; a já jsem porozbíjel věci, které stály mnoho peněz. Jeho paní mu totiž řekla: „Kafur to byl, kdo rozbil náradí a porcelánové věci.“ Tu vzrostl ještě více jeho vztek, spráskl ruce a zvolal: „Při Allahu, jaktěživ jsem neviděl ještě takového z kurvy syna, jako je tento otrok, a přitom ještě povídá, že je to teprve poloviční leží Co by se bylo asi stalo, kdyby to byla bývala lež celá? Pak by byl asi rozvrátil město, anebo dokonce dvě města.“

Potom šel ve svém vzteku k prefektovi; a ten mi dal udělit pěknou dávku nářezu, až jsem pozbyl vědomí a omdlel jsem. Tu mne nechal můj pán v bezvědomí a přivedl lazebníka, jenž mne zbavil mužství a vypálil ránu. Když jsem pak přišel k sobě, shledal jsem, že jsem eunuchem a můj pán mi pravil: „Tak, jako jsi mně ty spálil srdce pro věci, které mně byly nejmilejšími, tak jsem i já spálil srdce tobě pro úd, který byl nejmilejší tobě!“ Potom mne vzal a prodal mne za velikou cenu, protože jsem byl teď eunuchem. Já jsem však tropil neplechu neustále v těch domech, do kterých jsem byl prodán; přicházel jsem prodejem a nákupem od emira k emirovi, od urozeného k urozenému, až jsem se dostal do zámku panovníka věřících. Nyní je však můj duch zlomen a mé síly ubývá, má varlátká jsou ta tam!“

Uslyševše oba otroci tento příběh, zasmáli se mu a pravili: „Ty jsi opravdu ale neřád, syn neřádův. A umíš náramně nestydatě lhát!“ Potom pravili třetímu otrokovi: „Ted' nám vypravuj ty svůj příběh!“ Ale on jim pravil: „Milí strýcové, všechno, co jste vypravovali, není ničím; teď vám však budu vypravovati já, jak jsem pozbyl svých varlat, a byl bych opravdu zasloužil, abych pozbyl ještě více, než to, neboť jsem zneužíval jak své paní, tak syna svého pána. Ale můj

příběh je dlouhý, a teď není na to kdy, abych jej vypravoval; neboť jitro je blízké, pánové bratraci, a překvapí-li nás jitro, dokud budeme mít ještě tuto bednu u sebe, pak budeme prozrazeni a syny smrti. Otevřeme tedy bránu! Až ji otevřeme a budeme opět v našem paláci, pak vám budu vypravovati, proč mně byla varlata vyřezána.“

Nato přelezl přes zeď a otevřel bránu. A druzí dva vstoupili a postavili svítilnu na zemi a vykopali mezi čtyřmi hroby jámu tak dlouhou a širokou, jako byla bedna. Kafur vyhazoval hlínu lopatou a Savab odhazoval košem hlínu stranou, až vykopali jámu na půl sáhu hlubokou. Potom spustili bednu do jámy, naházeli na ni opět hlíny a nakonec odešli do hrobu, zavřeli bránu a zmizeli s očí Ghanim ibn Aijubovi.

Když se vše uklidnilo a ztišilo a když nabyl jistoty, že je samotný, tu mu nedala pokoje myšlenka, co asi v té bedně je, a pravil sám k sobě: „Kéž bych jen věděl, co v té bedně je!“ Čekal však až do rozednění, až nastalo jitro a zazářilo jeho světlo. Potom však sestoupil hbitě s palmy a rukama odhrabal hlínu, až se dohrabal k bedně a uvolnil ji. Potom vzal veliký kámen a bušil do zámku tak dlouho, až jej rozbil. Nato zvedl víko a podíval se dovnitř; a hle, v bedně ležela spící dívka, omámená bendžem, neboť její prsa se zvedala a klesala. Byla krásná a milá na pohled a měla ozdoby a zlaté šperky a náhrdelníky z drahokamů, které měly cenu říše sultánovy a které by nebyl nikdo mohl penězi zaplatiti.

Spatřiv ji Ghanim ibn Aijub, věděl ihned, že se stala obětí nějakého úkladu a že byla někým omámena. Uvědomiv si to, ujal se jí, vytáhnul ji z bedny a položil ji na záda. Když ucítila vítr, a když jí vzduch vnikl do nosu, do úst a do plic, tu kýchlá. Potom vrhla a kašlala a z krku jí vypadla pilulka krétského bendže, tak veliká, že i slon by byl spal od večera do večera, kdyby si byl k ní přivoněl. A nyní otevřela oči a rozhlédla se dokola a pravila sladkým hlasem a půvabnou řečí: „Běda tobě, větře, neobčerstvíš toho, kdo neměl co pít, občerstvenému pak jak máš druhem býti! Kde je Zahr el-Bustan?“ Když jí však nikdo neodpovídal, obrátila se a zvolala: „Hej, Sabiho! Šadžarat ed-Durre! Nur el-Hudo! Nadžmat es-Subho! Jste vzhůru? Nuzho, Hulvo, Zarifo, promluvte přece!“ Ale nikdo jí neodpovídal, a tak se rozhlížela kolem dokola a pravila: „Běda mně!

Jsem na hřbitově! O ty, jehož oči všechno vidí, a jenž v den z mrtvých vstání budeš soudit všechny lidi, kdo mne přinesl z tajných komnat v spánku mém a položil mne mezi čtyři hroby sem.“

Mezitím stál Ghanim vedle ní; nyní však promluvil: „O, paní má, nemysli již na zámek, ani na nádheru síní, ani na noc u těch hrobů nyní. Zde je otrok láskou štvaný, Ghanim ibn Aijub zvaný, jež ten, kdo zná všechny tajné věci, poslal k tobě včas, aby tebe osvobodil od tvých protivenství v ráz a aby tě k největšímu blahu vedl zas.“ Potom se odmlčel. Když nyní věděla, jak s ní je, zvolala: „Dověřuji, že není Boha mimo Allaha a že Mohamed je jeho vyslancem!“ Nato se obrátila ke Ghanimovi a pokryla si tvář rukama a pravila nejlibeznějším hlasem: „O, požehnaný mládenče, kdo mne sem přinesl? Hle, nyní jsem přišla k tobě.“ „O paní má,“ odpověděl on, „tři eunuchové přišli sem s touto bednou.“ Potom jí vypravoval vše, co se mu přihodilo, a jak jej přepadl večer, a jak to bylo příčinou její záchrany, poněvadž jinak by se byla musela udusit. A dále se jí ptal, jak je s ní a co se jí přihodilo; ona však odpověděla: „O, mládenče, dík budiž Allahovi, jenž mne vydal v ruce muže, tobě podobného! Nyní však povstaň a vlož mne opět do té bedny a potom jdi na silnici a najmi prvního honce velbloudů nebo mezků, jež najdeš, aby naložil tuto bednu a aby mne převezl do svého domu. Teprve až tam budu, bude vše v pořádku. Teprve potom ti budu také vypravovati svůj příběh a oznámím ti, co jsem prožila; a pak se ti mým prostřednictvím dostane požehnání.“ Tu se zaradoval a odešel od hrobky. Slunce již nyní jasně vycházelo a svým světlem všechno oblévalo, a lidé již chodili. Najal tedy oslaře, přivedl jej ke hrobu a zvedl bednu, v níž byla dívka, na mezka. Již tehdy hořela láska k ní v jeho srdci a s radostí šel vedle ní, doprovázejí ji; neboť to byla dívka, mající cenu desetitisíc zlatáků a na sobě měla mnoho šperků a oděvů, které měly cenu velikého jmění. Sotva přijel ke svému domu, ihned sňal bednu a otevřel ji.

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc v den mění a ustala v svém vyprávění. Když však nastala *jednačtyřicátá noc*, tu pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovali, o šťastný králi, že Ghanim ibn Aijub, přišed domů s bednou, otevřel ji a nechal dívku z ní vystoupiti. Ta se rozhlédla kolem sebe a viděla, že je v krásném

domě, pokrytém koberci veselých barev a opatřeném krásným zařízením; také viděla naskládané látky a balíky a vše ostatní a tu seznala, že on je zámožným kupcem a mužem velikého bohatství. Odhalila tedy svou tvář a pohlédla na něho a hle, byl to krásný mladík; při prvním pohledu si ho zamilovala a promluvila k němu; „O, pane můj, přines nám něco jísti On odpověděl: „Jsem úplně k tvým službám!“ Potom zašel do bazaru a koupil tam pečené jehně, mísu sladkostí, mlsky, voskové svíce a víno a vše, čeho bylo třeba, a k tomu také voňavky. Se vším tím se vrátil do svého domu; a když jej dívka spatřila, zasmála se a políbila jej a vzala jej okolo krku. A jala se ho hladiti, takže jeho láska ještě vzrostla a ovládla úplně jeho srdce. Potom jedli a pili až do večera; a oba vzplanuli láskou k sobě, neboť oba byli téhož věku a téže krásy. Když pak nastala noc, tu povstal Ghanim, potřeštěný otrok lásky, rozžal voskové svíce a lampy, až celý prostor zazářil světlem; přinesl také nádobí k pití a prostřel slavnostní stůl. Potom si s ní usedl, naplnil jí pohár, a podal jí jej a ona nalila a podala pití jemu; při tom si hráli a žertovali a mluvili verše; a její radost neustále vzrůstala a v lásce stále těsněji splývali – Veleben budiž ten, jenž srdce spojuje! A tak pokračovali až krátce do rozednění; potom však na ně přicházela dřímota, i ulehli si každý sám a spali až do jasného rána. Potom Ghanim ibn Aijub vstal, šel do trhu a nakoupil pokrmů a nápojů, kterých potřebovali, zeleniny, masa, vína a všeho ostatního a zanesl to do svého domu. Pak si s ní usedl k jídlu. Jedli, až se nasytili; a potom přinesl víno. A tak pili a hráli spolu, až jí tváře zčervenaly a oči ztemněly. A Ghanim ibn Aijub zatoužil ve své duši políbiti tu dívku a odpočinouti u ní a proto promluvil: „O, paní má, povol mi jediný polibek tvých úst; možná, že uhasí oheň mého srdce.“ „O, Ghanime,“ odpověděla, „počkej, až se opiji a odumru světu; potom mi ukradni polibek tajně a tak, abych toho nezpozorovala.“ Potom vstala a odložila svůj vrchní oděv a posadila se opět v tenké košili z jemného plátna a v hedvábném šátku na hlavě. Tu se rozpálil Ghanim vášní a pravil jí: „Při Allahu! Nejmilostivější paní, nechťela bys mi poskytnouti, oč tě prosím?“ „Při Allahu,“ odpověděla ona, „nepřináleží ti to; neboť na šňůře mých kalhot je kruté slovo!“ Tu pokleslo srdce Ghanim ibn

Aijubovo; ale jeho touha vzrůstala v něm tím více, že přání mu bylo odepřeno a tak promluvil tyto verše:

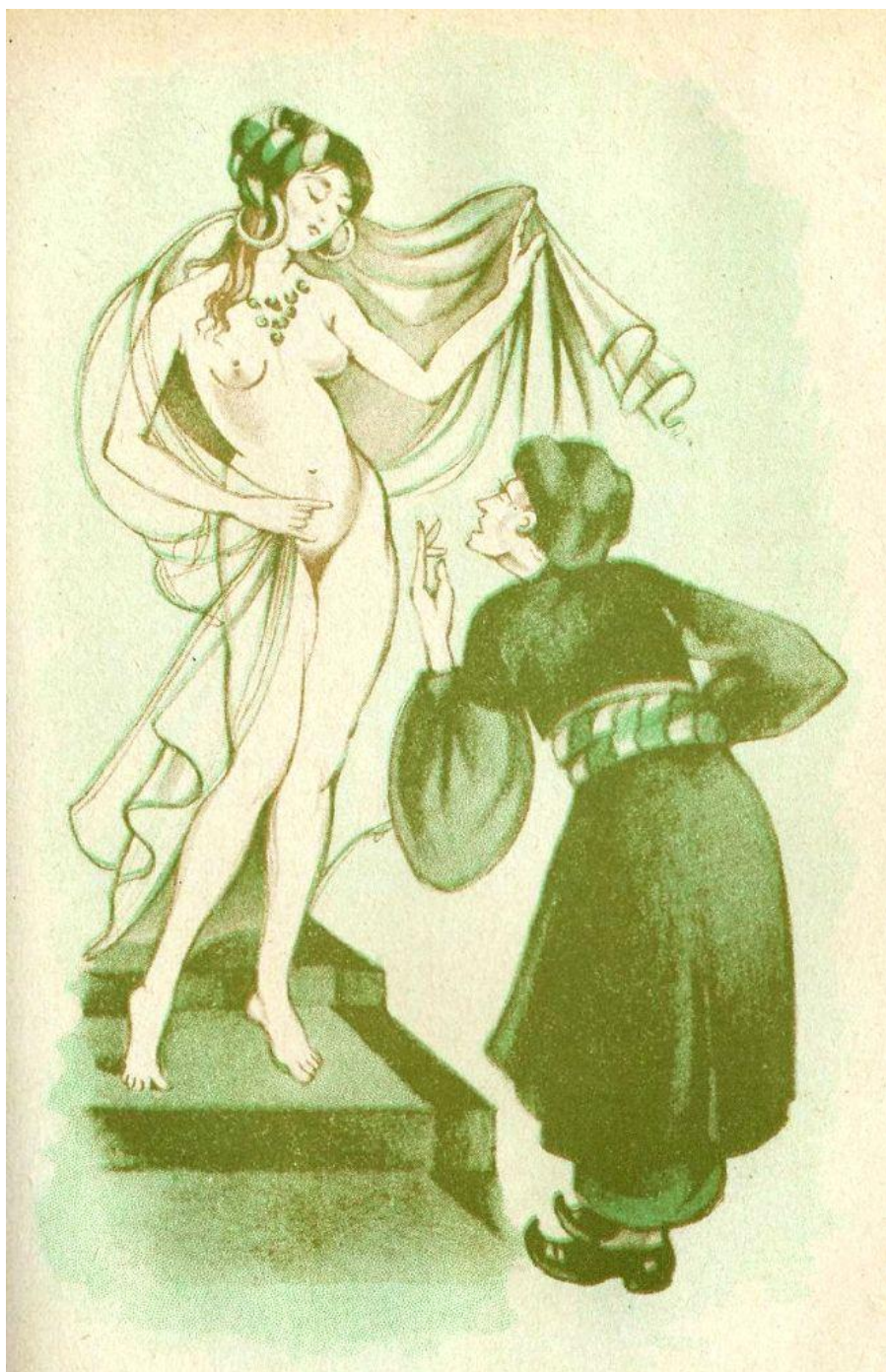
Já prosil tu, z níž vznik' můj žal,
o polibek, jenž by jej vzal –
však zvolala: „Jej nesmíš mít!“
A já: „A přec to musí být!“
A ona: „Počkej, až ho dám
a až se sama odhodlám.“
Já: „Vezmu si jej násilím!“
A ona: „Jen až dovolím.“
Co dál? To nelze povědít.
Bůh rač hřích můj mi odpustit.
Co chcete, o mně myslete,
při tom láska vykvete.
A proto nestarám se nic,
co nepřítel by mohl říci’.

Tu jeho láska ještě zesílila a oheň vzplanul v jeho srdci; ona se mu však zdráhala a pravila: „Nesmíš se mi přiblížit!“ Oba však pokračovali ve hře lásky a v popíjení; Ghanim ibn Aijub zapadl do moře milostného žáru, ona se však stávala neústupnější a byla stále více na pozoru; až konečně nadešla noc se svou temnotou a rozprostřela nad oběma spánku šat s temnou obrubou. Tu povstal Ghanim, rozžal lampy a svíce, vyklidil pokoj a odstavil stůl. Potom se chopil jejich nohou a líbal je. Byly hebké tak jako čerstvé máslo, a on na ně tisknul svou tvář a mluvil k ní: „Nejmilejší paní, slituj se již nade mnou! Láska k tobě zajala mne již, oči tvé mne vedou v smrti říš a mé srdce uzdraví se, až mu sejmeš tíž!“ Potom chvilku plakal, ale ona pravila: „O pane můj a světlo mých očí! Při Allahu, miluji tě skutečně a důvěřuji ti, ale vím, že se mi nikdy nepřiblížíš.“ „A co mi stojí v cestě,“ otázal se, načež odpověděla: „Dnes v noci ti vypovím svůj příběh, abys pochopil mé zdráhání.“ Potom se mu vrhla na prsa, objala jej okolo krku, líbala, laskala jej a slibovala mu svou přízeň. A stále si hráli a žertovali, až vzájemná láska se pevně zakořenila v jejich srdcích.

A tak pokračovali po celý měsíc a trávili noc vždy na jediném loži; kdykoliv však prosil o spojení v lásce, vždy jej odmítla. Vzájemná láska však neustále sílila v jejich srdcích a sotva se již

dovedli brániti. Konečně jednou v noci, když ležel vedle ní a oba byli podnapilí vínem, sáhl Ghaním rukou na její tělo a hladil ji. A sklouznul hlouběji, až k pupku. Tu se probudila a usedla si a sáhla po svých kalhotách a shledavši, že jsou zavázány, opět usnula. Ale brzy nato se jí dotknul znovu a jeho ruka sklouzla dolů ke šňůře jejích kalhot; a on za ni zatáhl. Tu se znovu probudila a posadila se. Také Ghanim si sedl vedle ní a ona se ho tázala: „Co chceš?“ „Chci spáti u tebe, a budeme spolu jednati otevřeně a poctivě.“ A ona promluvila: „Nyní ti vypovím vše, co se mne týče, abys věděl, jak to se mnou je; potom ti bude mé tajemství zřejmým a mé zdráhání se ti objasní.“ „Budiž,“ odpověděl.

Nato zvedla podolek své košile, vytáhla stuhu svých kalhot a pravila: „Miláčku můj, přeči ti, co zde stojí na té stuze!“ Ghanim ji vzal do ruky, pohlédl na ni a viděl zlatem vyšíta tato slova: „Jsem tvá a ty jsi můj, o potomku prorokův!“ Když to přečetl, tu odtáhl ruku a pravil jí: „Projev mi, kdo jsi!“ „Budiž!“ odpověděla. „Věď, že jsem milenkou panovníka věřících, a mé jméno je Kut el-Kulub. Kalif mne dal vychovati ve svém paláci, a když jsem odrostla, tu viděl, jakého jsem druhu a kolik krásy a líbeznosti mně Stvořitel propůjčil. Tu vzplanul ke mně velikou láskou a přidělil mi zvláštní pokoj, určil deset mladých otrokyň k mé službě a daroval mi pak veškeré ozdoby, které na mně vidíš. Jednoho dne se však vydal na cestu do svých provincií a kněžna Zubaida zašla k jedné z otrokyň v mých službách a pravila jí: „Ráda bych si od tebe něco vyprosila.“ „Co je to, o paní má?“ otázala se otrokyně, a manželka kalifa jí odvětila: „Až t'vá paní Kut el-Kulub bude ležeti ve spánku, tedy jí dej tento kousek bendže do nosu, anebo jí jej hoď do nápoje, a obdržíš pak ode mne tolik peněz, že budeš spokojena.“ „Ze srdce ráda,“ odpověděla otrokyně, a vzala ten kousek bendže, jednak proto, že se těšila na peníze, a také proto, že dříve náležela k otrokyním Zubaidiným. Šla tedy a hodila ten kousek bendže do mého nápoje, a já jsem jej pak v noci vypila; jakmile se však jed ocitnul v mých útrobách, padla jsem k zemi, hlava mi klesla k nohám, a již jsem nevěděla nic o sobě, nežli že jsem na jiném světě. Když se jí tak její lest podařila, dala mne uložiti do této bedny a dala tajně povolati otroky, a podplatila je; a právě tak to učinila se strážci dveří. Potom v

téže noci, v níž jsi seděl na palmě, dala mne odnésti těmi otroky, a ti se mnou učinili, co jsi viděl, že učinili. Tak se stalo mé osvobození tebou a ty jsi mne dopravil do tohoto domu a prokazoval jsi mi jen dobro. To je můj příběh a vše, co jsem prožila; nevím však, co se stalo s kalifem v době mé nepřítomnosti. Nyní tedy znáš stav můj, nikoho však o tom nezpravuj!”

Když Ghanim ibn Aijub vyslechl slova el-Kulubina a dověděl se, že je milenkou kalifovou, tu ustoupil, neboť jej přepadla svátá bázeň před mocí kalifovou; i usedl si stranou od ní v koutě světnice. Činil si výčitky a hloubal nad svým postavením a snažil se uklidnit své srdce; neboť bylo v nesnázi láskou k dívce, kterou mítí nemohl. Pak zaplakal ve své veliké útrapě lásky a žaloval na nespravedlivost a úskočnost doby – přesto buď však veleben, jenž zde řídí srdce tak, že vzdá lásku milým jen – a promluvil tyto verše:

Miláckovo srdce ztravuje se láskou po milence;

je jí velkou krásou rozum slábne až.

Kdosi se mne tázal: Jakkak chutná láska? Tu jsem řekl:

„Láska sladká je, však žal z ní také máš.“

Tu povstala Kut el-Kulub, objala jej a políbila jej; neboť láska k němu se pevně zakořenila v jejím srdci, takže mu odhalila své nejtajnější nitro a veškerou lásku, kterou k němu cítila; a objala pažemi Ghanimovu šíji a líbala jej stále a stále. Ale on ji od sebe vzdaloval z bázně před kalifem. Potom spolu dlouho rozmlouvali, utápějíce se v moři vzájemné lásky, A když nastal den, tu vstal Ghanim a oblékl si šaty. Šel, jak obvykle do bazaru, nakoupil vše, čeho potřeboval a vrátil se domů. Tu našel Kut el-Kulub v slzách; ale když jej spatřila, přestala plakati a pravila mu s úsměvem: „Učinil jsi mne bezútešnou, miláčku mého srdce. Při Allahu, tato hodina, v níž jsi byl vzdálen ode mne, byla rovna roku, protože jsem byla od tebe odloučena. Projevila jsem ti v přemíře své žádostivé lásky své postavení; ale nyní zapomeň, co se stalo a utiš svou žádostivost na mně!“ On však ji přerušil: „Beru útočiště k Allahovi! Nikdy to nesmí býti! Jak by se měl posadit pes na místo lvovo? Co náleží pánu, je otroku zakázáno.“ A ustoupil od ní a usedl si stranou na rohoži. Láska její k němu však vzrůstala tím, že se od ní vzdaloval. Pak si

usedla po jeho boku a pila a žertovala s ním, až byli oba vínem podnapilí. A nyní si žádostivě přála toho, aby ji svedl a zazpívala verše:

Je téměř zdrceno již srdce milenčino –
Což netrval tvůj ostych dosti dlouho již?
Když viny na mně není, proč se odvracuješ?
I gazely se tulí v lásce k sobě blíž.
Tvůj ostych, vzdálenost a věčné odloučení –
Zda horšího co ještě na tom světě víš?

Tu zaplakal Ghanim ibn Aijub, a ona plakala nad jeho slzami; a pili dále, až do noci; potom Ghanim povstal a připravil dvě lůžka, každé na jiném místě. „A pro koho je to druhé lůžko?“ otázala se Kut el-Kulub. A on odpověděl: „Jedno je pro mne a druhé pro tebe. Od této noci smíme spát pouze tímto způsobem; neboť co náleží pánu, je otroku zakázáno.“ „O, veliteli můj,“ zvolala, „pomlčme o tom; neboť veškeré věci přiházejí se osudem a nešťastnou náhodou.“ Ale on se zdráhal. Tu se vznítil oheň v jejím srdci, a poněvadž její žádost se stala prudčí, přimkla se k němu a volala: „Při Allahu, budeme spát pouze bok po boku!“ „Allah uchovejž,“ odvětil on a přemohl její vůli a odpočíval sám až do rána. Ale stále silnější moc lásky byla v ní a stále prudčí touhu v ní budila.

Tak žili po tři dlouhé měsíce; kdykoliv se pokusila přiblížit se mu, vzdálil ji od sebe a pravil: „Všecko, co náleží pánu, je sluhovi zakázáno.“ Jí však se stávaly již dlouhými touha a vyčkávání na Ghanim ibn Aijuba, potřebštěného blázna lásky; příliš těžkými byly jí muky a a bolesti a ze stísněného srdce promluvila tyto verše:

Jak dlouho chceš mne ještě, ty vzore krásy, týrat?
Kdo ti jen namluvil, že ode mne máš jít?
Tys všechen půvab světa sám v sobě spojil zcela
že do jednoho lze jen na tobě je zřít.
Ty v každém srdci věru jsi vášeň k sobě vzbudil
a víčka znavená všem o sny oloupíš.
Vím sice, že ti kdysi plod se stromu byl serván,
však ty sám nyní též jak holý trn jen čníš.
Kdys lovcem býval's statným a gazely jsi lovil,
však lovnou zvěří jsi teď' gazelám ty sám.
Když bez tebe tu strádám, ty nevšímáš si vzdechů,

a to je záhada, v níž nic se nevyznám.
Svou blízkost popřej mi, já svoji nechci nutit;
vždyť jinak v duši moji se zoufalství zříš vtírat.
Vždy vzývat budu tebe, co živa budu v světě.
Jak dlouho chceš mne ještě, ty vzore krásy, týrat?

A dlouho tak žili, jelikož bázeň vzdalovala od ní Ghanima.

Ponechme nyní Ghanim ibn Aijuba, potřebštěného otroka lásky, a vraťme se ke kněžně Zubaidě!

Jednavši v nepřítomnosti kalifově takovým způsobem s Kut el-Kulub, měla potom starosti a pravila sama k sobě: „Co řeknu kalifovi, až se vrátí a bude se po ní dotazovali? Jakou odpověď mu dám?“ I zavolala si starou ženu ze svého okolí a odhalila jí své tajemství a tázala se jí: „Jak mám jednali, když Kut el-Kulub zemřela nyní tak náhlou smrtí?“

„Věž, o paní má,“ pravila stařena, když vše pochopila, „že doba návratu kalifova je blízká; pošli tedy pro tesaře a poruč mu, aby udělal dřevěnou postavu, podobnou mrtvole. Polom vykopeme uprostřed paláce pro ni hrob a uložíme ji tam; nad hrobem dej pak vystavěli modlitebnu a v ní rozžehneme svíce a lampy, a všichni lidé v paláci ať se odějí černým rouchem. Dále poruč svým olrokyním a eunuchům, aby roztrousili slámu po zemi předsíně, jakmile se dozví o návratu kalifově; a až panovník vstoupí a otáže se, co se děje, tedy ať řeknou: „Kut el-Kulub je mrtva! Bůh tě račiž kdysi pro ni hojně odměniti!“ Jelikož naše paní si jí tak velice vážila, dala ji pohřbili ve svém vlastním paláci. Až to uslyší, tedy bude plakati a způsobí mu to bolest; a dá čisti za ni korán a bude v noci bdíti u jejího hrobu. A kdyby si i sám u sebe řekl: „Má sestřenice Zubaida přivodila ve své žárlivosti smrt Kut el-Kulubinu, nebo kdyby jej touha přemohla, takže by rozkázal, aby ji vyzvedli opět z hrobu, tedy se toho nic neboj; neboť když budou kopati, tu spatří onu postavu, která se podobá člověku a je zahalena ve vzácné pohřební šaty. Kdyby však chtěl kalif sejmouti rubáš, aby na ni pohlédl, tedy mu v tom zabraň, řkouc: „Pohled na její nahotu není dovolený!“ Pak bude věřiti, že je mrtva, a nechá ležeti postavu na jejím místě a bude ti děkovati za to, co jsi učinila; a jako že tomu chce Allah vznešený, budeš zachráněna před pádem do této propasti.“

Uslyševši kněžna Zubaida její slova, uvěřila, že je to nejsprávnější a dala jí čestný oděv a veliké peníze; a poručila jí, aby učinila vše, co řekla. Tu se dala stařena ihned do práce a poručila tesařovi, aby pro ni vyhotovil postavu tak, jak to řekla; a když to bylo vykonáno, dopravila ji ke kněžně Zubaidě. Ta ji dala zahaliti a pohřbíti a pak dala ve hrobce rozžítí svíce a lampy a prostřítí koberce. Oděla se také černým rouchem a poručila otrokyním, aby učinily totéž. Pak bylo v paláci oznámeno, že Kut el-Kulub zemřela.

Po nějaké době vrátil se však kalif ze své cesty a přišel do paláce a nemyslí na nic jiného, než na Kut el-Kulub. Tu uviděl veškeré služebníky a otroky a otrokyně černě oděny a zachvělo se mu srdce; když pak vstoupil ke kněžně Zubaidě, našel i ji v černém rouše. Otázav se po příčině, obdržel zprávu o smrti Kut el-Kulubině; tu padl ve mdlobách na zemi. Když se však opět vzpamatoval, tu se otázel po jejím hrobě a kněžna Zubaida mu pravila: „Věz, o panovníče věřících, že jsem ji pohřbila ve vlastním paláci, jelikož jsem si jí tak neobyčejně vážila.“ Ihned odebral se kalif v cestovním oděvu ke hrobu Kut el-Kulubinu, aby k němu vykonal pouť. A uviděl prostřené koberce a hořící svíce a lampy. Spatřiv to, poděkoval své choti za její dobrý čin; byl však bezradný a kolísal mezi nedůvěřivostí a vírou. Když pak jej podezření přemohlo, tu dal rozkaz, otevřítí hrob a vyzveanouti mrtvolu. Když však viděl rubáš a chtěl jej zvednouti, aby uviděl mrtvolu, tu jej zadržela bázeň před Allahem vznešeným a stařena pravila: „Vložte ji zase nazpět!“ Potom dal ihned zavolati duchovní a předčitatele koranu a dal u jejího hrobu čísti a seděl vedle a plakal, až omdlel; a tak seděl u jejího hrobu po celý měsíc.

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc již sklání, a přerušila svoje vykládání. Když však nastala *dvaadvacátá noc*, tu pokračovala: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že kalif navštěvoval stále její hrob po celý měsíc. Nyní se však přihodilo, že kalif zašel do ženského pokoje, propustiv emiry a vezíry domů; a tam si ulehkl na chvíli ke spánku. U jeho hlavy usadila se jedna otrokyně a ovívala jej, aby mu bylo chladněji, a u jeho nohou si usedla druhá, která mu třela nohy. Když se probudil ze spánku a otevřel oči a opět je zavřel, tu uslyšel, jak otrokyně sedící u jeho hlavy praví k otrokyni sedící u

nohou: „Hej, Chaizurano!“ A druhá odpověděla: „Co chceš Kadibo el-Ban?“ „Náš pán neví věru ani zbla o tom, co se stalo,“ pravila první; „a sedí a bdí u hrobu, v němž není nic jiného, než dřevěná loutka, dílo to tesařovo!“ Tu se otázala druhá: „A co se stalo s Kut el-Kulub?“ A tu pravila první: „Věz, že kněžna Zubaida jí poslala prostřednictvím jedné otrokyně kus bendže, aby ji omámila. A když jed projevil účinky, dala ji uložit do bedny a poslala ji po Savabovi, Kafurovi a Buchaidovi, jimž nařídila, aby ji uložili do země u světcova hrobu. Tu zvolala Chaizuran: „Jak to, Kadibo el Ban, což pak není Kut el-Kulub mrtva?“

„Není, při Allahu,“ odpověděla. „A kéž by její mládí bylo ještě dlouho uchováno před smrtí! Já jsem však slyšela, jak kněžna Zubaida pravila, že je u jednoho mladého kupce z Damašku, který se jmenuje Ghanim ibn Aijub. A je teď u něho již čtyři měsíce, zatím, co náš pán pláče a v noci bdí u hrobu, v němž není mrtvol. A tímto způsobem mluvily dále, zatím co kalif naslouchal jejich slovům. Když pak obě otrokyně ustaly v řeči, a když nyní věděl všechno, že totiž tento hrob je lži a podvodem, a že Kut el-Kulub již po čtyři měsíce prodlévá u Ghanim ibn Aijuba, tu se rozpálil mocným hněvem a vstal a povolal k sobě emiry říše; a s nimi přišel také vezír Džafar el-Barmeki a políbil před ním zemi. Kalif však zvolal zlostně: „Džafare, jdi se šikem ozbrojenců dolů a ptej se po domě Ghanim ibn Aijuba; přepadněte jeho dům a přiveďte mi ho i s mou otrokyní Kut el-Kulub. Potrestám jej věru!“ „Slyším a poslouchám,“ pravil Džafar a potom se vypravil s prefektem a s množstvím lidu k domu Ghanimovu.

Ten právě přinesl plný hrnec masa a chtěl vztáhnouti ruku a dát se do jídla zároveň s Kut el-Kulub. Ta však pohlédla náhodou ven a poznala nebezpečí, které obklopovalo dům se všech stran; neboť tam byli vezír a strážcové a mamlúkové s tasenými meči a obklopovali dům jako bělimi oka zřítníci. Nyní věděla, že zpráva o ní se dostala až k jejímu pánu, ke kalifovi, a byla si jista záhubou; barva její vybledla a její krásné rysy se zkřivily. Hned však pohlédla na Ghanima a pravila mu: „O, milénče můj, uprchni a zachraň svůj život!“ „Co mám učiniti,“ otázal se, „a kam se mám obrátit, když

veškeré mé peníze a můj majetek jsou v tomto domě?“ Ale ona odpovíděla: „Neváhej, abys zároveň s penězi nepozbyl i života!“

„O, milenko má a světlo mých očí,“ zvolal, „co mám učiniti, abych uniknul, když již obklíčili dům?“ Se slovy: „Nic se neboj!“ svlékla mu šaty a oblékla jej do starého oděvu a vzala hrnec, v němž bylo maso, přidala k tomu kus chleba, jakož i mísu příkrmu, položila vše do koše, posadila mu jej na hlavu a pravila: „Vyjdi ven v tomto přestrojení a neboj se o mne! Neboť vím velmi dobře, co mám v rukou se strany kalifovy.“ Uslyšev Ghanim slova a radu Kut el-Kuluby, vyšel ven mezi lid, nesa koš s jeho obsahem; a ochránce všech se ho ujal, takže unikl nebezpečí a nesnázím.

Mezitím však přišel vezír Džafar k domu a sestoupil s koně; vešel do domu a viděl Kut el-Kulub, která se krásně oděla a vyzdobila, naplnila také jednu bednu zlatem a drahokamy a skvosty a klenoty a vsím, co malou váhu dá, však velkou cenu má. Když k ní Džafar vstoupil a ji viděl, povstala, políbila před ním zemi a pravila: „O, pane, třtina zapsala do knihy, co určil Allah a co vůle Allahova věčnosti určila.“ „Při Allahu, paní má,“ zvolal Džafar, „byl mi dán rozkaz, chopiti se Ghanim ibn Aijuba;“ ona však odvětila: „Nejvzácnější pane, ten naložil své zboží a odjel s ním do Damašku a nevím již nic o něm; byla bych však ráda, abys mi vzal tuto bednu pod svou ochranu a abys ji dal odnésti a odevzdal mi ji pak v zámku panovníka věřících.“

„Slyším a poslouchám,“ pravil Džafar; pak přijal bednu a poručil dopravit ji s Kut el-Kulub do zámku kalifova a jednati s dívkou s veškerou úctou. Vyplenivše dům Ghanimův, odebrali se všichni ke kalifovi. Tam podal Džafar svému pánu zprávu o všem, co se stalo; ten však dal uvést Kut el-Kulub do temného pokoje a dal jí k službám starou ženu; neboť byl přesvědčen, že Ghanim ji svedl a že u ní spal. Nato dopsal emiru Mohamedovi ben Suleimánu el-Zeiní, svému místodržícímu v Damašku, dopis tohoto obsahu: „Jakmile obdržíš tento dopis, zatkní Ghanima ibn Aijuba a pošli nám jej.“

Místodržící obdržev dopis, políbil jej a položil si jej na hlavu. A dal rozhlásit! v bazarech: „Kdo chce pleniti, ať jde k domu Ghanima ibn Aijuba.“ A tak tam proudili lidé a našli tam seděti a plakati matku a sestru Ghanimovu u hrobu, který si pro něho zřídily; chopili

se tedy obou a přivlékli je před sultána. Ten se jich tázal po Ghanimovi, jejich synu a bratru, a ony odpověděly: „Již rok nebo déle jsme o něm nic neslyšely.“ Dal je tedy zavést opět do jejich domu.

Nechejme je a obraťme se ke Ghanimu ibn Aijubovi, potřebnému otroku lásky! Když mu bylo uloupěna jeho bohatství a když si uvědomil své postavení, tu zaplakal nad sebou, až mu srdce usedalo. A obrátil se nazdařbůh a putoval až do konce dne; ale hlad jej mučil a byl putováním unaven. Došel do jedné vsi, vešel tam a odebral se do mešity; tam si usedl na rohožku a opřel se zády o stěnu mešity; brzy však klesl k zemi vysílen hladem a únavou. A tak tam zůstal ležeti až do rána; ale srdce se mu chvělo hladem, a protože se potil, tedy mu běhaly vši po kůži, dech jeho zapáchnul a celé jeho vzezření se změnilo.

Když obyvatelé té vesnice přišli k ranní modlitbě, našli jej tam ležícího a ztrápeného, vyzáblého hladem a přece ještě se známky někdejšího bohatství. Když pak bylo po modlitbě, přistoupili k němu a vidouce, že je mu zima a že má hlad, dali mu starý plášť s roztrhanými rukávy a pravili: „O cizinče, odkud přicházíš, a proč jsi tak slabý?“ Tu otevřel oči a dal se do pláče, ale neodpovídal; jeden z nich však, jenž zpozoroval, že má hlad, šel domů a přinesl mísu medu a dva chleby. Ghanim tedy něco pojedl a lidé tam u něho seděli až do východu slunce a pak odešli po své práci.

Takto zůstal u nich celý měsíc, mezitím, co mu přibývalo slabosti a nemoci. Lidé pro něho plakali a měli s ním soustrast a radili se o jeho postavení. Pak se shodli v tom, že jej pošlou do nemocnice do Bagdadu. Mezitím, co se tak radili, přišly k němu, hle, dvě žebračky; byla to jeho matka a jeho sestra; uviděv je, dal jim chléb, který mu ležel u hlavy. Obě usnuly v oné noci po jeho boku, ale on jich nepoznal. Příštího dne přišli k němu obyvatelé vesnice, přivedli mu velblouda a pravili honci velbloudů: „Posaď tohoto nemocného na velblouda a až jej dopravíš do Bagdadu, posaď jej u brány nemocnice; tam jej snad potom budou ošetřovati a léčiti a ty obdržíš svou mzdu.“

„Slyším a poslouchám,“ velbloudář. Nato vynesli Ghanima ibn Aijuba z mešity a položili jej i s rohožkou, na níž spal, velbloudovi

na hřbet; s jinými lidmi vyšli také z mešity jeho matka a jeho sestra, aby se na něho podívaly, ale nepoznaly ho. Potom však, když jej dlouho a bedlivě pozorovaly, pravily: „Podobá se věru velmi našemu Ghanimovi! Snad není tím nemocným?“

Ghanim se probudil teprve, když zpozoroval, že leží na velbloudu a že je k němu pevně přivázán provazy a tu se dal do pláče; jal se naříkati a obyvatelé vesnice viděli, že také jeho matka a jeho sestra pláčí pro něj, ačkoliv ho neznaly. Potom šly jeho matka a sestra dále, až ony přišly do Bagdadu; a také velbloudář šel tam s ním, až jej položil u brány nemocnice; pak vzal svého velblouda a odešel.

Tam zůstal Ghanim ležeti až do rána; a když počali lidé choditi ulicemi, tu jej spatřili a byl tak tenký jako párátko a všichni lidé se na něho dívali. Nakonec přišel představený bazaru, odehnal lidi a pravil: „Získám tímto ubohým tvorem ráj; neboť kdyby jej přijali do nemocnice, usmrtili by jej v jediném dni.“ Pak jej dal dopravit svým otrokem do svého domu, dal mu upravit nové lože, položit na ně nové podušky a pravil své ženě: „Ošetřuj jej pečlivě!“ A ona odpověděla: „Ze srdce ráda!“ A vyhrnula si rukávy a ohřála vodu a umyla mu ruce a nohy a tělo. A oblékla jej do šatů jedné ze svých otrokyň a dala mu vypít pohár vína a postříkala jej růžovou vodou. Tu se opět vzpamatoval a počal naříkat; a myslil na svou milovanou Kut el-Kulub, načež se mu hoře ještě hlouběji zarylo do srdce.

Potud o Ghanimovi. Pokud však běží o Kut el-Kulub, tedy zůstala, když se na ni kalif rozhněval – —“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc již krátí a přestala vykládati. Když však nastala *třiačtyřicátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Kut el-Kulub, když se kalif na ni rozhněval a dal ji umístiti v temném pokoji, zůstala tam 80 dnů; a nakonec, když kalif šel jednoho dne podle toho místa, uslyšel, jak Kut el-Kulub říká verše a potom tato slova: „O můj miláčku, o Ghanime! Jak hodný jsi a jak cudná je tvá duše! Jednal jsi pěkně vůči člověku, jenž jednal špatně vůči tobě a chránil si čest toho, kdo zničil čest tvou; ochraňoval jsi jeho ženu, zatím co on tebe a tvé příbuzné uvrhl do bídy. Budeš však věru státi ještě před spravedlivým soudcem s panovníkem věřících a obdržíš od něho své

právo toho dne, kterého Pán ve své velebnosti a všemohoucnosti bude souditi, a ve kterém budou andělé svědky.“

Když kalif uslyšel její nářek, tu zvěděl, že se jí stalo bezpráví. Ihned se vrátil do svého paláce a poslal k ní eunucha Masrúra. Ona vstoupila před něho se sklopenou hlavou a s uplakanýma očima a se zarmouceným srdcem; a on k ní promluvil: „O, Kut el-Kulub, dovídám se, že mne obviňuješ z tyranství a útlaku a tvrdíš, že jsem jednal špatně s člověkem, jenž jednal dobře se mnou. Kdo chránil mou čest, když jsem já hanobil čest jeho? Kdo chránil mou ženu, mezitím co já jsem vyháněl jeho rodinu do bídy?“

„Je to Ghanim ibn Aijub,“ odvětila, „neboť nikdy se mi nepřiblížil s nějakou necudností nebo špatností, to ti přísahám, při tvé velkomyslnosti, o panovníče věřících!“ Tu promluvil kalif: „Není velebnosti a není moci, mimo u Allaha! Vypros si milost a bude ti dána, Kut el-Kulub!“ A ona odpovíděla: „Žádám od tebe pouze svého milovaného Ghanima ibn Aijuba.“ Ihned vyhověl její prosbě a tu promluvil: „O panovníče věřících, daruješ mne jemu, když jej před tebe přivedu?“ A on odpověděl: „Předstoupí-li přede mně, tedy mu tebe daruji, jako dar velkomyslného, jenž svůj dar neodvolává.“

„O panovníče věřících,“ pravila, „nech mne odejít a pátrati po něm. Možná, že mne Bůh s ním spojí.“ A on odpověděl: „Učiň, co se ti zdá býti dobrým.“ Tu vyšla od něho rozradostněna, vzala s sebou tisíc zlatých dinárů a navštívila stařešiny obce a rozdělila almužny ve jménu Ghanimovu.

Příštího dne šla pak do bazaru kupců a dala představenému peníze, nařídívši, aby je rozdal jako milodary cizincům. Příštího pátku přišla opět do bazaru s tisícem dinárů a vešla do ulice zlatníků a klenotníků, zavolala si představeného a dala mu těch tisíc dinárů s těmito slovy: „Dej to jako milodar cizincům!“ Tu na ni pohlédl představený, nejstarší z bazaru a pravil: „Paní, chtěla bys vejít do mého domu a prohlédnouti si tam cizího mladíka, jenž jest tak krásný a půvabný!“ A tento cizinec byl právě Ghanim ibn Aijub, potřeštěný otrok lásky. Ale představený ho neznal a považoval ho za ubohého dlužníka, jemuž bylo vzato jeho bohatství, anebo za milence, jenž byl odloučen od své milenky. Když Kut el-Kulub uslyšela jeho slova, zabušilo jí srdce, zachvělo se jí nitro a pravila mu: „Pošli někoho se

mnou, aby mne zavedl do tvého domu!“ Tu jí dal malého chlapce, jenž ji měl zavést k domu, v němž cizinec bydlel, a ona mu za to poděkovala. Přišedši k domu, vstoupila dovnitř a pozdravila choť představeného; ta se zvedla a políbila zemi před ní, neboť ji znala. Pak pravila Kut el-Kulub: „Kde je ten nemocný, jenž tu u tebe bydlí?“ Tu zaplakala paní a odpověděla: „Zde je, paní! Při Allahu, pochází z dobré rodiny a je na něm viděti stopy blahobytu, Je to ten, co tam leží na loži.“ Kut el-Kulub se obrátila a pohlédla na něj a zdálo se jí téměř, jako by to byl skutečně on, ale byl docela nepoznatelný a vyhublý a tak vyschlý, jako párátko, takže byla o něm v pochybnostech a nemohla ani uvěřiti, že by to byl on. Pocítila s ním však soustrast a pravila, slzíc: „Cizinci jsou opravdu nešťastní, i když byli ve své vlastní zemi knížaty.“ A tak zůstala v pochybnostech o něm a nepoznala, že je to Ghanim. Jelikož ji ho však bylo zhloubi srdce líto, opatřila jej vínem a léky a zůstala chvíli seděti u jeho hlavy; potom vstala a vrátila se do paláce. A potom procházela bazar za bazarem, hledajíc svého milence.

Brzy nato přišel představený s Ghanimovou matkou a jeho sestrou Fitnou ke Kut el-Kulub a pravil jí: „O kněžno dobročinných paní, dnes přišla do našeho města jedna paní se svou dcerou; obě jsou krásné na pohled a nesou zřejmé stopy blahobytu a štěstí, jsou však oděny žíněným rouchem a obě mají pověšené pytlíky na chléb okolo krku; jejich oči jsou plny slz a jejich srdce plna zármutku. Přivedl jsem je tedy k tobě, abys jim poskytla útočiště a abys je uchránila před žebrotou, neboť to nejsou žebraví lidé; a dá-li Bůh, dosáhneme k vůli nim ráje.“ A ona zvolala: „Při Bohu, dobrý muži, ty budíš ve mně touhu spatřiti je! Kdepak jsou? Ihned mi je přiveď!“ Tu poručil eunuchovi, aby je přivedl; a tak vstoupily Fitna a její matka ke Kut el-Kulub. Když je spatřila a viděla, že jsou obě velmi krásné, zaplakala a pravila: „Při Allahu, jsou to ženy urozené a jeví zřejmé stopy bohatství.“ „O, paní,“ pravila žena představeného, „my milujeme chudé a opuštěné k vůli odplatě; možná, že utlačovatelé učinili těmto ženám bezpráví, vzali jim jejich bohatství a pobořili jejich domy.“

I zaplakaly hořce obě ženy; neboť pomysly na svůj někdejší blahobyť a na svou nynější chudobu a zármutek; a jejich myšlenky

prodlávaly u Ghanima. Kut el-Kulub však plakala, poněvadž plakaly obě; a ony pravily: „Úpěnlivě vzýváme Allaha, aby nás spojil s tím, jež hledáme; je to náš syn a bratr Ghanim ibn Aijub.“ Uslyševši Kut el-Kulub tato slova, seznala, že tato paní je matkou jejího milence a druhá že je jeho sestrou, a rozplakala se, až omdlela. Když se však opět vzpamatovala, tu se obrátila k nim a zase pravila – „Upokojte se, neboť tento den je prvním dnem vašeho štěstí a posledním dnem vašeho neštěstí. Nebud'te již smutny!“

Tu upozorovala Šehrazáda, že se šíří denní svit a přerвала své řeči nit. Když však nastala *čtyřiačtyřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Kut el-Kulub, potěšivši obě ženy, rozkázala představenému, aby je uvedl do jejího domu a aby řekl své ženě, že je má obě zavést do lázní a obléci je do krásných šatů, pečovati o ně a prokazovati jim veškeré pocty; a dala mu značnou částku peněz. Příštího dne zajela Kut el-Kulub k domu představeného a vstoupila k jeho ženě; ta povstala, políbila jí ruce a děkovala jí za její dobrotu. A tam viděla Ghanimovu matku a sestru, jež žena představeného přivedla již z lázní a oděla novým rouchem, takže zřejmě projevovaly stopy svého stavu. Usedla si k nim a mluvila chvíli s nimi; pak se jich tázala po nemocném mladíkovi, jenž byl v jejich domě, a paní představeného odvětila: „Je dosud nezměněn.“

Tu pravila Kut el-Kulub: „Pojď, podíváme se na něho a navštívíme jej!“ Povstaly tedy, ona, žena představeného a Ghanimova matka a sestra, šly k němu a usedly si u jeho lože. Ghanim ibn Aijub, potřeštěný otrok lásky, uslyšel však pojednou vysloviti jméno Kut el-Kulub; a tu se opět vrátil do něho život, ačkoliv jeho tělo bylo tak vyzáblé a jeho kosti tak vyschlé; a zvedl hlavu s polštáře a zvolal: „Kut el-Kulub!“ A tu na něho pohlédla, bezpečně jej poznala a vykřikla: „Ano, můj milence!“ „Pojď blíže ke mně!“ pravil a ona odpověděla: „Jsi skutečně Ghanim ibn Aijub?“ A on pravil: „Jsem.“ Tu sklesla ve mdlobách k zemi.

Když Ghanimova matka a jeho sestra Fitna uslyšely slova obou, zvolaly: „O, jaká to radost!“ A také ony omdlely. Když pak zase přišly všechny k sobě, zvolala Kut el-Kulub: „Veleben budiž Allah, jenž mne svedl s tebou a s tvou matkou a tvou se strou!“ Pak mu

vypravovala vše, co se událo mezi ní a kalifem a pravila: „Oznámila jsem panovníkovi věřících pravdu a on uvěřil mým slovům a našel v tobě zalíbení; a teď si přeje tebe vidět.“ A dodala: „On mne tobě daruje!“ Tu byl Ghanim nanejvýše potěšen a ona dodala: „Neodcházejte odtud, dokud se nevrátím.“ Pak rychle vstala a odebrala se do paláce. Tam otevřela bednu, kterou vzala s sebou z Ghanimova domu, vybrala z ní dináry a dala je představenému s těmito slovy; „Vezmi tyto peníze a kup každému z nich čtyři úplné oděvy z nejjemnějších látek a dvacet šátků a vše, čeho ještě jinak potřebují.“ Pak šla s oběma ženami a s Ghanimem do lázní, poručila připravit pro ně lázeň, a když se vykouпали a oblékli se do svých šatů, dala jim připravit polévky a galgantovou vodu a jablečnou šťávu. A zůstala u nich po tři dny, dávala jim jíst kuřecí maso a polévky a pít šerbet z nejjemnějšího cukru. Po těch třech dnech vrátily se jim opět životní síly; tu je zavedla znovu do lázní. Když se pak vrátili a převlékli se, nechala je v domě představeného, šla do paláce a prosila o dovolení, aby směla promluvit s kalifem. Ten jí své svolení dal. Tu vstoupila, políbila zemi před ním a vypravovala mu vše, také to, že její pán, Ghanim ibn Aijub, zvaný potřeštěným otrokem lásky, a jeho matka a sestra jsou v Bagdadě.

Uslyšev kalif slova Kut el-Kuluby, zavolal na služebníky: „Ihned mi přiveďte Ghanima!“ A sám Džafar šel pro něj; Kut el-Kulub si však pospíšila napřed, šla ke Ghanimu a oznámila mu, že kalif vyslal lidi, aby šli pro něho. Poradila mu, aby mluvil jemnou řečí, aby utvrdil své srdce a aby vypravoval líbeznými slovy. A oděla jej nádherným oděvem a dala mu mnoho dinárů a pravila: „Buď šetrný k družině kalifově, až k němu budeš vcházet.“ A hle, tu již přijížděl také Džafar na své nubické mule; Ghanim vstal, šel mu vstříc, aby jej pozdravil a políbil před ním zemi. Nyní vyšla hvězda jeho štěstí a jasně zazářila. Džafar jej vzal s sebou a pak spěchali Ghanim i ministr a vstoupili pak k panovníkovi věřících. A když Ghanim stanul před ním, tu popatřil na vezíry a emiry, na komoří a místodržící, na říšské velmože a na držitele moci. A tu si vymyslel Ghanim líbezná slova ve vybrané řeči, pohlédl na kalifa, sklonil hlavu a promluvil tyto verše:

Budiž vřele pozdraven, o králi, důstojnosti plný,

jenž své dobrotivé dary rozdáváš všem neustále.
Nikomu zde nedávají v blízkou – v dáli jméno císař,
leda tobě, mocný vládče, jemuž vše se koří v chvále.
Králové zde na tvém prahu koruny své skvostné složí,
když se k tobě s úctou blíží, chtějíce tě pozdravit,
a když oči jejích spatří jenom zdáli tvoje rysy,
k zemí padnou, úctu svoji chtějí tobě projevit.
Veličenstvo, ty všem dáváš v milosti své velké dary,
místa čestné, velkou moc a důchody, jichž lze si přát.
Pro tvá vojska zem i lidstvo těsnými se věru zdají
svoje stany budeš nucen v hvězdné říši budovat.
Kéž tě ve své lásce vždycky uchovává i král králů,
kéž by ti vždy pevné srdce a pak dobré rádce dal!
Spravedlnost rozšířil jsi po okruhu celé země,
takže blízké kraje plníc, rozvíjí se v širou dál.

Když domluvil tyto verše, tu byl kalif nadšen, neboť se mu líbila
jemnost jeho řeči a líbeznost jeho mluvy – –“.

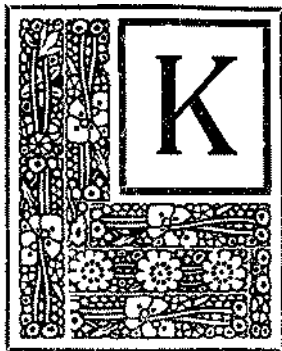
Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc v den mění, a zanechala
svého vyprávění. Když však nastala *pětačtyřicátá noc*, pokračovala:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že kalif, jemuž se na
Ghanimovi líbila jemná řeč básně a líbeznost jeho mluvy, pravil k
němu: „Přístup ke mně blíže!“ A tak přistoupil Ghanim k němu a
kalif mu pravil: „Vypravuj mi svůj příběh a podej mi zprávu o svém
osudu!“ Tu si Ghanim usedl a vypravoval mu, co se mu v Bagdadě
přihodilo, jak spal v hrobce a jak po odchodu těch tří otroků otevřel
bednu; zkrátka vypravoval mu vše, od začátku až do konce. – Co se
dvakrát vypravuje, to už lidi unavuje. Když se kalif přesvědčil, že
mluvil pravdu, propůjčil mu čestný oděv a učinil jej svým
důvěrníkem; a pravil mu: „Odpusť mou vinu!“ A Ghanim mu jeho
vinu odpustil a pravil: „O, pane náš a sultáne, tvůj otrok a vše, co jest
jeho, náleží věru svému pánui!“ Potěšil se z toho kalif a pak rozkázal,
aby mu byl přikázán palác a propůjčil mu služné a příjmy a dary,
které se páčily na veliké peníze. Pak mu poručil, aby se tam
nastěhoval se svou matkou a svou sestrou; a když se kalif dověděl, že
jeho sestra Fitna je krásou skutečná fitna, to jest svůdkyně, tu si ji
vyžádal od Ghanima za manželku, a on odpověděl: „Je tvou
otrokyní, jako jsem já tvým otrokem.“ Kalif mu však poděkoval a dal
mu stotisíc dinárů; a povolal svědky a kádiho a v jednom a témž dni

sepsali smlouvy pro kalifa a Fitnu a pro Ghanima ibn Aijuba a Kut el-Kulub; a on a Ghanim slavili svou svatbu v jedné a téže noci. Když pak nastalo ráno, tu poručil kalif napsati příběh o tom, co se přihodilo Ghanimovi, od začátku až do konce a uschovati to v královských archivech, aby ti, kdo po něm přijdou, mohli to čísti a v úžase se poučiti o změnách osudu a důvěřovati v toho, kdo stvořil noc a den.

A přece není tento příběh podivuhodnější, než

Příběh krále Omara Ibn en Numána a jeho synů Šarkána a Dau el-Makána a o podivuhodných a zvláštních věcech, které se jim přihodily.

rál se otázal: „Jaký pak je ten jejich příběh?“ A ona odpověděla: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že v Bagdadě žil před kalifátem Abd el-Melika ibn Mervana jeden král, jenž se jmenoval Omar ibn en Numán; náležel k mocným hrdinům a přemohl perské krále a východořímské císaře. Nikdo se mu nemohl přiblížiti v zápalu jeho hněvu. A nikdo se také neodvážil vytáhnouti proti němu na bojiště; když se rozhněval, tu bylo viděti jiskry, sršící mu z nozder. Byl to král všech zemí, a Bůh mu podrobil veškeré lidstvo, a jeho rozkaz platil všude na celém světě. Jeho vojska pronikla až do nej vzdálenějších zemí; východ i západ a země, které ležely mezi nimi, byly podrobeny jeho panství: Blízká i vzdálenější Indie, Čína, země Hidžazská a země Jemen, ostrovy Zadní Indie a Číny, země severu s Mezopotamií, Sudan a ostrovy Světového moře a také daleko proslulé řeky země, Jaxartes a Oxus, Níl i Eufrat. Rozesílal své vyslance do nejvzdálenějších hlavních měst, aby mu podávali věrné zprávy. Ti se pak vracívali domů a přinášivali mu zprávy o provádění spravedlnosti, o poddanosti a bezpečnosti a o modlitbách za sultána Omara ibn en Numána. Byl to největší král své doby a byl velmi vznešeného a urozeného původu; z daleka široka byly mu přinášeny dary, klenoty a poklady.

A ten měl syna jménem Šarkán, jenž byl svému otci nejvíce podoben ze všech lidí; neboť vyrůstal jako postrach doby, překonával muže svou statečností a ničil své odpůrce v pútkách. Proto mu projevoval jeho otec tak velikou lásku, že ji nikdo nemohl ani překonati a učinil jej dědicem království po své smrti. Tento princ

tedy vyrůstal, až dosáhl mužného věku a dospěl do dvacátého roku; a Bůh mu podržoval veškeré tvory, poněvadž se řítíl do boje jako mohutná bouře.

Jeho otec Omar ibn en Numán měl čtyři ženy, které mu byly právoplatně oddány; žádná z nich však mu nedarovala syna, mimo jediného Šarkána, kterého zplodil s jednou z nich, kdežto ostatní byly neplodny a nedarovaly mu ani jediného dítěte. Dále měl třistašedesát žen vedlejších, podle počtu dní koptického roku, a ty byly vybrány ze všech národností. Každé z nich dal zařídili zvláštní pokoj; a tyto pokoje byly v okruhu jeho paláce. Neboť podle počtu měsíců si dal vystavěli dvanáct zámků a v každém zámku dal zaříditi třicet pokojů. To bylo celkem třistašedesát pokojů, a tyto vedlejší ženy bydlely v těch pokojích. Každé z nich přidělil jednu noc, kterou u ní ztrávil, a pak k ní již nepřišel po celý rok; tímto způsobem žil dlouhou dobu.

Mezitím proslavil se Šarkán v celém světě, a jeho otec se z něho radoval; přibývalo mu moci, odvahy a hrdosti a dobýval všech pevností a měst. Podle ustanovení prozřetelnosti otěhotněla však v té době jedna z otrokyň Omar a ibn en Numána; když bylo její těhotenství ohlášeno v harému a když se král o tom dověděl, byl nanejvýše potěšen a pravil: „Doufám, že všichni moji potomci budou mužského rodu!“ Poznamenal si den jejího početí a počal s ní přívětivě zacházeli

Jelikož se však o tom dověděl také Šarkán, tu byl znepokojen a bral si tu věc k srdci, neboť si myslil: „Nyní přijde na svět někdo, kdo se bude se mnou svářiti o panství!“ A sám u sebe si pravil: „Porodí-li tato vedlejší žena chlapce, tedy jej usmrtím;“ tento úmysl choval však utajen hluboko v srdci.

Tak to bylo tedy se Šarkánem. S dívkou tomu bylo ale takto: Byla to Řekyně jménem Sophia, a král Malé Asie a pán Caesarey poslal ji darem králi Omarovi a zároveň s ní mu poslal mnoho vzácných darů. Ona byla ze všech otrokyň na pohled nejpůvabnější a nejkrásnější a uchovávala si ze všech nejvíce ženskou čest; její rozum byl tak pronikavý, jako byl její pohled překonávající. Když obsluhovala krále v té noci, kdy u ní dlel, tedy mu pravila: „O králi, modlím se k Bohu Nebeskému, aby ti dnes v noci daroval ode mne syna, abych jej výtečně vychovala a abych jej učinila dokonalým co do jemného

vzdělání a čestnosti!“ Král se z toho potěšil a tato slova se mu líbila. Ona však tak pokračovala, až byly její měsíce naplněny a seděla na porodním sedadle; po celou dobu svého těhotenství projevovala zbožnost, byla vždy horlivá v bohoslužbě a prosila Boha, aby jí daroval zbožného syna, a aby jí ulehčil porod. A Bůh vyslyšel její modlitbu.

Kalif jí však přidělil jednoho eunucha, jenž mu měl oznámiti, je-li to dítě, které přivede na svět, hoch, nebo dívka a právě tak tam poslal Šarkán svého eunucha, jenž mu to měl oznámiti. Když pak Sophia přivedla na svět dítě, prohlédly je porodní ženy a shledaly, že je to děvčátko s tvářičkou skvělejší než měsíc. Ohlásily to také všem, kdož tam byli přítomni, a králův posel odešel a přinesl králi tu zprávu; také posel Šarkánův to oznámil svému pánu, a ten se velmi zaradoval. Když však tito oba poslové odešli, promluvila Sophia k porodním ženám: „Posečkejte ještě chvílku u mne, neboť je mi tak, jako by v mém klínu ještě něco bylo.“ Pak vykřikla a znovu ji pojaly porodní bolesti, ale Bůh jí ulehčil, a ona porodila druhé dítě. Porodní ženy je prohlédly a shledaly, že je to chlapeček, podobný plnému měsíci, s čelem zářivě čistým a s tvářičkami narůžovělými. Tu byla matka nanejvýše potěšena a s ní také eunuchové a sluhové a všichni, kdo byli při tom; a mezitím, co Sophia porodila druhé dítě, ozývalo se již radostné volání palácem: druhé vedlejší ženy to slyšely a záviděly jí; brzy dospěla tato zpráva také k Omaru ibn en Númánovi a ten se potěšil tímto včasným poselstvím. Povstal, šel k ní a políbil ji na čelo; pak si prohlédl chlapce a sklonil se nad ním a políbil jej, a mezitím bubnovaly dívky na tamburíny a hrály na hudební nástroje, a král nařídil, aby chlapec byl pojmenován Dau el-Mukán (světlo okolí) a jeho sestra Nuzhat ez Zaman (Rozkoš doby). Vykonaly tedy jeho rozkaz, prohlásivše: „Slyšíme a posloucháme!“ Král však určil k obsluze matky a dítěte kojné, eunuchy, sluhy a ošetřovatelky a stanovil, co mají obdržeti v dávkách cukru, nápojů, masť a mnoho jiného, čehož popisováním by se jazyk unavil.

Když lid bagdaský uslyšel, že Bůh požehnal králi dětmi, vyzdobil město a ohlašoval dobré poselství bubny a trubkami; a emirové a vezírové a velmožové říše přicházeli do paláce a blahopřáli králi Omarovi ibn en Numánovi štěstí k jeho synu Dau el-

Makánovi a k jeho dceři Nuzhat ez Zamáně. Král jim poděkoval a propůjčil jim čestné oděvy a nad to je poctil také jinými důkazy milosti a projevil také přítomným, vysokým i nízkým, svou přízeň. A tak to činil, než uplynula čtyři léta, a pokaždé po několika dnech poslal posla, aby se pozeptal po Sophii a jejích dětech. Koncem čtvrtého roku dal jí však přinést šperky, ozdoby, oděvy a mnoho peněz a poručil jí, aby oběma dětem dala dobré vychování a vzdělání. Mezitím, co všechno to se dalo, neměl Šarkán ani zdání o tom, že se jeho otci Omaru ibn en Numánovi narodil také chlapec; neboť se dozvěděl pouze o narození Nuzhat ez Zamány. Také mu zatajili zprávu o Dau el-Makánovi, dokud neuplynul rok a den, mezitím, co on pomýšlel pouze na to, aby bojoval s hrdiny a aby se potýkal v soubojích s rytíři.

Jednoho dne, když král Omar ibn en Numán seděl ve svém paláci, přišli k němu komoři, políbili před ním zemi a pravili: „O, králi, přišli k nám vyslancové od krále řeckého, pána Cařihradu, mocného města a přejí si k tobě vstoupiti a stojíce před tebou, vyslechnouti tvé rozkazy. Dovolí-li jim král vstoupiti, tedy je přivedeme, nedovolí-li, tedy nebude námitek proti jeho vůli.“ Král jim dovolil vstoupiti; když přišli, obrátil se k nim a přijal je zdvořile a otázal se jich po jejich zdraví a po příčině jejich cesty. Oni před ním políbili zemi a promluvili: „O, královské Veličenstvo, jehož panství sahá do dalekých končin! Věz, že ten, kdo nás k tobě poslal, je král Afridun, pán řeckých vojsk a řeckých vod a křesťanských vojsk, panovník, jehož hlavním městem je vznešený Cařihrad; vzkazuje ti, že nyní vede urputnou válku proti tvrdošíjnému tyranovi, knížeti Caesarey, a příčina této války je tato: Jeden z králů arabských narazil v uplynulých dobách na svých výbojných výpravách na poklad z doby Alexandrov, odvlékl odtud nesmírné bohatství a mezi jiným tři kulaté klenoty, tak veliké, jako pštrosí vejce, z nejjemnějšího, čistého a bílého drahokamu, jaký se nikde jinak nenajde. A na každém tom drahokamu byl napsán řeckým písmem tajemný nápis. A tyto drahokamy mají mnoho užitečných sil a mezi nimi tu, že novorozené dítě, jemuž se pověsí jeden z těchto drahokamů na krk, není navštíveno žádnou pohromou. Pokud nosí tento drahokam, nenařiká, ani není navštěvováno žádnou nemocí. Když je král Arabů ukořistil a

dověděl se od nich tajemství, tu poslal králi Afridunovi dary, sestávající s drahocenností a ze zlata a mezi nimi také ty tři klenoty. Za tou příčinou vypravil dvě lodě, z nichž jedna měla vést ty poklady a druhá ozbrojence, aby ty dary chránili, kdyby se snad někdo na širém moři odvážil je napadnouti; byl ovšem přesvědčen, že se nikdo neodváží jeho lodě zajati, protože byl přece králem Arabů a lodě s dary sledovaly na moři směr, který vedl mořem, podrobeným králi cařihradskému, k němuž ty poklady také vezli. Ona pobřeží obývaly však také jiné národy, než poddaní velikého krále Afriduna. Když byly obě lodě vypraveny, vyjely na moře a pluly, až se počaly blíží ti k našim zemím. Tu je však přepadli náhle námořní loupežníci oné země a mezi nimi vojska knížete caesarejského, a uloupili jim vše, co se na těch lodích nacházelo v drahocennostech, ve zlatě a v pokladech, mezi jiným také ty tři klenoty, a pobili mužstvo.

Když však náš král o tom uslyšel, tu vyslal proti nim vojsko, ale oni je porazili. A on vyslal druhé vojsko, silnější než první, ale oni i to vrhli na útěk, takže se král rozhněval a přísahal, že ještě sám osobně a v čele své celé válečné moci vytáhne proti nim a že se nevrátí dříve z jejich země, než rozvrátí v trosky arménskou Caesareu a než zpusťší zemi a veškerá města, nad nimiž jejich kníže vládl. Nyní prosí pána našeho století a naší doby, krále Omara ibn en Numána, krále bagdadského a chorasanského, aby nám s vojskem přišel ku pomoci a aby si tak získal slávy; poslal také naším prostřednictvím některé dary různého druhu a vyprošuje si na králově laskavosti, aby je přijal a aby mu poskytnul přátelskou pomoc. Potom políbili vyslanci před ním zemi – –

Tu upozorovala Šehrazáda, že již jitro vstalo a přerušila svou řeč o tom, co se dalo. Když však nastala *šestačtyřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že vyslancové cařihradští a jejich družina, když promluvili před králem Omanem ibn en Numánem a když políbili před ním zemi, odevzdali mu dary. Ty sestávaly z 50 nejvybranějších dívek z Řecká a z 50 namlúků v oděvech z brokátu a s opasky ze stříbra a zlata; každý namlúk měl v uchu zlatý kruh s perlou, která měla cenu tisíce dinárů. Dívky byly

rovněž ozdobeny a měly na sobě látky, které měly cenu mnoha peněz.

Když je král uviděl, přijal je s velikou radostí a poručil, aby se s vyslanci zacházelo s velikou ctí. Potom povolal své vezíry, aby se s nimi uradil o tom, co se má státi. A mezi nimi povstal jeden vezír, velmi starý to muž, který se jmenoval Dandán; ten políbil před králem zemi a pravil: „O králi, v této věci nelze učiniti nic lepšího, než abys vyzbrojil silné vojsko a abys postavil v jeho čelo svého syna s námi jako setníky. Tato rada se doporučuje ze dvou příčin: předně, že si král řecký tvou pomoc vyprosil a poslal ti dary, které jsi přijal, a za druhé, protože nepřítel naši zemi nyní neohrožuje. Pomůže-li tvé vojsko králi řeckému a bude-li jeho nepřítel přemožen, tedy ti to bude přičteno ke slávě. Pak se rozšíří zpráva o tom po všech krajinách a zemích, a až se tato zpráva dostane obzvláště na ostrovy oceánu a až ji obyvatelé západních zemí uslyší, tedy ti budou přinášeti dary a drahocennosti a poklady.“

Uslyšev král slova vezírova, našel v nich zalíbení, schválil jeho radu, propůjčil mu čestné roucho a pravil mu: „Od lidí tobě podobných měli by králové bráti radu; a jeví se mi býti vhodným, abys vedl předvoj vojska, zatím co můj syn Šarkán bude veleti voji zadnímu.

Nato poslal pro svého syna, a ten přišel, políbil před ním zemi a posadil se. Král mu vypravoval všecko a sdělil mu, co řekli vyslancové a vezír Dandán; a poručil mu, aby opatřil válečnou výzbroj, aby se vyzbrojil na polní výpravu a aby neodporoval vezíru Dandánovi v jeho jednání. Poručil mu také, aby si vybral z vojska deset tisíc jezdců, plně vyzbrojených a zvyklých na útok a na válečné nesnáze.

Šarkán uposlechl rozkazu otcova, brzy se vypravil, vybral si deset tisíc jezdců z vojska a vrátil se do paláce. Prohlédl si svůj šik a rozdělil mezi vojáky peníze a pravil: „Máte tři dni času.“ Oni políbili před ním zemi a poslouchajíce jeho rozkazu, odešli a počali zbrojiti a opatřovati se zásobami. Šarkán pak odešel do skladiště zbraní a vzal si výzbroje a zbraní, kolik potřeboval, načež zašel do stájí, kde si vyhledal vybrané koně a jiné. Když pak uplynuly tři dny, vyšlo vojsko do předměstí města Bagdadu; a král Omar ibn en Numán

vyšel ven, aby se rozloučil se svým synem Šarkánem; ten před ním políbil zemi a vzal od krále sedm měšců peněz. Nyní se obrátil král k vezíru Dandánovi a poručil vojsko synovo jeho péči; vezír políbil před ním zemi a odvětil: „Slyším a poslouchám.“ Nakonec doporučil král svému synovi, aby se dotazoval vezíra ve všech záležitostech, a on to slíbil. Král se vrátil do města a Šarkán rozkázal hejtmanům, aby prohlédli vojska v bitevním rozestavení. A oni tak učinili, a tu se ukázalo, že je tam deset tisíc jezdců mimo pěšce a oboz.

Nato naložili zavazadla, válečný buben zavířil a trubky zavřískaly, a prapory a korouhve byly rozvinuty. Mezitím vyskočil královský syn Šarkán na koně a vedle něho vezír Dandán, takže prapory vlály nad jejich hlavami. Tak táhlo vojsko neustále dále, v čele majíc vyslance, až byl den u konce a nastala noc. Tu sestoupili s koní, odpočinuli si a zůstali tam přes noc. A když Bůh nechal zasvitnouti ráno, nasedli opět a spěchali neustále dále, vedeni jsouce posly, a to po dvacet dní. Potom večer jedenadvacátého dne přijeli k říčnímu údolí, prostrannému a širokému, plnému stromů a křovin, oděných listím. Zde poručil Šarkán odsedlati a po tři dny odpočívali; vojáci tedy slezli s koní, rozbili stany a rozdělili se vpravo i vlevo. Vezír Dandán a vyslanci krále Afriduna tábořili však uprostřed onoho údolí.

Když vojáci přišli na místo, zůstal Šarkán nějakou chvíli za nimi, až všichni sestoupili s koní a rozptýlili se po svazích údolí; potom popustil svému koni uzdu, jelikož chtěl prozkoumati údolí a převzít sám stráž. Neboť pomyslně na napomenutí otcovo a na to, že se nacházejí v pohraničním území řecké země a na nepřátelské půdě. Poručil tedy svému mužstvu a svým osobním strážcům, aby se utábořili poblíže vezíra Dandána a jel sám na svém koni dále po pokraji údolí, až uplynulo čtvrt noci; tu pocítil únavu, a přemohla jej ospalost do té míry, že již nemohl koně ani patami pobídnouti. Šarkán dovedl spát při jízdě na koni; když jej tedy přemohla únava, usnul, ale kůň šel klidně s ním dále až do půlnoci. Tu zajel do jedné z oněch houštin, v nichž rostlo bujné křoví; ale Šarkán se neprobudil dříve, než až kůň narazil kopytem na pevnou půdu. Pojednou se probral z dřimoty a shledal, že je mezi stromy; měsíc stál již vysoko nad ním a rozséval své světlo k východu a západu. Šarkán se ulekl,

když se tam viděl tak o samotě a pronesl pořekadlo, které nenechá na holičkách nikoho, kdo je vysloví: „Není žádné velebnosti a žádné moci, kromě při Allahu vznešeném a všemohoucím!“ Když však jel dále ve strachu před divou zvěří, tu hle, rozléval měsíc své světlo nad loukou, podobající se louce rajske; a zaslechl líbezné hlasy a hlučný rozhovor a smích, jaké upoutávají smysly mužů.

Tu sesedl král Šarkán s koně, přivázal jej ke stromu a šel kousek dále, až přišel k potoku s tekoucí vodou a slyšel, jak nějaká žena praví arabsky: „Při Messiáši, toto není od vás hezké! Ale každou, která pronese ještě slovo, hodím na zemi a zaváží jí ruce na zádech jejím vlastním opaskem!“ Mezitím šel Šarkán směrem ke hlasu dále, až přišel na pokraj houštiny; a hle, tam tekł potok, ptáčci tam vesele poskakovali, gazely si tam pohrávaly ve veselé družnosti, laně se pokojně pásly na trávníku a všichni ptáčci zpívali veselé písně v mnohých řečí veselým jásotem. Celé to místo bylo jako pokryté pestrým květinovým kobercem, jak to popisuje básník v těchto verších:

Země je jen krásná v květů ozdobě,
a když potok po ní zurčí spěšně v dál.
Ve své všemocnosti stvořil ji tak Bůh,
jenž tu všechny dary s dobrem rozdával.

Když se tam Šarkán rozhlížel, poznal klášter, z jehož hradeb se tyčil hrad vysoko do vzduchu v měsíčním světle. Uprostřed kláštera byl také potok, který stékal na onu lučinu, tam seděla nějaká žena a před ní stálo deset otrokyň, rovných měsíčkům, oděných mnohou okrasou a bohatými oděvy, až bylo podivuhodno na to se dívat; a všechny byly panny, jak se popisují v těchto verších:

I louka září v skvostném lesku
těch cudných panen bělostných;
má větší půvab, větší krásu,
když po ní tančí při hrách svých.
Z těch panen každá poutá oko
svým pohybem i pohledem,
jich copy volně s hlav jim visí
jak hrozny v listí zeleném.
Svým pohledem nás okouzluje,

jenž jako šíp k nám vzlétne v hrách –
jdou lehce jen a zmohou snadno
i muže chrabré v šarvátkách.

Šarkán se díval na těch deset dívek a spatřil mezi nimi jednu, která se podobala plnému měsíci; měla zkadeřeně vlasy a tělo bílé a jasné, tmavé, veliké oči a zvlněné kadeře na spáncích a byla tak dokonalá svou bytostí a způsobem krásy, jak o ní pěl básník v těchto něžných verších:

Svým zrakem zářícím se na mne podívala
a skvostnou postavou i kopí zahanbila.
Když s líčkem růžovým tak před námi stála,
tu krása s půvabem v ní zasnoubena byla.
Nad její tváří pak se temnil vlasů proud jak noc,
již denní svit si přišel proniknout.

A tu slyšel Šarkán, jak praví k otrokyním: „Pojďte, abych si s vámi zazápasila, než ještě měsíc zajde a nastane jitro!“ Tu přicházela dívka po dívce a ona je letem povalovala na zemi a poutala je jejich vlastními opasky. Neustala s nimi zápasiti a povalovati je na zemi, dokud je všecy nepřemohla. Tu se však obrátila k nim stará žena, která stála před ní a pravila k ní, jako ve zlosti: „Ty děvko, ty se raduješ, že házíš na zemi tahle děvčata? Hleď, já jsem stará žena a přece jsem je čtyřicetkrát povalila! Co se tedy honosíš? Ale máš-li sílu zápasiti se mnou, tedy tak učiň; pak tě popadnu a strčím ti hlavu mezi nohy!“ Tu se dívka zevně usmála, ale uvnitř byla plna hněvu a vyskočila a otázala se stařeny; „Paní Dhat ed Davahi, při Mesiáši, chceš skutečně se mnou zápasiti, nebo jen žertuješ?“

A ona odpověděla: „Chci!“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že den vstává znova a přerušila svoje slova. Když však nastala *sedmačtyřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Dhat ed Davahi, když se jí dívka otázala: „Při Mesiáši, chceš se mnou skutečně zápasiti, nebo jen žertuješ?“ odpověděla: „Ano, chci skutečně s tebou zápasiti!“ Tomu všemu Šarkán přihlížel. Nyní zvolala dívka: „Nuže, k zápasu, máš-li k tomu sílu!“ Když to stařena slyšela, ovládl ji prudký vztek a chlupy na těle se jí zježily jako bodliny ježkovy.

Když pak dívka vzpřímeně pokročila proti ní, pravila jí stařena: „Při Mesiáši, budu s tebou pouze zápasiti, až budu nahá, ty děvko!“ Pak si vzala stařena hedvábný šátek, přivázala si kalhoty nahoře, sáhla rukou pod šaty a strhla si je s těla, šátek však složila a otočila si jej kolem trupu, takže vypadala jako holohlavá d'áblice nebo had se skvrnitým tělem. Pak se naklonila a pravila dívce: „Učiň totéž!“

Šarkán se mezitím díval na obě, prohlížel si ošklivou postavu stařeny a smál se. Když stařena to vše učinila, vzala dívka zvolna jemenský šátek a otočila si jej dvakrát kolem těla. A vyhrnula si kalhoty nahoru a ukázala dvě úbělová stehna s křišťálovým pahorkem nad nimi, hladká a okrouhlá, a tělo dýšící pižmem ze svých záhybů a podobné záhonu sasanek; a její ňadra se jevila pohledu jako dva kopečky, podobné páru granátových jablek. A opět se naklonila stařena kupředu a nyní se obě popadly, Šarkán však zvedl hlavu k nebi a modlil se k Bohu, aby kráska tu babu přemohla. Pojednou se naklonila dívka pod stařenu, popadla ji levicí za šátek okolo pasu a pravicí okolo šije a krku a zvedla ji oběma rukama do výše; stařena však zápasila, chtějíc se vydrati z jejích rukou a při tom padla na záda. Obě její nohy se zvedly vysoko do vzduchu, že bylo zřejmě viděti její vlasy v měsíčním světle, a vypustila dva mohutné větry, z nichž jeden rozvířil prach na zemi, kdežto druhý stoupl jako pára k nebi. Tu se Šarkán smál, až se po zemi válel. Pak opět vyskočil a vytasil meč a rozhlížel se kolem napravo i nalevo; nikoho však neviděl, než stařenu ležící na zádech, a pravil si: „Nelhal, kdo tě nazval Dhat ed Davahi (t. j. neblahá žena). Poznala jsi jprce její sílu podle toho, co učinila ostatním.“ Pak přistoupil blíže, aby slyšel, co se děje mezi nimi. Dívka však přistoupila ke stařeně, přehodila přes ni tenký, hedvábný šál, oblékla jí opět její šaty a omluvila se jí těmi slovy: „Paní Dhat ed-Davahi, já jsem tě chtěla hodit pouze na zemi a nikoliv to ostatní, co se ti potom stalo; ale ty jsi se pokoušela vyklouznouti mi z ruky. Bohudíky, dopadlo však vše dobře.“ Stařena však neodpověděla, nýbrž povstala a zahanbeně odcházela, až zmizela s očí.

Když tam tak ty otrokyně ležely spoutány na zemi a dívka stála sama, pravil si Šarkán u sebe: „Každá náhoda má svou příčinu. Bylo to přece jen mým štěstím, že mne přepadla dřímota a že mne kůň

zanesl sem. Možná, že tato dívka ty ostatní, které jsou u ní, se stanou mou kořistí.“ Zašel tedy ke svému koni, usednul na něj a pobídnul jej ostruhami a kůň se s ním rozběhl, jako když šíp vylétne z luku. V ruce držel Šarkán meč, vytasený z pochvy a vyrazil ze sebe válečný pokřik: „Allah je největší!“ Když jej dívka spatřila, vyskočila, stoupla si na břeh potoka, který byl široký plných šest loket a jediným skokem přeskočila na druhý břeh. Tam se vzpřímila a zvolala hlasitě: „Kdo jsi, ty chlapče, že nám rušíš zábavu a činíš to s taseným mečem, jako bys útočil na vojsko? Odkud přicházíš a kam jdeš? Mluv pravdu, neboť pravda ti více prospěje; nelži, neboť lhaní je způsob sprostých chlapců. Není pochyby, že jsi dnes v noci sešel s cesty, že jsi přišel na toto místo, z něhož uniknouti by bylo pro tebe nejlepší kořistí, neboť stojíš zde na louce, na níž nám přijde na pomoc čtyřtisíce jezdců, vyrazím-li ze sebe pouze jediný výkřik. Řekni, co chceš? Chceš-li, abychom tě přivedly na pravou cestu, tedy tak učiníme, nebo přeješ-li si pomoci, tedy ti jí poskytneme.“

Uslyšev Šarkán její slova, odpověděl: „Jsem cizinec a muslim a vyšel jsem dnes v noci sám hledati kořist. V této měsíčné noci jsem však nemohl nalézt žádné krásnější kořisti, než těchto deset otrokyň zde; ty si vezmu a vrátím se s nimi ke svým soudruhům.“ Tu promluvila dívka: „Věz, že nedosáhneš žádné kořisti. Ty otrokyně nebudou, při Bohu, nikdy tvou kořistí. Neřekla jsem ti, že lež je sprostá?“ A on odpověděl: „Moudrý je ten, kdo si bere výstrahu z jiných.“ A ona na to: „Při Mesiáši, kdybych se nebála, že budu míti na svědomí tvou smrt, pak bych vykřikla, a louka by se naplnila bitevními oři a hrdiny proti tobě; mám však soustrast s cizincem. Chceš-li tedy nyní kořist, tedy tě vyzývám, abys sestoupil se svého koně a abys mi při své víře přísahal, že se ke mně nepřiblížíš s jakoukoliv zbraní, a pak budeme zápasiti, já a ty. Povalíš-li mne, tedy mne posad' na svého koně a vezmi nás všechny jako kořist; povalím-li však já tebe, tedy budu míti já v moci tebe. Přísahej mi to, neboť se obávám tvé zrady. A je známé přísloví: Vrozena když je kde zrada, pak se víra marně žádá. Zapřísáhneš-li se mi však, tedy přejdu a přistoupím k tobě.“

Šarkán, jenž byl již dychtiv ji polapiti, pravil sám u sebe: „Ona neví, že jsem mocný hrdina.“ A tak na ni zvolal: „Vezmi tedy ode

mne přísahu, jakou chceš a jakou považuješ za závaznou, abych se nepřiblížil s ničím, až budeš připravena a řekneš: „Přístup ke mně, abych s tebou zápasila.“ Teprve potom se k tobě přiblížím. Povalíš-li mne, tedy mám dosti peněz, abych se vykoupil; povalím-li já tebe, tedy to bude pro mne nejkrásnější kořist!” Dívka pravila: „Jsem srozuměna!” Šarkán se však tomu podivil a pravil: „Při Prorokovi – Allah mu požehnejž a dejž mu blaženost! – také já jsem srozuměn!“ Tu promluvila: „Přísahej mi při tom, jenž dal život do těla, a od něhož lidstvo obdrželo zákon, že zemřeš bez víry islámu, přiblížíš-li se mi ve zlém úmyslu mimo zápas!” Šarkán odpověděl: „Při Allahu, kdyby mne bral do přísahy sám kadi a kdyby to byl i vrchní kadi, tedy by mi neuložil takovou přísahu!” Pak přísahal při všem, co od něho požadovala, a uvázal koně ke stromu; zapadl však do moře myšlenek a pravil sám k sobě: „Veleben budiž ten, jenž ji stvořil z kapky odporné vody!” Nato se opásal a připravil se k zápasu a zavolal na dívku: „Vrať se přes řeku!” A ona nato: „Není na mně, abych chodila k tobě, chceš-li, přijď ty ke mně!” – „To nemohu,” pravil; a ona: „O, chlapče, přijdu tedy já k tobě.“ Pak si vyzvedla podolek roucha a skočila k němu na druhý břeh řeky a on přistoupil k ní a sklonil se před ní a zatleskal rukama. Ale její krása a líbeznost jej uváděla ve zmatek, neboť viděl postavu, která byla zbarvena rukou Všemohoucího barevnými listy vil a pěstěna rukou Prozřetelnosti, a kterou vánek štěstí líbal a jejíž narození kdysi šťastná hvězda uvítala. Nyní přikročila dívka k němu a zvolala: „O muslimé, přístup a dáme se do zápasu, než se ještě rozední.“ Pak si vyhrnula rukáv jedné paže do výše, která byla podobna čerstvé smetaně, takže se celá louka rozjasnila její bělostí; a Šarkán byl oslněn. Ale znovu se před ní uklonil a zatleskal. Ona učinila totéž a tak se popadli. Oba se objali a uchopili. Když však jeho ruka sklouzla po jejím štíhlém trupu a když špičky jeho prstů se dotkly hebkých záhybů jejího těla, tu mu údy zemdlely a on stanul jak ohromen neštěstím, tělo jeho bylo jako roztrásáno horečkou a počal se chvěti jako perská třtina v hlučné bouři. A tu jej ona zvedla a hodila jej na zemi a sedla si mu na prsa zadní částí těla, která se podobala písečným pahorkům; a jeho duše pozbyla vlády nad jeho rozumem. Ona pak se ho otázala: „O muslimé! Zabíjeti křesťany

platí u vás za dovoleno. Co bys nyní řekl tomu, kdybych tě zabila já?“ On však odvětil: „O paní, co pravíš, že bys mne mohla usmrtili, není dovoleno, neboť Mohamed, náš prorok, Bůh jej žehnejž a dejž mu blažeností – nám zakázal zabíjeti ženy a děti, starce a mnichy!“ – „Bylo-li vašemu prorokovi takového něco zjeveno,“ pravila, „tedy se sluší, abychom my stejné odpláceli stejným. Povstaň, daruji ti život. Neboť není utraceno dobrodiní u těch, kdo se z ženy narodili.“

Potom se zvedla s jeho prsou; Šarkán povstal a setřásl prach se své hlavy proti tvorům z křivého žebra. Ale ona naklonila hlavu a pravila mu: „Nestyd' se! Jak je však možno, aby někdo, kdo přichází do země Řeků, hledaje lupu a chtě pomáhati králům proti králům, neměl dosti síly, aby se ubránil stvoření z křivého žebra?“ Nato odpověděl: „Nestalo se tak z nedostatku síly u mne! Ty jsi mne nepovalila na zemi svou silou, nikoliv, nýbrž tvá krása mne přemohla! Kdybys mi povolila druhý zápas, tedy bych to přijal jako dar tvé přízně!“ A ona se zasmála a pravila: „Splním ti toto přání; ale ty otrokyně zde byly již dlouho spoutány a jejich paže a boky jsou již unaveny, je tedy jen správné, abych je rozvázala, neboť nový zápas potrvá, možná, déle.“ Nato přistoupila k otrokyním, rozvázala jim jejich pouta a pravila jim řecky: „Odejděte na bezpečné místo, dokud se touha tohoto muslima po vás neutiší!“ Dívky odešly, při čemž se Šarkán díval za nimi, ale ony se zastavily tam, odkud mohly na oba pohlížeti.

Pak přistoupili oba soupeřové k sobě a on vypjal svá prsa proti jejím; když se však jeho tělo dotklo těla jejího, tu jej opustila síla; a když to zpozorovala, zvedla jej rychleji, než oslňující blesk a hodila jej na zemi. Padl na záda a ona mu pravila: „Povstaň! Daruji ti život podruhé! Ponejprve jsem tě ušetřila k vůli tvému prorokovi, poněvadž nedovolil zabíjeti ženy; podruhé tak činím k vůli tvé slabosti a tvým mladým letům, a poněvadž jsi cizinec; ale vyzývám tě, je-li v muslimském vojsktě, které vyslal Omar ibn en Numán, na pomoc králi cařihradskému, někdo silnější než ty, tedy mi jej pošli a řekni mu o mne, neboť jsou různé druhy zápasů, různá umění a úskoky, jako zálud, přední chvat, pažní chvat, nožní chvat, kousnutí do stehna, kopnutí a vymknutí nohy.“

Tu zvolal Šarkán, mezitím, co hněv proti ní v něm vzrůstal: „Při Allahu, paní má, kdyby šlo o mistra es Safadiho nebo o mistra Mohameda Kaimala nebo Ibn es Sadiho v době jeho lesku, nedbal bych těchto dovedností, o nichž mluvíš. Ale ty, o paní, jsi jmne, při Bohu, nepřemohla svou silou, nýbrž jsi mne omámila smysly svou zadnicí; neboť my muži z Mezopotamie, milujeme velmi plná stehna a tak mně nezbylo ani dosti rozumu, ani prozíravosti Chceš-li však, tedy zápas se mnou nyní, když jsem při rozumu; bude to teď poslední zápas pro mne podle pravidel umění, a také jsem nyní nabyt opět své svěžesti“

Uslyševši jeho slova, pravila: „Co očekáváš ještě od tohoto zápasu, přemožený? Pojd' tedy, ale věz, že toto je poslední kolo!“ Pak se před ním sklonila a vyzvala jej k boji. Také Šarkán se sklonil a zápasil s veškerou vážností a měl se na pozoru před porážkou; tak zápasili oba značnou chvíli. Dívka pocítila v něm sílu, které dříve nepozorovala a pravila: „O, muslime, nyní se máš na pozoru.“ – „Ano,“ odvětil, „víš, že mi zbývá pouze toto jediné kolo s tebou a potom, že každý z nás půjde svou cestou.“ Tu se zasmála a také on se jí zasmál do očí, když se tak stalo, sáhla mu přes stehno, popadla jej z nenadání a hodila jej na zemi, takže dolehl na záda. Pak se mu posmívala těmito slovy: „Což pak se živiš otrubami? Nebo jsi kapucí beduinskou, která spadne při každém dotknutí, anebo otcem větrů, kterého převrhne každé zavanutí větrů? Fuj, ubožáku!“ Potom ještě dodala: „Vrať se k muslimskému vojsku a pošli nám jiné, než jsi sám, neboť tobě se nedostává síly. Dej vyvolati mezi Araby a Peršany, mezi Turky a Dailamity, že má k nám přijíti, kdo v sobě cítí sílu.“ Nato přeskočila na druhý břeh řeky a zvolala se smíchem na Šarkána: „Odloučení od tebe mi přichází za těžko, o pane můj! Jdi před východem slunce ke svým soudruhům, aby tě rytíři nenašli a nenabodli tě na svá kopí. Nemáš síly, aby ses ubránil ženám, jak by ses obhájil proti mužným rytířům?“ Šarkán zvolal za ní ohromen, zatím co ona, odvrátivši se od něho, šla ke klášteru: „O paní má, chceš odejiti a opustiti ubohého cizince, otroka lásky, jemuž puklo srdce?“

Tu se se smíchem obrátila a zvolala: „Co chceš? Splním ti tvou prosbu.“ – „Jak bych se mohl vrátiti domů, neokusiv tvého pokrmu,

když jsem vkročil nohou do tvé země a okusil sladkosti tvého půvabu? Hle, ležím jak otrok u tvých nohou!“ A ona odpověděla: „Pouze sprosták odpírá přívětivou dobrotu. Pocti nás ve jménu Božím, to ti bude srdečně povoleno! Vysedni na svého koně a jeď podle mne vedle řeky, neboť nyní jsi mým hostem.“ Tu se rozradoval Šarkán, pospíšil ke svému koni, vystoupil na něj a jel naproti ní, zatím co ona šla dále na druhém břehu, až přišli k padacímu mostu, vybudovanému z topolového dřeva, který visel na ocelových řetězech na kladkách a byl upevněn háky a zámky. Když se Šarkán podíval na most, hle, bylo tam těch deset otrokyň, s nimiž zápasila, a ty čekaly na svou paní. Když k nim přišla, pravila k jedné z nich řecky: „Jdi, vezmi jeho koně za uzdu a zaveď jej do kláštera!“ A tak jel Šarkán po mostě a ona jej vedla. Byl však zmaten vším tím, co viděl, a pravil u sebe: „O kéž by byl jen vezír Dandán zde u mne, aby mohl viděti na vlastní oči tyto krásné dívky!“

Potom se obrátil k dívce a pravil; „O, zázraku líbeznosti, nyní mám na tebe dvojí právo; předně právo kamarádství a za druhé právo další, že jsem přišel do tvého domu a přijal jsem tvé pohostinství. Stojím nyní pod tvým rozkazem a tvým vedením. Kéž bys mi ještě projevila tu přízeň a jela se mnou do země Islámu. Tam bys uviděla mnohého rytíře, smělého jako lev a dověděla by ses, kdo jsem.“ Když však uslyšela jeho slova, rozhněvala se na něj a pravila: „Při Mesiáši, projevil jsi se vůči mně jako muž bystrého vtipu; nyní však jsem seznala, jaké neštěstí číhá v tvém srdci. Jak jsi se mohl opovážiti vysloviti slova, která projevují tvůj zrádný úmysl? Jak bych to mohla učiniti, když přece vím, že bych nebyla nikdy opět svobodnou, kdybych přišla k vašemu králi Omar ibn en Numánovi? Neboť ve zdech jeho pevností ani v jeho palácích nemá věru mně rovné, třebaže je pánem Bagdadu a Chorasanu a vystavěl si dvanáct zámeků podle počtu měsíců v roce a v každém má tolik vedlejších žen, že je jich celkem tolik, kolik je dní do roka! Kdybych přišla k němu, tedy by si vůči mně nikterak nečinil újmu; neboť podle vaší víry byla bych k vašim službám, tak, jak to stojí psáno ve vašich spisech, kde se praví: „Nebo takové, které vaše pravice drží jak otrokyně.“ Jak tedy můžeš takto se mnou mluvit? A pravíš-li, že bych měla viděti hrdiny muslimů – pak při Mesiáši, mluvíš

nepravdu; neboť jsem viděla vaše vojsko, když vcházelo do naší země před dvěma dny. Když jste přicházeli, nepozorovala jsem, že byste přicházeli jako vojsko královské, nýbrž jako hordy, které se shlukly. A pravíš-li dále, že bych se pak dověděla, kdo jsi, tedy věz, že ti neprokazuji nikterak přátelství, abych tě poctívala, nýbrž že tak činím pouze z hrdosti. Tobě rovný by neměl tak mluvit s rovnou mně, a kdybys byl i Šarkán, syn krále Omara ibn en Numána, jenž se proslavil jako hrdina naší doby!“

„Znáš Šarkána?“ otázal se; a ona odpověděla: „Znám, a vím, že přichází s vojskem, čítajícím deset tisíc jezdců, a že byl svým otcem vyslán, aby s touto válečnou mocí dopomohl k vítězství králi cařihradskému.“

„O paní má,“ promluvil, „zapřísahám tě při tvé víře, řekni mi, z čeho to vše povstalo, abych mohl rozlišiti pravdivé od nepravdivého a abych zvěděl, kdo je tím vinen.“

„Při tvé víře,“ odpověděla, „kdybych se nebála, že by se o mně mohlo roznésti, že náležím k dcerám Řeků, tedy bych se toho odvážila a vyrazila bych sama proti těm desetitisícům jezdců a zabila bych jejich vůdce, vezíra Dandána, a přemohla bych jejich hrdinu Šarkána. A nemusela bych se při tom stydět, neboť jsem četla knihy a osvojila jsem si pravidla jemného vzdělání v arabské řeči. Ale nepotřebuji ti popisovati svou statečnost, když jsi mé umění a obratnost v zápase a mou převahu sám zakusil. Kdyby byl dnes v noci býval na tvém místě Šarkán a kdyby se mu bylo bývalo řeklo: „Přeskoč tento potok!“ – nebyl by to mohl učiniti; chtěla bych pouze, aby jej Mesiáš dal do mých rukou právě v tomto klášteře a pak bych vystoupila proti němu v mužském oděvu a zajala bych ho a uvrhla do okovů – –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že noc v den se mění a přerušila svoje vyprávění. Když však nastala *osmačtyřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Šarkán, uslyšev takto mluvit křesťanskou dívku a dovědév se, že by se mu postavila v mužském oděvu, kdyby padl v její ruce a že by jej uvrhla do okovů a do řetězů, strhnuvši jej dolů ze sedla – byl při těchto slovech jat hrdostí a čestností a rytířskou žárlivostí. Zatoužil, dáti se jí poznati a chopiti se jí; ale její půvab jej zadržel a on promluvil tyto verše:

A kdyby se ta kráska i chyby dopustila,
pak půvaby tu vstanou jak tisíc přímlovčích.

Pak šla nahoru a Šarkán šel za ní; díval se na záda této dívky a viděl její boky, které se vlnily sem a tam jako vlny rozbouřeného moře, a promluvil tyto verše:

Je přímlovčí vždy v její tváři, jenž vinu omluví
a srdce všech jí získá zase, jak přízně nabýt, ví.
Když jsem ji spatřil, tu jsem zvolal: Toť zázrak sám as jest,
to měsíc plný vyšel jasně v tłum zářivých as hvězd.
A kdyby sem i démon Bilkis s ní přišel zápasiti,
pak mohla by i obří sílu snad v chvíli poraziti.

A oba šli dále, až dospěli k bráně, nad níž se klenul mramorový oblouk. Ona otevřela bránu a zavedla Šarkána do dlouhé síně, přepjaté desíti oblouky, spojenými mezi sebou a v každém oblouku visela křišťálová lampa, která se třpytila jak ohnivá jiskra. Na hořejším konci vykročily proti ní otrokyně, nesoucí v rukou vonně páchnoucí voskové svíce a na hlavách majíce čelenky, vykládané drahokamy všeho druhu. Ty šly před ní, a Šarkán ji následoval, až přišli do vnitra kláštera.

Tam viděl pohovky kolem stěn vždy po dvou proti sobě a všechny ověšené záclonami, vyšívanými zlatem. Podlaha kláštera byla dlážděná a vyzdobená mnohobarevnou mramorovou mozaikou a uprostřed stála kašna se 24 zlatými chrliči, z nichž tekla voda, podobná roztavenému stříbru. Na horním konci viděl však Šarkán trůn, pokrytý hedvábnými látkami, jaké se sluší pouze králům.

Tu mu pravila dívka: „O, pane můj, vystup na tento trůn!“ Šarkán vystoupil na trůn, ale dívka odešla a zůstala chvíli nepřítomna. Když se Šarkán tázal na ni služebnic, odpověděly: „Odešla do své ložnice, my tě však obsloužíme, jak to nařídila.“ Pak mu předložily jídla zvláštního druhu a on jedl, až se nasýtil; nakonec mu přinesly zlatou mísu a stříbrnou konev, a on si umyl ruce. Jeho myšlenky však plynuly k jeho vojsku, neboť nevěděl, co se tam za jeho nepřítomnosti přihodilo; myslel také na to, že zapomenul napomínání otcova; tak se ho zmocňovaly neklid a lítost nad tím, co učinil, až se

konečně počalo šetřit a objevil se den. Tu naříkal a vzdychal nad svým jednáním, utápěl se v moři starostí a pravil:

Já na slabost si věru nestýskám,
však zmaten jsem a nevím, kudy kam.
Své vášně kdybych náhle zproštěn byl,
zas vlastní silou bych se uzdravil.
Však srdce mé svou láskou sílu trátí.
Jen v Boha lze v té tísní spoléhati.

Sotvaže proslovil tyto verše, tu vyšel proti němu podivuhodně krásný rej. Více než dvacet dívek, podobných měsíčním srpům obklopovalo onu dívku jako hvězdy plný měsíc a chránilo ji. Její roucho bylo z brokátu, jaký se hodí pro krále; okolo těla měla jemně tkaný opasek, který byl poset různými drahokamy a těsně ji spínal, takže její boky vystupovaly; podobaly se křišťálovým pahorkům pod stříbrným sloupem, na němž ňadra se týčila jako dvojice granátových jablek. Když ji Šarkán uviděl, byl radostí téměř beze smyslů a zapomněl na své vojsko i na svého vezíra a pozoroval její hlavu, na níž spočívala perlová síťka, posázená mnohými drahokamy. A otrokyně nesly vpravo i vlevo její vlečku, zatím co ona přistupovala v hrdosti krásy, půvabně se uklánějíc. On však vyskočil, vida její krásu a líbeznost a zvolal: „Pozor již, pozor již, když ten nádherný pas zříš!“ Potom pronesl tyto verše:

Při pevných bocích pružná jest
a ňadra nejněžnější snad
a touhu budí všude kol,
i ve mně – nač to zalhávat!
A otrokyně za ní jdou
jak věrné družky za kněžnou.

Ona však na něj dlouho pohlížela a opět znova, až si byla svou věcí jista a poznala jej. Tu přistoupila k němu a pravila: „Tento trůn je opravdu poctěn a ozářen tebou, o Šarkáne! Jak jsi ztrávil noc, hrdino, když jsme odešly a nechaly tě tu o samotě?“ A potom dodala: „Lež je věru sprostá u králů a hanebná především u velikých králů v zemi! Ty jsi Šarkán, syn krále Omara ibn en Numána; nedělej již nadále tajemství ze sebe a ze své hodnosti a promluv mi teď již

pouze pravdu; neboť lež vyvolává pouze nenávist a nepřátelství. Osudu tě probodnul teď šíp, proto bude poddat se snad líp!“

Když to pronesla, nemohl již zapírat a tak doznal pravdu a pravil: „Jsem Šarkán ibn Omar ibn en Numán, jež osud porazil a zanesl na toto místo. Jednej nyní se mnou podle své vůle!“ Dlouho měla hlavu skloněnou k zemi. Pak se obrátila k němu a pravila: „Bud’ dobré myslí a upokoj se, neboť jsi mým hostem. Chléb a sůl nás spojily; tak stojíš pod mou ochranou a můžeš býti bezpečen. Při Mesiáši, kdyby ti lidé této země chtěli ublížiti, tedy by se nedostali k tobě, leč by k vůli tobě opustil život mé tělo. Stojíš pod ochranou Mesiáše a pod ochranou mou.“

A usedla si vedle něho a žertovala s ním, až jeho obavy ustoupily a uznal, že by jej byla usmrtila v minulé noci, kdyby tak byla chtěla učiniti. Potom promluvila řecky k jedné ze svých otrokyň, která nato na chvílku odešla, a brzy se vrátila s pohárem a se stolem, plným jídla; Šarkán se však zdráhal jisti, právě si: „Možná, že dala něco do těch pokrmů.“ Ale ona uhodla jeho myšlenky, obrátila se k němu a pravila: „Při Mesiáši, tak tomu není! V těchto pokrmech není nic z toho, z čeho je podezříváš! Kdybych tě byla chtěla usmrtiti, byla bych tak učinila již dávno!“ Potom přistoupila ke stolu a pojedla z každé mísy kousek; a tu pojedl také Šarkán. Dívka se radovala a jedla s ním, až se oba nasytili; pak si umyli ruce. Nato povstala a poručila jedné otrokyni, aby přinesla vonící byliny, poháry ze zlata, stříbra a z křišťálu a vína různých barev a druhů. Otrokyně to vše přinesla. Potom naplnila dívka první pohár a vypila jej, než mu podala, právě tak, jako to učinila s pokrmem, Nato naplnila druhý pohár a podala mu jej. On jej vypil a ona pravila: „O, muslimo, hle, jak zde dlíš ve veškeré radosti a rozkoši života!“

A nalévala mu dále a pila s ním, až pozbyl vědomí – —“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již znovu svítá a přerušila svoje slova hbitá. Když však nastala *devětačtyřicátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že dívka pila dále se Šarkánem, a že mu nalévala, až pozbyl vědomí vínem a opojením lásky. Nyní pravila otrokyni: „O, Mardžano, přines nám hudební nástroje!“ „Slyším a poslouchám,“ řekla otrokyně, odešla na chvíli a vrátila se s damascenskou loutnou, perskou harfou, s tatarskou

flétnou a egyptskou citerou. A dívka sáhla na loutnu, naladila struny a počala ke své hře zpíváti jemným hlasem, měkčím, než perutě vánku, sladším, než voda, vyvěrající v ráji, a z volného srdce zaznívaly jí tyto verše:

Bůh odpustiž tvojim očím, jež tolik krve stály,
a šípům zářivých zraků, jež tolik zraňovaly!
Já velebím milého, jenž v lásce drsný jest,
neb soustrast s mírností svádí jen vždycky s dobrých cest.
Je přešťastné oko to, jež pro tě mívá sen
a blaze je srdci též, jež lásce slouží jen.
Tys k smrti mne odsoudil, já výkupným však dám
svůj život i soudcovi, jenž ortel vynes sám.

Potom vzala každá dívka jeden nástroj do ruky a hrála a zpívala verše v řecké řeči. Šarkán byl úplně okouzlen. Potom zpívala také paní a otázala se ho: „O, muslimo, rozumíš tomu, co říkám?“ A on odpověděl: „Nerozumím, ale jsem okouzlen krásou konečků tvých prstů.“ Tu se zasmála a pravila: „A což kdybych zpívala před tebou arabsky, co bys dělal potom?“ A on nato: „Pak bych již nebyl ani pánem svého rozumu.“ Ona však sáhla po jednom nástroji a počala zpíváti v jiném rytmu.

Chut' loučení je trpká –
jak mohu ji tu snést?
Mne trojím zranil: Nedbá,
je pryč, mé zničil štěstí –
však krásou přec mne spoutal:
Jak loučení pak snést?

Když dozpívala, podívala se na šarkána; ale ten byl mimo život a ležel natažen mezi dívkami. Pak se opět vzpamatoval, pomyslil na ten zpěv a nadšením se uklonil.

A nyní se vrátili oba k vínu a žertovali a hráli neustále, až se den nachýlil a noc rozestřela svá křídla. Tu odešla dívka do své ložnice, a když se Šarkán po ní ptal, bylo mu řečeno: „Odešla do své ložnice.“ A on pravil: „Pod Boží ochranu a záštitu!“ Když se však rozednilo, přišla k němu jedna otrokyně a pravila: „Má paní tě zve k sobě!“ Tu se zvedl a následoval ji a když se blížil k místu, kde prodlévala, tu jej

pozdravily otrokyně cimbály a flétnami a vedly jej k velikým dveřím ze slonoviny, které byly posázeny perlami a drahokamy. Potom vstoupili do rozsáhlé síně, na jejímž okraji byla široká estráda, obložená hedvábnými pokrývkami různého druhu a obklopená otevřenými, zamřížovanými okny, jimiž bylo viděti stromy a potoky. Kolem síně stály však vyřezávané postavy lidské podoby a když jimi vítr províval, tedy se rozechvívaly nástroje, které tam byly ukryty a divák se domníval, že promlouvají. Tam seděla dívka, zabraná do pozorování postav; když však spatřila Šarkána, zvedla se, vzala jej za ruku a posadila jej vedle sebe a tázala se, jak ztrávil noc. On jí děkoval přáním požehnání, a oba si usedli k hovoru.

Pak se ho otázala: „Víš něco o milujících a o otrocích lásky?“ A on odpověděl: „Ano, znám něco ve verších.“

„Přednes mi to!“ prosila a on promluvil:

Ať zdráva jest mi Azza a nemoci všech prosta,
však kéž by se mi jenom též méně vyhýbala!
Však, při Bohu, když blíž jdu, mně v dáli krutě zmizí,
a čím víc chtěl jsem po ní, tím méně vždy mi dala.
Ach, moje láska k Azze! Když se mi podařilo
spor uklidit a jíti jí po boku zas dál,
tu byl jsem jako poutník, jenž doufal ve stín mraku,
však než moh odpochínout, mrak dál se zase hnál.

Uslyševši to, pravila: „Kuthaijir mluvil opravdu krásně a byl cudný a velebil Azzu nejvýše v těchto verších:

Svit slunce kdyby Azza si soudcem stanovila,
by soudil její krásu, on cenu by jí dal.
Jak mnohé ženy přišly, mně pohanět jí chtěje!
Však Bůh ty jejich tváře jen Azze v cestu stlal.

Pak pokračovala: „Praví se, že Azza byla zázrakem krásy a půvabu.“ A potom se otázala Šarkána: „O princi, znáš-li ještě několik veršů Džamilových na Buthainu, tedy nám je přednes!“ A on odpověděl: „Zajisté, znám je lépe, než kdokoliv jiný,“ a přednášel:

Mně řekli: V svátou válku jdi Džamile vzít kořist!
Však mně jen válka s kráskou zde kořist může dát.
A pouze hovor s nimi mně něžnou radost činí,

ač umučen je každý, kdo do rukou jim pad.
„O Buthaino,“ já ptám se, „proč mučí tak tvá láska?“
A ona dí: „Je stálá, a denně vzrůstá též.“
A já zas: „Vrat’ mi rozum, bych mohl s lidmi žít!“
A ona: „Marně žádáš. V tom cíle nedojdeš –“
Ty přeješ si mé smrti, chceš jen, bych mrtev byl,
a přece kromě tebe já neznám jiný cíl.

Když to slyšela, pravila: „Krásně jsi mluvil, o královský synu, a také Džamil mluvil krásně. Co mu však asi chtěla učiniti Buthaina, že mohl vybásniti tento verš:

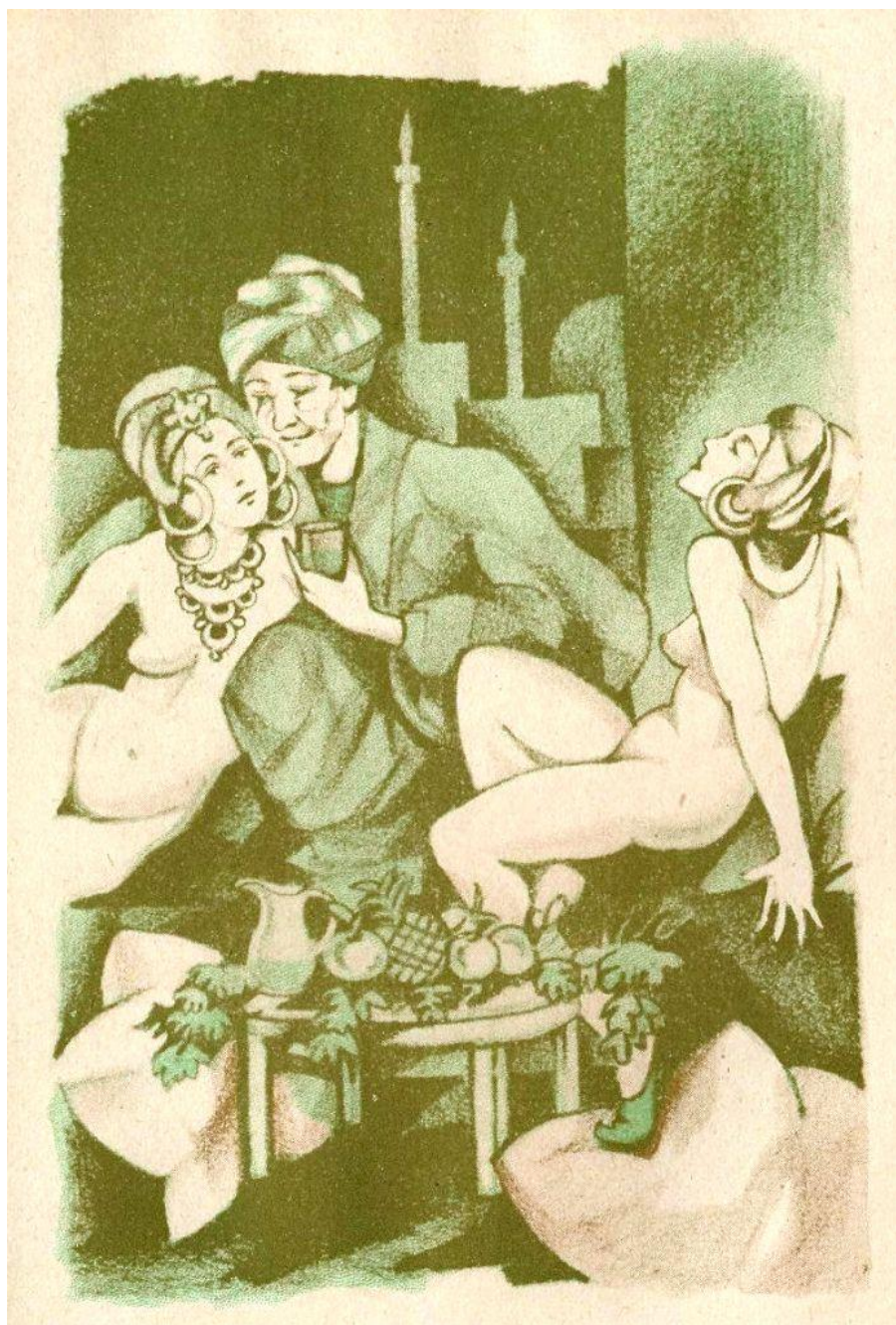
Ty přeješ si mé smrti, chceš jen, bych mrtev byl.

„O paní má,“ odpověděl Šarkán, „chtěla mu učiniti to, co mně chceš učiniti ty, a ani to ti ještě nemůže postačit!.“ Tu se zasmála jeho slovům a pili dále, až den přestal býti dnem, a nadešla noc v temném hávu svém. Tu povstala a odešla do své ložnice a ulehla si k spánku; a Šarkán usnul tam, kde byl, a spal až do svítání. Když se však probudil, tu přišly otrokyně jako jindy k němu s cimbály a jinými hudebními nástroji. A potom políbily před ním zemi a pravily: „Ve jménu Boha, pojd’ s námi, naše paní tě volá k sobě.“

Šarkán se zvedl a šel s otrokyněmi, které jej obklopovaly, hrály na cimbály a na jiné nástroje, až odešly z oné síně a přišly do jiné, ještě prostrannější; tam byly obrazy a postavy ptáků a zvířat, tak krásné, že je nelze ani popsat. Tu žasnul Šarkán nad veškerým tím uměním, které tam uviděl a pravil:

Plod z náhrdelníku mi můj hlídač trhat velel.
A perlu prsou skvělou, jež v zlatě září víc!
Má čelo oslnivé, jak stříbrná tyč nová
a v topasové pleti se růžová stkví líc.
Jak fialky jsou oči, tak tmavé, plné krásy
a nejčernější černé plá obočí i řasy.

Dívka uviděvši Šarkána, povstala jemu na počest, vzala jej za ruku a usadila jej vedle sebe a pravila: „O, synu krále Omara ibn en Numána, jsi zběhlý v šachové hře?“ „Jsem,“ odvětil, „ale nebud’ taková, jak to pravil básník:

Mluvil jsem, však v srdci divá vašeň byla;
žízeň mou moh pouze rtů med uhasiti.
S tou, již miloval jsem, u šachů jsem seděl,
ona hrála, nechtíc touhu vyplniti.
A mně bylo, jak by u veze král stanul,
jak by jeho touha za královnou spěla –
když jsem však chtěl v očích smysl postřehnouti,
jejích očí hra mne okouzila zcela.

Pak přinesla Šachovnici a hrála s ním; ale když měl Šarkán hleděti na její tahy, tedy hleděl na její tvář a stavěl koně místo běžce a běžce místo koně. Tu se dala do smíchu a pravila: „Hráš-li takto, tedy ničemu nerozumíš.“ „Vždyť je to naše první hra,“ odvětil, „podle té mne nesmíš posuzovati.“ A když jej porazila, tu postavil figurky opět a hrál s ní ještě jednou; ale ona jej porazila ještě po druhé a po třetí a po čtvrté a po páté. Tu se k němu obrátila a pravila: „Ty jsi ve všem porážen“; a on odpověděl: „Ach, paní má, jak by peměl býti porážen, kdo hrá s tobě rovným?“ Nato dala přinést pokrmu a jedli a umyli si pak ruce; nakonec pak jim bylo přineseno víno a pili. Nyní sáhla po citeře, neboť její ruka byla zběhlá ve hře a zpívala s doprovodem tyto verše:

Mezi těsnotou a šíří kolísá náš Osud stále,
brzy zdá se, vpřed že kráčí, brzy zase, že jde zpět.
Proto pij na jeho krásu, dokud je ti přáno píti,
abyš nešel nespokojen ode tne v ten širý svět.

Pak pili dále, až nastala noc; a tento den byl ještě krásnější než den dřívější. Když se pak setmělo, odešla dívka do své ložnice a nechala jej s otrokyněmi o samotě; on si však ulehl a spal až do rána, až přišly jako jindy otrokyně s cimbály a hudebními nástroji. Když je uviděl, spěšně povstal, a ony jej zavedly ke své paní. Když jej spatřila, zvedla se, vzala jej za ruku a usadila jej vedle sebe. A na její otázku, jak ztrávil noc, odpověděl jí, a přál jí dlouhého života; ona však vzala loutnu a zazpívala s patra tyto verše:

Nač myslit na loučení?
Nic pěkného v něm není.
I slunce zapadajíc
vždy zbledne při loučení.

Mezitím, co si takto krátili čas, ozval se pojednou veliký hluk a houf rytířů a zbrojnošů vrazil do síně s vytasenými lesklými meči v rukou a volal hlasitě řecký: „Padl jsi do našich rukou, o Šarkáne, a buď tedy jist svou smrtí.“ Uslyšev to, pravil sám k sobě: „Při Allahu, tato dívka vlákala mne do pasti a zadržela mne zde, až přišli její lidé. To jsou ti rytíři, jimiž hrozila; ale já jsem se sám vrhl do této nesnáze.“ Pak se obrátil k ní, chtěje ji činiti výčitky; uviděl však, jak její tvář byla změněna a pobledla. Ona však vyskočila a otázala se příchozích: „Kdo jste?“ „O nejpůsobnější princezno a nesrovnatelná perlo,“ odvětil vůdce rytířů, „což nevíš, kdo je onen muž zde u tebe?“ „Ne,“ odpověděla, „neznám jej. Kdo pak to je?“ Onen rytíř však zvolal: „Je to pustošitel zemí, vůdce jízdných šiků, je to Šarkán, syn krále Omara ibn en Numána! Je to on, jenž dobyl hradů a jenž vnikl do každé nedobytné pevnosti! Pověst o něm dospěla k tvému otci, králi Hardúbovi prostřednictvím staré paní Dhat ed Davahi; a tvůj otec, náš král, se přesvědčil o pravdivosti stařeniny zprávy. Hle, ty jsi zachránila vojsko Řeků, zajavší tohoto nebezpečného lva.“

Když to však ona uslyšela, pohlédla na toho rytíře a otázala se ho: „Jak zní tvé jméno?“ A on odpověděl: „Jmenuji se Masúra, a jsem syn tvého otroka Mausúra, syna Kašardahova, rytíře všech rytířů.“ „A jak se opovažuješ předstoupiti přede mne bez dovolení?“ otázala se. A on odpověděl: „O, paní, vstoupil jsem k bráně, ale nezadržel mne ani komorník, ani vrátný, nýbrž všichni strážcové dveří povstali a přišli jako vždy před námi; přijde-li někdo jiný, pak jej ovšem nechají stát u brány a táží se, smějí-li jej vpustiti. Ted' však není čas na dlouhé řeči, neboť král čeká, až se vrátíme s tímto princem, bodcem vojska muslimského, aby jej zabil a aby zahnal jeho lidi tam, odkud přišli, aniž by teprve bojoval s nimi v krutých bitvách.“ „To nejsou dobrá slova,“ odvětila princezna; „paní Dhat ed Davahi lhala a napovídala prázdného žvastu, jehož pravdy neznám. Při Mesiáš, tento, který je tu u mně, není Šarkán, ani není zajat, nýbrž je to cizinec, jenž přišel k nám a prosil nás o pohostinství, a toho jsme mu poskytly. Kdybychom však byly bývaly jisty, že je to Šarkán ve vlastní osobě a kdyby nám bylo bývalo prokázáno, že je jím beze vší pochybnosti, tedy by to špatně vypadalo s mou ctí, kdybych vydala v ruce vaše toho, jenž vstoupil pod mou ochranu. A proto mně nečiňte

zrádkyní a hanebnicí mezi lidmi! Ty se tedy vrať ke králi, mému otci, polib zemi před ním a oznam mu, že věci se mají jinak, než jak mluvila paní Dhat ed Davahi.“

„O Abrízo,“ odvětil rytíř Masúra, „nemohu se vrátiti ke králi bez jeho nepřítele.“ Tu zvolala zlostně: „Ty se vrať k němu nazpět s mou odpovědí, a na tebe nepadne žádná hana!“ Ale Masúra pravil: „Já se vrátím nazpět pouze s ním!“ Tu se zbarvila její tvář a ona na něho zvolala: „Nemluv tak mnoho pošetilých slov! Neboť tento muž by věru nebyl k nám přišel, kdyby si nebyl sám sebou jist, že se sám může postavití stu jezdců! Kdybych mu řekla: „Ty jsi Šarkán, syn krále Amara ibn en Númana,“ tedy by odpověděl: „Jsem.“ Ale vy nejste s to, postavití se mu do cesty; neboť učiníte-li tak, tedy od vás neupustí, dokud nazabije všechny, kdo jsou v této síni. Ano, zde stojí při mně, ano já jej nechám nastoupili před vás s mečem, a štítem v ruce!“ „Kdybych si byl také jist před tvým hněvem,“ odvětil rytíř Masúra, „tedy si přece jen nejsem jist před hněvem tvého otce, a když jej vidím, tedy dám znamení svým rytířům, aby jej zajali a potom jej odvedou s potupou a hanbou před krále!“ Uslyševši to, pravila mu: „Tak tomu nebude, neboť to by bylo vyložené bláznovství. Tento muž je pouze samojediný a vás je sto rytířů. Chcete-li tedy na něj podniknouti útok, tedy nastupujte jednotlivě, aby král viděl, kdo je z vás nejjudatnější.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již nastal den a zanechala příběh neskončen. Když však nastala *padesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že princezna Abríza pravila rytířovi: „Toto je pouze jediný muž a vás je sto; chcete-li jej tedy napadnouti, tedy předstupujte jeden po druhém, aby král poznal, kdo je z vás nejchrabřejší.“ Tu odpověděl rytíř Masúra: „Při Mesiáš, mluvíš správně a nikdo jiný, než já sám se mu nepostaví jako první.“ A ona odpověděla: „Počkejte, až mu oznámím, co jsme ujednali a vyslechnu, co mi na to odpoví. Svolí-li, pak ať je tomu tak! Bude-li se však zdráhali, tedy se s ním nebudete moci utkali žádným způsobem; neboť já a moje otrokyně a všichni, kdo jsou v klášteře, se ho potom ujmem.“

Potom odešla k Šarkánovi a všechno mu vypověděla; on se usmál a poznal, že o něm nikomu nic neříkala, nýbrž že pověst o něm se

roznosla po zemi, až se donesla proti její vůli také ke králi. A činil si znovu výčitky, pravě: „Jak jsem mohl dávatí svůj život v sázku v zemi Řeků?“ Uslyšev však návrh princeznin, pravil: „Kdyby se mi stavěli všichni jednotlivě, tedy by to bylo pro ně zdoluhavé. Nechtěli by se mnou bojovali vždy po desíti?“

„Taková odvážnost by byla nesprávná,“ odpověděla ona; „nikoliv, jeden proti jednomu!“

Když to uslyšel, vyskočil a vyběhl s mečem ave válečném odění ven; tu vyskočil také rytíř Masúra a vrhl se na něj. Ale Šarkán vyskočil proti němu jako lev a ťal jej mečem do ramena, takže mu čepel blýskavě vyjela ze zad a z útrob. Když to princezna spatřila, tu vzrostla Šarkánova síla v jejích očích a ona poznala, že jej v zápase nepřemohla svou silou, nýbrž svou krásou a půvabem. Pak se obrátila k rytířům a volala na ně: „Pomstěte svého vůdce!“ Tu vystoupil bratr zabitého, statečný hrdina a vrhl se na Šarkána; ten však neotálel a ťal ho mečem do ramene, takže čepel se zabýkla, vycházejíc z útrob. Tu zvolala princezna: „Vzhůru, služebníci Mesiášovi, pomstěte svého soudruha!“ A oni na něj útočili bez ustání, rytíř za rytířem, Šarkán však roztancoval svůj meč tak, že z nich pobil padesát rytířů. A princezna se mezitím na něho dívala – Allah pak vrhl takovou hrůzu na srdce ostatních, že se zdráhali bojovati s ním ojedinele, nýbrž, že jej všichni najednou přepadli. On se na ně vrhl se srdcem pevnějším, než skála a všecky je rozdrtil a rozbil a uloupil jim smysly a životy.

Tu zvolala princezna hlasitě ke svým otrokyním: „Kdo je ještě v klášteře?“ A ony odpověděly: „Nikdo mimo strážce brány.“ Pak přistoupila princezna k Šarkánovi a přitiskla jej na svou hrud' a on se s ní vrátil do paláce skončit boj. V klášterních celách zůstalo však přece jen několik rytířů, kteří se tam ukryli. Spatřivši je princezna, odstoupila od Šarkána a potom se k němu vrátila, oděna jsouc pancířem z malých kroužků a v ruce majíc indický meč. A pravila: „Při Mesiáši, nebudu vůči svému hostu lakotiti sama sebou, ani jej nenechám na holičkách, i když bych se tím stala v zemi Řeků hanebnicí.“ Pak prohlédla mrtvé a shledala, že bylo zabito osmdesát rytířů a že dvacet z nich uprchlo. A tu vidouc, jak bylo naloženo s rytíři, promluvila k němu: „Muž jako ty, je slávou rytířstva, buď

velebena chrabrá mysl tvá!“ Tu povstal, setřel krev zabitých s Čepele svého meče a promluvil tyto verše:

Jak mnohá vojska porazil jsem v boji,
co reků jejich dal jsem vlkům žráti!
Jen zeptejte se, jak jsem v boj se vrhal,
když v půtkách jsme se jeli utkávati.
Lvy jejich jsem pak v písku zanechával
a horký písek mrtvolý jich zavál.

Když dozpíval, přistoupila princezna s úsměvem k němu a políbila mu ruku; a odložila brnění, které měla na sobě, a on se otázal: „O paní, proč pak jsi oblékla brnění a vytasila jsi meč?“ A ona odpověděla: „Abych tě ochránila před těmi bídníky.“ Pak dala zavolat strážce brány a otázala se jich: „Jak to, že jste si dovolili vpustit královu rytíře bez mého dovolení do mého příbytku?“ Oni pak odpověděli: „O, princezno, nebývalo u nás zvykem, abychom si byli museli vyprošovali teprve svolení u tebe při poslech králových, zvláště když nejvyšší vůdce rytířů byl při tom.“ Tu promluvila: „Myslím, že mne chcete uvést pouze v hanbu a mého hosta v záhubu;“ a poručila Šarkánovi, aby jim srazil hlavy. Mezitím, co tak činil, zvolala na ostatní služebníky: „Zasloužili věru ještě více, než to!“ Potom se obrátila k Šarkánovi se slovy: „Nyní, když se ti stalo zřejmým, co bylo utajeno, sdělím ti svůj příběh. Věz tedy, že jsem dcerou krále Hardóba maloasijského; jmenuji se Abriza a stařena, která se jmenuje Dhat ed Davahi, je mou babičkou se strany otcovy. Ona to byla, jež mému otci vypravovala o tobě a jistě si vymyslí nějakou lest, aby přivedila mou smrt, zvláště když jsi pobil také rytířstvo mého otce a když vešlo ve známost, že jsem se odloučila od svých a od nich jsem přešla k muslimům. Proto by bylo moudřejší, kdybych zde již nezůstávala, dokud Dhat ed Davahi je mi na stopě; a vyžadují si od tebe téže přívětivosti, jakou jsem ti prokázala; neboť k vůli tobě povstane brzy nepřátelství mezi mnou a mým otcem. Proto neproměškej nic z toho, co ti pravím; vždyť se to vše stalo jenom skrze tebe.“

Uslyšev Šarkán její slova, byl blažeností téměř bez sebe a jeho prsa se mu radostí rozšířila a a zvolal: „Při Allahu, nikdo se ti nesmí přiblížit, pokud bude ještě život v mých prsou! Máš-li však také

odvahu snášeti odloužení od svého otce a svého rodu?“ „Mám,“ odpověděla a Šarkán se jí zapřísáhnul a oba uzavřeli pak slib. Potom pravila: „Nyní je mé srdce uklidněno; zbývá však ještě podmínka pro tebe.“ „A která?“ otázal se a ona odpověděla: „Musíš se vrátiti se svým vojskem do své země.“ On však na to pravil: „O, paní, hled', můj otec Omar ibn en Numán mne vyslal, abych vedl válku s tvým otcem k vůli pokladu, který uloupil a v němž jsou ty tři veliké klenoty velikých zázračných sil.“

Tu pravila: „Buď dobré mysli a upokoj se! Vypovím ti celý ten příběh, jakož i příčinu našeho rozporu s králem cařihradským. Slavíme totiž každoročně slavnost, to jest klášterní slavnost, a při ní se shromažďují králové ze všech krajů, jakož i dcery a ženy šlechticů a velkoobchodníků. Hosté tam zůstávají pohromadě po sedm dní. Dříve jsem náleživala vždy k nim; když však nastalo nepřátelství mezi námi, zakázal mi otecúčastniti se jich na dobu sedmi let. Tu se stalo v jednom z těch roků, že s dcerami šlechticů, které se jak obyčejně z daleka odebraly k slavnosti v kláštere, přišla tam také dcera krále cařihradského, krásná to dívka jménem Sophia. Zůstaly v kláštere šest dnů, sedmého pak odešly svou cestou; Sophia však pravila: „Vrátím se do Cařihradu pouze po vodě.“ Vypravili tedy loď, na niž vstoupila se svou družinou.

Když napjali plachty a odjeli, zavál v době jejich cesty protivný vítr a vyšinul loď z její dráhy. Tam narazila podle vůle osudu a nešťastné náhody na křesťanské plavidlo, plující od kastrového ostrova a vezoucí mužstvo pěti set ozbrojených Franků, kteří tam již dlouho křižovali. Když toto mužstvo spatřilo plachty lodi, na níž byla Sophia se svou družinou, vrhli se na ni v největší rychlosti a za méně než hodinu ji dohonili, přihákovali si ji a vzali do vleku. Pak pluli všemi plachtami ke svému vlastnímu ostrovu; byli mu již velmi blízko, když se tu pojednou vítr obrátil a zahnal je na úskalí a vrhl je s roztrhanými plachtami proti jejich vůli na naše pobřeží. Tu jsme vyjeli k nim a poněvadž jsme na ně pohlíželi jako na svou kořist, kterou nám osud přihnal, tedy jsme se jich zmocnili; usmrtili jsme mužstvo a našli jsme ony poklady a drahocennosti, jakož i všech čtyřicet dívek a mezi nimi dceru královu Sophii.

Vzali jsme poklady a přivlékli jsme princeznu s její družinou před mého otce; nevěděli jsme však, že je mezi nimi dcera krále Afridúna z Cařihradu. Můj otec si z nich vybral deset, mezi nimi také princeznu; zbytek rozdělil mezi své nejbližší dvořany. Pak z nich vybral pět dívek a mezi nimi dceru krále a poslal je darem tvému otci Omaru ibn en Numánovi vedle plášťových suken, vlněných látek a řeckých hedvábných látek. Tvůj otec je přijal a vybral si z těch pěti dívek pro sebe Sophii, dceru krále Afridúna.

Počátkem tohoto roku napsal její otec dopis mému otci slovy, která zde raději nebudu opakovati, a vyhrožoval mu a činil mu výčitky; „Před dvěma lety ukořistili jste jednu z našich lodí, která se nacházela v moci loupežníků francké pirátské tlupy, a na té lodi byla má dcera Sophia asi se šedesáti dívkami. Vy jste mi neposlali ani jediného posla, který by mně byl o tom podal zprávu; já jsem však tuto věc nemohl veřejně oznamovati, obávaje se, že by to vrhlo pohanu na mou čest u králů, kdybych svou dceru vydal takto potupě. Utajoval jsem tedy svou ztrátu až do tohoto roku a nyní jsem dopsal některým franckým lupičům a prosil jsem je, aby pátrali po mé dceři u králů ostrovů. Ti mně však vzkázali: „Při Bohu, my jsme ji z tvé říše neodvedli; slyšeli jsme však, že král Hardúb ji odňal několika pirátům.“ A ti mi podali zprávu o této události.“ Pak dodal ve svém dopise k mému otci toto: „Nepřejete-li si, dostati se do sporu se mnou a nechcete-li mne zneuctíti a mou dceru vydati veřejnému pohanění, tedy mi pošlete mou dceru, jakmile k vám přijde mé poselstvo. Nebudete-li však dbáti mého dopisu a neuposlechnete-li mého rozkazu, tedy vám splatím vaše hanebné jednání a váš špatný čin.“

Když můj otec obdržel tento dopis a přečetl jej a pochopil jeho obsah, byla mu tato záležitost velmi trapnou a litoval, že Sophii, dceru krále Afridúna nepoznal mezi těmi dívkami a že ji neposlal nazpět jejímu otci; a byl na rozpacích, co má učiniti, neboť po tak dlouhé době nemohl již psáti Omaru ibn en Numánovi, aby mu ji opět vrátil, zvláště, když se po krátké době dověděl, že mu byl touto otrokyní, které říkali Sophia, dcera krále Afridúna, darován potomek. Když jsme to vše tedy uvážili, seznali jsme, že tento dopis znamená veliké neštěstí. A můj otec neviděl jiného východiska, než napsati

králi Afridúnovi odpověď, v níž se mu omlouval a přísahou dotvrzoval, že nevěděl, že jeho dcera byla v hloučku dívek na oné lodi; potom mu vyložil, že ji poslal králi Omaru ibn en Numánovi a že ten byl s krze ni požehnán potomkem.

Když tento otcův dopis přišel do rukou králi Afridúnovi v Cařihradě, tu král vyskočil a opět se posadil, zuřil, láteřil a křičel: „Cože? On mi zajal mou dceru a postavil ji na stejné místo s otrokyněmi, takže byla podávána dále z ruky do ruky a posílána králům jako dar, kteří pak u ní leží bez svatební smlouvy? Při Mesiáši a při pravé víře,“ mluvil, „neustanu, dokud nevykonám krevní mstu a dokud svou hanbu nesmyji. Vykonám věru čin, o němž se bude zpívati a vypravovati ještě po mé smrti!“ Vyčkal tedy nějakou dobu, až vymyslel plán a ukul veliké pikle. Pak poslal poselstvo k tvému otci Omar ibn en Numánovi a dal mu vyříditi, co jsi slyšel. Nakonec vyzbrojil tvůj otec tebe a s tebou vojsko, a vypravil tě na pomoc králi Afridúnovi, jenž nyní chce zajati tebe a tvé vojsko. Není však ani slova pravdy na tom, co vzkázal tvému otci o těch třech drahokamech, když jej prosil o pomoc; neboť tyto drahokamy byly majetkem jeho dcery Sophie; můj otec jí je odňal, když zajal ji a její dívky a dal mi je darem, a já je dosud mám. Jdi tedy ke svému vojsku a pošli je zpět, nežli ještě vniknou hlouběji do země Franků a Řeků; neboť přijdete-li do vnitra země, tedy vám zúží cestu a nebudete se již moci zachránili z jejich rukou, až do dne odplaty a pomsty. Víím, že tvé vojsko se zdržuje dosud ve svém táboře, protože jsi mu poručil, aby tam tři dny odpočívalo. Vojáci tě však pohřešují po celou tu dobu a nevědí, co mají činiti.“

Uslyšev Šarkán tato slova, zabral se na chvíli do myšlenek; potom políbil ruku princezně Abrize a pravil: „Veleben budiž Bůh, jenž mi tě ve své milosti poslal a učinil tě příčinou mé záchrany a záchrany všech, kdo jsou se mnou! Je mi však za těžko odloučiti se od tebe a nevím, co tě potká, až mne tu nebude.“

„Jdi jen ke svému vojsku,“ odpověděla, „a poruč mu vrátiti se. Budou-li tam však dosud vyslancové, tedy je zadrž, aby také vám byla pravda zjevena. To se musí státi, dokud budete ještě na blízku své země. Po třech dnech vás dohoním a přijedeme pak všichni pospolu do Bagdadu.“ Když se pak obrátil k odchodu, pravila:

„Nezapomeň na slib, který je mezi mnou a tebou!“ Nato se zvedla a přistoupila k němu, aby se s ním rozloučila a objala jej a aby uhasila oheň touhy; a tak se s ním rozloučila, vzala jej pažemi okolo krku, hořce zaplakala a promluvila tyto verše:

Já slovy jsem loučil se s dívkou svou. Pravice stírala slzy
a levice tiskla ji bouřlivě k srdci v onen den.

Tu řekla: Zdali se nebojíš hanby? Ne, odpověděl jsem.

Den rozloučení sám je milenců hanbou vždy jen.

Pak se Šarkán od ní odloučil a šel z kláštera. Přivedli mu jeho koně a on na něj vyskočil a odjížděl směrem k mostu; přijev tam, přešel jej a přijel do ovocného sadu. Když i ten měl za sebou a jel po louce, objevili se náhle tři rytíři; maje se napozoru před nimi, vytasil meč a jel opatrně dále. Když však přijeli blízko k němu a dokonaleji na sebe pohlédli, tu se poznali. A on vzhlédl a hle, jeden z nich byl vezír Dandán a oba ostatní byli dva emirové, kteří jej doprovázeli. Spatřivše a poznavše jej, sestoupili před ním s koní a pozdravili jej a vezír se ho tázal po příčině jeho nepřítomnosti; tu jim vypravoval vše, co se událo mezi ním a princeznou Abrízou, od začátku do konce. A vezír poděkoval Allahovi vznešenému za všecku jeho milost.

Potom promluvil Šarkán: „Odejďme ihned z této země; neboť vyslancové, kteří přišli snámi, odešli, aby ohlásili králi náš příchod, a možná, že nás brzy přepadnou, aby nás zajali.“ Tu poručil Šarkán svým lidem, aby se vydali na pochod; oni tak učinili a všichni táhli bez přestávky spěšně pryč, až dospěli na pokraj údolí.

Mezitím odešli vyslancové skutečně ke svému králi a ohlásili mu příchod Šarkánův; a Afridún vyzbrojil ihned vojsko, aby zajal jej i všecky, kdo jej doprovázeli. Zatím je však nechejme a vraťme se k Šarkánovi, k vezíru Dandánovi a k oběma emirům. Když se ti čtyři vrátili k vojsku, zvolali hlasitě: „Vzhůru, vzhůru, na pochod!“ Ihned se vydali na cestu a šli první a druhý a třetí den a neustále dále, až po pěti dnech dospěli do zalesněného údolí, kde poněkud odpočinuli. Potom znovu vyrazili a táhli pětadvacet dní, až dospěli k pomezí své vlastní země. A majíce se tam za bezpečny, zastavili se, aby si odpočinuli; a venkovské obyvatelstvo přinášelo pohoštění, obrok

koním a potraviny. Tam tábořili dva dny; mezitím, co ostatní opět se vydali na pochod, aby vtáhli do vlasti, zůstal Šarkán vzadu se stem jezdců, předav vrchní velení vezíru Dandánovi, aby se hlavní vojsko vrátilo domů pod ním. Den po odchodu vojska umínil si Šarkán táhnouti dále a tak nasednul se svými sto jezdci. Když urazili asi dva parasandy, přišli k nějaké rokli mezi dvěma horami a hle, tu se před nimi zvedlo mračno prachu a písku. Zarazili tedy své běhouny na chvíli, až se mračno rozplynulo; a tu z něho vyjelo sto jezdců, kteří vyhlíželi jako rozkacení lvové, vyzbrojeni jsouce k utkání železnými pancíři. Jakmile uzřeli přicházeti Šarkána a jeho lidi, zvolali: „Při Janu a Marii, dosáhli jsme, čeho jsme si přáli. Rychlými pochody jsme vás sledovali ve dne v noci, až jsme vás předhonili na tomto místě. Nyní slezte s koní, vydejte nám své zbraně a sami se dejte zajati, abychom vám mohli darovati život.“

Když to Šarkán uslyšel, tu mu vystoupily oči z hlavy, tváře mu zrudly a on zvolal: „Cože, vy křesťanští psi se opovažujete přijíti do naší země a vstoupiti na naši půdu? A ani to vám ještě nestačí, nýbrž vydáváte ještě v sázku svůj život a osmělujete se mluvit takto s námi? Myslíte, že uniknete naší ruce a že se kdy vrátíte do své vlasti?“ A pak zvolal na svých sto jezdců: „Vzhůru na tyto psy! Neboť jsou vám rovni počtem.“ A nato vytasil meč a vyrazil se svými na ně, ale Frankové vyjeli proti nim se srdci pevnějšími než skála; narazil muž na muže a rytíř zaútočil na rytíře; vzplanula prudká bitva, bouřlivě vyjížděl druh proti druhu. Hrůza a zděšení se množily a mnohé řeči byly proneseny. Bojovali a bili se bez ustání, nárazy mečů zněly v koní ržání, až zašel den ve světle svém a přišla noc v svém rouchu ztemnělém. Tu se od sebe odtrhli a Šarkán shromáždil své lidi a shledal, že nikdo nebyl zraněn, kromě čtyř, a také ti si odnesli pouze lehké rány. Pravil jim tedy: „Při Allahu, po celý život jsem se brodil v rozbouřeném moři boje a bojoval jsem s mnohým statečným mužem. Nikdy však jsem neviděl nikoho, kdo by byl stálejší v boji a v odvaze větší, než tito rekové v mužné seči.“ „Věď, o princi,“ pravili mu ostatní, „že je mezi nimi francký rytíř, který jest jejich vůdcem, statečný hrdina, jehož kopí dovede proniknout. Ale při Allahu, on nás všechny šetří, velké i malé, neboť kdo mu přijde do

cesty, toho nechá jíti a nebojuje s ním. Při Allahu, kdyby byl chtěl, byl by nás všechny pobil.“

Když Šarkán uslyšel, co ten rytíř učinil a jaké vážnosti nabyl, byl ohromen a pravil: „Zítř ráno se postavíme do bitevního šiku a budeme bojovati muž proti muži, neboť je nás sto proti stu; a vyprosíme si na Pánu nebes vítězství nad nimi.“ A tak odpočívali té noci s tímto rozhodnutím.

Ale také Frankové se shromáždili okolo svého vůdce a pravili: „Dnes jsme věru svého cíle u nich nedosáhli;“ a on jim odpověděl: „Zítř ráno se postavíme do bitevního šiku a budeme bojovati muž proti muži. „A s tímto rozhodnutím odebrali se také oni k odpočinku. Oba tábory konaly stráž do té doby, než Allah vznešený vyslal ranní světlo. Tu nasedl princ Šarkán a jeho sto jezdců a jeli společně k bojišti, kde Frankové stáli již uspořádáni k bitvě; a Šarkán pravil svým lidem: „Naši nepřátelé stojí již opět připraveni; vzhůru tedy a napadněte je!“ Tu vystoupil hlasatel Franků a zvolal: „Dnes nebudeme bojovati všeobecnou bitvu mezi sebou, nýbrž pouze zápasy dvojic. Vždy jeden bojovník z vás ať předstoupí proti jednomu z nás.“ Tu vyrazil jeden jezdec ze Šarkánových řad ku předu, zajel doprostřed mezi obě řady a zvolal: „Kdo vyjde teď z vás? Kdo troufá si as? Však slabý a líný tu s nehodou potká se v ráz!“ Sotva však domluvil, tu vyjel proti němu rytíř ze řady Franků, ozbrojený od hlavy k patě a oděný pláštěm, protkávaným zlatem; jel na šedivém oři a na jeho tváři nebylo ani chmýříčka. A zamířil svým koněm až do středu bojiště a oba započali boj ranami sečnými i bodnými. Netrvalo však dlouho a tu zasáhl Frank muslima hrotem kopí a vyhodil jej ze sedla; a zajal jej a odvedl poraženého. Tu se zaradovali jeho druhové nad jeho vítězstvím; zdrželi jej však od toho, aby znovu vyjel na bojiště a vyslali druhého, proti němuž se postavil druhý muslim, bratr zajatcův. Oba vyjeli na zápasíště a bojovali chvíli spolu. Tu se obrátil Frank k muslimovi zády, aby jej zmátl, zasáhl jej dolním koncem kopí, shodil jej s koně a zajal jej. Potom vyjížděli muslimové jeden po druhém a Frankové je zajímali bez ustání, až zašel den ve světle svém a přišla noc v svém rouchu ztemnělém. A tu zajali Frankové dvacet rytířů ze řad muslimů. A když to Šarkán zpozoroval, tu pocítil obavy, shromáždil své lidi a

pravil: „Jaké to neštěstí nás zde přepadlo! Zítř ráno vyjedu na bojiště já sám a vyzvu jejich vůdce k jednotlivému boji a vyzvím, proč vtáhnul do naší země a budu jej varovati před tím, aby s námi bojoval. Nepovolí-li, tedy jej přemůžeme. Bude-li ochoten ke smíru, tedy s ním ujednáme mír.“ A tak přenocovali, až vznešený Allab vyslal ranní světlo. Tu s obou stran hned každý nasedal a k bojišti se na svém koni hnál. A Šarkán chtěl vyjeti na zápasíště, ale hle, více než polovice Franků sesedla a šla pěšky před jedním rytířem až přišla do polovice bojiště. Nyní si prohlédl Šarkán onoho rytíře a byl to jejich vůdce. Byl oděn pláštěm z modrého atlasu a jeho tvář byla jako plný měsíc, když vychází. Měl brnění z jemných kroužků a v ruce držel indický meč; a jel na černém oři s lyskou na čele, velikou jako dirhem; na tvářích onoho frankého rytíře nebylo však ani chmýříčka. Pobídnul svého oře, až stanul uprostřed bojiště. Tam pokynul muslimům a zvolal vybranou arabštinou: „O Šarkáne, o synu Omara ibn en Numána, o ty, jenž jsi dobyl pevností a pustinou jsi činil mnohou zem, teď k boji povstaň, přihotov se sem! Teď na bojiště proti mně již spěš, kde já tě k bitvě očekávám též. Tys svého lidu knížetem, tak jako já jím také jsem; a kdo z nás přemůže odpůrce svého, tomu ať holdují manové druhého.“ Sotva však domluvil, tu Šarkán prudce vyrazil a hněvem až se necítil a koně svého k Frankovi až hnál a jak lev zuřivý se na něj zasápal. Však Frank tam pevně stanul proti němu, jak zkušený rek proti zkušenému. A tak počali bodati a bít a neustávali útočiti a brániti se, naráželi na sebe a odráželi rány jako dvě hory, které padnou na sebe, nebo jako dvě moře, která se spolu srazí. A neustávali bojovati, až zašel den ve světle svém a přišla noc v svém ruchu ztemnělém. Teprve tehdy ustali a vrátili se ke svým lidem. Když však Šarkán přišel ke svým druhům, tu pravil: „Nikdy jsem neviděl takového rytíře, jako je tento. Zpozoroval jsem však na něm jednu vlastnost, kterou jsem ještě u žádného nenalezl, totiž tuto: vidí-li na svém soupeři místo odhalené pro smrtelnou ránu, tedy obrátí svoje kopí a vrazí do něho dolním koncem. Nevím, věru, co bude z něho a ze mne; ale byl bych rád, kdybychom v našem vojsku měli jednoho, jako je on, anebo lidi, jako jsou jeho.“ Nato si ulehl Šarkán k odpočinku.

Když však nastalo jitro, tu vyjel Frank znovu proti němu a doprostřed zápasště jel, kam proti němu rovněž Šarkán šel. A tu počali opět zápasiti a rozšiřovali kruhy boje daleko a napínali krky proti sobě a neustávali bojovati a zápasiti a dotírati na sebe kopími, až den se k noci naklonil a noční soumrak všecko zaclonil. Pak se odloučili a vrátili se nazpět ke svým lidem; a každý vypravoval svým druhům, co se mu přihodilo v souboji. Nakonec pravil Frank ke svým manům: „Zítř se to rozhodne!“ A pak oba odpočívali té noci, až do rozbřesku dne. Potom nasedli na koně a útočili na sebe a nepřestali bojovati až do poledne. Tu použil Frank lsti. Hnal koně kupředu a náhle jej zarazil uzdou, takže klopýtl a shodil svého jezdce. Rychle se sklonil Šarkán nad ním a chtěl jej zabít mečem ze strachu, že jinak bude nucen ještě déle bojovati. Ale tu na něho zvolal Frank: „O, Šarkáne, to rytířským se věru nezdá být! Tak jedná muž, jenž ženami byl bit!“ Když Šarkán uslyšel tato slova od onoho rytíře, tu zvedl oči k Frankovi a když se na něho řádně podíval, tu v něm uviděl princeznu Abrízu, s níž zažil ono dobrodružství v klášteře. Jakmile ji poznal, odhodil meč, políbil zemi před ní a otázal se: „Co tě vedlo k takovým činům?“ A ona odpověděla: „Chtěla jsem tě na bojišti vyzkoušet! lsti, dovedeš-li v turnaji a na bojišti obstát svou ctí. Tito bojovníci zde jsou moje otrokyně a jsou všechny panny. A přece přemohly tvé rytíře v otevřeném boji; a kdyby můj kůň nebyl se mnou klopýtnul, pak bys byl mou sílu v boji seznal.“

Tu se usmál Šarkán jejím slovům a pravil: „Veleben budiž Allah za záchranu a za opětné shledání s tebou, o vzácná královno naší doby!“

Potom zavolala své otrokyně k sobě a poručila jim, aby odjely a propustily těch dvacet zajatců z lidí Šarkánových a potom, aby sesedly s koní. A ony uposlechly jejího rozkazu. Potom přistoupily a políbily zemi před ní a před Šarkánem a ten jim pravil: „Vám podobné uchovávají si králové pro hodinu nesnází.“ Potom pokynul svým soudruhům, aby pozdravili princeznu; všichni seskočili a políbili zemi před ní, neboť věděli, co se přihodilo. Pak nasedlo těch dvěstě rytířů a jelo dále ve dne v noci šest dní, až se přiblížili k vlasti. A pak poprosil Šarkán princeznu Abrízu a její otrokyně, aby odložily své francké oděvy.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již venku svítá a přerušila svoje slova hbitá. Když však nastala *jedenapadesátá noc*, tu pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Šarkán požádal princeznu Abrízu, a její otrokyně, aby odložily své francké oděvy a oblékly šaty dcer Recka. Když tak učinily, poslal oddíl svých soudruhů do Bagdadu, aby uvědomil svého otce Omara ibn en Numána o svém příchodu a aby mu ohlásil, že jej provází princezna Abríza, dcera krále Hardúba, knížete maloasijského. To se stalo proto, aby vyslal lidi, kteří by je uvítali. V téže hodině sesedli s koní na tom místě, kde byli, a odpočívali až do rána. A když Allah vznešený dal zasvitonuti ránu, tu nasedli Šarkán se svými lidmi a princezna Abríza a jeli do města. A hle: cestou jim přijel vstříc vezír Dandán, jenž na zvláštní rozkaz krále Omara ibn en Numána vyjel s tisícem rytířů, aby přijal Šarkána a Abrízu. A když se přiblížili, tu přistoupili k nim a políbili před nimi zemi. Pak opět nasedli a doprovázeli je jako jejich družina, až přijeli do města a přišli k paláci.

Šarkán šel ihned k svému otci. Ten povstal, šel mu vstříc, objal jej a otázel se ho, jak se věci mají. Tu vypravoval Šarkán vše, co mu sdělila Abríza a co se mezi nimi událo a jak se odloučila od svého otce a od své země. „Ano, ona se rozhodla jeti s námi a zůstatí u nás,“ vypravoval. „Král cařihradský zamýšlel proti nám zlé věci pro svou dceru Sophii; neboť kníže maloasijský jej seznámil s jejím příběhem a sdělil mu, proč ti ji daroval; on, kníže maloasijský, ani prý nevěděl, že je dcerou krále Afridúna cařihradského; a kdyby to byl věděl, tedy by ti ji nebyl posílal darem, nýbrž by ji byl vrátil nazpět svému otci.“ Svou zprávu otci ukončil Šarkán těmito slovy; „Z těchto nebezpečí byli jsme zachráněni pouze touto dívkou, Abrízou a nikdy jsme neviděli udatnějšího hrdinu, nežli je ona.“

Tak vyličil svému otci všecko od začátku až do konce, co se událo mezi nimi, od zápasu až k boji jednotlivců.

Když král Omar vyslechnul vypravování svého syna Šarkána, vyvstanula Abríza vysoko v nádheře v jeho očích, a on si ji přál viděti. Proto si ji předvolal, aby se jí na všecko dotázel. Tu vyšel Šarkán ven k ní a pravil: „Král tebe volá.“ A ona odpověděla: „Slyším a poslouchám.“ A tak ji uvedl k svému otci, jenž seděl na

trůně a propustiv své hodnostáře, měl u sebe ještě pouze eunuchy. Princezna vstoupivši políbila zemi před králem Omarem ibn en Numánem a pozdravila jej nejvybranější řečí. On však užasnul nad její výmluvností, poděkoval jí za to, co učinila dobrého jeho synu Šarkánovi a rozkázal jí, aby si usedla. Usedla si tedy a odhalila svůj obličej. A když se král na ni podíval, tu byl jako zmaten její krásou. Pak jí poručil, aby přistoupila blíže, projevil jí svou přízeň, daroval jí vlastní palác pro ni a její dívky a určil jí roční důchod. Pak se jal vyptávat po oněch třech klenotech, o nichž se dříve vypravovalo, a ona odpověděla: „Mám je u sebe, o králi naší doby!“ Ihned se zvedla, šla do svého pokoje a otevřela své zavazadlo a vyňala z něho krabici a z té krabice zlatou schránku. A otevřevši tu schránku, vyňala z ní tři klenoty, políbila je a dala je králi. Odcházejíc však, vzala s sebou jeho srdce. Sotva, že odešla, dal si král zavolat svého syna Šarkána a dal mu jeden z těch tří klenotů; a když se Šarkán dotazoval po obou ostatních, odvětil: „Synu můj, jeden daruji tvému bratrovi Dau el-Makánovi a druhý tvé sestře Nuzhat ez Zamáně.“ Když však Šarkán uslyšel, že má bratra, který se jmenuje Dau el-Makán, kdežto dosud věděl pouze o sestře, obrátil se k svému otci a otázal se: „O, králi, což máš mimo mne ještě jiného syna?“ A král odpověděl: „Zajisté, je mu teď šest let,“ a dodal, že jej nazval Dau el-Makán a jeho sestru Nuzhat ez Zamán a že oba jsou dvojčata. To se Šarkána těžce dotklo. Utajil však svou nejtajnější myšlenku a pravil svému otci: „Požehnání Allaha vznešeného spočívejž na nich!“ Klenot však odhodil z ruky a setřásl prach se svých šatů.

Tu promluvil k němu král: „Čím to je, že vidím tvou bytost tak změněnu, jakmile jsi to uslyšel, ačkoliv jsi po mně dědicem království? Neboť vojsko ti složilo přísahu a emirové říše ti odpřisáhli následnictví a tento ze tří klenotů je tvým.“ Tu sklonil Šarkán hlavu k zemi, neboť se styděl přiti se svým otcem; vzal proto klenot a odešel, nevěděl však v přemíře hněvu, co má počítí. Zastavil se teprve, když vstoupil do paláce princezny Abrízy. A když přišel k ní, tu mu vyšla ona vstříc, poděkovala mu za vše, co učinil, a prosila o požehnání pro něho a jeho otce. Pak si usedla a požádala jej, aby si usedl vedle ní; když však seděl, tu zpozorovala hněv v jeho tváři a tázala se ho, a on jí vypravoval, že jeho otec má se Sophií dvě děti,

chlapce a děvče, a že nazval chlapce Dau el-Makán a dívku Nuzhat ez Zamán a dodal: „Oba jiné klenoty si ponechal pro ně a mně dal pouze jeden; a tak jsem jej chtěl nechati ležeti. Až dosud jsem nic nevěděl o tom všem, teprve v tomto okamžiku jsem to uslyšel; a těm oběma je teď již šest let. Když jsem se to dověděl, tu mne pojal hněv. Nyní jsem ti vypověděl příčinu mého hněvu a nic jsem ti nezatajil; teď však se obávám, že by si tě můj otec mohl vzíti za ženu, neboť tě miluje a viděl jsem na něm známky touhy po tobě; co řekneš, bude-li si přátí něčeho takového?“ A ona odpověděla: „Věz, o Šarkáne, že tvůj otec nemá žádné moci nade mnou a že si mne nemůže vzíti bez mého svolení; vezme-li si mne však násilím, tedy si vezmu já sama život. Pokud jde o ty tři klenoty, tedy jsem naprosto nechťela, aby některý z nich daroval některému ze svých dětí, a nemyslela jsem si jinak, než že je uloží do své klenotnice ke svým ostatním drahocennostem; nyní však se naději od tvé laskavosti, že mi dáš darem ten klenot, který ti dal, když jsi jej již přijal.“ „Slyším a poslouchám,“ odvětil Šarkán a dal jí jej. A ona pravila: „Ničeho se neboj,“ a potom s ním hovořila nějakou chvíli a pokračovala: „Bojím se, že se můj otec doslechne, že jsem u vás a že nebude trpělivě snášeti mou ztrátu, nýbrž že se pokusí opět mne dostat. Za tou příčinou dohodne se možná s králem Afridúnem a jeho dcerou Sophií. Pak vypadnou oba se svými vojsky na tebe a dojde k velikému vzbouření.“ Uslyšev Šarkán tato slova, pravil jí: „O, paní, je-li ti libo zůstat u nás, tedy nemysli na ně, i kdyby se všichni proti nám spojili, kdo jsou na zemi a na moři!“ „Doufejme, že vše dobře dopadne,“ odpověděla; „budete-li se mnou dobře jednat, tedy zůstanu o vás, budete-li však se mnou jednat špatně, tedy odejdu.“ Pak poručila svým otrokyním, aby přinesly pokrm, a ony přinesly stůl před ně a Šarkán něčeho pojedl. Brzy však odešel do svého domu, hlavu máje plnou starostí a hoře.

Nechejme jej tam a obraťme se opět k jeho otci, Omaru ibn en Numánovi! Ten vstal, když od něho odešel jeho syn Šarkán, a odešel s oběma ostatními klenoty ke své otrokyni Sophii. Když jej spatřila, povstala a zůstala státi, dokud si neusedl. Brzy na to přišly také její obě děti, Dau el-Makán a Nuzhat ez Zumán; jakmile je král uviděl, políbil je a pověsil každému z nich klenot okolo krku. Obě děti se z

toho náramně radovaly a políbily mu ruce. Pak odešly k matce, která se radovala s nimi a přála králi dlouhého života. Ten jí však pravil: „Proč pak jsi mi po celou tu dobu neřekla, že jsi dcerou krále Afridúna, pána Cařihradu? Byl bych tě ještě více ctil a byl bych rozmnožil a zvýšil tvou důstojnost.“

Když to Sophia uslyšela, odpověděla: „O, králi, což jsem si mohla přát většího nebo vyššího, než tuto hodnost, kterou u tebe zaujímám? Vždyť jsi mne zahrnoval svou přízní a svým dobrodiním, a Allah mne požehnal skrze tebe dvěma dětmi, synem a dcerou.“ Její odpověď se líbila králi, a když od ní odešel, určil pro ni a pro její děti pozoruhodně krásný palác. Jmenoval také eunuchy a sluhy pro ni a právníky, filosofy, astrology, lékaře a chirurgy, jejichž ochraně ji svěřil; ctil ji ještě více a dal jí a jejím dětem projevovali nejvyšší důkazy své přízně. Pak se vrátil do paláce svého panství a do síně, v níž řešil právní věci svých poddaných.

Takové tedy bylo jeho chování k Sophii a k jejím dětem. Jak se však postavil vůči princezně Abríze, to uvidíme nyní. Král Omar ibn en Numán vzplanul k ní láskou a touha po ní mučila jej ve dne v noci. Každého večera chodil k ní a hovořil s ní a slovy jí dával pokyny. Ona však to nechávala bez povšimnutí a říkala pouze: „O, králi naší doby, já nyní necítím žádné touhy po kterémkoliv muži.“

Když tedy viděl, že se mu odpírá, tu v něm vášně ještě zesílila a prudké lásky rozmohla se síla, až ho to unavilo a on si dal povolati svého vezíra Dandána; tomu se svěřil, jaká láska je ukryta v jeho srdci k princezně Abríze, dceři krále Hardúba, a pravil mu, že ona nechce vyhověti jeho přání a že touha po ní jej téměř ubíjí, poněvadž nemůže dosáti její přízně.

Uslyšev vezír tato slova, pravil králi: „Jakmile nastane temná noc, vezmi kousek bendže asi ve váze jednoho mithkalsu (asi 4½ gramu), jdi k ní a popij trochu vína s ní. A až nadejde doba, kdy se bude chýliti hostina ku konci, tedy jí naplň poslední pohár, vhod' do něho bendž a dej jí jej vypíti; a než dojde do své ložnice, bude již jed účinkovati. Potom vejdi za ní a zůstaň u ní a ukoj na ní svou touhu. To je rada, kterou ti dávám.“

„To, co mi radíš, je znamenité,“ pravil král a odebral se do své klenotnice a vybral tam kousek silného bendže, po jehož vůni by byl

i slon prospal rok od začátku až do konce. Dal si jej do náprsní kapsy a čekal, až uplyne malá část noci; pak zašel k princezně Abríze do jejího paláce. Když jej spatřila, povstala před ním; on jí však řekl, aby si usedla. Usedla si tedy a on si usedl vedle ní a počal s ní hovořiti o víně. Tu přichystala pijácký stolek a postavila poháry a džbány před něho. Rozžala také svíce a poručila přinésti mlsky, sladkosti a ovoce a vše, co náleží k pití. Pak počali píti a král ji připíjel tak dlouho, až jí vstoupila opilost do hlavy. Zpozorovav to, vyňal kousek bendže z kapsy a drže jej v prstech, naplnil jí vlastní rukou pohár a vypil jej. Pak jej naplnil podruhé a pravil: „Na tvé přátelství!“ Při tom pustil kousek bendže do poháru, aniž by to byla zpozorovala. Ona vzala pohár a vypila jej; nato odešla do své ložnice.

Než ještě uplynula hodina, byl si jist, že uspavací nápoj projevil již účinek a že ji zbavil vědomí a tak šel k ní a našel ji ležeti na zádech; svlékla kalhoty a zavanutí vánku zvedlo jí podolek košile. Když ji král viděl tak ležeti a uviděl jí u hlavy hořící svíci a u nohou druhou, která ozařovala, co objímala její stehna, tu jej rozum opustil. Satan jej uvedl v pokušení a on se již nemohl opanovati, nýbrž svlékl si šaty, padl na ni a vzal jí panenství. Potom vstal, šel k jedné z jejích žen, která se jmenovala Mardžana, a pravil: „Jdi ke své paní, volá tě!“ Otrokyně k ní vběhla a našla svou paní v bezvědomí, ležící na zádech, zatím co jí krev stékala po nohou. Tu vzala jeden ze šátků a utřela krev a zůstala u ní po celou noc. Když však Allah vznešený dal svítati dni, tu umyla otrokyně Mardžana tvář své paní, ruce a nohy, potom přinesla růžovou vodu a umyla jí tvář a ústa. Pojednou kýchlá princezna, zívla a vyvrhla kousek bendže, takže vyšel z jejích útrob jako pastilka. Potom si umyla ruce a ústa a pravila Mardžaně: „Řekni mi, co se mi přihodilo.“ A ona jí vypravovala vše, co se událo.

Princezna věděla nyní, že král Oman ibn en Numán u ní ležel a že provedl na ni útok. Hluboce jsouc tím zarmoucena, uchýlila se do svých pokojů a pravila svému děvčeti: „Zadržte každého, kdo by chtěl ke mně přijíti, a řekněte, že jsem nemocna. A uvidím, co má Bůh v úmyslu.“ Zpráva o její nemoci dospěla také ke králi a on jí poslal šerbety a cukrovinky. A tak žila několik měsíců v osamělosti a

mezitím zchladnul oheň krále a jeho touha po ní vyhasla, takže se o ni nepokoušel.

Ona však od něho počala a když měsíce plynuly, stalo se její těhotenství zřejmým. Tělo jí nabubřelo a svět se jí stal těsným. Tu pravila ke své otrokyni Mardžaně: „Věz, že svět nejednal se mnou nesprávně, nýbrž že já jsem sama se prohřešila proti sobě samé, opustivši svého otce a svou matku a svou zemi. Nyní jsem omrzelá životem, neboť má odvaha je zlomena a nezbývá mi již ani síly, ani odvahy. Když jsem dříve vyskočila na svého koně, tedy jsem jej ovládla; nyní však nejsem s to vyjetí na koni. Slehnu-li zde u vás, tedy budu zneuctěna před svými otrokyněmi a každý v paláci bude vědět, že král mně vzal panenství potupným způsobem; a vrátím-li se k otci: s jakou tváří mám před něho předstoupiti a s jakou tváří se mám vůbec vrátiti? Jak správně praví básník:

Kdo nemá vlasti, přítele, zda se kdy
utěší, zvlášť nemá-li ni poháru, ba ani přístřeší?“

Mardžana odpověděla: „Poruč a já poslechnu;“ a Abríza pravila: „Ráda bych odešla tajně z tohoto města, aby nikdo o mně nevěděl, kromě tebe, a vrátila bych se ke svému otci a ke své matce; když maso zasmrádne, tedy mu nezůstane nic, než jeho vlastní čeleď, a Bůh ať se mnou učiní, co bude chtít.“

„O, princezno,“ odvětila Mardžana, „co chceš učiniti, je znamenité.“ Pak si připravila Abríza vše, uchovala své tajemství a počkala několik dní, až král vyjel na lov a jeho syn Šarkán se odebral ke hradům, aby tam nějakou dobu pobyl. Tu zašla k Mardžaně a pravila jí: „Dnes v noci bych se ráda vydala na cestu; ale jak mám bojovali proti osudu?! Cítím již porodní bolesti, a zůstanu-li zde ještě čtyři nebo pět dní, tedy zde slehnu a nebudu již moci podniknouti cestu do své země. Ale to mi bylo napsáno na čele.“ Pak přemítala chvíli a pravila: „Vyhledej nám nějakého muže, který by šel s námi a který by nás cestou obsluhoval, neboť nemám síly, néstl zbraně.“ „Při Bohu,“ odvětila Mardžana, „paní má, není nikoho, leč jednoho černého otroka, jménem el Ghadbán; ten náleží k otrokům krále Omara ibn en Numána a je to statečný chlap, který hlídá bránu našeho paláce. Král jej jmenoval k naší službě a my jsme jej

zahrnovaly svou přízní; proto půjdu k němu a promluví s ním o tom. Slíbím mu nějaké peníze a řeknu mu, že paní mu dá, cokoli si bude přát, zůstane-li u nás. Vypravoval mi dříve jednou, že býval loupežníkem, a bude-li ochoten, tedy dosáhneme svého cíle a dojdeme do své země.“

Ona odpověděla: „Zavolej jej ke mně, abych si s ním promluvila.“ Tu odešla Mardžana a zavolala: „O, Ghadbáne, Bůh ti dej štěstí, svolíš-li k tomu, co ti má paní říct.“ A vzala jej za ruku a zavedla jej k princezně. Když ji uviděl, políbil jí ruce; když však ona uviděla jej, uleklo se ho její srdce a pravila sama u sebe: „Nouze dává věru své vlastní zákony.“ A přistoupila k němu, aby s ním pohovořila; a ačkoliv se ho její srdce uleklo, tedy mu přece pravila: „O, Ghadbáne, promluv, chceš nám pomáhat proti úskokům osudu a zachováti mé tajemství, když ti je odhalím?“ Jakmile se otrok na ni podíval, tu bylo jeho srdce pro ni získáno a ihned vzplanul láskou k ní; dovedl tedy pouze odpovědět: „O, paní, poručíš-li mi něco, tedy od toho neustoupím.“ Tu pravila: „Chci, abys ještě v této hodině vzal mne a tuto mou otrokyni, abys nám osedlal dva velbloudy a dva z koní králových, abys na každého koně vložil sedlovou tašku s penězi a potravinami a abys s námi jel do naší země. A budeš-li pak chtít zůstat u nás, tedy tě ožením s některou ze svých otrokyň, kterou si vybereš. Budeš-li se však raději chtít vrátit do své vlasti, tedy tě oženíme a dáme ti, co budeš žádati; pak se budeš moci vrátit do své země, obdržev tolik peněz, že s nimi budeš spokojen.“ Uslyšev Ghadbán tato slova, velmi se zaradoval a pravil: „O paní, ze srdce rád budu sloužit vám oběma a půjdu s vámi; ihned osedlám koně.“ Radostně odešel a pravil sám u sebe: „Však svou vůli u nich již provedu; a nebudou-li mi po vůli, pak je obě usmrtím a vezmu si jejich peníze.“ Tento svůj úmysl utajil hluboko ve svém nitru, odešel a brzy se vrátil s dvěma velbloudy a třemi koni, z nichž na jednom jel sám. Potom přistoupil k princezně Abríze a přivedl jí jednoho koně a ona vystoupila na něj, a potom dal Mardžaně vystoupiti na koně třetího. Ale princezna trpěla veliké bolesti pro své těhotenství a sotva se mohla ovládat při svých náramných útrapách. Otrok s nimi však jel dnem i nocí a mezi horami, až zbýval pouze ještě jediný denní pochod mezi nimi a jejich zemí. Tu však přišly na princeznu porodní

bolesti a nemohla je již překonati. A tak promluvila k el Ghadbánovi: „Pomoz mi sestoupiti, neboť mne pojalý bolesti;“ a na Mardžánu zavolala: „Slez a posad' se ke mně a pomoz mi.“ Mardžana sestoupila se svého koně a Ghadbán učinil totéž. Svázal pevně uzdy obou koní a pomohl sestoupiti princezně, která byla téměř v bezvědomí náramnými bolestmi. Když ji však el Ghadbán uviděl na zemi, tu do něho vešel Satan a on vytasil meč před její tváří a pravil; „O paní, poskytni mi svou přízeň.“ Když však ona uslyšela jeho slova, tu na něj pohlédla a pravila: „Jen to by ještě zbývalo, abych se poddávala černým otrokům, když jsem se zdráhala králům a hrdinům! –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc již sklání a ustala v svém vykládání. Když však nastala *dvaapadesátá noc*, pokračovala takto: „I slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že princezna Abríza, prohlásivši k černému otroku el Ghadbánovi: „To by tak ještě scházelo, abych se poddávala černým otrokům, když jsem se zdráhala králům a hrdinům!“ rozpálila se hněvem a zvolala: „Fuj, hanba tobě! Jaká to slova ke mně mluvíš? Fuj! Takového něco neber již do úst v mé přítomnosti! Věz, že nikdy neposkytnu něco z toho, co žádáš, i kdybych musela vypiti pohár smrti. Počkej, až osvobodím novorozeně a sebe samu a až budu zbavena děložního lůžka; budeš-li pak ještě toho schopen, tedy učin' potom se mnou, co budeš chtít. Nenecháš-li však nyní své prostopášné řeči, tedy se věru usmrtím vlastní rukou a odejdu s tohoto světa. Pak budu míti pokoj ode všeho.“ A pronesla tyto verše:

Ghadbáne nemluv tak. Již dost jsem vytrpěla
ať zlobou osudu, neb doby ukrutné.

Bůh sám přec zakázal čin tak až nestydatý,
neb děl: Je pekla syn, kdo neposlouchá mne.

Já k činům ohavným se nikdy nenakloním.

Je v povržení mám. A nehleď na mne již!

A kdybys nenechal mne, bídny, na pokoji
a čest mou nechťel ctít, pak věru uvidíš,
že silou veškerou sem svolám lid své země
a blízké, vzdálené hned všechny přivolám.

I mečem jemenským mne kdyby chtěl kdo zabít
já sprostým chlapům přec se nikdy nepoddám,
ať mužům svobodným neb z rodů šlechtických –

tím méně zločinci ze sluhů nejnižších.

Uslyšev Ghadbán tyto verše, náramně se rozhněval; oči mu zrudly vztekem a jeho barva zbledla, chřípě mu naběhly, rty se mu odulý a dvojnásobně protivným stal se jeho obličej. A tu promluvil také on tuto báseň:

O Abrízo, mne takto neodsuzuj!
Jeť láska k tobě mečem smrtícím.
Mé srdce trpí, že se mi tak zdráháš,
mé tělo zchřadlo, zda víc váhat smím?
Tvé oko poutá kouzlem všecka srdce.
Můj rozum slábne, touha žene v před –
A kdyby vojska celé země přišla,
já vůli svoji provedu teď hned.

Uslyševši Abríza tato slova, hořce zaplakala a pravila mu: „Fuj, styď se Ghadbáne! Jak smí někdo tobě rovný vysloviti takový požadavek vůči mně?! Ty plémě bídácké a ničemné! Myslíš, že všichni lidé jsou špatní?“ Slyše tato slova, rozhněval se ten bídny pacholek ještě více a oči mu zčervenaly ještě více. Přistoupil k ní a proťal jí svým mečem krční žíly a smrtelně ji zranil. Pak vzal peníze, ujel na svém koni odtud a uprchl do hor.

Nechejme ho a podívejme se nejprve, jak se dařilo princezně Abríze! Porodila chlapce, rovného měsíčku, a Mardžana vzala dítě a obstarala nutné služby a položila je k boku jeho matky. A hle, děťátko se přimklo k prsu své umírající matky! Tu Mardžana hlasitě vykřikla, roztrhla svůj šat, sypala prach na hlavu a bila se do tváří, až jí krev stékala po obličejí, a volala: „Běda, má paní! Běda, jaký to zármutek! Umíráš rukou nehodného černého otroka, a to při veškeré statečnosti!“ A plakala stále.

Tu se pojednou zvedlo mračno prachu k nebeské báni a zatemnilo široko daleko pole. A když se pak rozdělilo, tu se jasně pod ním objevil četný šik jezdců. Bylo to vojsko krále Hardúba, otce princezny Abrízy, a on přicházel, poněvadž se doslechl, že jeho dcera a její otrokyně uprchly do Bagdadu a že meškají u krále Omara ibn en Numána; vyjel se svou družinou, aby se zeptal po ní pocestných, jestli ji snad neviděli u krále. A když byl vzdálen na denní pochod od

svého hlavního města, tu spatřil v dáli tři jezdce, zamířil k nim, aby se jich otázel, odkud přicházejí, a aby se jich pozeptal po své dceři. Tito tři, které však viděl v dáli, byli jeho dcera a její služka a otrok el Ghadbán; jel tedy k nim, aby od nich vyzvěděl nějaké zprávy. Otrok je však viděl přijížděti a obávaje se o svůj život, zabil Abrízu a uprchl. Když pak král se svou družinou přijeli blíže, tu viděl král Hardúb, jak jeho dcera tam leží mrtva a jak její služka nad ní pláče; seskočil s koně a padl ve mdlobách na zemi.

Tu seskočili všichni rytíři v jeho družině, emirrové a vezírové s koní a ihned rozbili stany v horách. Pro krále zřídili veliký, okrouhlý stan a velmožové říše se rozestavili před ním. Když však Mardžana uviděla svého pána, poznala jej okamžitě a plakala ještě usedavěji; když se však král probudil ze svých mdlob, otázel se jí na to, co se stalo. A ona mu vypravovala celou událost a ukončila své vypravování těmito slovy: „Hle, vrahem tvé dcery je černý otrok, jenž náleží králi Omaru ibn en Numánovi,“ a také mu sdělila, jak tento král jednal s princeznou Abrízou. Tu se zatemnil svět králi Hardubovi před očima a on hořce zaplakal. Potom dal přinést nosítka a položil na ne mrtvou dceru, vrátil se do Caesarey a dal ji zaneš do paláce. Pak šel ke své matce Ghat ed Davahi a pravil jí: „Mají muslimové nakládati takto s mou dcerou?“ Král Omar ibn en Numán jí násilím uloupil čest a jeden z jeho černých otroků ji pak zavraždil Ale při Mesiáši, pomstím krev své dcery, jako že zde stojím, a smyji skvrnu hanby se své cti; jinak si vezmu vlastní rukou život.“ Pak se hořce rozplakal. Jeho matka mu však pravila: „Nikdo jiný nezabil tvou dceru, než Mardžana, neboť ji tajně nenáviděla.“ A potom pokračovala: „Nečiň si starostí s krevní mstou za svou dceru! Neboť při Mesiáši, neupustím od krále Omara ibn en Numána, dokud jej a jeho syny neuvedu ve smrt; provedu na něm věru čin, vedle něhož vyblednou osnovatelé neštěstí i hrdinové a o němž se bude zpívali a vypravovali ve všech zemích a na každém místě. Ty však musíš prováděti moje nařízení ve všem, co ti řeknu. Kdo má pevně na očích, co chce, ten dosáhne též toho, co chce.“

„Při Mesiáši,“ odvětil on, „nikdy ti nebudu odmlouvati v tom, co řekneš.“ A ona pokračovala: „Přived’ mi několik otrokyň, vysokoprsých panen, a zavolej mi mudrce této doby. Ti ať tyto dívky

vyučí ve filosofii a v jemném chování před králi, v umění zábavy a v básnění. A ti ať jim konají vědecké a vzdělávací přednášky. Ale tito mudrci musejí být muslimové, aby je naučili řeči a ústnímu podání Arabů, jakož i dějinám kalifů a letopisům dřívějších králů islámu; budeme-li to konati po čtyři léta, tedy dosáhneme svého cíle. Upevni tedy svou duši v trpělivost a čekej. Neboť jeden z Arabů praví: „Provede-li se krevní pomsta po čtyřiceti letech, tedy je to krátká doba.“ Až ty dívky naučíme všemu tomu, tedy budeme s to provést svou vůli na svém nepříteli; neboť láska k dívkám je jeho slabou stránkou. Má třistašedesát žen, k nimž se ještě druží sto z výkvětu tvých otrokyň, které doprovázely tvou dceru, jež vešla k Božímu milosrdenství. Budou-li tyto dívky tak vyučeny, jak jsem ti pravila, pak je vezmu a sama s nimi půjdu.“

Uslyšev král Hardúb slova své matky Dhat ed Davahi, velmi se rozradoval a políbil ji na čelo; potom rozeslal ihned posly a vyslance do všech zemí, aby mu přivedli muslimské mudrce. Uposlechli jeho rozkazu a vyšli do dalekých krajů a přivedli mu podle jeho přání mudrce a učence. Když pak před něho předstoupili, prokazoval jim veliké pocty, propůjčil jim čestné oděvy, stanovil jim platy a roční důchody a slíbil jim mnoho peněz, vyučí-li mu ty dívky. Potom jim dal ty dívky předvésti.

Tu zpozorovala Šehrazáda, že den kvapem sílí a ustala v své řeči v téže chvíli. Když však nastala *třiapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že král Hardúb prokazoval mudrcům a učencům, když před něho předstoupili, veliké pocty a že dal k nim zavést dívky. A poručil jim, aby dívkám vštíplí vědění, filosofii a jemné vzdělání. A oni učinili podle rozkazu.“

Potud o králi Hardúbovi. Pokud však běží o krále Omara ibn en Numána, tedy když se vrátil z lovu a vstoupil do paláce, hledal princeznu Abrízu; nenašel ji však a nikdo mu o ní nemohl ani podati zprávu ani mu věc vysvětliti. Tu se znepokojil a pravil: „Jak může opustiti žena palác, aniž by ji kdo pozoroval. Když to tak vyhlíží v mém království, pak je zle o vše postaráno a není tu nikoho, kdo by tam udržoval pořádek! Příště nebudu již choditi na hony, leč že postavím k branám lidi, kteří za jejich střežení budou odpovědní.“ Byl velmi smuten a prsa jeho byla skličena nad ztrátou princezny

Abrízy. Mezitím vrátil se jeho syn Šarkán ze své cesty. A otec mu vypravoval, co se stalo a jak princezna uprchla, zatím co byl na lovu. Princ tím byl velmi zarmoucen. Král Omar začal však nyní navštěvovali denně své děti a prokazovali jim svou přízeň; přivedl jim učence a mudrce, aby je vyučovali a stanovil jim roční platy.

Když to však Šarkán viděl, pocítil náramný vztek a záviděl svému bratru a své sestře; nakonec byly známky hněvu zřejmy v jeho tváři a on chřádnul svým vztekem. Tu mu pravil jeho otec kterého si dne: „Čím to, že vidím, jak tvé tělo je stále churavější a tvá barva stále bledší?“ „Otče můj,“ odpověděl Šarkán, „kdykoliv vidím, jak laskáš a obdarovááš mého bratra a mou sestru, tu se mne vždy zmocní žárlivost a obávám se, že se ve mně tak vzmůže, že je utratím, a že ty mne z pomsty zabiješ. To je tedy příčina, pro kterou je mé tělo nemocno, a má barva bledá. Nyní však tě prosím o milost, abys mi dal jeden ze svých hradů, které leží stranou od ostatních, abych tam ztrávil zbytek svého života. Neboť se praví v přísloví: „Odloučení od přátel je pro mne lepší a vhodnější; neboť, co oko nevidí, pro to srdce nebolívá.“ A sklonil hlavu k zemi. Uslyšev král Omar ibn en Numán, co je příčinou jeho sklíčenosti, upokojil jej a pravil: „O, synu můj, vyhovím ti v tom a nemám ve své říši většího hradu, než je hrad v Damašku. Tam od této doby vládni.“ Ihned povolal státní tajemníky a rozkázal jim, aby vyhotovili ustanovení jeho syna Šarkána místodržícím v Damašku v Syrii. Když se tak stalo, tedy jej vypravili na cestu; a on vzal s sebou také vezíra Dandána. Na toho přenesl jeho otec vládu a řízení politiky, zkrátka pověřil jej všemi záležitostmi u princova místodržitelství. Potom se rozloučil se Šarkánem a totéž učinili emirové a velmožové říše a princ odejel se svou družinou do Damašku, Když tam přijel, tu bubnovali obyvatelé města na bubny a troubili na trouby a vyšli mu vstříc s velikým slavnostním průvodem, ozdobivše před tím město, a v průvodu šli hodnostáři tak, že ti, kdo stávají napravo od trůnu, šli vpravo, a ti, kdo stávají nalevo, šli vlevo.

Nechejme nyní Šarkána a vraťme se k jeho otci Omar ibn en Numánovi. Po odchodu synově přišli učenci ke králi a pravili mu: „Pane, tvé děti se nyní naučily veškerému vědění a jsou obeznámeny s filosofií, s jemným vzděláním a s pravidly obřadnosti.“ Král se z toho velmi potěšil, a projevil učencům svou milost. Viděl, jak Dau

el-Makán vyrostl a rozkvetl a jak se dovedl projížděti na koni. Princ byl nyní ve věku čtrnácti let a věnoval se zbožnosti a bohoslužbě; neboť miloval chudé učence a muže koránu, takže si jej zamiloval veškerý lid v Bagdadě, jak muži, tak ženy.

Kteréhosi dne putoval poutnický průvod se svátým hedvábným kobercem z Iráku Bagdadem, cestou do Mekky a ke hrobu prorokovu – Allah mu požehnejž a dejž mu blaženost! – Když Dau el-Makán viděl ten poutnický průvod, tu jej pojala touha, státi se rovněž poutníkem; a tak šel ke svému otci a pravil: „Přicházím tě poprositi, abys mi dovolil jiti na pouť.“ Jeho otec mu však tuto prosbu odmítnul, pravě: „Počkej až napřesrok, pak půjdu s tebou.“ Princ však cítil, že by mu to trvalo příliš dlouho a tak zašel ke své sestře Nuzhat es Zamáně, kterou našel při modlitbách. Když ukončila svou pobožnost, pravil jí: „Umírám touhou po putování ke Svatému domu Allahovu v Mekce a ke hrobu Prorokovu – budiž mu požehnání a blaženost! – Požádal jsem otce o dovolení, ale on mé prosbě nevyhověl; proto si nyní vezmu něco peněz a vykonám pouť bez jeho vědomí.“ „Prosím tě pro Allaha,“ zvolala, „vezmi mne s sebou a neodpírej mi pouť ke hrobu Prorokovu – Bůh mu žehnejž a dejž mu spásu!“ Tu pravil: „Až se úplně setmí, vyjdi odtud ven, aniž bys komu co řekla.“ Vstala tedy o půlnoci, vzala si něco peněz a převlékla se do mužského oděvu. Pak vyšla k bráně paláce a našla tam Dau el-Makána s velbloudy, připravenými k cestě. Pomohl jí vystoupiti a sám pak také vystoupil. A tak jeli oba v noci, dohonili poutnickou karavanu a jeli dále, až se ocitli u poutníků z Iráku. Pak putovali stále dále a poněvadž jim Bůh určil předem zdar, tedy dospěli k přesvaté Mekce, prodleli u hory Arafatu a vykonali veškeré poutnické povinnosti. Pak šli do Mediny ke hrobu Prorokovu – Allah jej po žehnejž a dej mu blaženost! – navštívili jej a chtěli se teď vrátiti s poutníky do vlasti. Ale Dau el-Makán pravil své sestře: „Milá sestro, velmi toužím po tom, abych navštívil Jerusalema a Abraháma, přítele Božího – budiž mu pokoj!“ – „Také já chovám totéž přání,“ odvětila a tak se v tom shodli.

Potom odešel Dau el-Makán a přihlásil sebe a svou sestru u karavany jerusalémských poutníků; připravili se a vydali se na cestu s poutnickým průvodem. Právě té noci měla však jeho sestra záchvat

zimnice a byla velmi nemocna; brzy se však zotavila. Ale potom onemocněl také její bratr. A tu jej ošetřovala v jeho nemoci, která potrvala po celou cestu až do Jesaléma; ale nemoc se stále zhoršovala a on stále slábnul. V Jerusalemě zajeli do jednoho chánu a najali si tam pokoj, v němž bydleli; ale nemoc zachvacovala stále prudčeji Dau el-Makána, až byl úplně vyhublý a téměř bez vědomí. Tu byla jeho sestra Nuzhat es Zamán naplněna velkými starostmi a zvolala: „Není velebnosti ani moci, kromě při Allahu vznešeném a všemohoucím! Toto je Allahovo ustanovení!“ Zůstali tam nějakou dobu, zatím co jeho slabosti přibývalo, a ona jej ošetřovala a kupovala potřebné věci pro sebe i pro něho, až byly vydány veškeré peníze, které měla, a až byla tak chudá, že jí nezbylo ani dirhemu. Tu poslala jednoho služebníka z chanu s některými částmi svého oděvu do bazaru; on je prodal a ona použila peněz pro svého bratra. Pak prodávala další a ponenáhlu prodala veškerý svůj majetek kus po kuse, až jí nic více nezbylo, než kus roztrhané látky. Tu zaplakala a zvolala: „Allah je vládcem minulosti i budoucnosti.“

Její bratr jí však pravil: „Sestřičko, cítím nyní, že se uzdravuji a zachtělo se mi kousku pečeného masa.“ „Při Bohu, milý bratře,“ odpověděla ona, „nemám odvalu k žebrotě; ale zítra zajdu do domu některého boháče a úsluhou si vydělám něco, z čeho bychom mohli oba žít.“ Nato chvíli přemýšlela a pravila: „Není mi věru snadno opustiti tě v tomto stavu, ale musím se k odchodu přinutiti!“ A on odpověděl: „Uchovejž Bůh! Ocitneš se v nouzi; ale není velebnosti ani moci, kromě při Allahovi.“ Potom oba spolu plakali a ona pravila: „Bratříčku, jsme tu cizinci, kteří zde bydlí po celý rok, ale nikdo ještě nezaklepal na naše dvěře. Což máme zemřít hladem? Nevím žádné jiné pomoci, než abych odešla a sloužila a přinesla ti něco, čím bychom se uživil, dokud se nevyléčíš z nemoci. Potom odcestujeme do své vlasti.“ Pak zůstala u něho ještě chvíli, plačíc, mezitím co také on proléval slzy, leže nemocen na svém loži.

Potom však povstala Nuzhat es Zamán, zahalila si hlavu zíněným cárem, který náležel k šátkům velbloudářů a jež jeho majitel u nich zapomněl a zanechal; políbila bratra na čelo, objala jej a odešla, plačíc a nevědouc, kam se obrátiti. Tak šla vždy dále, zatím co bratr na ni čekal, až nadešla doba večere; ale ještě nepřicházela a pak se

probudil, když se rozednívalo, ale ona se dosud k němu nevracela. Tiak to trvalo dva dny. Pocítil proto velikou starost a srdce se mu chvělo o ni a hlad jej velmi trápil. Nakonec však odešel z pokoje a zavolal sluhu z chanu a prosil jej, aby jej zavedl k bazaru. Ten jej skutečně zavedl k bazaru a položil jej tam; brzy se shromáždil okolo něho lid z Jeruzaléma a všichni byli dojati k slzám, když viděli jeho stav. A tu jim dal znamení, že by rád něco pojedl. A oni mu přinesli trochu peněz od kupců, kteří byli v baru a nakoupili mu potraviny a nakrmili jej; pak jej odnesli do jednoho krámu, kde mu rozložili rohožku z palmových listů a postavili mu k hlavám konev vody. Když nadešla noc, tu všichni lidé odešli, ačkoliv měli o něho velikou starost; ale o půlnoci vzpomněl si zase na svou sestru a tu se jeho nemoc opět tak zhoršila, že od té chvíle ani nejedl, ani nepil a pozbyl vědomí. V tom chodili již lidé v bazaru a sebrali mezi kupci třicet stříbrných dirhemů, najali pro něho velblouda a pravili velbloudáři: „Zavez tohoto nemocného do Damašku a nech jej tam v nemocnici; možná, že se tam vyléčí a uzdraví.“ „S radostí tak učiním,“ odvětil velbloudář; ale v duchu si povídal: „Jak mám dopravit do Damašku tohoto nemocného, který je blízky smrti?“ Dopravil jej tedy na jakési místo, kde se s ním ukryl až do soumraku; potom jej však hodil na smetiště u topírny jedněch lázní a odešel svou cestou.

Když se rozednilo, přišel lázeňský topič do práce a vida tam ležet! Dau el-Makána, zvolal: „Proč pak mi hodili tuto mrtvolu právě sem?“ A kopnul do něho, takže sebou pohnul; a tu pravil topič: „Nu ovšem, takový chlap, jako ty, se nažere opia a potom se svalí, kde se mu to právě hodí.“ Když se mu však podíval do tváře a viděl jeho bezvousé tváře a jeho krásu a půvab, tu s ním pocítil soustrast a poznal, že je to nemocný cizinec. A tu zvolal: „Není velebnosti ani moci, kromě při Allahovi! Prohřešil jsem se věru na tomto mládencovi, neboť Prorok – Bůh mu požehnejž a dejž mu blaženost – rozkázal ctít cizince a především nemocné cizince.“ Odnesl jej tedy do svého domu, zanesl jej své ženě a pravil jí, aby mu prostřela pokrývku a aby o něj pečovala. Rozprostřela mu tedy pokrývku, na níž by spal, podložila mu podušku pod hlavu, ohřála pro něho vodu a umyla mu ruce, nohy a tváře. Mezitím zašel topič na trh, přinesl

trochu růžové vody a cukru a postříkal mu tvář vodou a dal se mu napítí šerbetu. Přinesl mu také čistou košili a oblékl jej do ní.

Dau el-Makán ssál vánek uzdravení a zdraví se k němu opět obrátilo; a on se vzpřímil, opíraje se o podušku. Tu se topič rozradoval a zvolal: „Veleben budiž Allah za uzdravení tohoto mládence! O Bože, úpěnlivě tě vzývám při tvém skrytém tajemství, abys tohoto mládence zachránil mou rukou!“ –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc v den mění a ustala v svém vyprávění: „Když však nastala *čtyřiapadesátá noc*, tu pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovali, o šťastný králi, že topič zvolal: „O Bože, úpěnlivě tě vzývám při tvém skrytém tajemství, abys tohoto mládence zachránil mou rukou.“ A pak o něho pečoval neúnavně po tři dny a dával mu pítí cukrový šerbet a vodu z vrbových květů a růžovou vodu, prokazoval mu všemožné služby a projevoval mu veškerou přívětivost, až se vrátilo zdraví do jeho těla, a až Dau el-Makán opět otevřel oči. Tu přistoupil k němu topič a vida jej seděti se známkami zlepšení, pravil mu: „Jak se ti nyní daří synu můj?“ – „Veleben budiž Allah,“ odvětil Dau el-Makán, „brzy mně bude dobře a budu zdrav podle vůle Boha vznešeného.“

Topič velebil Pána, spěšně zašel do trhu a koupil pro nemocného deset kuřat. To přinesl své ženě a pravil: „Každého dne mu zabij dvě, jedno časně ráno a druhé večer.“ Zabila mu tedy jedno kuře, uvařila a přinesla mu je, dala mu pojísti masa a vypítí polévku. Když pojedl, přinesla mu horkou vodu a on si umyl ruce a ulehl si na podušku; a ona jej přikryla pláštěm, a on spal až do doby odpolední modlitby. Tu mu uvařila druhé kuře, přinesla mu je, rozkrájela je a pravila: „Jez, synu můj!“ A zatím co tak jedl, tu vstoupil, hle, její muž a vida, jak mu dává jisti, usedl si mu k hlavám a otázal se: „Jak se ti teď vede, synu můj?“ – „Veleben budiž Allah za uzdravení,“ odvětil; „kéž ti Allah splatí laskavost, kterou jsi mi prokázal.“ Topič se nad tím zaradoval, vyšel ven a nakoupil fialkového šerbetu a růžové vody a dal mu to pítí.

Onen topič vydělával svou práci v lázních denně pět dirhemů, a denně kupoval za jeden dirhem cukru, růžové vody, fialkového šerbetu a vodičky z vrbových květů a za druhý dirhem kupoval kuřata. Po celý měsíc ošetřoval jej tak pečlivě, že stopy nemoci se s

něho ztratily a Dau el-Makán byl úplně zdrav. Zaradovali se topič a jeho žena uzdravením nemocného a topič se ho otázel: „Synu můj, chtěl bys jít se mnou do lázně?“ Když on rád přisvědčil odešel topič do bazaru a přivedl oslaře, posadil Dau el-Makána na osla a podepíral jej v sedle, dokud nepřišli do lázní. Tam jej posadil a oslařovi vykázal místo v topírně; on sám šel do trhu, nakoupil lotosových listů a lupinové mouky, vrátil se do lázní a pravil Dau el-Makánovi: „Milý pane, ve jménu Allahově vejdi dovnitř. Já ti umyji tělo.“ Vstoupili tedy do vnitřního prostoru lázně a topič počal třít nohy Dau el-Makánovy a umývá mu tělo listím a moukou; tu však přišel lázeňský sluha, jež pán lázní poslal pro Dau el-Makána. Když viděl, jak jej topič umývá a tře, přistoupil k němu a pravil: „To je zasahování do práv pána lázní.“ Topič odpověděl: „Při Allahu, pán nás zahrnuje svou přízní!“ Tu se sluha přichystal oholiti Dau el-Makánovi hlavu. Pak se Dau el-Makán a topič vykoupali a nato se vrátil topič s mládencem domů. Tam jej oblékl do košile z jemné látky a dal mu jeden ze svých vlastních oděvů a pak krásný turban a jemný pás a okolo krku mu dal hedvábný šátek. Mezitím zabila žena topičova opět dvě kuřata a když Dau el-Makán přišel a usedl si na své lože, rozpustil topič pro něho cukr ve vodě z vrbových květů a dal mu pít. Potom postavil před něho jídelní stůl, rozkrájel kuřata a dal mu jíst maso a vypít polévku, až se Dau el-Makán nasytil. Nato si umyl ruce, poděkoval Allahovi vznešenému za uzdravení a pravil topičovi: „Allah vznešený mně projevil milost tebou a tvou rukou mně zachránil!“ – „Nech takových řečí,“ odpověděl topič. „Řekni nám raději, proč jsi přišel do tohoto města a odkud pocházíš. Neboť ve tvé tváři vidím stopy blahobytu.“ – „Nejprve mi řekni ty, jak jsi mne našel,“ pravil Dau el Makán, „a potom ti vypovím já svůj příběh.“

Tu vypravoval topič: „Pokud jde o mne, tedy věz, že jsem tě našel ležeti na smetišti u dveří topírny, když jsem časně ráno šel do práce, a nevěděl jsem, kdo tě tam hodil. Tu jsem tě vzal s sebou; to je můj celý příběh.“ Dau el-Makán odpověděl: „Veleben budiž ten, jenž budí opět kosti, i když již práchnivějí! Bratře můj, ty jsi věru nevyplýtváš svou dobrotu na nikom nehodném a sklidiš za to plody.“ Pak dodal: „Ale ve které zemi jsem to teď?“ „Jsi v městě

Jerusalémě,“ odpověděl topič; a tu si vzpomněl Dau el-Makán na to, že je v cizině a pomyslel na odloučení od své sestry a zaplakal. A pak odhalil topičovi své tajemství a vypravoval mu svůj příběh a pronesl tyto verše:

Mně láska dali víc než mohu snést
a k vůli nim mne stihl velký žal.
Kdo mívá mne, pocíťte přec soustrast,
vždyť závistník sám by se smíloval.
Mně pohled přejte, který žal můj zmírní
a vášně též, již nésti neumím.
Když srdce prosím o strpení s vámi,
tu říká: Mně, to není cílem mým.

Potom plakal ještě usedavěji, až mu topič pravil: „Neplač, nýbrž chval spíše Allaha vznešeného za záchranu a uzdravení.“ A tu se otázal Dau el-Makán: „Jak daleko je odtud do Damašku?“ A on odpověděl: „Šest denních pochodů.“ A dále se otázal Dau el-Makán: „Chtěl bys mne tam poslati?“ „Milý pane, pravil topič, „jak bych tě mohl nechat cestovati samotného, tebe, cizího mládence! Chceš-li cestovati do Damašku, tedy půjdu s tebou; a uposlechně-li mne má žena a popřeje-li sluchu mým slovům a doprovodí-li mne, tedy se tam také usídlím; neboť je mi zatěžko od tebe se odloučiti.“ Potom pravil své ženě: „Chceš se mnou cestovati do Damašku, do hlavního města Syrie, když tam budu doprovázeli tohoto svého pána, anebo chceš zůstati zde a počkati, až se k tobě vrátím? Neboť on chce jeti do Damašku v Syrii a při Allahu, mně je zatěžko odloučiti se od něho a mám o něho starosti vzhledem k lupičům.“ Tu ona odpověděla: „Půjdu s vámi oběma;“ a on pravil: „Allah budiž veleben, že jsme zajedno!“ A tak byla ujednána cesta a topič se chystal prodati veškerý svůj majetek a majetek své ženy. – –“

Tu upozorovala Šehrazáda, že se noc již ukončila, a tak řeč svou náhle přerušila. Když však nastala *pětapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že topič a jeho žena se dohodli s Dau el-Makánem, že s ním pojedou do Damašku. Pak prodal topič majetek svůj i své ženy; a koupil velblouda a najal pro Dau el-Makána osla k jízdě. Vyrazili a jeli bez zastávky šest dní, až přijeli do Damašku. Tam došli k večeru; a topič vyšel a nakoupil, jak

to činíval, něco k jídlu a k pití. Tak ztrávili nejprve pět dní; ale tu onemocněla žena topičova a po krátké chorobě odešla k milosti Allaha vznešeného. Pro Dau el-Makána to byla těžká rána, neboť si zvykl na ni a na její péči. Také topič velmi truchlil nad její smrtí. Nyní se obrátil princ k topičovi a vida jej pohrouženého ve smutek, pravil: „Netruchli, neboť všichni musíme projít touto branou.“ Tu vzhlédl topič na něho a pravil mu: „Allah ti odplatí, synu můj! Allah vznešený potěší nás ve své milosti a odejme od nás zármutek. Chtěl bys, synu můj, vyjít se mnou, abychom se podívali na Damašek a aby se mysl tvá rozveselila?“ Dau el Makán odpověděl: „Na tobě jest, jak určíš.“ Tu se zvedl topič a vložil ruku svou do ruky princovy a oba šli, až přišli ke stájím místodržitele Damašku, kde uviděli velbloudy, naložené bednami a koberci a brokátovými látkami a osedlané koně a baktrické dromedáry; černí otroci a mamlúci a jiný lid pobíhali rozčileně sem a tam. Tu promluvil Dau el-Makán: „Komu asi náležejí tyto sluhové a velbloudi a tyto látky?“ A otázel se jednoho z eunuchů: „Komu pak se to vše posílá?“ A otázaný odpověděl: „Jsou to dary, které posílá emir damascenský s poplatkem sýrskému králi Omaru ibn en Numánovi.“ Když však Dau el-Makán uslyšel tato slova, tu se mu vyřmuly slzy z očí a on pronesl tyto verše:

Vy, kdo jste v dáli, očím nedostižní,
a kdo přec dlíte v smutném srdci mém –
kde krása vaše? Trpký je můj život
a touhu léčit sotva schopna jsem.
Až Bůh nám určí shledání zas dáti,
pak žal tvůj budu dlouho vykládati.

A když tak plakal, ukončiv tyto verše, pravil mu topič: „Synu můj, teprve jsi se sotva uzdravil, vzmuž tedy své srdce a neplač, neboť se obávám, že bys opět upadl do nemoci;“ ale Dau el Makán vzdychal a naříkal, že je v cizině a daleko od své sestry a od své země. Slzy se mu řinuly z očí a on pronášel tyto verše:

Svět příbytkem je pouze, jejž musíš opustiti;
a pomni, že zde smrti dřív – pozděj neujdeš,
tvé blaho je tu pouze klam a pak starost pouhá
a životem tu v světě jen marně v strastech jdeš.

Ba svět je v pouti stálé jen oddechnutí malé.
Dnes večer odpočineš a zítra jdeš zas dále.

Pak se jal opět plakati nad tím, že je cizincem, a naříkati a také topič se dal do pláče nad ztrátou své ženy; neustával však těšiti Dau el Makána, až se rozednilo. A když slunce vyšlo, promluvil k němu: „Připadá mi to, jako bys myslil na svou vlast.“ „Ano,“ odpověděl Dau el Makán, „nemohu zde již déle prodlévati; proto tě chci poručiti do rukou Allahových a vyraziti s těmito lidmi a pomalu putovati, až přijdu do své vlasti.“ Tu promluvil topič: „A já půjdu s tebou; neboť se nemohu od tebe odloučiti. Prokázal jsem ti laskavost a nyní ti budu sloužiti až do konce.“ Dau el-Makán odpověděl: „Allah ti to odplatí!“ Neboť se radoval z toho, že topič s ním chce putovali. Pak topič ihned odtud odešel, prodal velblouda a koupil druhého osla; a naložil své zásoby potravin a pravil Dau el-Makánovi: „Jed' na tomto oslu zatím, a až se ti jízda omrzí, tedy můžeš sestoupiti a jiti.“ Princ odpověděl: „Allah ti požehnej a pomoz mi to tobě odplatiti. Prokázal jsi mi věru více laskavosti, než bratr bratru.“ Pak počkal, až se setmělo; tu naložili své zásoby a svá zavazadla na osla a vydali se nia cestu.

Nechejme nyní Dau el-Makána a topiče a vraťme se k jeho sestře Nuzhat ez Zamán. Když se odloučila od svého bratra, odešla z chanu, jenž jim byl v Jerusalemě útulkem, pokrytá žíněnými hadry, a vyšla ven, aby si vyhledala u někoho službu a aby mohla nakoupiti pro svého bratra pečeného masa, po němž toužil. Šla plačíc a nevědouc, kam se má obrátiti. Myšlenky její byly u jejího bratra, u jejích příbuzných a ve vlasti a pokorně se modlila k Bohu, aby učinil konec veškeré této nouzi; a promluvila tyto verše:

Je temna, černá noc, v níž láska s bolem kráčí
a touha ze sna rve mou trýzeň ospalou;
zlá muka loučení v mém nitru nyní bydlí
až utrpení zdá se k smrti přípravou,
sny láska loupí mi, žár touhy v nitru pálí
žár pekelný mne sžeh, jak za vinu mou trest.
Dost výtek za to již, co mne tu nyní stihlo,
já nesu oddaně, co o mně psáno jest.
Při lásce přísahám, že nic mne neutěší
a sliby milenců je nutno vážně brát.

O noci sděl těm všem, kdo lásku velebili,
že mně sen pokojný zde nedovedla dát.

Pak šla plačíc a když se tak ohlížela napravo nalevo, šel tudy šejch z pouště s pěti jinými Beduiny. Tento starý muž ji pozoroval a viděl, že je krásná, ačkoliv měla na hlavě pouze žíněný cár. I podivil se její kráse a pravil sám u sebe: „Ta dívka je kouzelně krásná; vypadá však sešle. Musím ji mítí, ať je již z lidu tohoto města, anebo cizinka.“ Pak ji pomalu následoval, až přišla do úzké uličky a tam se postavil proti ní, zatarasil jí cestu a chtěje se jí na vše vyptati, pravil: „Dceruško, jsi svobodná nebo otrokyně?“ Uslyševši to, vzhlédla k němu a poprosila jej: „Při tvém životě, neobnovuj mého zármutku!“ On však pokračoval; „Měl jsem šest dcer, ale pět z nich mi zemřelo a pouze jediná mi zůstala, ta nejmladší. A nyní bych se tě chtěl otázati, náležíš-li k lidu tohoto města, anebo jsi-li cizinkou; neboť bych tě rád vzal s sebou a přivedl tě k ní, abys jí byla společnicí, a aby ona tvým prostřednictvím zapoměla na zármutek pro své sestry. Nemáš-li tedy příbuzenstva, tedy tě budu chovati jako dceru a ty mi budeš jako vlastní dítě.“

Uslyševši Nuzhat ez Zamán tato jeho slova, řekla si v duchu: „Možná, že se tomuto starému muži mohu svěřití.“ Potom sklopila stydlivě oči a pravila: „Milý strýče, já jsem cizí arabská dívka a mám nemocného bratra. Doprovodím tě k tvé dceři s jednou podmínkou, že totiž u ní budu trávit pouze ve dne a že se smím v noci vrátiti k svému bratru. Jsi-li s tím srozuměn, půjdu s tebou; neboť jsem zde cizí a kdysi jsem požívala veliké cti ve svém kmeni, zchudla jsem však a ocitla jsem se v opovržení. Přišla jsem se svým bratrem ze země Hidžazu a bojím se, že on neví, kde jsem.“ Uslyšev to Beduin, pravil sám k sobě: „Při Allahu, dosáhl jsem svého cíle!“ Nato se obrátil k ní a pravil: „Nikdo mně nebude dražší, než ty. Byl bych jen rád, abys byla mé dceři přes den společnicí a za soumraku můžeš odejít ke svému bratru. Anebo, bude-li ti to milejší, vezmu jej sem, aby bydlil u nás.“

Tímto způsobem Beduin pokračoval, těše ji a přívětivě jí domlouvaje, až se nechala přemluvíti a zvolila jemu sloužiti. Šel před ní a když jej následovala, dal svým lidem znamení. Nato pospíšili ku předu, přichystali dromedáry, naložili na ně věci a přiložili tam také

měchy na vodu a na zásoby, aby při jeho příchodu mohli s velbloudy ihned vyraziti. Tento Beduin byl však zvrhlec a lupič, jenž provozoval zradu proti nepříteli, lupič, lstivý a úskočný chlap, jenž neměl ani syna, ani dcery, pravý to loupežník; setkal se však s touto dívkou, jelikož to tak Allahova vůle určila. Cestou k ní neustále mluvil, až se dostali z města Jerusalema; tam se setkal se svými soudruhy při dromedárech, přihotovených na cestu. Beduin si vystoupil na velblouda a nechal Nuzhat ez Zamán jeti za sebou; a jeli tak celou noc. Tu poznala, že slova Beduinova byla pouhou záminkou a že jí oklamal; a tu plakala a naříkala po celou noc, lupiči pak zabočili k horám ze strachu, aby je nikdo neviděl. Když se však rozednilo, sesedli z velbloudů a Beduin přistoupil k Nuzhat ez Zamáně a rozkřikl se na ni: „Co ječíš, ty městská slečinko! Při Allahu nepřestaneš-li hučeli, tedy tě zabiji, ty městská děvko!“ Když to uslyšela, tedy by raději nebyla bývala ani na světě a zatoužila po smrti; a tak na něj zvolala: „Bídný starče, pekelný plesnivče, jak jsi mohl zradili mne, která ti důvěřovala? A teď mne chceš ještě mučili?“ Uslyšev její slova, rozkřikl se na ni: „Ty děvko se odvažuješ mně ještě odmlouvat?“ A přistoupil k ní s bičem, švihl ji a pravil: „Nebudeš-li potichu, tedy tě zabiji!“ Zmlkla tedy na chvíli, ale potom si vzpomněla na svého bratra a na své někdejší štěstí a rozplakala se tajně.

Příštího dne obrátila se k Beduinovi a pravila: „Jak jsi mne mohl tak oklamati a vylákati mne do této horské pouště, a co se mnou zamýšlíš?“ Ale těmito slovy se jeho srdce pouze ještě více zatvrdilo a on pravil: „Ty bídná děvko, ty se mi opovažuješ vyčítati?“ Ihned vzal bič a našlehal jí jím po zádech, až téměř omdlívala. Tu se mu sklonila nad nohy a políbila je. Potom ji přestal bít, ale spílal jí a pravil: „Při své čepici, uvidím-li nebo uslyším-li tě ještě jednou brečeti, tedy ti vyříznu jazyk a nacpu ti jej do díry, ty městská děvko!“ Tu zmlkla a neodpovídala mu již; a poněvadž ji rány bolely, dřepla si na zemi a sklonila hlavu na prsa. Při tom myslela na svou nouzi a na ponížení po někdejším štěstí a na rány, které utrpěla; také pomyslela na svého bratra a na jeho nemoc a osamělost a na opuštěnost jich obou. Slzy jí stékaly po tvářích a dosud plačíc, říkala tyto verše:

Tak zvykem štěstí jest: hned prchá, hned se vrací
a z lidí nikomu zde věčně nepřeje.
Má každá, věru, věc svou dobu na tom světě
a lhůty lidí všech že skončí, jisto je.
Jak dlouho ještě mám ty bědy s hrůzou néstí?
To bídný život byl, jenž z nich jen sestával.
Ať Bůh dnům nežehná, jež krátké štěstí daly,
neb v štěstí záhybech se tajil již můj žal.
Mé přání zmařeno a naděje již není,
po rozloučení tom se as již neshledám.
Když podle domu jdeš, kde já dlívala jsem kdysi,
pak vyříd' mu můj vzkaz, že v slzách naříkám.

Když domluvila, přistoupil k ní Beduin a sklonil se nad ní; a pociťv s ní soustrast, utřel jí slzy. A potom jí dal ječného chleba a pravil: „Nemám to rád, když mi někdo odporuje v mém hněvu; nedávej mi tedy příště již takové drzé odpovědi. Chci tě prodati dobrému muži jako jsem já, jenž s tebou bude zacházeti přívětivě, jako jsem to činil já.“ A ona odpověděla: „Co učiníš, bude dobré.“ Pak když jí byla noc dlouhou a hlad jí mučil, pojedla kousek onoho ječného chleba. A kolem půlnoci dal Beduin rozkaz k odjezdu.

Tu upozorovala Šehrazáda, že se noc v den mění a zanechala svého vyprávění. Když však nastala *šestapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vyprávět!, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán odpověděla Beduiovi, když jí dal ječného chleba a slíbil jí, že ji prodá řádnému muži, jako je on sám: „Co učiníš, bude dobré.“ A o půlnoci, když ji hlad mučil, pojedla maloučko ječného chleba, a potom dal Beduin svým lidem rozkaz, aby se vydali na pochod; naložili tedy břemena a on vystoupil na velblouda a nechal jeti Nuzhat es Zamán za sebou. Jeli tak tři dny bez zastávky, až přišli do města Damašku; tam se ubytovali v sultánově chanu blízko místodržitelské brány. Nuzhat ez Zamán však zbledla starostmi a námahou cesty a plakala nad svým neštěstím. Proto k ní přistoupil Beduin a pravil: „Ty městská děvko, nepřestaneš-li mi tak ječeti, tedy tě při své čepici prodám jedině nějakému Židu!“ Potom ji vzal za ruku, zavedl ji do komory a odešel do bazaru. Tam se odebral ke kupcům, kteří obchodovali otrokyněmi a mluvil s nimi, pravě: „Přivezl jsem otrokyni, ale její bratr je nemocen a já jsem jej poslal ke své rodině v Jerusalemě, aby tam o něj pečovali, dokud se

neuzdraví. Teď ji chci prodati; ale od té doby, co její bratr onemocněl, pláče a odloučení od něho ji připadlo býti velmi těžkým. Proto bych byl rád, aby ten, kdo je ochoten ji ode mně koupiti, jí něžně domluvil a řekl, že její bratr leží u něho v Jerusalemě; pak mu ji dám za nízkou cenu.

Tu vystoupil jeden z obchodníků a otázal se: „Kolik je jí let?“ A on odpověděl: „Je to panna a právě na vdávání, má rozum, jemné vzdělání, vtip, krásu a půvab. Ale od toho dne, kdy jsem jejího bratra poslal do Jeruzaléma, trápí se její srdce touhou po něm, takže její krása zmizela a její vzezření se změnilo.“ Když to obchodník uslyšel, tu šel s Beduinem a pravil: „Poslyš, ty arabský šejku, půjdu s tebou a koupím si od tebe tu dívku, jejíž rozum, jemné vzdělání, krásu a půvab tak velebíš; a zaplatím ti za ni její cenu, ale pouze za určitých podmínek. Splníš-li je, tedy ti zaplatím její cenu; nesplníš-li je však, tedy ti ji vrátím.

Beduin mu odpověděl: „Chceš-li, tedy ji zaveď k sultánovi a vyslov mi podmínku, jakou si jen přeješ! Přivedeš-li ji totiž k němu, ke králi Šarkánovi, synu krále Omara ibn en Númána, pána Bagdadu a Chorasanu, tedy se mu snad zalíbí a pak ti vyplatí její cenu a ještě snad hezký výděleček k tomu.“ Tu pravil obchodník: „Chci jej právě také o něco poprositi, totiž o to, aby mně v kanceláři byla vystavena listina o osvobození od cla, a aby mně dal napsati doporučovací dopis na svého otce Omar ibn en Numána. Odkoupí-li tedy ode mne tu dívku, tedy ti její cenu ihned odvážím.“ „Přijímám tuto podmínku,“ odvětil Beduin.

A pak šli oba k místu, kde byla Nuzhat ez Zamán; a Beduin přistoupil ke dveřím komory a zavolal: „Nadžijo!“ Neboť tak ji pojmenoval. Když jej však uslyšela, dala se do pláče a neodpovídala mu. Nato se obrátil k obchodníkovi a pravil mu: „Tu sedí, zde ji máš! Běž k ní, podívej se na ni a promluv k ní přívětivě, jak jsem ti to vložil na srdce.“ Obchodník zdvořile vstoupil a viděl, že je náramně krásná a půvabná; obzvláště jej potěšilo, že ovládá arabštinu. Pravil tedy Beduinovi: „Je, jak jsi pravil; a já za ni dostanu od sultána, co budu chtít.“ A promluvil k ní: „Pokoj budiž s tebou, dceruško, jak se ti daří?“ Ona pak se obrátila k němu a pravila: „Také to bylo zapsáno v knize osudu.“ Pak na něj pohlédla a viděla, že je to muž ctihodného

vzeření a krásného obličeje a pravila ni: „Myslím, že tento člověk mne přichází koupit;“ a uvažovala dále: „Budu-li se ho vzdalovati, tedy zůstanu při tom tyranovi a ten mne ubije k smrti. V každém případě je tento muž krásného obličeje a mohu doufati, že se budu míti u něho lépe, než u tohoto surového Beduina. Možná, že sem nyní přišel, aby mne slyšel mluvit. A tak mu dám příznivou odpověď.“ Její oči byly však v této době sklopeny k zemi a nyní zvedla k němu svůj pohled a pravila líbezným hlasem: „Také s tebou budiž pokoj, pane můj, a Allahova milost a požehnání! Tak to Prorok nařídil – Allah mu žehnej a dejž mu blaženost! – Tážeš se, jak se mi daří; kdybys však znal můj osud, tedy bys jej přál pouze svým nepřátelům.“ Pak se odmlčela. Když však obchodník uslyšel její slova, tu byl radostí téměř beze smyslů; rychle se obrátil k Beduinovi a otázal se: „Jaká jest její cena? Neboť je opravdu ušlechtilá.“ Tu se Beduin rozhněval a zvolal: „Takovým žvástem mi té otrokyni popleteš hlavu! Proč pak povídáš, že je ušlechtilá, když je přece ze spodiny otrokyň, a když je z nejnižší chátry!“ Po těchto slovech seznal obchodník, že ten muž je slabého rozumu a pravil: „Upokoj se, neboť ji od tebe koupím i s těmi chybami, o nichž se zmiňuješ.“ „A kolik mi za ni zaplatíš?“ otázal se Beduin. Obchodník odpověděl: „Pouze otec pojmenovává dítě. Vyslov svůj požadavek!“ Nato Beduin: „Ty sám urči cenu.“ A tu si pravil obchodník: „Tento Beduin je křikloun a pitomec. Při Allahu, já ani nevím, jakou cenu bych za ni dal; vím jen, že si získala mé srdce svými slovy a svou krásou. Umí-li čísti a psáti, pak by to bylo pro mne a pro jejího kupce nejvyšším štěstím. Ale tento Beduin nezná její cenu.“

Potom jej zase oslovil: „Arabský šejchu, zaplatím ti hotově beze srážky za daň a za poplatky sultánovi, dvě stě zlatáků.“ Když to však Arab uslyšel, náramně se rozvzteklil, vzkřiknul na obchodníka a pravil: „Seber se a jdi svou cestou! Při Allahu, kdybys mně za tento žíněný cár, který má na sobě, nabídnul dvě stě dinárů, tedy bych ti jej neprodal. Teď ji již vůbec neprodám, nýbrž si ji nechám u sebe. aby mně hlídala velbloudy a mlela žito.“ Nato se na ni rozkřikl a pravil: „Pojď sem, ty smrade, neprodám tě!“ Potom se obrátil opět k obchodníkovi a pravil: „Považoval jsem tě za rozumného muže, ale při mé čepici, jestli se ode mne neodklidiš, tedy uslyšíš, co se ti

nebude líbiti!“ Obchodník však pravil u sebe: „Tento Beduin je opravdu šílený a nezná její ceny. Nebudu tedy již prozatím mluvit o její ceně; neboť při Allahu, kdyby měl rozum, tedy by neřikal: „Při mé čepici!“ Při Allahu, vždyť ona má cenu říše krále perského a já tu cenu za ni ani u sebe nemám; ale i kdyby žádal ještě více, tedy bych mu dal, co by žádal, a kdyby to byl celý můj majetek.“ Znovu se tedy obrátil k Beduinovi a pravil mu: „Arabský šejchu, měj strpení a uklidni se a řekni mi, jaké šatstvo má u tebe.“ Tu se Beduin rozkřikl: „A nač by měla tato děvka šaty? Při Allahu, tyto hadry, jimiž je oděna, jí postačí.“

„S tvým dovolením,“ pravil obchodník, „odhalím jí obličej a prohlédnu si ji, jak se prohlížejí otrokyně, které člověk zamýšlí koupiti.“ A on odpověděl: „I jen prohlížej a dělej, co chceš! Allah ochrání tvé mládí! Prohlédni si ji zevně i zevnitř a chceš-li, svlékni ji i ze šatů a podívej se na ni, až bude nahá.“ Ale obchodník zvolal: „Uchovejž Allah! Já se chci podívatí pouze na její tvář!“ Pak přistoupil k ní a stanul zahanben před její krásou a líbezností –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již noci není, a ustala v svém vyprávění. Když však nastala *sedmapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovali, o šťastný králi, že ten obchodník přistoupil k Nuzhat ez Zamán a stanul zahanben před její krásou a líbezností; pak si usednul vedle ní a otázal se jí: „Paní, jak se jmenuješ?“ A ona odpověděla: „Tážeš se mne po mém nynějším jméně, nebo po dřívějším?“ A tu se otázal obchodník: „Cožpak máš dvě jména, jedno nynější a druhé dřívější?“ „Ano,“ odpověděla, „dříve znělo mé jméno Nuzhat ez Zamán (Rozkoš doby), ale nyní je mé jméno Ghussat ez Zamán (Hrůza doby).“ Když to obchodník uslyšel, tu se mu oči naplnily slzami a on promluvil: „Nemáš nemocného bratra?“

„Mám, při Allahu, o pane, ale osud jej a mne rozloučil a on leží nemocen v Jerusalemě.“ Obchodník byl zmaten líbezností její řeči a pravil si sám u sebe: „Beduin mluvil pravdu.“ Nuzhat ez Zamán však pomyslela na svého bratra a na jeho nemoc a na to, že se musela od něho odloučiti, zatím co ležel nemocen v cizině, a že ani nevěděla, co se s ním dalo; také pomyslela na vše, co musela prožiti u Beduina, a

na odloučení od své matky a od svého otce a od své vlasti; a tu se jí vyřinuly slzy ve velikých kapkách po tváři a ona pravila:

Bud' kde bud', poutnice, necht' Pátí tě střeží,
neb srdce moje jsi sám do zajetí vzal.
Bůh bud' ti ochráncem, ať kamkoli již kráčíš,
a chraň tě neštěstí, jež svět ti přichystal.
Tys zmizel. Oči mé jen po tobě zde touží,
slz proudy žene mi po lících bědný žal.
Kéž bych jen věděla, ve které zemi světa
dům nebo kmen ti as teď přístřeší jen dal!
Zda živou vodu teď tam piješ jako růže
v té chvíli, kdy já se slzou napájím.
Zda v sny své hroužíš se, zatím co já tu v žáru
na loži palčivém jak horký uhel bdím.
Vše dříve snesla bych a snadné mi to jest –
až na to, že jsi teď tak vzdálen od mých cest.

Když obchodník uslyšel její verše, rozplakal se a vztáhl ruku, aby jí setřel slzy s tváře; ona však pokryla svou tvář a pravila: „To budiž vzdáleno, o pane!“ Beduin tam však seděl a díval se na ni, jak zahalovala tvář před obchodníkem, když jí chtěl setřít slzy s tváří; a myslil, že se chtěla bránit tomu, aby se na ni díval; tu vyskočil, rozběhl se k ní a dal jí velbloudí ohlávkou, kterou měl v ruce, takovou prudkou ránu do zad, že padla tvář k zemi. A tam narazil kámen, ležící na zemi, na její obočí a prot'al je a krev se jí vyřinula na tváři; hlasitě vykřikla, hořce zaplakala a klesla ve mdlobách. Také obchodník zaplakal a pravil si: „Nemohu jinak, musím tuto otrokyni koupiti, abych ji osvobodil od toho tyrana, a kdybych ji měl i zlatem vyvážili.“ I jal se spílati Beduinovi, zatím co Nuzhat ez Zamán tam ležela ve mdlobách. Když se opět vzpamatovala, setřela si slzy a krev s tváře a zavázala si hlavu. A zvedla oči k nebi a z utrápeného srdce úpěnlivě volala k svému Pánu, pravíc:

Měj soustrast s tou, jež, ctěna kdys,
se v bídě octla neštěstím
a pláče: Čím zde osudu
a jeho moci čelit smím.

Pak se obrátila k obchodníkovi a zašeptala: „Zapřísahám tě, nenechávej mne u tohoto tyрана, jenž nezná Allaha všemocného. Budu-li nucenta ztráviti u něho ještě tuto noc, tedy se zabiji vlastní rukou; zachraň mne před ním a Bůh tě zachrání před ohněm pekelným.“ Tu promluvil obchodník k Beduinovi: „Arabský šejchu, tato dívka není pro tebe ničím, prodej mi ji za jakou cenu chceš.“

„Vezmi si ji,“ pravil Beduin, „a vyplat’ mi za ni cenu, jinak ji odvedu do tábora a nechám ji tam hlídat velbloudy a sbíratí jejich výkaly.“ Promluvil tedy obchodník: „Dám ti za ni padesát tisíc dinárů.“ „Nabídni více,“ odvětil Beduin. „Sedmdesát tisíc dinárů,“ pravil obchodník. „Nabídni více,“ opakoval Beduin; „to ještě není jistina, kterou jsem do ní vložil; neboť snědla u mne ječného chleba v ceně devadesáti tisíc zlatáků.“ Obchodník však namítnul: „Vždyť ty a tvá rodina a tvůj celý kmen jste za celý život dosud nesnědli za tisíc dinárů ječmene; ale já ti řeknu ještě slovo a nebudeš-li ještě s tím spokojen, tedy ti přivedu sem na krk místodržitele Damašku a ten ti ji vezme násilím,“ Beduin pravil: „Promluv tedy!“ „Stotisíc,“ pravil obchodník. „Za tu cenu ti ji prodám,“ odvětil Beduin, „za to si budu moci nakoupiti soli.“

Těmto slovům se obchodník usmál, šel do svého příbytku, vzal peníze a dal je Beduinovi; ten je vzal, právě si sám u sebe: „Musím jíti do Jerusalema, možná, že tam najdu také jejího bratra; toho sem přivedu a prodám jej také.“ Sedl si tedy na velblouda a jel, až přijel do Jerusalema. A šel do chánu a dotazoval se po Dau el-Makánovi, ale již ho nenašel.

Tolik tedy o Beduinovi. Zůstaňme však u obchodníka a u Nuzhat es Zamán. Přijav ji, přehodil přes ni několik ze svých oděvů a zavedl ji do svého příbytku.“ – –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se den již vrátí, a přestala příběh vykládati. Když však nastala *osmapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovali, o šťastný králi, že obchodník obdržev Nuzhat es Zamán od Beduina, zavedl ji do svého příbytku, oděl ji do nádherného oděvu, zašel s ní pak do bazaru, nakoupil jí tam šperků, kolik si jen přála; ty pak vložil do hedvábného šátku, položil je před ní a pravil jí: „Všecko to je tvé a já nebudu žádati od tebe nic, než abys sultánovi, místodržícímu v Damašku, až tě před něho zavedu,

jmenovala cenu, za kterou jsem tě koupil, třebaže je nepatrná u přirovnání s tvou hodnotou; a až budeš u něho, až tě ode mne koupí, pak mu vypravuj, jak jsem s tebou jednal, a vypros od něho pro mne královský výsadný list s písemným doporučením, který bych mohl přinést jeho otci, králi Omaru ibn en Numánovi, panovníku bagdadskému, a v němž by se pravilo, aby zakázal bráti ode mne cla na mé látky a na veškeré zboží, s nímž obchoduji.“

Uslyševši jeho slova, zaplakala a zavzlykala a obchodník jí pravil: „Paní, pozoruj, že kdykoliv se zmíním o Bagdadu, máš plné oči slzy; žije tam někdo, koho miluješ? Je-li to nějaký kupec, nebo někdo podobný, tedy mi to řekni; neboť tam znám všechny obchodníky a podobné lidi. A kdybys mu chtěla poslati nějaké poselství, tedy je doručím.“

A ona pravila: „Při Allahu, nemám tam známých mezi obchodníky nebo podobnými lidmi! Neznám tam nikoho jiného, než krále Omara ibn en Numána, panovníka bagdadského.“ Když to obchodník uslyšel, zasmál se a nanejvýš potěšen pravil sám k sobě: „Při Allahu, nyní jsem dosáhl svého cíle.“ Potom jí pravil: „Byla jsi mu dříve někdy ukázána?“ A ona odpověděla: „Nebyla, ale byla jsem vychována s jeho dcerou; měl mne rád a jsem u něho ve veliké vážnosti. Kdybys tedy chtěl, aby ti král vystavil žádoucí listinu, tedy mi dej kalamář a papír, abych ti pro něho napsala dopis; a až přijdeš do města Bagdadu, tedy dej tento dopis vlastnoručně králi Omaru ibn en Numánovi a řekni mu: „Střídající se noci byly tvou otrokyni Nuzhat ez Zamán kyji; byla od místa k místu nabízena ke koupi; a vzkazuje ti své pozdravy.“ Bude-li se tě pak dotazovati po mně dále, tedy mu řekni, že jsem nyní u místodržitele v Damašku.“ Tu strnul kupec nad její výmluvností a jeho láska k ní vzrůstala a pravil k ní: „Nemohu si to mysliti jinak, než že tě lidé obalamutili a pak že tě prodali za peníze. Řekni mi, znáš korán nazpaměť?“ „Znám,“ odpověděla; „a vyznám se také ve filosofii, lékařství, propedeutice vědy, v komentáři lékaře Galéna ke spisům Hipokratovým a sama jsem je také opatřovala poznámkami. Dále jsem četla Tazkiru a komentovala jsem Burhána; a studovala jsem spisy Ibn el-Baitara o léčivých bylinách a dovedu mluvit o Kánonu Mekky od Avicenny. Dovedu luštití hádanky a podávati problémy, dovedu mluvit o

měřictví a jsem zběhlá v anatomii. Pročetla jsem knihy Šafiitů, ústní podání Prorokovo a gramatiku; a mohu disputovati s učenci a mluvit o všech ostatních vědách. Také jsem zběhlá v logice a rhetorice, v arithmetice a ve hvězdářství; a znám tajné vědy a umění vypočítati dobu modlitby – všem těmto vědám rozumím.“ Pak pokračovala, obrácena jsouc k obchodníkovi: „Přines mi kalamář a papír, abych pro tebe napsala dopis, který by ti byl nápomocný na tvé cestě do Bagdadu, abys prošel bez průvodních listin.“

Když to však obchodník uslyšel, tu zvolal: „Výtečně, výtečně! Šťasten je ten, v jehož paláci budeš žítí.“ Pak jí přinesl papír a kalamář a mosazné péro a stanuv s těmito věcmi před ní, políbil zemi, aby ji poctil. A ona vzala list, chopila se péra a napsala tyto verše:

Hle, jak s mých očí spánek stále prchá!
Svou vzdáleností tys jej zapudil.
Žár v srdci budí vzpomínka jen pouhá.
Zda milý vždy tak po milence nyl?
Jak sladké byly dny, jichž Bůh kdys dopřál!
Však přehly, než z nich který zahnal žal;
teď vítr zdám, mně, otrokyni lásky,
by zprávu o něm z dálné země dal.
Milenec lká; kdo pomoc as může dát;
tím žalem by i kámen puknul snad.

Napsavši tyto verše, dodala: „Tato slova pocházejí od té, kterou vzpomínka uvedla do nemoci a která v mučivé touze bdí; v jejím temnu světlo nesvitne, nerozezná noci ode dne, povaluje se na loži odloučení a maluje svá víčka barvičkami bezesnosti. Po hvězdách hledí ven, však temno jí hrozí jen. V smutku a v strasti hyne. Dlouho by však trvalo, kdyby měla vypsati své všechny strasti jiné; jen slza je jí nyní útěchou a v těchto verších říká trýzeň svou:

Když sí holub z rána v háji prvně zavrká,
tu v mém srdci láskou vzňatém smrtící žal lká.
Milující srdce vzdychá v teskné touze své,
po mých milých krutší ještě žal se odezve.
Naříkám na bídu svoji, soustrast možno ždát.
Vášeň může tělo s duší navždy rozpoutat.

Tu se jí naplnily oči slzami a ona připsala ještě tyto verše:

V den loučení mne láska krůtě poranila
a co jsi vzdálena, mně žal můj nedal spát,
tak zchradlo tělo mé a tvář se pozměnila,
že kdybych nemluvil, tak nepoznáš mne snad.

Opět prolévala slzy a napsala na konci listu: „Od té, jež vzdálena je od vlasti a svých a jejíž srdce i smysly smutek stih, od Nuzhat ez Zamán poslán byl ten dopis v dobách zlých.“ Nakonec složila list, podala jej kupci, ten jej vzal a políbil, dověděl se o jeho obsahu; a zvolal potěšen: „Čest budiž tomu, kdo tě stvořil!“

Tu upozorovala Šehrazáda první úsvit jitra a přerušila svoje slova zchytra. Když však nastala *devětapadesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán napsala ten dopis a že jej podala kupcovi; ten jej vzal a přečetl jej, porozuměl obsahu a zvolal: „Čest budiž tomu, kdo tě stvořil!“ Nyní byl dvojnásobně přívětivý vůči ní a prokazoval jí po celý den pouze laskavosti. Když pak nastal večer, odešel do bazaru a přinesl jí něco k jídlu; pak ji odvedl do lázní, přivedl obsluhovačku a pravil jí: „Až ji vykoupáš a umyješ jí hlavu, tedy ji obječ v šaty a pak ji pošli ke mně a ohlas mi to.“ Ona pak odpovíděla: „Slyším a poslouchám.“ On však přinesl pro ni pokrmy a ovoce a voskové svíce a rozestavil to vše na lavici ve vnější síni lázní.

A když ji obsluhovačka umyla, vložila na ni šaty, a Nuzhat ez Zamán odešla z lázní a sedla si na lavici. A nyní poslala ošetřovatelka k obchodníkovi a podala mu zprávu; princezna však šla dále a našla stůl prostřený a jedla zároveň s obsluhovačkou pokrmy a ovoce a zbytek dala služebníkům a hlídači v lázních. Potom spala až do rána a obchodník spal odděleně od ní v jiném pokoji. Když se probudil ze spánku, probudil také ji a přinesl jí košili z jemné látky, potom šátek na hlavu v ceně tisíc dinárů, oděv s tureckým vyšíváním a střevíčky protkávané červeným zlatem a posázené perlami a drahokamy. Také jí pověsil do každého ucha zlatý kroužek s perlou v ceně tisíce dinárů a kolem krku ji dal zlatý řetěz, který sahal až mezi ňadra a řetěz z jantarových kuliček, který šel přes prsa až na pupek. A na tomto řetěze viselo deset kuliček a devět půlměsíců a každý z

těch půlměsíců měl uprostřed červený hyacint, drahokam a každá kulička ballasový rubín. Řetěz měl cenu tří tisíc dinárů a každá kulička stála dvacet tisíc dirhemů, takže oděv a okrasa, jimiž ji vybavil, měly dohromady ohromnou cenu. Když si to vše oblékla, řekl jí obchodník, aby se okrášlila; a tu se okrášlila podivuhodně pěkně. A přes oči spustila drahocenný závoj. A potom s ní kupec odešel, jda před ní. Vidouce ji však lidé, žasli nad její krásou a volali: „Veleben budiž Bůh, nejvzácnější stvořitel! O šťastný je muž, v jehož domě je!“ Obchodník šel dále a ona šla za ním, až vstoupili do paláce sultána Šarkána; když byl připuštěn ke králi, políbil před ním zemi a pravil: „O, šťastný králi, přináším ti vzácný dar, jenž nemá sobě rovného v této době a je bohatě nadán krásou a dobrotou.“ Král pravil: „Ukaž mi ji!“ Odešel tedy obchodník ven pro ni a ona jej následovala, až stanula před králem Šarkánem. Jakmile ji však spatřil, tu byla vábena krev ke krvi, ačkoliv byla již od prvního roku svého života od něho odloučena; on ji nikdy neviděl, ba teprve dlouho po jejím narození se dověděl, že má sestru jménem Nuzhat ez Zamán a bratra jménem Dau el-Makána, neboť byl na oba žárliv pro následnictví trůnu. To byla také příčina, proč tak málo o nich věděl. Když však nyní před ním stála, tu pravil obchodník: „O, králi naší doby, ačkoli ani pro svou krásu a líbeznost nemá již sobě rovné ve svých dnech, tedy je také ještě zběhlá ve všech vědách duchovních i světských, politických i matematických.“

Nato pravil král: „Vezmi si její cenu, jak jsi ji koupil, nechej ji zde a jdi svou cestou.“ „Slyším a poslouchám,“ pravil obchodník, „ale prosím tě, napiš mi výsadní list toho obsahu, že jsem navždy osvobozen od desátků za své zboží.“ Král odpověděl: „To ihned učiním, jmenuj mi však cenu, kterou jsi za ni zaplatil.“ A obchodník pravil: „Dal jsem za ni stotisíc dinárů a za její šaty ještě stotisíc dinárů.“ Uslyšev sultán tato slova, pravil; „Vyplatím ti za ni cenu ještě vyšší.“ Potom zavolal správce pokladu a pravil mu: „Dej tomuto muži třistadvacet tisíc dinárů, takže bude míti stodvacet tisíc dinárů výdělku.“ Nato dal sultán povolati čtyři kadi, dal mu v jejich přítomnosti vyplatiti cenu a pravil: „Beru vás za svědky, že tuto svou otrokyni propouštím na svobodu a že si ji zamýšlím vzíti za manželku.“ Tu sepsali kadi listinu o propuštění a svatební smlouvu; a

sultán rozhodil mnoho peněz přes hlavy těch, kteří byli přítomni, a otroci a eunuchové je posbírali. Když pak Šarkán dal kupci jeho peníze, dal mu napsati také trvalý královský výsadní list toho obsahu, že je ode všech desátků a cel ze svého zboží navždy osvobozen a že jej v celém území říše nikdo nesmí jakkoliv poškozovati; a nakonec mu propůjčil skvostný čestný oděv.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již jitro vstalo a přestala vypravovati, co se tehdy dalo. Když však nastala *šedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že král Šarkán odevzal obchodníkovi peníze, dal mu napsati trvalý královský výsadní list toho obsahu, že je osvobozen od desátků ze svého zboží a že v celém území říše jej nesmí nikdo poškozovati a že mu nakonec propůjčil skvostný čestný oděv. Pak odešli všichni, kdo byli u něho a zůstali tam pouze kadi a kupec; tu promluvil král k soudcům: „Rád bych, abyste od této panny vyslechli přednášku, která vám dokáže její vědění a její vzdělání ve všech věcech, které jí přisuzuje kupec, abychom zjistili pravdu jeho slov.“ Oni odpověděli: „Rádi tak učiníme!“ Rozkázal tedy, aby mezi ním a jeho lidmi na jedné straně a princeznou a jejími průvodci na straně druhé byla spuštěna záclona; a všechny ženy, které obklopovaly princeznu za záclonou, přály jí štěstí a líbaly jí ruce a nohy, když se dověděly, že se stane manželkou královou. Pak ji obstoupily a sňaly s ní šaty, aby jí ulehčily břímě oděvů a pohlížely na její krásu a půvab.

Mezitím se však doslechly také ženy emírů a vezírů, že král Šarkán si koupil otrokyni, již není rovné krásou a učeností ve filosofii a matematice, a která je zběhlá ve všech odvětvích vědění; dále, že za ni zaplatil třistadvacet tisíc dinárů a že ji propustil na svobodu a že s ní sepsal svatební smlouvu a povolal čtyři kadi, aby ji vyzkoušeli, jak bude odpovídali na jejich otázky a jak bude s nimi disputovati. Vyžádaly si tedy od svých manželů dovolení a odebraly se do paláce, kde byla Nuzhat ez Zamán. Když k ní vstoupily, stály před ní eunuchové; a když ona viděla vcházeti ženy emírů, vezírů a říšských velmožů, povstala, šla jim zdvořile vstříc, zatím co její otrokyně zůstaly za ní a uvítala je. Při tom se na ně usmívala, takže si dobyla jejich srdcí; a přála jim všeho dobrého a rozsadila je podle jejich hodností, jako by byla bývala s nimi vychována. Všichni žasli

nad chytrostí a jemným vzděláním, které slučovala se svou krásou a půvabem a vzájemně si říkaly: „To není otrokyně, nýbrž královna, dcera krále.“ A sedíce tam tak, velebily její hodnotu, pravíce: „O, paní, naše město bylo tebou osvětleno; naší zemi a našim domům, naší vlasti a naší říši se dostalo cti. Říše je tvou říší, palác je tvým palácem a my všechny jsme tvými otrokyněmi; při Bohu, neodpírej nám své přízně ani pohledu na tvou krásu.“ Nato jim poděkovala.

Po celou tuto dobu byla záclona spuštěna mezi Nuzhat ez Zamánou s paními na jedné straně a králem Šarkánem, čtyřmi kadi a kupcem na straně druhé. Tu však ji oslovil král Šarkán a pravil: „O, královno, slávo své doby, tento kupec tě vylíčil jako učenou a jemně vzdělanou a tvrdí, že jsi zběhlá ve všech odvětvích vědění, dokonce i ve hvězdářství; nech nás tedy vyslechnouti něco z toho všeho, co vypočítal, a učiň nám krátkou přednášku o takových věcech!“

Na tato slova odpověděla: „O, králi, slyším a poslouchám! V první kapitole budu mluvit o vládním umění a o povinnostech králů, dále o tom, co je povinností strážců náboženských zákonů, jakož i o dobrých vlastnostech, které musejí míti. Věz tedy, o králi, že dobré vlastnosti lidí lze shmouti v takové, které se týkají života náboženského a takové, které se týkají života světského. Nikdo nepřichází k náboženství, leč tímto světem, neboť ono jest pravou cestou ke světu onomu. Působení tohoto světa je však řízeno činnostmi jeho lidí a činnosti lidí se dělí ve čtyři skupiny: ve vládu, obchod, v orbu a v řemesla. Vláda však vyžaduje dokonalé správy a spravedlivého rozsouzení neboť je osou ve stavbě světa, který je cestou k onomu světu. A Allah vznešený stvořil svět pro lidi právě tak, jako slouží strava poutníkova k dosažení jeho cíle; každý člověk má tedy od něho obdržeti takovou míru, jaká ho může přivést k Bohu, nesmí v tom však sledovati vlastní mysli a vlastních choutek. Kdyby lidé brali věci světa ve spravedlnosti, tedy by nebylo sporů; oni si je však berou násilím, podle nutkání vlastní žádostivosti, a jejich umíněnosti povstávají spory. Proto potřebují sultána, aby o právu rozhodoval a řídil jejich záležitosti; a kdyby král nevzdaloval své poddané vzájemně od sebe, tedy byl silný utlačoval slabého. Proto praví Ardašir: „Náboženství a království jsou dvojčata; náboženství je skrytý poklad, a král je jeho hlídačem. Božská

příkázání, právě tak, jako lidský rozum, vedou k tomu, že lidu náleží přijati sultána, jenž zadržuje utiskovatele od utištěného a dopomáhá slabému k právu proti silnému a jenž činí přítrž násilnosti pyšného a vzbouřenců.“

Věz dále, o králi: „Správnosti charakteru sultánova odpovídá také jeho doba. Neboť Prorok Allahův – Bůh jej žehnejž a dejž mu blaženost!“ – pravil: „Jsou-li dva druhy lidí dobré, tedy je dobrým také celý národ; a jsou-li špatné, tedy je špatným také lid; učenci a knížata.“ A jeden z mudrců pravil: „Jsou tři druhy králů: král víry; král, jenž chrání posvátnost; a král svých vlastních choutek. Král víry nutí poddané, aby poslouchali své víry, a sluší se, aby on byl nejvěrnější ve víře; neboť podle něho se řídí oni ve věcech víry; a sluší se lidu, aby ho poslouchali ve všem, co nařizuje podle božských řádů; má však nespokojence právě tak míti ve vážnosti, jako spokojeného, neboť jde pouze o podrobení se ustanovením osudu. Král však, jenž chrání posvátnost, stará se o věci víry a světa a nutí lid, aby poslouchal božského zákona a chránil čestnost, spojuje péro a meč; neboť kdo se uchyluje od toho, co napsalo péro, toho noha sklouzává a král narovnává zakřiveniny na něm ostrostí meče a rozšiřuje spravedlnost nad celým lidstvem. Konečně král svých vlastních choutek nezná žádného náboženství, mimo svou žádostivost; hněvu svého pána nedbá, nedbá toho, jenž jej učinil panovníkem; a tak jeho trůn se setká s pohromou a domu zkáza je pak pýchy mzdou.“ Mudrci říkají: „Král potřebuje mnohých poddaných, ale ti potřebují pouze jednoho krále. Proto se sluší, aby se vyznal v jejich bytosti, aby učinil svornost z jejich nesvornosti, aby je všechny zahrnoval svou spravedlností a zasypával je svou dobrotou.“

„Věz, o králi, že Ardašír, nazvaný ohnivým uhlem, třetí král Persie, dobyl celého světa a rozdělil jej ve čtyři části a dal si udělati čtyři pečetní prsteny, každý pro jednu část. První pečetní prsten byl prsten moře, bezpečnosti v zemi a právního přispění a na něm bylo napsáno: „Státní služby.“ Druhý prsten byl pečetí daní a peněžních příjmů a na něm bylo psáno: „Kultura.“ Třetí byl pečetí výživy a na něm stálo: „Hojnost.“ Čtvrtý pak byl pečetí útisků a na tom bylo psáno: „Spravedlnost.“ A toto zařízení zůstávalo v Persii v platnosti

až do doby, kdy byl zjeven islám. A jeden perský král psal svému synu, jenž byl ve vojště: „Nebud' příliš štědrý k svému vojsku, neboť jinak zbohatne tak, že se bude moci obejiti bez tebe.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již jitro svítá a přerušila svoje slova hbitá. Když však nastala *jedenašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že kterýsi perský král napsal svému synu: „Nebud' příliš štědrý k svému vojsku, jinak zbohatne do té míry, že se bude moci obejiti bez tebe; nebud' však vůči němu také příliš lakotný, jinak bude reptati proti tobě. Rozděluj dary správnou měrou a obdarovávej, jak je to přiměřeno; bud' štědrý v době hojnosti a nelakoť v době nouze.“ Vypravuje se, že kdysi přišel nějaký Arab z pouště ke kalifu el-Mansúrovi a pravil mu: „Nechej svého psa vyhladověti a potom půjde za tebou.“ Nad těmito slovy Arabovými se el Mansúr rozhněval, ale Abu l' Abbas z Tusu prohodil: „Bojím se však také, že ten pes půjde za tím, kdo mu bude podávati kus chleba, a nikoliv za tebou a že tebe opustí.“ Tu se uklidnil hněv el-Mansúrův a on seznal, že tato slova nejsou hříšná a přidělil Arabovi dar.

Věz, o králi, že Abd el-Malik ibn Marván napsal svému bratru Abd el-Azízovi, když jej posílal do Egypta: „Dej pozor na své písaře a komoří, neboť písařové tě seznamují s tím, co jest a komoří s obřadností; ale kdo tě opouští, ten tě seznamuje s tvým vojskem. A Omar ibn el-Chattáb – Bůh mu dej blaženost! – stanovil každému služebníkovvi, kterého přijímal, čtyři podmínky: Předně, že nesmí jezdit na nákladních zvířatech, za druhé, že nemá nositi jemné šaty; za třetí, že nemá jisti z ukořistěného; a za čtvrté, že nesmí odkládati modlitbu přes určitou hodinu.

Jak se praví, není vyššího jmění, než je rozum; pravý rozum sestává však z rozvážnosti a pevnosti, pravá pevnost jest bázeň Boží, cestou k Bohu jsou dobré vlastností, dobrou měrou je mravnost, dobrým užitkem jest Božské požehnání, pravým obchodem jsou dobrá díla, pravým ziskem je Boží mzda, pravou umírněností je setrvání při přikázání svátého podání víry, pravou vědou je rozjímání, pravou bohoslužbou je plnění jeho přikázání, pravou vírou skromnost, pravým šlechtictvím je pokora, pravou ctí vědění. Ostříhej tedy hlavu a co v ní jest, ale také břicho a to, co obsahuje;

pomýšlej na smrt a na to, co tě může postihnout!! Ali – Bůh mu uchovejž jeho vysoké, čestné postavení! – pravil: „Mějte se na pozoru před ženskými úskoky a buďte před nimi na stráži; nikdy se nedotazujte žen o radu; ale neskrbtele úslužnostmi vůči nim, aby nezatoužily po lsti.“ Dále pravil: „Kdo opouští stezku umírněnosti, tomu se plete rozum.“ Sestavil ještě také jiná pravidla moudrosti, která – bude-li tak Bůh chtít – později sdělíme. A Omar – Allah mu dejž blaženost! – pravil: „Jsou tři druhy žen: Předně věřící, bohabojná, věrná a plodná, která svému choti pomáhá proti osudu, nikdy však osudu proti svému manželu; za druhé ta, která se stará pouze o děti, ale jinak o nic; a za třetí ta, která je poutem, které Allah klade na šíji, komu chce. A také mužů jsou tři druhy: Moudrý, který se řídí vlastním úsudkem; moudřejší, který potká-li jej něco, čehož dosahu nedohlédá, navštěvuje dobře zpravené a jedná podle jejich rady; a konečně bezhlavý, jenž ani správné cesty nezná, ani správného vůdce neposlouchá. Spravedlnost je nepostradatelná ve všech věcech; i otrokyně potřebují spravedlnosti. Jako příklad pro to se uvádějí loupežníci, kteří žijí z toho, že lidi znásilňují; neboť kdyby nebyli mezi sebou jednotní a kdyby při rozdělování nedbali spravedlnosti, tedy by se pořádek mezi nimi rozpadl. Zkrátka, kněžnou mezi vzácnými vlastnostmi je velkomyslnost, spojená s dobrotou; a jak výtečné jsou verše básníkovy:

Mírnost dá bezpečnost a úctu odpuštění,
a pravda útulek, jež hledá přímý muž;
a kdo svým bohatstvím si pocty schvátit uměl,
ten v slávy soutěži mírností vede už.

A jiného:

Já štěstí nezřím v statků hromadění,
však zbožných úděl v Bohu vždy jen byl;
nad bázeň boží vyzbrojení není
a zbožný získá v Bohu krajní cíl.

Potom mluvila Nuzhat ez Zamán o královském umění vládnouti, takže všichni, kdo byli přítomni, říkali: „Nikdy jsme neviděli nikoho, kdo by dovedl mluvit o kapitole vládního umění tak, jako tato

panna! Možná, že nám přednese také ještě něco z jiné kapitoly.“ A ona zaslechla jejich slova a porozumněla jim a pak pravila: „Kapitola o jemném vzdělání zaujímá širé pole, jelikož obsahuje soubor dokonalosti.“

Stalo se kteréhosi dne, že ke kalifovi Muavijovi přišel jeden z jeho druhů, jenž mluvil o lidu v Iráku a o vytečnosti jejich rozumu, zatím co manželka kalifova Maisún, matka Jazidova, naslouchala jejich zábavě. Když odešel, pravila: „O, panovnice věřících, byla bych ráda, kdybys povolal do svých služeb několik lidí z Iráku, aby s tebou rozmlouvali a abych slyšela jejich přednášku.“ Tu pravil Muavija ke svým služebníkům: „Podívejte se, kdo stojí u dveří.“ A oni odpověděli: „Banu Tamim.“ „Ať vstoupí,“ pravil. Vešli tedy a mezi nimi el-Ahnaf, syn Kaisův. A Muavija pravil: „Přístup ke mně, otče Bahrův!“ Mezi ním a jeho ženou byla však napjata záclona, takže mohla neviděna vyslechnouti jejich rozhovor. Pak pokračoval kalif: „O, otče Bahrův, co bys mi radil?“ A on odpověděl: „Učeš si vlasy, přistřižni si kníry, přistřižni si nehty, vytrhej si chloupky pod paží a ohol si ohanbí; používej vždy parátka, neboť v tom spočívá dvaasedmdesát předností a v pátek proved' dokonalé umývání, abys odpykal vše, co se stalo mezi dřívějším pátkem a nyníjším.“

Tu zpozorovala Šehrazáda jitro prosvítati a přestala svůj příběh vykládati. Když však nastala *dvaasedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že el Ahnaf ibn Kais odpověděl na Muavijovu otázku: „Používej vždy parátka, neboť v tom spočívá dvaasedmdesát předností a v pátek proved' dokonalé umývání, abys napravil vše, co se stalo mezi minulým pátkem a nyníjším. A tu se otázal Muavija: „A jakou radu bys dal sám sobě?“ „Já stavím pevně nohu na zemi, zvedám ji opatrně a dívám se na ni svýma očima.“ „A jak se chováš, když vstoupíš k někomu vznešenému ze svého národa, který nenáleží ke knížatům?“ „Sklopím skromně oči a pozdravím první; nestarám se o to, co se mne netýká, a mluvím málo!“ „A co činiš, když přejdeš k sobě rovným?“ „Poslouchám je, když mluví, a neútočím na ně, když vybuchnou ze vzteku.“ „A jak jednáš, když přijdeš k vašim náčelníkům?“ „Pozdravím je bez posunků a vyčkám jejich odpovědi. Pozvou-li mne, abych přistoupil, tedy tak učiním, a řeknou-li mi,

abych odstoupil, tedy uposlechnu.“ „A jak se chováš ke své ženě?“ Tu odpověděl el-Ahnaf: „Toto mi promiň, o panovníče věřících!“ Ale Muavija zvolal: „Zapřísahám tě, oznam mi to!“ Tu tedy promluvil: „Jsem veselé mysli, ochotný ve styku a mnoho vydávám; neboť žena byla stvořena z křivého žebra.“ „A co když zamýšlíš u ní odpočívali?“ „Hovořím s ní, až se mi nakloní a líbám ji, až je naplněna touhou. A až je to potom tak, jak víš, tedy ji položím na záda. A až je semeno v jejím lůně, tedy řeknu: „Allah je požehnejž a nenechej z něho povstali neštěstí, nýbrž dejž mu nejkrásnější postavu!“ Potom se zvednu k umývání, nejprve si naleji vody na ruce a potom na tělo a nakonec velebím Boha za milost, kterou mi prokázal.“ Tu pravil Muavija: „Tvé odpovědi byly znamenité; nyní vyslov svůj požadavek.“ On odpověděl: „Mým požadavkem jest, abys svým poddaným vládnul v bázni Boží a abys byl ke všem stejnou měrou spravedliv.“ Pak se zvedl a odešel z audienční místnosti Muavijovy; a když byl pryč, pravila Maisún: „Kdyby byl v Iráku pouze tento jediný, tedy by to stačilo!“

Nato pokračovala Nuzhat ez Zamán; „To je vybraný kousek z kapitoly o jemném vzdělání. Věz, o králi, že Muaikib byl za kalifátu Omara ibn el-Chattába správcem státního pokladu.

Tu upozorovala Šehrazáda, že se noc dni marně brání a přerušila svoje vykládání. Když však nastala *třiašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán mluvila dále: „Věz, o králi, že Muaikib byl za kalifátu Omara ibn el-Chattába správcem státního pokladu. A tu se stalo kteréhosi dne, že viděl Omarova syna a že mu dal dirhem z peněz pokladu. Potom jsem však šel domů, vypravuje Muaikib a když jsem tam seděl, tu jsem viděl, jak jde ke mně posel od Omara. Znepokojilo mne to a odebral jsem se ke kalifovi; tu v jeho ruce ležel onen dirhem. A on mi pravil: „Běda tobě, Muaikibe! Našel jsem něco, co se týká tvé myšlenky.“ Otázal jsem se: „A co je to?“ On odpověděl: „V den z mrtvých vstání budeš se muset o tento dirhem souditi s obcí Mohamedovou – Allah mu žehnejž a dejž mu blaženost!“ – Omar napsal tehdy Abu Musovi el-Ašarimu dopis tohoto obsahu: „Až obdržíš tento můj dopis, tedy dej lidu, co mu náleží a zbytek mi pošli.“ A ten tak učinil. Když však v kalifátu po něm následoval

Othman, napsal právě takový dopis Abu Musovi; ten uposlechl a poslal poplatek po Zijadovi. Když Zijad složil poplatek před Othmana; přišel syn kalifův a vzal si jeden dirhem; Zijad se však dal do pláče. Othman se ho otázel: „Proč pak pláčeš?“ A Zijad odpověděl: „Kdysi jsem přinesl stejný poplatek k Omaru ibn el Chattábovi a jeho syn si vzal také firnem. Ale Omar mu jej dal vytrhnouti z rukou. Nyní si vzal z těchto peněz tvůj syn, ale neviděl jsem, že by mu byl někdo něco řekl, nebo že by mu byl peníz z ruky vytrhl.“ Tu zvolal Othman: „Kde pak chceš najíti někoho rovného Omarovi?“

Zaid ibn Aslam sděluje o svém otci, že pravil: „Šel jsem jednou v noci s Omarem a přišli jsme k jasnému ohni. Tu pravil Omar: „O, Aslame, myslím, že jsou to cestující, kteří trpí chladem. Pojdme se k nim podívat!“ Šli jsme tedy dále, až jsme k nim přišli a hle, byla tam žena, která si udělala oheň pod kotlem, a u ní byli dva malí chlapci, kteří naříkali. Omar pravil: „Pokoj budiž s vámi, vy lidé světla – neboť se ostýcháme říci: lidé ohně, protože by se to mohlo považovati za narážku na oheň pekelný – co pak vám schází?“ Žena odpověděla: „Trpíme nocí a zimou.“ Dále se otázel: „A čeho se nedostává chlapcům, že naříkají?“ A ona odpověděla: „Naříkají hladem.“ Pak se otázel: „A nač máš ten kotel?“ „Tím je upokojuji,“ řekla mu v odpověď; „Bůh povolá proto v den z mrtvých vstání Omara ibn el-Chattába k odpovědnosti.“ A on na to: „Jak může Omar něco o nich vědět?“ A ona: „Jak může vládnouti lidu, a nestarati se o něj?“ Tu se obrátil Omar ke mně tak pokračoval Aslam – a zvolal; „Pojdme!“ A tak jsme běželi odtud a spěchali jsme k výdejně pokladního domu; vzal tam pytel s moukou a hrnec plný mastnoty a pravil mi: „Nalož mi to na záda!“ Ale já jsem zvolal: „O, panovníče věřících, já to za tebe ponesu.“ On však pravil: „Chceš také v den z mrtvýchvstání nésti za mně mé břímě?“ A tak jsem mu to naložil na záda a spěchali jsme nazpět, až jsme ten pytel hodili vedle ní. Pak vyňal z něho trochu mouky a pravil ženě: „Přenechej to mně,“ a počal rozdmýhávali oheň pod kotlem. Měl však dlouhé vousy a viděl jsem, jak mu vystupuje kouř mezi jednotlivými vousy, mezitím, co vařil, dáváje trochu mastnoty do kotle. Pak pravil ženě: „Dej jim jisti, já to pro ně ochladím!“ A to dělal tak dlouho, až se děti najedly a byly syty. Ostatek jí ponechal. Nato se obrátil ke mně a

pravil: „O, Aslame, viděl jsem, že plakali opravdu hladem a nechtěl jsem přece jíti dále, až jsem zvěděl, co je s tím světlem, které jsem viděl.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se den již bělá a přerušila příběh, který vyprávěla. Když však nastala *čtyřiašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vyprávěti, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán pravila dále: „Povídá se, že Omar šel podle jednoho mamlúka, jenž pásł ovce, a pokusil se koupiti od něho jednu ovci. Ten však pravil: „Nenáležejí mně.“ Tu pravil Omar: „Ty jsi správný muž,“ koupil jej a propustil jej na svobodu. Mamlúk však zvolal: „O, Allahu, tak, jak jsi mně poskytnul menší propuštění na svobodu, uděl mi také větší osvobození (totiž od ohně pekelného).“

Dále se vypravuje, že Omar ibn el-Chattáb dával služebníkům čerstvé mléko, kdežto sám jídal hrubou stravu a že je odíval do jemných šatů, kdežto sám nosíval hrubé. Dával všem lidem, co jim patřilo, a dokonce ještě více. Tak dal jednou kterémusi muži čtyři tisíce dirhemů a přidal mu k nim ještě tisíc. Tu se ho tázali: „Přidej tedy také svému synu, tak, jako tomuto člověku!“ Ale on odpověděl: „Otec tohoto muže stál pevně v den bitvy na hoře Ohodu (v roce 625).“

El-Hasan vypravuje, že Omar se vracel jednou s velikou kořistí a že Hafsa (jedna z žen Mohamedových a dcera Omarova) k němu přistoupila a pravila: „O, panovníče věřících, dej mi podíl příbuzenský.“ „O, Hafso,“ odpověděl Omar, „Bůh sice nařídil, aby se příbuzenstvu dával jeho podíl, nikoliv však z majetku věřících. Hafso, ty sice potěšuješ svou rodinu, svého otce však hněváš.“ Tu odešla se zahanbenou tváří.

Omarův syn vypravuje: „Jednou během let prosil jsem Pána, aby mně dal viděti opět mého mrtvého otce. Konečně se mi objevil, otíraje si pot s čela a na mou otázku: „Jak se ti daří otče?“ odpověděl: „Bez milosrdenství Páně bylo by po tvém otci veta!“

Potom pokračovala Nuzhat ez Zamán: „Poslyš, o šťastný králi, druhý oddíl první kapitoly ze životopisů nástupců prorokových a ostatních svatých. El-Hasan el-Basri pravil: „Žádná duše lidská neodchází ze světa, aniž by naříkala na tři věci: že neužila toho, co

shromáždila, že nedosáhla, čeho doufala dosíci, a že se neopatřila dostatečnou potravou pro putování k cíli.

Tázali se Sufjana: „Může býti někdo zbožný a míti přece bohatství?“ A on odpověděl „Ano, je-li v utrpení trpělivý a za Boží dary vděčný.“

Když Abdalah ibn Šaddád ležel na smrtelném loži, tu poslal pro svého syna Mohameda a napomínal jej, pravě: „Synu můj, vidím, že mne volá posel smrti; boj se tedy Allaha, tajně i před očima všech, děkuj mu za jeho dary a buď pravdomluvný ve své řeči. Neboť díky přinášejí vzrůstající zdar a bázeň Boží je nejlepší potravou pro nehezký svět, jak praví básník:

Já užším štěstí v statků hromadění,
však zbožnému je štěstí údělem.
Nad bázeň boží lepšího nic není
a v Bohu získá zbožný vždy svůj cíl.

Pak pokračovala Nuzhat ez Zamán: „Račiž, králi, propůjčiti svůj sluch také ještě těmto kouskům z druhého oddílu první kapitoly!“ A tu se jí tázali: „Jak zní?“ A ona odpověděla: „Když v kalifátu následoval Omar ibn Abd el Azíz, zašel ke svým příbuzným, vzal vše, co měli a uložil to do státního pokladu. Tu běželi Omajovci o pomoc k sestře jeho otce Fatimě, dceři Marvánově; ta k němu poslala se vzkazem: „Musím s tebou mluvit.“ Pak přišla k němu v noci a on jí pomohl sestoupiti s muly; když si pak usedla, pravila jí: „Setřenice, na tobě je nejprve řada mluvit, poněvadž máš jakousi záležitost; oznam mi tedy, čeho si žádáš?“ A ona odpověděla: „O, panovníče věřících, na tobě jest, abys promluvil první, neboť tvůj důvtip vypátrá, co je utajeno v rozumu jiných.“ Tu pravil Omar ibn Abd el Azíz: „Vznešený Allah poslal věru Mohameda jako požehnání jednomu a jako trest druhým; pak pro něho vyvolil ty, kteří byli u něho a vzal je k sobě.“

Tu zpozorovala Šehrazáda nový úsvit denní a přerušila svoje vyprávění. Když však nastala *pětašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán pravila: „Tu pravil Omar Abd el-Azíz: „Allah poslal věru Mohameda – Bůh mu žehnejž a dejž mu blaženost! – jako požehnání pro jedny a

jako trest pro druhé. Pak vybral pro něho ty, kteří byli při něm a vzal jej k sobě a zanechal lidem řeku, z níž by mohli pít. Po něm byl pak Abu Bakr, skutečný kalif, a ten nechal tu řeku tak, jak byla, a činil, co se Bohu líbilo. Potom se však Omar zvedl a vytvořil mohutné dílo a bojoval ve svaté válce, jako to nikdo jiný již nemohl učiniti. Když však dospěl k moci Othman, tu odvedl od hlavní řeky potůček; potom následoval Muavija a ten od ní odvedl několik potůčků a potom odvedli stejným způsobem vždy více vody od hlavního proudu Jazid a potomci Marvánovi, jako Abd el-Malik a el-Valíd a Sulaimán a hlavní řečiště vyschlo, až panství přešlo na mne; a já mám v úmyslu vrátiti proud do starého řečiště.“ Nato odpověděla Fátima: „Mohu k tobě vysloviti pouze přání a domluvit se s tebou; když je však tvá řeč taková, pak ti nemám co říci.“ Vrátila se k Omajovcům nazpět a pravila jim: „Okuste jen, jak chutnají následky toho, že jste spojeni příbuzenstvím s Omarem.“

Vypravuje se, že Omar ibn Abd el-Azíz shromáždil své děti kolem sebe, když ležel na smrtelném loži. Tu pravil Maslama ibn Abd el-Malik: „O, panovníče věřících, jak můžeš zanechat své děti chudé, když jsi přece jejich strážcem? Pokud žiješ, nemůže ti nikdo brániti, abys jim dal tolik ze státního pokladu, kolik jim postačí. A bylo by to lepší, než když je zanecháš tomu, kdo bude vládnouti po tobě.“ Omar však na něj pohlédl zlostným a užaslým pohledem a pravil pak: „O, Maslamo, já jsem je varoval po všechny dny svého života od tohoto hříchu; jak bych měl býti bídným skrze ně po své smrti? Moji synové jsou věru dvojího druhu: buďto poslechnou Allaha vznešeného, a pak je bude podporovati, nebo budou neposlušní, a pak je nechci v jejich neposlušnosti ještě podporovati. O, Maslamo, byl jsem při tom právě tak, jako ty, když byl pohřbíván jeden ze synů Marvánových; tu mne přeneslo mé oko v duchu k němu a já jsem ušel tvář, jak byl podroben jednomu z trestů Allaha všemocného a slavného. A ulekl jsem se a počal jsem se chvěti a slíbil jsem Allahovi, že nebudu jednati, jak onen, až se dostanu k vládě. Po celý svůj život jsem se snažil o to, a doufám, že vejdu v milost Páně.“ Maslama odpověděl: „Jednou zemřel kterýsi muž, při jehož pohřbu jsem náhodou byl. Tu mne odneslo oko v duchu pryč, a viděl jsem jej, tak jako spící člověk vidí ve snu, v zahradě s tekoucí vodou a oděného světlým oděvem.

Přistoupil ke mně a pravil: „Maslamo, takovou odměnu měli by mít lidé na zřeteli při svých činech.

Stejných případů je mnoho, a jeden zaručeně pravdomluvný člověk: pravil: „Za kalifátu Omara ibn Abd el-Azízova dojíval jsem ovce a kteréhosi dne jsem přišel k ovčákovi, mezi jehož ovцами jsem spatřil vlka, nebo dokonce několik vlků. Považoval jsem je za psy, neboť až do té doby jsem nikdy neviděl vlka, a tak jsem se ho tázal: „Co děláš s těmito psy?“ „To nejsou psi,“ odvětil ovčák, „nýbrž vlci.“ Pravil jsem mu tedy: „Což pak mohou být vlci u ovcí, aniž by jim něco učinili?“ A on odpověděl: „Je-li hlava zdráva, tedy je zdrávo také tělo.“

Jednou kázal Omar ibn Abd el-Azíz s kazatelny vyroběné z hlíny a proslaviv nejprve chválu a velebnost Allahu vznešenému, řekl toto trojí napomenutí: „O, lidé, učinite své nejvnitřnější srdce čistším, aby váš vnější život byl čistším před vašimi bratry; osvobodte se od starostí o svůj život na tomto světě a vězte, že mezi jednotlivým člověkem a Adamem neoživil ani jediný mrtvý. Mrtvi jsou Abd el Malik a všichni, kdo byli před ním, a zemře Omar i všichni, kdo přijdou po něm.“

Maslama se otázal: „O, panovníče věřících, nemáme ti přinést polštář, aby sis mohl poněkud spolehnutí?“ Ale Omar odpověděl: „Obávám se, že by tím mohla povstati vina, která by mi ležela na šíji v den vzkříšení.“ Pak zachroptěl a padl nazpět ve mdlobách. Fátima však vykřikla: „Márjam, Muzáhim, lidé, podívejte se na tohoto muže!“ A šla k němu a plačíc polévala ho vodou, až se probudil ze mdlob. Když ji pak uviděl slzící, tu pravil: „Proč pak pláčeš, Fátimo?“ A ona odpověděla: „O, panovníče věřících, viděla jsem tě ležeti před námi bez života a pomyslila jsem si, jak bys ležel ve smrti před vznešeným Allahem a jak bys musel opustiti svět a odloučiti se od nás. Proto jsem plakala.“ A on nato: „Dosti, o Fátimo, přeháníš.“ Pak chtěl povstati, ale opět klesnul; a Fátima jej přitiskla k sobě a pravila: „Ty jsi mně jak otec a jako matka, o panovníče věřících! My všichni nemůžeme teď již s tebou mluvit.“

Nato pravila Nuzhat ez Zamán svému bratru Šarkánovi a k čtyřem kadi: „Zde se končí druhý oddíl první kapitoly.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že je blízko do dne a ukončila hovor v chvíli vhodné. Když však nastala *šestašedesátá noc*, pokračovala takto; „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán pravila svému bratru Šarkánovi, kterého nepoznávala, u přítomnosti čtyř kadi a obchodníka: „Zde se končí druhý oddíl první kapitoly.“

Stalo se jednou, že Omar ibn Abd el-Azíz napsal účastníkům slavnosti v Mekce: „Dosvědčuji před Allahem ve svatém měsíci, ve svátém městě a v den veliké poutě, že jsem nevinný vašim útlakem a bezprávím, které se vám děje; ani jsem to nenařídil, ani jsem to nezamýšlel, ani mně dosud nedošla o tom zpráva, ani jsem se nic o tom nedověděl; a doufám, že to bude pro mne důvodem k odpuštění, že nikdo mnou nebyl zmocněn někoho utlačovati, neboť budu nucen klásti počet za každého utiskovaného. Ustoupí-li některý z mých místodržících od práva a bude jednati jinak, než je psáno ve Svaté knize a v Suně, tedy jej věru nemusíte poslouchat a tak se vrátí k právu! A ten, jemuž Allah popřejž blaženosti, pravil také: „Nechtěl bych býti osvobozen od smrti; neboť smrt je to poslední, zač je věřící odměňován.“

Jeden z věrohodných mužů praví: „Šel jsem k panovníkovi věřících, k Omaru ibn Abd el-Azízovi, jenž byl tehdy kalifem a viděl jsem před ním ležeti dvanáct dirhemů; a on je poručil uložit do státního pokladu. Tu jsem mu pravil: „O, panovniče věřících, ty činíš své děti chudáky a rodinou žebráků. Kdybys jim alespoň svou závěti něco odkázal, a právě tak těm, kteří jsou chudi mezi členy tvého domu!“ „Přístup ke mně,“ odvětil; přistoupil jsem tedy k němu a on mi pravil: „Pravíš-li, že ochuzuji své děti a že bych měl zanechat něco svou závěti jim a těm, kdo jsou mezi členy mé rodiny chudi, tedy nemáš pravdu; Allah mne nahradí u mých dětí i u chudých mého domu, a bude jejich strážcem. Jsou dvojího druhu: Pro toho, kdo se bojí Allaha, zajistí také On dobrý výsledek; toho však, jenž setrvává ve svém hříchu, nebudu ještě já v jeho hříchu proti Allahovi podporovati.“ Nato povolal k sobě svých dvanáct synů a když je spatřil, tu se mu vyřínuly slzy z očí, a on promluvil: „Váš otec stojí mezi dvěma věcmi: buďto se stanete zámožnými, a Váš otec odejde do ohně pekelného, anebo musíte býti chudi, a váš otec se dostane do

ráje; vašemu otci je však milejší, aby přišel do ráje, než abyste vy zbohatli. Jděte, a Allah vás ochraňujž, neboť jemu svěčuji vaši věc!“

Chálid, syn Safvánův, vypravoval: „Jednou mne doprovázel Júsuf ibn Omar k Hišámovi ibn Abd el-Malikovi a když jsem k němu přišel, vycházel právě se svou rodinou a svým služebnictvem. Zastavil se a dal postavit stan. Když se všichni usadili, přistoupil jsem ke koberci, na němž seděl a zadíval jsem se na něho; a mezitím, co mé oči utkvívaly na něm, pravil jsem mu takto: „Bůh dokončíž svou dobrotu na tobě, o panovníče věřících! Vediž tyto věci, jimiž tě pověřil, k spravedlnosti, a nenechejž zakalili tvou radost žalostí. Nevím lepší rady pro tebe, o panovníče věřících, než vypravování o jednom z králů, kteří byli před tebou.“ On se usadil vzpřímeně, kdežto dříve byl zpolehnut nazad a pravil mi: „Řekni mi, co víš, o synu Safvánův!“ A já jsem počal mluvit: „O, panovníče věřících, v době před dobou tvou vyšel jeden z těch králů, kteří byli před tebou právě v této zemi a pravil k svým společníkům: „Viděli jste někdy moc, podobnou moci mé, a bylo někdy někomu propůjčeno, co bylo propůjčeno mně?“ Byl však u něho jeden z nejlepších, kteří podávají svědectví, podepírají právo a kráčejí na jeho cestě; a ten mu pravil: „O, králi, dáváš velikou otázku. Dovolíš mi, abych ti na ni odpověděl?“ „Ano!“ odvětil král; a onen muž pravil: „Považuješ svou nynější moc za nepomíjející, anebo za pomíjející?“ „Je pomíjející,“ pravil král. A on nato: „Jak je možno, že tě vidím jásati nad něčím, co ti náleží pouze krátkou dobu, ale z čehož budeš dlouhou dobu nucen klásti počet a při kterémžto účtování budeš státí jako rukojmí?“ Tu zvolal král: „Kam mám tedy uprchnouti, a kam se se svou snahou hnouti?“ Druhý odvětil: „Zůstaň ve svém království a v poslušnosti vůči Allahovi vznešenému vládni, anebo oblec na sebe cáry a služ svému Pánu, dokud se tvá hodina nepřiblíží! Zítří ráno přijdu opět k tobě.“

„Potom druhého rána,“ tak vypravoval dále Chálid, „zaklepal onen muž na dvěře, a hle, král odložil korunu a chystal se k tomu, že se stane poustevníkem; tak na něj působilo to napomenutí. Tu zaplakal Hišám ibn Abd el-Malik tak usedavě, že mu až vousy zvlhly; a poručil, aby jej svlékli z nádherného oděvu a uzavřel se ve svém paláci. A tu přišli ke mně,“ tak pravil Chálid ibn Safván,

„propuštěnci a sluhové, a pravili; „Jak jsi to mohl učiniti panovníkovi věřících? Vždyť jsi mu zkazil radost a ztrpčil jsi mu život!“

Nato pravila Nuzhat ez Zamán Šarkánovi: „Kolik napomenutí stojí ještě v této kapitole! Ale nemohu ti v této jediné schůzi vypovědět všechny, které sem patří.“

Tu upozorovala Šehrazáda, že se noc již chýlí k ránu a nechala událost rozvypravovánu. Když však nastala *sedmašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán pravila Šarkánovi: „Věz, o králi, že ještě mnoho napomenutí je v této kapitole. Nemohu ti je však v jediné schůzi vypovídati všechny, které sem patří. Během dnů se to však podaří, o králi naší doby.“ Tu pravili kádi: „O, králi, tato panna je opravdu zázrakem doby a perlou, jíž se náš věk zdobí. Nikdy jsme neslyšeli o někom podobném ani z dávné doby, ani z doby celého našeho života.“ Pak se modlili o požehnání pro krále a odešli.

Šarkán se obrátil ke svým služebníkům a pravil: „Dejte se do práce, připravte svatební slavnost a připravte jídla všeho druhu.“ Rychle uposlechli jeho rozkazů a upravovali veškeré pokrmy. Král však poručil ženám emirů a vezírů a říšským velmožům, aby zůstali na svatební slavnosti až do chvíle odhalení nevěsty. Sotva však nadešla doba odpolední modlitby, byly přineseny stoly se vším, co jen srdce ráčí a co těší oko při pečeném mase a husách a kuřatech; a jedli všichni, až byli nasyceni. Bylo také vzkázáno všem zpěvačkám v Damašku; a přišly ony a otrokyně královny a šlechtické, které dovedly zpívati a všechny přišly do paláce.

Když pak nadešel večer a setmělo se, tu byly rozžaty svíce na pravo i na levo, od hradní brány až k bráně paláce. A emirové, vezírové a velmožové říšští předstoupili před krále Šarkána, zatím co zpěvačky a komorné odváděly dívku, aby ji ozdobily a oblékly; shledaly však, že nepotřebuje žádné ozdoby. Mezitím zašel pak král Šarkán do lázní, a když se vrátil, usedl na nádherném sedadle a nyní mu předvedly nevěstu v sedmerých různých šatech; pak s ní sňaly bříme šatů a daly jí napomenutí, která se dávají pannám ve svatební noci. A Šarkán zašel k ní a vzal jí panenství. A ona počala v téže noci a když mu to řekla, tu se velmi zaradoval a poručil učencům, aby dobu početí zaznamenali.

Příštího rána však vyšel a usedl na svém trůně a velmožové říše přišli k němu a přáli mu štěstí. Tu zavolal říšské písaře a poručil jim napsati dopis svému otci Omaru ibn en Numánovi, toho obsahu, že koupil pannu, která je učená a má jemné vzdělání a ovládá veškerá odvětví vědění; rozhodně ji prý pošle do Bagdadu, aby navštívila jeho bratra Dau el-Makána a jeho sestru Nuzhat ez Zamán; a propustil prý ji na svobodu, vystavil jí svatební smlouvu a zasnoubil se s ní a ona od něho počala. Velebil její rozum a pozdravoval sestru a bratra a vezíra Dandána a všechny emiry. Potom zapečetil dopis a poslal jej po spěšném poslu svému otci. Posel zůstal nepřítomen celý měsíc a vrátil se pak s odpovědí, kterou doručil.

Šarkán ji vzal a přečetl ji a hle, v ní stálo po vzývání Allaha: „Tento dopis přichází od toho, jež starost pojala a žal, jemuž osud jeho děti vzal, jemuž vlast již není dána, od krále Omara ibn en Numána pro jeho syna Šarkána. Věz, že od té doby, co jsi ode mne odešel, stal se mi svět těsným, takže se mně trpělivosti i síl nedostává a mé tajemství dál utajiti nemožným se zdává. A příčina je tato: Vyjel jsem si jednou na lov; Dau el-Makán mne před tím prosil, abych mu dovolil odejiti na pout do Hidžázu; já jsem mu však své dovolení oddálil až na příští nebo popříští rok, boje se nehod doby. Vypraviv se pak na lov, zůstal jsem tam plný měsíc –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se den již rodí znova a přerušila svoje slova. Když však nastala *osmašedesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Omar ibn en Numán pravil ve svém dopise: „Když jsem pak vyjel na lov, zůstal jsem tam plný měsíc a když jsem se vrátil, dověděl jsem se, že tvůj bratr a tvá sestra si vzali trochu peněz a že tajně odjeli s poutnickou karavanou na pout’.

Když jsem se to dověděl, tu se stal širý svět kolem mne těsným. Čekal jsem však, synu můj, na návrat karavany, doufaje, že se s ní snad vrátí. A když se poutníci vrátili, tázal jsem se jich po obou dětech, ale nikdo mi nemohl o nich podati zprávu; tak jsem oblékl za ně smuteční šat, mé srdce je smutné den co den a oči mé míjí každý sen a utápím se slzami svých očí.“ K tomu napsal tyto verše:

Jich obraz nezmizí mi s očí ani chvíli,
já místo čestné jsem jim v srdci vyhradil.

Mít méně naděje, já nežil bych ni chvíli,
a nemít obraz v snách – kde by pak klid můj byl!

A dále psal v tomto dopise: „Pozdravuji tebe a tvé a sděluji ti, že nic nemáš opominouti, abys zařídil pátrání; neboť tato věc nám činí hanbu.“ Když Šarkán přečetl tento dopis, tu mu bylo líto jeho otce, ale radoval se při tom nad ztrátou svého bratra a své sestry. A vzal ten dopis a šel s ním k své manželce Nuzhat ez Zamán; neboť nevěděl, že je jeho sestrou, ani netušil, že je jejím bratrem, ačkoli ji navštěvoval často ve dne i v noci, dokud se nenaplnily její měsíce a dokud neseděla na porodním sedadle. Allah jí však učinil porod lehkým a ona porodila dceru a poslala pro Šarkána; a když jej spatřila, pravila mu:

„Toto je tvá dcera, pojmenuj ji, jak chceš.“ A on odpověděl; „Je výtkem mezi lidmi, pojmenovávati děti sedmého dne po narození.“

Potom se sklonil nad svou dcerou a políbil ji; a tu spatřil na jejím krčku klenot, jeden z těch tří, které princezna Abríza přinesla z Řecka. A spatřiv tento klenot na krku své dcery a poznav jej, byl jako bez smyslů. Pojala jej zlost, vytřeštil do široka oči, přesvědčil se znovu, že je to opravdu ten klenot, potom pohlédl na Nuzhat ez Zamán a zvolal: „Odkud máš ten klenot, ty otrokyně?“

Když to uslyšela, odpověděla: „Jsem tvou paní a paní všech v tomto paláci! Nestydíš se nazývali mne otrokyní? Jsem princezna a dcera krále, a nyní nebudiž pravda více utajována, nýbrž veřejně oznamována, že jsem Nuzhat ez Zamán a dcera krále Omara ibn en Numána.“

Když uslyšel od ní tato slova, zachvěl se a sklopil hlavu k zemi –
–“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že den bude v mále a přestala vypravovati dále. Když však nastala *devětašedesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že šarkánovi, když uslyšel tato slova, zachvělo se srdce, barva mu zbledla, třásl se na celém těle a svěsil hlavu k zemi; neboť nyní věděl, že ona je jeho sestrou a že má téhož otce. Pozbyl vědomí a když se probudil, zděsil se sám nad sebou, ale neodhalil tajemství své sestře, nýbrž se jí otázel: „Paní má, jsi skutečně dcerou krále Omara ibn en Numána?“

„Jsem,“ odpověděla, a on pokračoval: „Vypravuj mi tedy, proč jsi odešla od svého otce a proč jsi byla prodána jako otrokyně.“

A tu vypravovala vše, co se jí přihodilo, od začátku do konce a podala mu zprávu o tom, jak zanechala svého bratra nemocného v Jerusalémě a jak ji ten Beduin odvedl a prodal obchodníkovi. Jejím vypravováním nabyl úplné jistoty, že je jeho sestrou se strany otce a pravil sám u sebe: „Jak mohu mít za ženu svou vlastní sestru? Nikoli, při Allahu, musím ji provdati za jednoho ze svých komoří; a až se to rozhlásí, tedy prohlásím, že jsem se s ní rozvedl, než jsem k ní vešel, a že jsem ji provdal za svého nej bližšího komořího.“

Potom zvedl hlavu a povzdechnul: „O, Nuzhat ez Zamán, ty jsi ve skutečnosti mou sestrou a já volám: Hledám útočiště u Allaha před tímto hříchem, jehož jsme se dopustili. Neboť já jsem Šarkán, syn krále Omara ibn en Numána!“ Tu pohlédla na něho a poznala jej, a zvěděvši, že je to on, jako zbavena smyslů plakala, bila se do tváře a volala: „Není velebnosti a není moci kromě u Allaha! Propadli jsme smrtelnému hříchu! Co mám učiniti a co řeknu svému otci a své matce, až se mne otáží: „Odkud máš svou dceru?““

Šarkán odpověděl: „Má rada by byla ta, že tě zasnoubím s komoří a že nechám tebou vychovávali svou dceru v jeho domě, aby nikdo nezvěděl, že jsi mou sestrou. Toto nám bylo uloženo Bohem podle jeho rozhodnutí. A nic nás nemůže ochrániti, leč to, že se provdáš za tohoto komořího, než se někdo o tom dozví.“ Pak ji počal těšiti a líbal jí hlavu a ona se ho otázala: „Jak chceš nazvati naší dceru?“

„Nazvi ji Kudija Fakán“ (t. j. bylo to určeno a stalo se), odvětil. Potom ji provdal za vrchního komořího a dopravil ji s dcerou do jeho domu. A tam jí s pomocí otrokyně ošetřovali a pěstovali ji různými šťávami a všelikými prášky. Všecko to se stalo, zatím co její bratr Dau el-Makán prodléval ještě s topičem v Damašku.

Jednoho dne však přišel ke králi Šarkánovi posel od jeho otce Omara ibn en Numána s dopisem. On jej vzal a přečetl jej a hle, tam stálo po vzývání Boha: „Věz, milovaný králi, že jsem hluboce zarmoucen, že ty děti odešly. Nemohu ni chvíli spáti, dokud se mi nenavrátí; žádný sen mi noci neukrátí. Posílám ti tento dopis, abys po jeho obdržení připravil peníze a dar a abys to vše poslal zároveň s

otrokyní, kterou jsi sobě koupil a vzal za ženu. Neboť toužím po tom, abych ji viděl a uslyšel její řeč. Dále přišla k nám nějaká stará zbožná žena ze země Řeků a s ní přišlo pět dívek, vysokoprsých panen a ty ovládají vědění a jemné vzdělání a různá odvětví vědy, zkrátka vše, co se sluší, aby lidé věděli. Můj jazyk nedovede ani popsati tuto stařenu a její společnice; jsou však věru dokonalé ve všech druzích vědění, ctnosti a moudrosti. A jakmile jsem ty dívky spatřil, zamiloval jsem si je a přál jsem si, abych je měl ve svém paláci a na dosah své ruky; neboť žádný ze všech králů nemá jim podobných.

Otázal jsem se také té staré ženy po jejich ceně a ona odpověděla: „Prodám je pouze za daň z Damašku.“ A při Allahu, mně se nezdála tato cena příliš drahou, neboť každá z nich stojí sama za tuto cenu. A tak jsem svolil a vzal jsem ji do svého paláce, a ony jsou nyní v mém majetku. Pošli nám tedy brzy daň, abych mohl tuto ženu poslati do její vlasti. A pošli nám tu otrokyni, aby s nimi mohla disputovati před učenci. Překoná-li je, tedy ti ji pošlu nazpět s poplatkem z Bagdadu.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že den vzdálen není a zanechala svého vyprávění. Když však nastala *sedmdesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovali, o šťastný králi, že král Umar ibn en Numán pravil ve svém dopise: „A pošli nám tu otrokyni, aby s nimi mohla disputovati před učenci. Přemůže-li je, tedy ti ji vrátím nazpět s poplatkem z Bagdadu.“

Dovědév se Šarkán o obsahu toho dopisu, odešel ke svému svakovi a pravil mu: „Přiveď sem tu otrokyni, s níž jsem tě oženil.“ Když pak přišla, ukázal jí ten dopis a pravil: „Sestřičko, co mi radíš, že bych měl odpověděti na tento dopis?“ A ona odpověděla: „Tvá rada rozhoduje.“ Jelikož však zatoužila po svých a po své vlasti, dodala k tomu: „Pošli mne s komořím, mým manželem, do Bagdadu, abych mohla svému otci vypravovati svůj příběh a abych mu podala zprávu, co se mi stalo s tím Beduinem, jenž mne prodal obchodníkovi, a dále, jak mne ten obchodník prodal tobě, jak jsi mne však propustil na svobodu a potom provdal za toho komořího.“ „Staniž se tak!“ odvětil Šarkán.

A tu vzal Šarkán svou dceru Kudija Fakán a odevzdal ji chůvám a eunuchům a rychle připravil poplatek a odevzdal jej komořímu; pak

mu poručil, aby odcestoval s princeznou a s poplatkem do Bagdadu. A určil pro ně dvě cestovní nosítka, jedno pro něho a druhé pro jeho manželku. Komorník odpověděl, že slyší a poslouchá. Tu shromáždil Šarkán velbloudy a muly, napsal dopis, dal jej komořimu a rozloučil se se svou sestrou Nuzhat ez Zamán, odňav jí klenot a zavěsiv jej na řetízku z ryziho zlata své dceři na krk. A ještě téže noci vydal se komoří na cestu.

A tu se přihodilo, že Dau el-Makán a ten topič vyšli ven a pohlíželi na ten výjev v síni, překlenuté střechou; spatřili tam velbloudy, baktrické dromedáry, muly s nákladem, hořící pochodně a svítilny. Dau el-Makán se vyptal na ty náklady a na jejich majitele, a bylo mu řečeno, že je to poplatek z Damašku, jenž se posílá ke králi Omaru ibn en Numánovi, panovníku města Bagdadu. A on se tázal dále: „Kde pak je vůdce karavany?“ Tu mu bylo řečeno: „Vrchní komoří, manžel dívky, která studovala vědu a filosofii.“ A tu se dal Dau el-Makán do usedavého pláče, neboť si vzpomněl na svou matku a svého otce a na svou sestru a na svou vlast a pravil topičovi: „Nemohu zde již zůstat, nemohu, připojím se k této karavaně a půjdu pomalu s ní, až přijdu do své vlasti.“

Topič nato pravil: „Nenechal jsem tě cestovali samotného z jerusaléma do Damašku; jak bych tě teď mohl nechat klidně cestovati do Bagdadu? Nenechám, nýbrž půjdu s tebou a zůstanu u tebe, dokud nedojdeš ke svému cíli.“ „To mne srdečně těší,“ odvětil Dau el-Makán. Pak se vypravil topič na cestu, osedlal osla, položil na něj sedlové tašky a dal do nich trochu potravin; nakonec se opásal sám, připravil se a čekal, až šla mimo nákladní karavana a komoří, který jel na jízdém velbloudu, obklopen jsa svými sluhy. Dau el-Makán si však usedl na osla topičova a pravil svému soudruhovi: „Sedni si za mne.“ Topič však odpověděl: „Neusednu, nýbrž ti budu pouze sloužiti.“ Dau el-Makán však trval na tom: „Musíš bezpodmínečně chvíli jeti!“ „Dobrá,“ odvětil topič, „ale až se unavím.“

Potom pravil Dau el-Makán: „Bratře můj, brzy uvidíš, jak se budu k tobě chovati, až přijdu ke svým.“ A tak putovali, dokud nevyšlo slunce. A když bylo slunce na obloze v době poledního odpočinku, poručil komoří zastaviti se. Lidé se utábořili, odpočívali a napájeli

velbloudy. Potom dal však znovu znamení k odchodu, a po pěti dnech přišli k městu Hama, kde se usadili a odpočívali tři dny – –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již noci není a zanechala svého vyprávění. Když však nastala *jedenasedmdesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že zůstali po tři dny ve městě Hama; potom putovali bez ustání dále, až došli k jinému městu, kde se opět na tři dny zastavili. Potom pokračovali v cestě, až přišli do Dižjár Bekru. Zde k nim vanul vítr již z Bagdadu.

A tu si vzpomněl Dau el-Makán pojednou na svou sestru Nuzhat ez Zamán, na svého otce, na matku a na vlast a na to, jak se vrací ke svému otci bez sestry. Proto plakal a vzdychal a naříkal a těžce doléhalo na něho soužení; a tu pronesl tyto verše:

Jak dlouho, milenko, mám čekat ještě na tě?
Hle, nikdo od tebe mi nepřináší vzkaz.
Ta doba blízkostí tak krátká pouze byla.
Zda také odluky tak krátký bude čas?
Hle, vezmi ruku mou a sejmi šat a pohled':
Mé tělo vyhublo, a já přec mlčel jen.
Prý abych utěšil se něčím ze své lásky!
Mne neutěší však – než kdysi soudný den.

Tu mu pravil topič: „Nech toho pláče a vzdychání, neboť jsme těsně vedle stanu komořího.“ Ale Dau el-Makán pravil: „Musím přednésti několik veršů, možná, že se jimi uhasí plamen mého srdce.“

„Zapřísahám tě při Allahu,“ zvolal topič, nechej truchlení, dokud nepřijdeš do své vlasti; potom si dělej, co budeš chtít. Já však zůstanu u tebe, kdekoliv budeš.“ Dau el-Makán však odpověděl: „Při Allahu, nemohu od tebe upustiti!“ Potom obrátil svou tvář směrem k Bagdadu, zatím co měsíc jasně svítil a poléval tábor svým světlem. Nuzhat ez Zamán však nemohla té noci usnouti, nýbrž nevědouc si rady, myslela na svého bratra Dau el-Makána a plakala. A mezitím co se jí slzy řinuly po tvářích, uslyšela pojednou, jak Dau el-Makán pláče a říká tyto verše:

Hle, na jihu blesk jasně svítnul –
Mne nejkrutší však pojal žal
pro přítele, jenž u mne dlíval

a pohár slastí naléval.
Zda vzpomeneš, když jsi mne vehnal
do této trýzně samoty?
Ty blesku můj, zda kdy se vrátí
ta doba, když's byl blízko ty?
Ty haniš mne. Však přestaň hanět.
Vždyť ztrestal mne zde Bůh již sám
tou krutou vzdáleností lásky
a nehodou, již podléhám.
Je rozkoš vzdálena již lásky,
co Osud se dál odvrátil,
a trýzeň hromadí se na mne,
že hořký kalich jen mi zbyl.
O, miláčku, snad umru dříve,
než opět tebe uvidím.
O, Osude, vrať se mi s láskou,
v níž zašlou radost vždy jen zřím.
Mně přines radost, chraň mne zase
před bídou, v níž teď živořím!
Kdo pomůže teď cizincovi
se srdcem teskně rozchvělým?
Je ve svém žalu osamělý,
mu rozkoš doby zašla v ráz.
Nad námi vládne k ošklivosti
zde ruka nízkých lidí zas.

Po těchto verších vykřiknul a padl ve mdlobách k zemi.

Pohledme nyní dále, co se stalo s Nuzhat ez Zamán. Ta byla také vzhůru oné noci, myslíc na onom místě na svého bratra. A když zaslechla jeho hlas v tichu noci, tu se jí srdce uklidnilo a ve své radosti zavolala eunucha. Ten jí pravil: „Čeho si žádáš?“ A ona odpověděla: „Vyjdi ven a přiveď mi toho, jenž mluví takové verše.“ Eunuch však odpověděl: „Já jsem ho však opravdu neslyšel.“

Tu zpozmořovala Šehrazáda, že již zora vstala a přerušila příběh, který vykládala. Když však nastala *dvaasedmdesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán, uslyševši verše bratrovy, zavolala vrchního eunucha a pravila mu: „Vyjdi ven a doved' mi toho, kdo mluví takové verše!“ On však odpověděl: „Já jsem jej opravdu neslyšel a neznám ho; a všechno teď

leží ve spánku.“ Ona pak pravila: „Kohokoliv najdeš bdícího, pak to bude ten, jenž přednáší tyto verše.“

Hledal tedy eunuch kolem dokola, nikoho však nenašel bdícího; leč topiče. Neboť Dau el-Makán ležel tam ještě bez vědomí.

Topič, vida eunucha státi u své hlavy, zalekl se ho. Eunuch se ho však otázel: „Jsi to ty, jenž jsi tu právě přednášel verše a jejíž uslyšela naše paní?“ Topič se však domníval, že se princezna hněvá na přednes těch veršů a plný úzkosti zvolal: „Při Allahu, já jsem to nebyl!“ Eunuch se však tázal dále: „A kdo to byl? Ukaž mi jej! Ty to musíš vědět, protože tu bdíš!“ Topič se však obával o Dau el-Makána a pravil sám u sebe: „Možná, že mu pak eunuch něco udělá.“ A tak odpověděl: „Při Bohu, to já nevím.“ Nato eunuch: „Při Allahu, lžeš! Neboť tu nikdo nesedí a nebdí, leč ty. Musíš to tedy vědět.“ „Při Allahu,“ odvětil topič, „řeknu ti tedy pravdu! Ten, kdo ty verše mluvil, byl jakýsi pocestný, jenž šel mimo. Vyušil také mne ze sna a oloupil mne o spánek, Bůh jej potrestej!“

Nyní pravil eunuch: „Kdybys ho snad ještě uviděl, tedy mně ho ukaž a já ho polapím a přivedu jej ke dveřím panina stanu; anebo se ho chop ty vlastní rukou.“ Topič odpověděl: „Jdi jen, já ti jej přivedu.“ Odešel tedy eunuch od něho a šel ihned ke své paní; přinesl jí zprávu a pravil: „Nikdo ho nezná; byl to asi pocestný, který šel mimo.“ Ona však mlčela.

Když se však Dau el-Makán opět vzpamatoval, tu viděl, že měsíc dosáhl až do prostředka nebe; dech ranního vánku se vznášel nad nimi a budil v jeho srdci strasti a starosti. Vyčistil si tedy hlas a chtěl znovu odříkávali verše; topič se ho však otázel: „Co chceš počít?“ A on odpověděl: „Chci odříkali několik veršů a uhasiti jimi žár svého srdce.“ Topič nato: „Nevíš, co se mi přihodilo! Ušel jsem smrti pouze tím, že jsem upokojil eunucha.“ „Řekni mi tedy, co se stalo,“ odpověděl Dau el-Makán, A topič mu vypravoval: „Můj milý, když jsi tu ležel ve mdlobách, přišel eunuch s dlouhou holí z mandlového dřeva v ruce a díval se všem spáčům do tváře, hledaje toho, kdo říkal ty verše; když pak nikoho nenašel bdícího, leč mne, dotazoval se mne. Já jsem mu však odpověděl, že to byl mimojdoucí pocestný; a tak odešel a Bůh mne zachraň před ním, jinak by mne byl zabil. Pravil mi však ještě: Uslyšíš-li jej opět, tedy nám jej přiveď.“

Když to Dau el-Makán uslyšel, dal se do pláče a pravil: „Kdo by mně měl zakazovati říkati verše? Já to přece udělám, děj se do děj, neboť jsem tu těsně u své vlasti a o nikoho se nestarám!“ A na slova topičova: „Vždyť se sám vrháš do záhuby,“ odpověděl: „Nemohu jinak, musím nějaké verše přednáseti.“ Topič mu pravil: „Teď se musíme tedy zde rozdělit, ačkoliv jsem tě nechtěl opustiti, leč až bys přišel do své vlasti a až bych tě spojil s tvým otcem a s tvou matkou. Byl jsi nyní již půldruhého roku se mnou a nikdy se ti ode mne nic zlého nepříhodilo. Co tě ponouká, že chceš stůj co stůj říkati verše, když jsme přece tak unaveni putováním a bděním, a když všichni lidé dřímají, aby si odpočinuli po své námaze? A mají spánku zapotřebí!“ Dau el-Makán však pravil: „Od svého úmyslu se nenechám odvrátit!“ Nato přemohl ho smutek a on oznámil ukrytý žal, mlutě tyto verše:

Zde prodli a stopy zdrav stanů, jež v dáli!
A zavolej, možná, že ozvou se v sled.
Když noc tebe zahálí se všemi hrůzami svými,
tu ohněm své touhy si ozař svou krajinu hned.
Když zmije si rozevře syčíc svou tlamu, což divu,
že líbám rty milé, ač zmije mne zraniti chce.
O, ráji, jenž vzdálen jsi duši, zde při jejím bolu
Já nemítí útěchy nebe, též horem bych zemřel tu hned.

Potom pronesl ještě tyto verše:

My žili jsme; při tom nám bývaly sluhy dny štěstí
a v nejkrasší zemi z nás v souladu každý jen dlel.
Kdo může mi vrátiti dům mojí lásky, kde kdysi
i „světélko kraje“ i „rozkoš své doby“ jsem zřel.

Po těchto slovech třikrát hlasitě vykřikl. Pak padl ve mdlobách k zemi. Topič však vstal a přikryl jej. Když Nuzhat ez Zamán uslyšela první verše, tu si vzpomněla na svého otce, na svou matku a na svého bratra. A když uslyšela druhé verše, které mluvily o jejím jméně a o jméně jejího bratra a o jejich společném přátelství, tu zaplakala a zavolala eunucha a pravila mu: „Běda tobě! Ten, kdo mluvil po prvé, mluvil ještě jednou a já jsem ho slyšela těsně vedle sebe. Při Allahu,

nedovedeš-li mi jej, tedy probudím komořího a ten tě zbije a zažene. Vezmi však těchto tisíc dinárů a dej je tomu zpěvákovi a přiveď jej přívětivě ke mně a nic mu nedělej! A bude-li se zdráhati, tedy mu dej tento měsíc s tisícem dinárů a nechej ho; vypátrej pouze, kde je, jaké má zaměstnání a ze které země pochází. Pak se rychle vrať ke mně a nezdržuj se!“ – –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již na východě svítá a přerušila svoje slova hbitá. Když však nastala *třiasedmdesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vyprávěti, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán poslala eunucha hledat toho zpěváka a pravila mu: „Dej si pozor, aby ses ke mně nevrátil se slovy: Nemohl jsem ho najíti.“ Vyšel tedy eunuch ven, díval se na lidi a vcházel do stanů; ale nenašel nikoho, kdo by byl vzhůru, jelikož všichni lidé spali únavou; až přišel zase k topičovi, kterého uviděl seděti s nepokrytou hlavou. K tomu přistoupil, popadl jej za ruku a pravil mu: „Ty jsi říkal ty verše!“ topič se však obával o svůj život a zvolal: „Nebyl jsem to já, při Allahu, o domácí dvormistře, já jsem to nebyl!“ Ale eunuch odpověděl: „Nepustím tě, dokud mi neukážeš, kdo ty verše říkal; neboť se bojím své paní, když se bez něho k ní vrátím.“

Uslyšev topič tato slova eunuchova, pocítil strach o Dau el-Makána a dal se do usedavého pláče, a pravil eunuchovi: „Při Allahu, já jsem to nebyl a neznám jej. Slyšel jsem pouze nějakého pocestného, který tudy šel a mluvil verše; nedopouštěj se na mně hříchu, neboť jsem cizinec a přicházím z Jerusalema. Abrahám, přítel Boží, budiž s vámi!“

„Vstaň a pojď se mnou,“ pravil eunuch, „a řekni to mé paní vlastními slovy; neboť já jsem nenašel nikoho bdícího mimo tebe.“ Tu promluvil topič: „Cožpak jsi nepřišel a nenašel mne na témž místě, na němž jsem seděl a neznáš mého místa? Přece se nesmí nikdo hnouti s místa, protože by ho jinak hlídačové zatkli. Jdi tedy na své místo, a uslyšíš-li ještě nyní mluvití někoho verše, tu ať je daleko nebo na blízku, ať jsem to já, nebo někdo, koho znám, tedy se dozvíš o něm pouze skrze mne.“ Nato políbil eunucha na hlavě a domlouval mu po dobrém, až eunuch od něho odešel.

Ale eunuch obešel pouze to místo a ukryl se potom za topičem, neboť se obával vrátiti se s nepořízenou ke své paní. Topič však přistoupil k Dau el-Makánovi, probudil jej a pravil mu: „Vstaň a sedni si, abych ti mohl pověděti, co se stalo.“ Dau el-Makán se tedy vzpřímil a jeho společník mu vypravoval, co se stalo; ale princ odpověděl: „Nechej mne, nechci na to mysliti a o nikoho se nestarám, neboť jsem blízko své vlasti.”

Tu promluvil topič: „Proč pak posloucháš své urníněnosti a d'ábla? Když se nebojíš nikoho ty, tedy se bojím já o tebe a o tvůj život. Zapřisahám tě při Allahu, neříkej již žádné verše, dokud nebudeš ve své vlasti! Nebyl bych tě věru považoval za tak nezvedeného. Cožpak nevíš, že tato dáma je manželkou komořího a že tě chce dáti potrestati, protože jsi ji olupoval o spánek? Možná, že je nemocná, anebo že si neví rady únavou po dlouhé cestě, ale již podruhé poslala eunucha tebe hledati.“ Dau el-Makán však nedbal jeho slov, nýbrž zakřičel po třetí a jal se říkati tyto verše:

Já hánce všechny odmítám,
jich hana byla trýzní mou.
Zda haněl on, to nevím již.
Svým chováním zlost dráždil mou.
Děl pomlouvač: „On jinou má!“
„Vím, Vlast!“ je odpovědí mou,
A dělí: „Proč ji má as rád?“
A já: „A proč je láskou mou?“
A dělí: „Čím je vzácná tak?“
A já: „Co tvoří bídu mou?“
Ji nechati – to nelze mi,
i kdyby byla zkázou mou.
Já pomlouvače odmítám,
když haní mne pro lásku mou.

Eunuch jej však nyní slyšel ze svého úkrytu; a sotva domluvil princ své verše, přistoupil k němu. Když to topič uviděl, odběhl pryč a stanul v nějaké vzdálenosti, aby viděl, co se bude dít mezi oběma. Tu pravil eunuch Dau el-Makánovi: „Mír budiž s tebou, o pane!“ „Také s tebou budiž mír,“ odpověděl Dau el-Makán „a Boží milost a požehnání!“ „O, pane,“ pokračoval eunuch – –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se den již bělá a přerušila příběh, který vyprávěla. Když však nastala *čtyřiasedmdesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že eunuch pravil Dau el-Makánovi: „O, pane, již třikráte jsem vyšel za tebou v této noci, neboť paní má tě volá k sobě.“ Tu zvolal Dau el-Makán: „Odkud pak je ta fena, která mne hledá? Bůh ji zatrat’ a s ní zatrat’ i jejího muže!“ A počal nadávati eunuchovi, ale ten mu nemohl odpovídati, protože mu jeho paní nařídila, aby zpěvákovi nic nedělal, nýbrž aby jej přivedl pouze s jeho vlastním svolením a nebude-li chtít, aby mu dal tisíc dinárů. Proto mu počal eunuch laskavě domlouvati, pravě: „O, pane, vezmi toto zde a pojd’ se mnou! Nechceme se na tobě ničeho dopustiti, synu můj, ani ti nechceme způsobiti nějaký zármutek. Nepřeji si nic jiného, než abys zamířil svými cťenými kroky k mé paní, abys vyslechl její odpověď a aby ses bezpečně a bez úhony vrátil; obdržíš u nás krásný dar, jako člověk, který přinesl dobrou zprávu.“

Uslyšev Dau el-Makán tato slova, povstal a kráčel mezi lidmi a přes ně; topič však se plížil za ním a nespouštěl ho s očí, mluvě sám u sebe: „Škoda jeho mládí! Zítra jej oběsí!“ A šel za ním pořád dále, až se přiblížil k jejich stanovišti, aniž by to byli pozorovali. Potom stanul a pravil: „Jak by to bylo sprosté od něho, kdyby tak řekl, že já jsem ho přiměl k tomu, aby ty verše říkal!“

Potud o topičovi. Ale zůstaňme u Dau el-Makána. Ten šel za eunuchem, až došli k určenému místu. Tu vstoupil eunuch k Nuzhat ez Zamáně a pravil: „O, paní, vedu ti toho, kterého hledáš; je to mládenec krásné tváře a jeví stopy blahobytu.“ Když to uslyšela, zabušilo jí srdce a zvolala: „Řekni mu, aby pronesl několik veršů, abych jej slyšela!“

Vyšel tedy eunuch ven k Dau el-Makánovi a pravil mu: „Promluv několik veršů, které znáš, neboť paní je docela na blízku, aby tě vyslechla. Pak se tě zeptám po tvém jméně a po tvé vlasti a po tvém stavu.“ On odpověděl: „Ze srdce rád! Budeš-li se mne však ptáti po mém jméně, tedy je vymazáno a má stopa je zametena a mé tělo ztráveno. Prožil jsem ovšem životní příběh, ale jeho počátek není znám a také konec nebude sdělen vám; hle, jsem jako opilý, jenž

příliš mnoho vína pil, jenž se nešetřil a v bídě se pak utopil, jehož duch jen proloudí své dny, jenž před osudem stojí bezradný a moří se myšlenkami a sny.“ Kdíž to uslyšela Nuzhat ez Zamán, rozplakala se a vzlykala ještě prudčeji, než dříve a pravila eunuchovi; „Otaž se ho, je-li odloučen od někoho, koho miluje, jako otce nebo matku.“ A eunuch se otázal, jak mu nařídila; na to odpověděl Dau el Makán; „Ano, jsem odloučen ode všech; ale nejmilejší z nich mi byla má sestra, kterou mi osud urval.“ Když Nuzhat ez Zamán uslyšela jeho slova, zamlčela se na chvíli a potom zvolala: „Allah vznešený spojiž jej opět s tou, kterou miluje!“ – –

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se den již blíží a přerušila řeč, již vedla bez obtíží. Když však nastala *pětasedmdesátá noc*, pokračovala takto:

„Slyšela jsem vyprávěli, o šťastný králi, že Nuzhat ez Zamán, uslyševši slova bratrova, pravila: „Allah jej spojiž opět s tou, kterou miluje!“ Potom pravila eunuchovi: „Řekni mu, aby mně vyprávěl něco o odloučení od svých a od své vlasti.“ Eunuch učinil, jak mu jeho paní nařídila; tu princovi se vyrval z prsou vzdech a ozvala se slova těchto veršů:

Nepřisahají-li milenci svou láskou!
Velebit chci dům, kde krásná Hind teď dlí.
Kromě lásky její nemá lásky jiná,
lásky dřív i potom klam jsou propadlý.
Ambrem nebo pižmem zavoní vždy místo
když Hind kvapně jenom tudy proběhne.
Sláva její kráse, pýše našich luhů,
každý jí jen slouží, kamkoli se hne.
„Doby rozkoši“ ať deště vláhu sejí
bez bouří jež z mraků zemi napájejí.

Nato zvedla Nuzhat ez Zamán cíp záclony u nosítek a pohlédla na něj. A když její pohled padl na rysy jeho tváře, poznala jej a věděla, že je to on a zvolala: „O, bratře! Dau el-Makáne!“ Tu také on ji spatřil, poznal ji a zvolal: „O, sestřičko, o Nuzhat ez Zamán!“ Ona však se vrhla naproti němu a on ji strhl na svá prsa a oba padli k zemi ve mdlobách. Když je eunuch oba dva tak uviděl, náramně se podivil, hodil na ně pokrývku a čekal až se opět vzpamatují. Když se

pak probudili ze mdlob, tu byla Nuzhat ez Zamán neobyčejně potěšena; starost s utrpením byla zapomněna; její mysl plnila radost a ona pronesla tyto verše:

Snad osud přísahal, že vždy mne trápit bude.
Však slib je zrušen již, teď dobo smír mi přej.
Je štěstí blízko již a přítel u mne stojí,
vstříc hlasu radosti si šat teď opásej.
Já v staré pohádky ni v ráj jsem nevěřil,
až rudých jejich rtů mne nektar přesvědčil.

Když to uslyšel Dau el-Makán, přivinul sestru na prsa a v přemíře radosti se mu z očí vydraly slzy a tyto verše se pak ozvaly:

Já dlouho litoval, že jsme se rozloučili.
Co vyronil jsem slz, těm věru počtu není.
Však slíbil jsem, že kdys, až osud zas nás spojí,
přes rty mé nepřejde ni slovo – rozloučení.
Teď radost se mi sem jak bouře přivalila,
že slastí nesmírnou já k slzám nucen jsem.
Mé oči se slzou se tak již spřátelily,
že pláči radostí, jak dříve zármutkem.

Nyní seděli tak nějakou chvíli u dvířek nosítkových; pak mu pravila: „Pojď ke mně dovnitř a vypravuj mně, co se ti přihodilo, a já ti budu zase vypravovati, co se přihodilo mně.“ Vstoupili tedy dovnitř a Dau el-Makán pravil: „Počni vypravovati ty!“ A tu mu vypravovala všechno, co se jí přihodilo od té chvíle, kdy se odloučili od sebe v chanu: Jak se jí dařilo s Beduinem a s obchodníkem, který ji od něho koupil, a jak ji obchodník zavedl k jejímu bratru Šarkánovi a jak mu ji prodal; jak ten ji propustil na svobodu hned, jakmile ji koupil, jak s ní sepsal svatební smlouvu, jak vešel k ní a jak konečně o ní doslechl král, její otec a vzkázal po poslech Šarkánovi, aby ji k němu poslal. Potom zvolala: „Veleben budiž Allah, jenž mne tobě daroval! Právě tak, jak jsme kdysi společně opustili otce, tak se opět společně k němu vracíme!“ Ku konci dodala: „Můj bratr Šarkán mne provdal za tohoto komořího, aby mne přivedl k mému otci. Toto je můj celý příběh; a nyní mně vypravuj ty, jak se dařilo tobě od té doby, co jsem tě opustila.“

A on jí vypravoval všechno, co se mu přihodilo, od začátku až do konce: jak mu Bůh seslal topiče, jak ten s ním cestoval, a vydával za něho své peníze a jak jej obsluhoval ve dne v noci. Ona velebila za to topiče a Dau el-Makán k tomu ještě dodal: „Sestřičko, tento topič jednal se mnou věru tak laskavě, jak nikdo na světě ještě nejednal se svým přítelem, ba jak nejednal nikdy ani otec se svým synem; neboť on hladověl, zatím co mi dával jísti, chodil pěšky, zatím co mne nechával jeti; a tak mu vděčím za svůj život.“ Nuzhat ez Zamán pravila: „Podle vůle Boha vznešeného splatíme mu vše podle svých sil.“ Potom zavolala eunucha; ten vstoupil a políbil ruku Dau el-Makánovi. A ona pravila: „Vezmi mzdu za radost svého poselství, ty šťastná tváři! Tvou rukou byla jsem opět spojena se svým bratrem; proto budiž ten měsíc, který máš ještě u sebe, tvým i s jeho obsahem. Nyní však jdi a přiveď rychle ke mně svého pána!“

Zaradoval se eunuch, pospíšil ke komořímu, vstoupil k němu, povolal ho k jeho paní a zavedl jej tam. Komoří vstoupil ke své choti a uviděv u ní jejího bratra Dau el-Makána, otázal se, kdo to je. A ona mu vypravovala vše, co se jim oběma přihodilo a dodala: „Věz, o komoří, že jsi sobě nevzal za ženu otrokyni, nýbrž dceru krále Omara ibn en Numána; neboť já jsem Nuzhat ez Zamán a toto jest můj bratr Dau el-Makán.“

Když komoří vyslechl tento příběh, byl jejími slovy přesvědčen a byla mu zřejmá ryzí pravda. Nyní si byl jist, že se stal zetěm krále Omara ibn en Numána a pravil si sám u sebe: „Nyní bude mým osudem, že se stanu místokrálem v některé provincii.“ Potom přistoupil k Dau el-Makánovi a přál mu štěstí k záchraně a k opětnému shledání se sestrou. Nato poručil ihned svým úředníkům, aby mu postavili stan a aby mu dali jednoho z nejlepších koní k jízdě. Potom pravila Nuzhat ez Zamán: „Nyní jsme blízko své vlasti a ráda bych zůstala o samotě se svým bratrem, abychom se pospolu zotavili a užili své společnosti, než přijedeme do našeho města; neboť jsme byli dlouhou dobu odloučení.“ „Budiž, jak si přejete,“ odpověděl komoří. Potom jim dal přinést voskové svíce a všelijaké sladkosti a odešel a poslal tři z nejnádhernějších oděvů pro Dau el-Makána. A pak se vrátil opět k nosítkám a ukázal se ve své vlastní hodnosti.

Tu pravila Nuzhat ez Zamán svému manželovi: „Pošli sem eunucha a poruč mu, aby sem přivedl toho topiče; tomu ať dá k jízdě jednoho koně a ráno a večer ať mu připraví stůl s potravou a ať mu zakáže odcházeti od nás.“ Nato si povolal komoří eunucha a dal mu rozkazy; a on odpověděl: „Slyším a poslouchám!“ Nato vzal své otroky s sebou a šel hledati topiče a našel ho až na konci karavany, kde právě o sedlával svého osla a chystal se uprchnouti. Slzy se mu řinuly po tváři strachem o život a žalem nad odloučením od Dau el-Makána; a pravil sám k sobě: „Varoval jsem ho přece při samém Allahovi, ale on mne nechtěl poslechnout; ach, jak se mu teď povede!“ Nežli však ještě domluvil, již tu stál před ním eunuch a otroci jej obklíčili. A když topič viděl eunucha, jak stojí před ním a otroky, jak stojí kolem něho, tu zbledl úzkostí –“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že již slábne noci síla a proto svůj příběh přerušila. Když však nastala *šestasedmdesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vyprávěti, o šťastný králi, že topič osedlává si osla a chtěje prchnouti, pravil sám u sebe: „Ach, jak se mu asi nyní povede?“ A potom, než to ještě domluvil, že tam stál před ním eunuch a kolem něho otroci a že on vzhlednuv a spatřiv před sebou eunucha a zachvěv se hrůzou, hlasitě zvolal: „Nezná věru cenu dobrých služeb, které jsem mu prokázal! Myslím, že na mne poštvá tohoto eunucha a tyto otroky a učinil mne soudruhům svého provinění.“ Tu vzkřiknul na něho eunuch a pravil: „Kdo říkal ty verše? Ty lháři, proč pak jsi pravil: „Já jsem ty verše neříkal a nevím, kdo je říkal, když to byl přece tvůj společník? Nyní tě však neopustím odtud až do Bagdadu, a co postihne tvého soudruha, to postihne také tebe.“ Uslyšev to topič, pravil sám u sebe: „Přišlo na mne, čeho jsem se obával.“ A potom pronesl tyto verše:

„Osud přinesl mi, čeho jsem se bál,
všecko se však děje, jak Bůh předepsal.“

Potom zvolal eunuch na otroky: „Sesad'te jej s osla!“ Sesadili jej tedy s jeho osla a přivedli mu koně. On na něj nasedl a jel pak s karavanou, obklopen jsa otroky. Eunuch však pravil služebníkům: „Za každý vlas, který se mu ztratí, pozbude jeden z vás života.“ Tajně však jim nařídil, aby se k němu uctivě chovali a jej neuráželi.

Když se topič viděl obklíčen takto otroky, zoufal si nad svým životem, obrátil se k eunuchovi a pravil: „O, mistře, já nejsem ani bratr tohoto mladíka ani z jeho rodiny; on není spřízněn se mnou a já nejsem spřízněn s ním, nýbrž jsem byl topičem v jedněch lázních a našel jsem jej nemocného na hromadě smetí.“

Karavana však postupovala dále a mezitím topič plakal a zabýval se tisícerými myšlenkami; eunuch krácel při tom po jeho boku, ale nevysvětlil mu věc, nýbrž mu pravil: „Ty jsi olupoval naši paní svými verši o spánek, ty a ten mladík; ale nic se o sebe neboj“ – a potajmu si z něho dělal blázna. Kdykoliv se karavana zastavila, bylo jim přineseno jídlo; a eunuch jedl s topičem z jedné mísy. A když pojedli, poručil eunuch služebníkům, aby přinesli džbán s cukrovým šerbetem; potom pil ze džbánu on a podával topičovi, jenž pil rovněž. Ale topičovi nikdy neoschly slzy; neboť se obával o svůj život a rmoutil se nad odloučením od Dau el Makána a nad tím, co je oba potkalo v cizině. A tak jeli oba s karavanou.

A komoří jel hned podle dvířek nosítek své ženy, aby mohl obsloužit prince Dau el-Makána a jeho sestru, hned zase pozoroval topiče; Nuzhat ez Zamán a její bratr se však bavili a žalovali si vzájemně své utrpení. A tak cestovali bez zastávky dále, až se přiblížili k městu Bagdadu na tři denní pochody. Tam se večer zastavili a odpočívali až do rozednění; a když se probudili a chtěli právě naložit náklady na velbloudy, tu hle, vynořil se zdáli veliký mrak prachu, který zatemnil oblohu, až byla černá jako noc.

Tu zvolal komoří: „Ustaňte a nenakládejte!“ A nasednul na koně se svými mamlúky a jeli směrem k mračnu prachu. Když pak přijeli blíže, objevilo se v mračnu mohutné vojsko, podobné mořskému přílivu, s vlajkami a prapory a s bubny, jezdci a silnými bojovníky. Užasnul komoří, ale když jej to vojsko spatřilo, tu se oddělil od něho šik asi 500 jezdců, kteří se rozjeli k němu a k jeho družině a obklíčili jej pětinasobnou přesilou.

Komoří na ně zavolal: „Co se děje a odkud je toto vojsko, že se k nám tak chováte?“ A oni se ho otázali; „A kdo jsi ty a odkud přicházíš a kam jdeš?“ On pak odpověděly „Já jsem komoří emira z Damašku, krále Šarkána, syna krále Omara ibn en Numána, pána

Bagdadu a Chorasanu a přicházím od něho s poplatkem a s dary, které mám přinést jeho otci v Bagdadě.“

Jakmile jezdci uslyšeli jeho slova, pustili své šátky s hlav na obličej, dali se do pláče a pravili mu: „Hle, král Omar ibn en Numán je mrtev a zemřel pouze jedem. Jeď však dále, neboť se ti nic nestane, jeď k jeho velkovezírv, k vezíru Dandánovi.“

Uslyšev komoří tuto zprávu, usedavě zaplakal a zvolal: „O, jak smutná je naše cesta!“ A nařikal se svou celou družinou, až přišel k jádru vojska a hledal přístup k vezíru Dandánovi. Ministr mu povolil rozhovor a poručil rozbít stany; pak si usedl na trůn uprostřed svého stanu a poručil komořímu, aby si rovněž usedl. Když se tak stalo, požádal jej, aby mu podal o sobě zprávu. A tu mu komoří vypravoval, že je komořím emira z Damašku, vyslaným s dary a s poplatkem ze Sýrie ke králi Omarovi. Když to vezír uslyšel a když uslyšel jméno krále Omara, dal se do pláče; potom pravil: „Král Omar zahynul jedem, a při jeho smrti nebyl národ jednotný o tom, koho má učiniti jeho nástupcem; a byli by se téměř k vůli tomu vzájemně pobili, kdyby se do toho nebyli vložili velmožové a šlechticové a čtyři kadi. Takto se však lid rozhodl podvoliti se rozhodnutí čtyř kadi bez odporu. A bylo určeno, že pojedeme do Damašku k jeho synu, králi Šarkánovi, abychom jej přivedli a učinili jej sultánem nad říší jeho otce. Někteří z nich však chtěli mít jeho druhého syna. Říkali, že se jmenuje Dau el-Makán a že má sestru, jménem Nuzhat ez Zamán; ale ti oba odešli do země Hidžazu, a nyní uplynulo pět let, aniž by byl kdo obdržel o nich zprávu.“ Když to komoří uslyšel, tu viděl, že jeho manželka mu řekla pravdu o svých příbězích; a rmoutil se velmi nad smrtí sultánovou, zároveň však byl neobyčejně potěšen z návratu Dau el-Makána, neboť ten se musel nyní stát sultánem bagdadským místo svého otce.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že se noc v den mění a zanechala svého vyprávění. Když však nastala *sedmasedmdesátá noc*, pokračovala takto; „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že komoří Šarkánův byl zarmoucen, uslyšev, co mu vypravoval vezír Dandán o osudu krále Omara ibn en Numána, že se však radoval k vůli své choti a jejímu bratru Dau el-Makánovi, poněvadž ten se musel nyní stát sultánem bagdadským na místě svého otce. Potom

promluvil k vezíru Dandánovi a pravil; „Vaše zpráva je věru zázrak nad všechny zázraky! Věz, o velkovezíre, že Allah vám dal zde, kde jste se se mnou setkali, klid místo veškeré námahy a že vašeho cíle bylo dosaženo nejprostším způsobem; neboť Allah vám vrátil Dau el-Makána a jeho sestru Nuzhat ez Zamán. A tak je všechno v nejkrásnějším pořádku.“

Uslyšev nyní ministr tato slova, byl neobyčejně potěšen a potom pravil: „O, komoří, vypravuj mi příběh obou, a co se jím přihodilo a proč tak dlouho byli nepřítomni.“ A tu mu vypravoval příběh Nuzhat ez Zamán a pravil mu, že je jeho manželkou; také mu vypravoval události ze života Dau el-Makánova od začátku až do konce. A když skončil, tu poslal vezír Dandán pro emiry a pro vezíry a říšské velmože a všem to sdělil. Také oni byli náramně tím potěšeni a divili se tomuto setkání.

Potom šli všichni společně ke komořímu, postavili se uctivě před něho a políbili zemi před ním; a potom se přiblížil také vezír ke komořímu a předstoupil před něho, Ještě téhož dne pořádal komoří velikou poradní schůzi; on a vezír Dandán usedli na trůnech a všichni emírové a velmožové a hodnostáři stanuli podle svých hodností před ním. Potom ponořili cukr do růžové vody a pili; a nato se emírové usadili, aby konali radu. Ostatnímu vojsku rozkázali, aby se společně vydalo na pochod a aby pomalu šlo kupředu, dokud nebudou s poradou hotovi a opět je nedohoní. Tu políbili setníci zemi před komořím, nasedli na koně a odjeli, majíce v čele vojska válečné korouhve. Když však velmožové ukončili svou radu, nasedli také oni a opět dohonili vojsko.

Potom se odebral komoří k vezírovi Dandánovi a pravil mu: „Považuji za vhodné, abych jel před vámi a dojel do Bagdadu před vaším příchodem, abych připravil vhodný stánek pro sultána a ohlásil mu váš příjezd a oznámil, že jste jej zvolili sultánem místo jeho bratra Šarkána.“ „Tvá rada je dobrá,“ odvětil vezír. Nato se komoří zvedl a také Dandán povstal, aby jej poctil, dal mu přinést dary a zapřísahal jej, aby je přijal. Právě tak učinili emírové a velmožové a hodnostáři; také oni mu přinášeli dary a svolávali požehnání na něho a pravili: „Možná, že budeš o nás mluvit se sultánem Dau el-Makánem, aby nám ponechal naše hodnosti.“

Komoří jim slíbil, čeho si přáli a rozkázal nato svým otrokům, aby se přichystali na pochod; ale vezíra Dandána poslal s ním k stanu a rozkázal stanovému služebnictvu, aby rozbili stany ve vzdálenosti jednoho denního pochodu od města. A oni učinili podle jeho rozkazu. Nasedl tedy komoří, ujížděl pln radosti a pravil sám u sebe: „Jaká to požehnaná cesta!“ Jeho žena však a Dau el-Makán stáli vysoko v jeho očích. V největším spěchu jel, až přijel na místo vzdálené od Bagdadu na jeden denní pochod; tam poručil zastaviti a odpočinouti a postaviti a připraviti útulek pro sultána Dau el-Makána, syna krále Omara ibn en Numána. Potom odešel stranou se svými mamlúky a poručil eunuchům, aby mu vyprosili přístup u jejich paní Nuzhat ez Zamány. Oni tak učinili a princezna mu jej povolila; a tak přistoupil k ní a k jejímu bratrovi. Vypravoval jim o smrti jejich otce, sdělil jim, jak náčelníci lidu učinili Dau el-Makána králem místo jeho otce a blahopřáli oběma štěstí ke královské hodnosti. Oni však plakali nad ztrátou svého otce a tázali se po příčině jeho smrti, ale komoří odpověděl: „Zpráva tato zůstanež vyhrazena vezíru Dandánovi; ten zde bude zítra se svým celým vojskem. Tobě, o králi, zbývá pouze učiniti, co ti radí oni, poněvadž tě jednomyslně zvolili za sultána; neboť neučiníš-li tak, tedy si zvolíme někoho jiného a ty nebudeš celý život bezpečen před tím, jenž se místo tebe dostane k vládě. Bude tě moci zabíti, anebo nastane roztržka mezi vámi, a království ujde vám oběma.“

Tu sklonil Dau el-Makán na chvíli hlavu; polom pravil: „Přijímám to!“ Neboť tomu nemohl odpírati a byl přesvědčen, že komoří celou věc svými slovy správně rozhodl. Ale přece ještě dodal „Strýče, co mám však činili se svým bratrem Šarkánem?“ „Synu můj,“ odpověděl komoří, „tvůj bratr bude sultánem v Damašku, ty však sultánem v Bagdadě; opásej se tudíž pevností a svoji věc teď proved' s celou ctí.“ Dau el-Makan s tím byl srozuměn; nato mu podal komoří královské roucho, které vezír Dandán přinesl a odevzdal mu krátkou šavli, odešel od něho a poručil sluhům u stanů, aby vyhledali vyvýšeně místo, a aby tam postavili prostranný a vysoký stan pro sultána, aby tam mohl seděti, až se před ním objeví emírové. Dále poručil kuchařům, aby připravili vzácná jídla a aby je přinesli a poručil rovněž nosičům vody, aby rozestavili nádoby na vodu. A po

nějaké chvíli se rozvířilo mračno prachu zas a světu dalo závoj v ráz; však nato hned se oblak zved a z něho vyšlo vojsko přemocné, jak moře za přílivu zvlněné.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že noc skončí v mále a přestala vyprávěti nenadále. Když však nastala *osmasedmdesátá noc*, pokračovala takto: „Slyšela jsem vypravovati, o šťastný králi, že sluhové u stanů, jimž komoří poručil, aby rozbili prostranný stan, který by pojal poddané, shromážděné u krále; skutečně také postavili veliký stan, jak se slušelo na krále. A když skončili svou práci, tu hle, velký oblak prachu zase vstal, a když jej vítr opět rozehnal, tu mocné vojsko vyšlo z něho dál. A vojsko se ukázalo býti bojovnou mocí Bagdadu a Chorasánu, vedenou od vezíra Dandána. Všichni pak byli potěšeni, že na trůn nastupuje nový král a těšili se na Dau el-Makána.

Ten si oblékl královské roucho a opásal se nádherným mečem. Komoří mu přivedl koně a on na něho usedl. Potom vyjel, obklopen jsa mamlúky a všemi lidmi ze stanů, kteří běželi s ním, aby mu holdovali, a tak přijel k velikému pavilonu. Tam si usednul a položil si šavli na kolena; komoří se však postavil k jeho službám před něho a jeho mamlúkové vstoupili s tasenými meči do předsíně stanu. Potom vešly šiky válečníků a zástupy vojska a prosily o vpuštění; tu přistoupil komoří k Dau el-Makánovi a prosil jej o dovolení; a on poručil, aby je tam vpouštěli ve skupinách po desíti. Komoří jim to oznámil a oni odpověděli: „Slyšíme a posloucháme!“ A všichni se rozestavili před branou předsíně. Potom vstupovali po desíti do předsíně, jak je komoří rozdělil. A on je vodil před sultána Dau el-Makána, a když jej spatřili, tu pocítili úctu k osobě svého pána; on pak je přijímal s velkou laskavostí a sliboval jim všechno dobro. Oni mu pak blahopřáli ke šťastnému návratu a prosili Boha o požehnání pro něho; a pak mu složili přísahu věrnosti, že nikdy nebudou jednati proti jeho rozkazu, políbili před ním zemi a odešli. Nato vstoupilo deset jiných a on se k nim choval právě tak, jako se choval k dřívějším; a tak přicházeli stále po desíti, až již nezbyl nikdo jiný, než vezír Dandán. Ten vstoupil naposledy a políbil před ním zemi; ale Dau el-Makán mu šel vstříc a pravil mu: „Budíž mi vítán, o vezíre a otče přede všemi. Tvůj vzácný rozum vždycky rádcem je mi, ty řídíš zemi pevnou rukou svou a činíš ji svou prací blaženou.“

Potom poručil komořímu, aby ihned vyšel a připravil stoly a svolal vojíny. Ti přišli a jedli a pili. Dále pravil král Dau el Makán vezíru Dandánovi: „Rozkaž vojínům, aby odpočívali deset dní, abych mohl býti s tebou sám a abys mi mohl vypravovati o příčině smrti mého otce.“

Poslušen jsa slov sultánových, pravil vezír: „Staniž se tak!“ Potom se odebral doprostřed tábora a poručil vojínům odpočívati deset dní. Oni uposlechli jeho rozkazu a on jim dal dovolení, aby se bavili, a nařídil, že nikdo z důstojníků, kteří budou míti službu, nemá přicházeti ke králi v nejbližších třech dnech. Všichni lidé prokazovali králi svou poddanost a přáli mu věčné slávy. Tu vyšel vezír k němu a podal mu zprávu o tom, co se stalo. Když pak Dau el-Makán čekal až do večera, odešel ke své sestře Nuzhat ez Zamáně a otázal se jí; Znáš příčinu smrti našeho otce? Anebo víš, jak se to stalo?“ „Nevím to,“ odpověděla. Potom roztáhla hedvábnou záclonu před sebou; před záclonu si usedl Dau el Makán a poručil, aby přivedli vezíra Dandána. Když před ním stanul, pravil mu: „Přeji si, abys mi se všemi podrobnostmi vypravoval, jak můj otec, král Omar ibn en Numán zemřel!“

„Věz tedy, o králi,“ odpověděl Dandán, „že král Omar ibn en Numán, když se vrátil ze své vyjížďky na lov a přišel do hlavního města, tázal se po vás obou a když vás nenašel, tu věděl, že jste odešli na pout’; způsobilo mu to velikou starost i hněv a prsa se mu zúžila. Půl roku dotazoval se každého spěchajícího a každého prodlévajícího, ale nikdo nemohl mu podati o vás zprávu.“

Kteréhosi dne však, když jsme před ním stáli, bylo tomu již plný rok od té doby, co vás pohřešil, přišla, hle, nějaká stará paní k nám, budíc zdání zbožnosti, a s ní bylo pět dívek, vysokoprsých panen. Vypadaly jako měsíčky a byly nadány takovou krásou a líbezností, že to ani jazyk nemůže vyličiti; nebyly však jen tak podivuhodně krásné, nýbrž uměly čísti i korán a byly zběhlé ve filosofii a ve znalosti dějin. Ta stařena prosila, aby směla vstoupiti ke králi; on jí to dovolil a tak předstoupila před něho a políbila před ním zemi, zatím co já jsem mu seděl po boku.

Když však stanula před ním, pokynul jí, aby přistoupila blíže, neboť na ní viděl známky kajícnosti a konání zbožnosti. Když pak

stařena zaujala místo, obrátila se k němu s těmito slovy: „Věz, o králi, že se mnou je pět dívek, jimž rovných nemá ani jediný král. Jsou nejen nadány rozumem a líbezností, krásou a dokonalostí, nýbrž čtou také korán a ústní podání a jsou zběhlé v každé učenosti a v dějinách uplynulých rodů. Stojí zde před tebou, aby ti sloužily, o králi naší doby! A je-li někdo dobře vyzkoušen, pak je haněn nebo pochválen.“ Tu se podíval tvůj zvěčnělý otec na ty dívky, a pohled na ně ho potěšil a tak jim pravil: „Každá z vás ať mi něco poví, co zná z dějin lidí uplynulých dob a národů, jež dávno pojal hrob.“

Tu zpozorovala Šehrazáda, že je blízko den a nechala svůj příběh neskončen.